MERIDIANUL
CULTURAL ROMÂNESC

ROMANIAN CULTURAL MERIDIAN
MERIDIEN CULTUREL ROUMAIN
Румынский культурный Меридиан
RUMÄNISCHER KULTUR MERIDIAN

P. Mateescu - Coloana Dorului de Țară

C-tin Brâncuși - Coloana Infinitului

An III, Nr. 4, (12) octombrie - noiembrie - decembrie 2017
Director: Prof. dr. Dumitru V. MARIN
VASLUI

Învățăm unii de la alții, să putem învăța pe cei care mereu vin! **(D.V.M.)**

MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC

- TRIMESTRIAL -

Director, editor și redactor șef:

prof. dr. Dumitru V. MARIN

Redactori șefi adjuncți: – **comandor Mihai Batog Bujeniță – Iași; dr. ing. Dumitru Brăneanu – Bacău; dr. în istorie Laurențiu Chiriac – Vaslui; dr. în medicină Valeriu Lupu – Vaslui.**

Secretar de redacție: **Cătălin Sîmpetru**

Colegiul de redacție: **Mihai Apostu: poet - Dodești (Vaslui); Gabriela Ana Balan: poetă – Bârlad; Mihaela Băbușanu: expert, poetă – Bacău; Simion Bogdănescu: poet – Bârlad; Constantin Chirilă: dr. ing. – Prisăcani (Iași); Costin Clit: istoric – Huși; Ioan Dănilă: conf. univ. dr., critic literar – Bacău; Cornel Galben: scriitor – Bacău, Mihai Haivas: scriitor – Iași; Alexandru Ionescu: prof. dr., scriitor – București; ing. Sergius Marin – Montreal (Canada); Vicu Merlan: dr., istoric – Huși; Ionel Miron: prof. univ. dr., biolog – Iași; George Stoian: publicist, scriitor – Slobozia (Ialomița); Ben Todică: cineast, scriitor – Melbourne (Australia); Doru Tompea: prof. univ. dr., rector Univ. „Petre Andrei" – Iași; Constantin Toma: acad., biolog – Iași; Avram D. Tudosie: dr. ing., monografist – Huși.**

Adresă sediu: Str. FRUNZELOR, Nr. 2, Vaslui, Cod poștal: 730158
Tel./ fax redacție: 0235 361 236; Mobil: 0744 231 380
Web: www.tvv.ro; www.marindumitru.ro
Email: marintvv@gmail.com

MERIDIANUL
CULTURAL ROMÂNESC

ROMANIAN CULTURAL MERIDIAN
MERIDIEN CULTUREL ROUMAIN
Румынский культурный Меридиан
RUMÄNISCHER KULTUR MERIDIAN

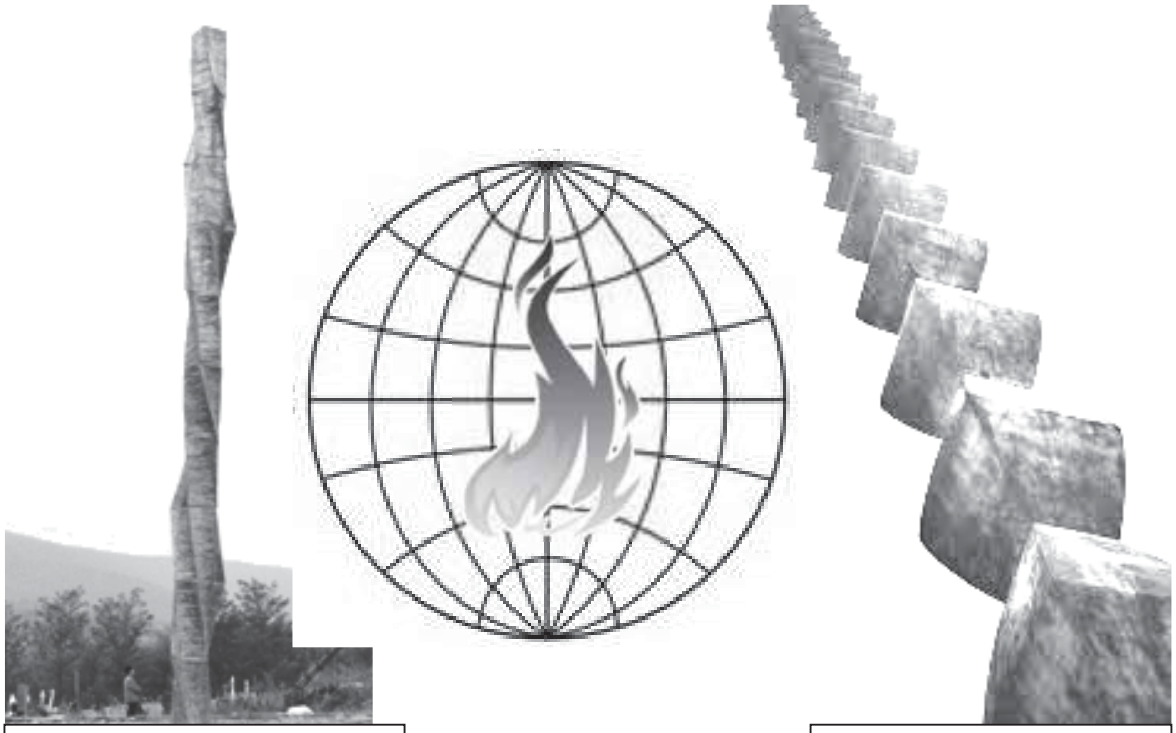

P. Mateescu - Coloana Dorului de Țară

C-tin Brâncuși - Coloana Infinitului

An III, Nr. 4 (12), octombrie – noiembrie – decembrie 2017
Director - Fondator: Prof. dr. Dumitru V. MARIN
VASLUI

„Revista de față urmărește nu să distrugă vise, ci să le creeze! Nu greșim niciodată, visând."

Dumitru V. MARIN

CUPRINS

Editorial:

Dumitru V. Marin: *DATINE – OBICEIURI DE SĂRBĂTORILE DE IARNĂ. Eseu – sinteză, decembrie 2017* (5)

Studii şi istorie literară:

Valeriu Lupu: *Graiurile româneşti din perspectivă istorică (II)* (9)

Poezie - Traduceri:

Daniela Straccamore: *Carissimi amici* (14)
Anna Nardelli: *Danzo nel tuo amore (Dansez în iubirea ta)* (15)
Francesca Otupacca: *Una lacrima (O lacrimă)* (15)
Daniela Straccamore: *Tu, io, noi... (Tu, eu, noi...)* (16)
Marinella Manca: *Libertà (Libertate)* (17)
Gabriella Cozzani: *Anima inquieta (Suflet neliniştit)* (18)
Rodi Vinau: *Suntem români plecaţi prin lume (Siamo romeni sparsi per il mondo)* (19)

Poezie:

Gina Zaharia: *Vino la o cafea* (20)
Lucian Dumbravă: *Ce am găsit* (21)
Vlad Muşat: *Gri* (22)
Iftene Cioriciu: *Plâns din plânsul mamei* (23)
Corina Dimitriu: *Cântec* (24)
Gabriela Ana Balan: *Aş fi frumoasă* (25)
Marius Ganea: *Renunţare* (26)
Carmen Druţu Onica: *Te iubesc* (27)
Alexandra Mihalache: *Dor suprem* (28)
Simion Bogdănescu: *Sperioasă vrăbiuşă* (29)
Mihaela Aionesei: *Un anotimp nepereche* (30)
Cornel Galben: *Doamne, iartă!* (31)
Emilia Amariei: *Nu ne mai vrea pământul* (32)
Jana Cosma Sălăvăstru: *Imperiul iubirii veşnice (33)*
Gheorghe Ifrim: *În eter (33)*

Realitatea satului moldav:

Dumitru V. Marin: *Băceşti: Primarul nu este Dumnezeu* (34)
Dumitru V. Marin: *Rebricea: Primarul ca om de cultură* (35)

Eseuri:

Constantin Profir: *De ce vinul?* (36)

Ştiinţă şi Educaţie:

Cristiana Sima: *Colegiul Ecologic „Prof.univ.dr. Alexandru Ionescu, Piteşti" la ceas aniversar* (37)
Avram D. Tudosie: *Busuioaca de Bohotin-Huşi şi „Busuioaca de Huşi-Hogaş"* (41)

Librăria Meridianul:

Dan Anghelescu: *Vintilă Horia – Credinţă şi cunoaştere* (45)
Mircea Coloşenco: *Toni Hulubei Macovei: Demersul poeziei scriptural sangvine* (48)
Constantin Mănuţă: *Tradiţie şi modernitate în proza lui Bică Nelu Căciuleanu* (50)
Simion Bogdănescu: *Lirism reflexiv* (52)
Mihai Batog Bujeniţă: *Încântarea cântărilor* (54)
Constantin Mănuţă: *Vasile Larco – Un reprezentant de frunte al liricii contemporane* (56)
Gabriela Ana Balan: *Lacrima luminii în limba română (58)*

Comentarii politice:

Alexandru Ionescu: *Copie după o scrisoare persană* (59)
Ştefan Racovitză: *Originea actualei destructurări a Europei* (63)

Ridentem dicere verum!

Mihai Batog Bujeniţă: *Restaurant exotic* (66)
Vasile Vajoga: *Remember '45* (68)
Dorel Schor: *Prostul satului* (69)
Mihai Haivas: *Epigrame într-un vers* (70)
Dorel Schor: *În caz de urgenţă* (70)
Georgheta Paula Dimitriu: Concert (71)
Bogdan Ulmu: *Dragoste (exagerat de) oarbă* (74)
Eugen Deutsch: *Dama fără cămile* (75)
Aurel Baican: *Poetul de duzină* (75)
Costache Plăcintă: *Căsnicia* (76)
Sorin Cotlarciuc: *Poetul nemuritor* (76)
Vasile Larco: *Horoscop* (77)
Ioan Hodaş: *Şansa* (80)
Carol Feldman: *Monolog despre îmbolnăvirea unui lucru sănătos* (81)

Proză:

Dumitru V. Marin: *„Zăpadă pe flori de cireş în spaţiul pentru iubire" (fragment)* (82)
Nică D. Lupu: *În răsuflarea Penteleului* (88)
Lucian Dumbravă: *Coşmar* (93)
Vasile Larco: *„Păstrează copia şi nu uita originalul!" (94)*
George Stoian: *Casa cu stafii (96)*
Cornel Galben: *Jurnal (II) (98)*

Istorie:
Amintiri despre regele Mihai I (101)
Laurențiu Chiriac: *O doamnă de sacrificiu a României – Elena Cuza* (105)
Florian Banu: *O decizie stranie – Al doilea transport în Rusia al tezaurului românesc* (110)
Alexandru Ionescu: *În labirintul nedreptăților, torturii și surghiunului comunist* (114)
Costin Clit: *Unele aspecte privitoare la Mănăstirea Florești* (117)

Istorie culturală:
Dumitru V. Marin: *Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase" (III)* (124)

Impresii de călătorie:
Monica Luminița Cozmei: *Turism rural* (128)

Etnografie:
Dumitru V. Marin: *O revistă pentru o idee: Corpusul folclorului românesc (III)* (130)
Veronica Teodorescu: *Muzicalitatea literaturii populare (133)*

Oameni și fapte:
Livia Ciupercă: *August Scriban* (134)
Mihai Caba: *O clipă de eternitate: Nicolae Labiș* (137)
Martha Eșanu: *Dinu Lipatti, un geniu ale cărui aripi s-au frânt în plină tinerețe creatoare (138)*

Sfânta limbă română:
Ioan Dănilă: *Cioburi de oglindă (141)*

Jurnalism și istorie:
Dumitru V. Marin: *Regele Mihai I – ca prezență* (142)

Semnal:
Dumitru V. Marin: *Grupul nativ - cultural - științific de la Podu Turcului – Bacău, România… și peste… (XI)* (145)

Pagină din lupta anticomunistă:
Dumitru V. Marin: *Un fel de rezumat* (146)

Pagină de istorie culturală românească: *(147)*

Lansare de carte:
Cătălin Sîmpetru/Mihaela Lupu: *Bârlad – Vaslui / Pamfile – Marin / Destine istorice (148)*

Invitație la lectură: (153)

Poșta redacției:
Dumitru V. Marin: *Ne amintim* (145)

FABULE ȘI RONDELURI:

Corneliu Văleanu: *Rondel* (68)
Vasile Vajoga: Fabulă (71)
Eugen Deutsch: Sonet: (72)
Vasile Vajoga: Sonet (74)

EPIGRAME ȘI SONETE:

Ion Zaharia: (68)
Camelia Nistor: (68)
Ecaterina Sofronie: (68)
Vasile Larco: (69; 73; 79)
Mihai Haivas: (69; 71; 74)
Mihai Maftei Buhăiești: (69)
Ștefan Boboc: (69)
Ioan Frențescu: (71)
Constantin Moldoveanu: (72)
Gheorghe Bălăceanu: (72; 74)
Petre Paul Dimitriu: (73)
Marius Tiba: (73)
Constantin Ostap: (74)
Aurel Baican: (74)
Val Andreescu: (75)
Mihai Batog Bujeniță: (75;79)
Mihai Stancu: (76)
Mihai Caba; (76)
Ioan Mugurel Sasu: (76)
Aurel Popescu: (78)
Dan Teodor Dănila: (78)
Constantin Profir: (78)
Gheorghe Bâlici: (78)
Elis Râpeanu: (78)
Ion Diviza: (78)
Aurel Trașcă: (78)
Efrim Tarlapan: (78)
Amalia Costinescu Crusos: (79)
Mircea Popovici: (79)
Ioan Zaharia: (79)
Eliada Scorțaru: (79)
Costache Plăcintă: (79)
Sandală Toma: (79)
Emil Ianuș: (79)

Dumitru V. MARIN – Vaslui

DATINE – OBICEIURI DE SĂRBĂTORILE DE IARNĂ.

ESEU – SINTEZĂ, DECEMBRIE 2017

Rolul actual al obiceiurilor de la Sărbători este acela de spectacol, golit de orice fel de semnificație cultico-magică sau religioasă, indiferent dacă acesta este la fereastra gospodarului sau pe scenă publică. Consistența scenică din ce în ce mai scăzută este vizibilă de la mare distanță, indiferent dacă „regizorul" sau interpretul de ocazie afirmă ritos că așa l-a apucat de la mama, bunica sau alți strămoși, că partea etnografică (costum, dans, mască, muzică) ar fi de mare vechime și, mai ales „e autentică", adică așa-i pe la ei. Se produce, astăzi, o eroare colectivă voită, în scopul de a trezi interes ori de a-și vinde profitabil inițiativa de a colinda. În copilărie, umblam cu plugușorul împreună cu cei doi frați, Gică și Victor care hăiau, băteau în dobă, scuturau cârcee sau clopoței, talăngi, sunau din corn, în scop clar de a crea sincretism folcloric, adică spectacol cu semnificații, chiar dacă eram numai 3. Am învățat repede că aveam un câștig substanțial mai mare (după An Nou ne cumpăram câte un costum) dacă improvizam chiar la fereastra celui colindat sau urat un text adaptat pentru el, așa că aveam grijă să mă gândesc la text și subtext, chiar la modalitate de comunicare, imediat ce eram primiți de gazdă. Tatăl nostru, Vasile Marin era un gospodar de frunte, dar avea și o mare mândrie să aibă asemenea (unici) urători; ne desfășuram artistic doar până către miezul nopții, ca să nu ne ia banii, traista cu colaci, nuci, alte daruri, vreun goblizan pus la pândă. Până la ultima clasă de liceu (1959) am „umblat" cu toate datinele-obiceiuri, chiar în formă autentică, pentru că ne învăța bunica, vreo bătrână-bătrână căreia îi duceam apă sau un braț de lemne, care nu ne lăsa până nu știam bine rolurile de colindători, mascați sau urători. Uneori, ne asculta și mama, tata nu prea, frații mai mari niciodată, pentru că ei aveau grijă de ale lor și nu de noi. Erau și presiuni ideologice, dar invizibile în satul destul de izolat, Giurgioana – jud. Bacău: a nu se uita că era atunci prigoana comunistă, maximă.

Prin asta, spun că am fost purtător de folclor, fapt care m-a ajutat enorm când m-am apucat serios de studiul acestuia; și chiar puteam vedea nu numai stratul creativ – metaforic (text literar de analizat) ci substratul mitologic, urme arhaice străvechi (spre exemplu, interpretul caprei nu era primit în biserică 40 de zile, preotul nu primea niciodată în curtea bisericii, drept-credincioșii își făceau cruce când îl vedeau pe „antihristul-capră" deși îl acceptau la fereastră). Pentru acea vreme nu prea erau primite texte noi (cu slogane prosovietice sau ode proletare, obligatoriu plugușoare vechi dar foarte variate, inclusiv satirice, măști de la an la an, clopoței, tălăngi, brebenei, paie în opinci, costume populare, cojoace, căciuli, hadarag cu cap sculptat, corn, fluier); poate de aceea prindeau mult textele

noi, în spirit tradițional, ale noastre, de sub fereastră.

O delimitare: de Ajunul Crăciunului se (mai) umblă cu colindul laic sau religios, în partea de sud-vest a țării, pițărăii au textul simplu „ne dați ori nu ne dați", în zilele Crăciunului umblă Steaua a cărei text cântat e asemănător, sau chiar același cu Trei crai de la Răsărit, Dubașii, și cu colinde în zeci de variante, mai ales în Ardeal. De ANUL NOU se manifestă plenar Jocurile dramatice cu măști, Teatrul folclorizat (Haiducii, Jienii etc.) și mai ales plugușorul, în sute de variante.

Mascați din Vaslui cu măști de gumilastic, netradiționale,17.XII.2017, Vaslui

Prof.dr. Vasile Adăscăliței, cercetător la Iași, un mare folclorist, tipărea începând cu 1971, volume reprezentative pentru județele Moldovei, în urma studierii pieselor folclorice culese, la unele participând și eu (am văzut la Vlădeni-Iași, la Șipote, la Plugari, „calul țigănesc" astăzi dispărut, ca și unele execuții de căiuți, urși, cerb, capră purtată, nemaiaflătoare acum; plugușorul cântat de la Țepu-Tecuci a dispărut definitiv. Folclorul literar legat de sărbători este în cea mai mare suferință, spre dispariție astăzi. Mai am în arhiva proprie circa 3.500 de texte culese personal, vechi de o jumătate de secol, din care doar o singură concluzie pot trage: nu mai există așa ceva astăzi și nu mai interesează pe nimeni, mitologia românească nefiind în vreun fel în atenție. „Eu mă duc, mă prăpădesc/Ca un cântec bătrânesc." îi cânta poetului Vasile Alecsandri, la conacul său din Mircești, când avea oaspete pe cunoscutul compozitor maghiar Franz Liszt, robul țigan gurist, vestitul Barbu Lăutarul (înainte de 1890).

Am deosebit încă de la începutul studierii mai aprofundate a etnografiei și

Capra supraînălțată din Ivănești, Vaslui, 17.XII.2017, în spectacol

folclorului românesc că de Sărbătorile de iarnă, ÎN MOLDOVA și foarte puțin sau deloc în alte provincii, reprezentative sunt Jocurile dramatice cu măști și Teatrul folcloric propriu-zis, precum și unele colinde cu elemente particulare (între cele două Războaie Mondiale, s-au tipărit peste 200 de titluri de cărți cu colinde, doar câteva laice, fapt analizat în altă parte). JOCURILE DRAMATICE CU MĂȘTI au reprezentări antropomorfe (măști sau fața liberă, vopsită sau nu, urători, An Nou, paiațe, moșnegi, roșiori, chirieci – țigani, turcul, dracul, jidanul), combinații ca în vasâlca din Văleni de Munte, modorani, jidani, bulgari, doctori), măști zoomorfe (capra, ursul, cerbul, boul și lupul–dispărut astăzi, ornitologice (sitarul, barza, cocostârcul), uneori reprezentări greu de acceptat ca folclorice. Am convenit într-un

studiu că ar fi cam 101 reprezentări pe întreg teritoriul românesc. Acestea cuprind și TEATRUL FOLCLORIC PROPRIU-ZIS, provenit din cele 3 piese de teatru cult reprezentate de Matei Millo cu vestita sa Căruță cu paiațe, texte de Ioan Anestin, folclorizate mai ales pe unde au avut aceștia reprezentații: Valea Prutului, Valea Tutovei și prin alte localități moldovene, de unde, apoi jocul s-a tot transmis. E vorba de piesa Iancu Jianul cu câteva zeci de variante consemnate, uneori cu alte nume: Banda lui Groza, Bujor, Ceata lui Terinte ș.a. Nu s-a folclorizat Harță Răzeșul și nici altele din același spectacol. Tot în același timp era foarte dezvoltat teatrul păpușeresc cu „Vasilache și Mărioara" ori improvizații ad-hoc alături de Trei Crai de la Răsărit, și alte piese culte, folclorizate, sau de autor, consacrate Nașterii Mântuitorului (de Crăciun). A existat un repertoriu bine reprezentat cu subiecte creștin-mitologice de esență bisericească, promovate ca și colindele de mediul școlar. De afirmat în treacăt că existau vălăretul (de Paște), pițărăii de Ajunul Crăciunului cu evidente particularități, așa cum Junii Sibiului, Junii Brașovului, Jocurile specifice din Ardeal merită ample considerații. Tendința actuală este către colind, de origine cărturărească, iar textul popular are numeroase intervenții ale interpreților (cor).

Jienii pe scena din piața Vasluiului, 17.XII.2017

Exemplificăm aserțiunea noastră din deschiderea eseului de față cu cel mai răspândit obicei-datină, Capra care, prin contaminare, și grație mijloacelor moderne de popularizare, se joacă pretutindeni în România, chiar se și

Colindătoare din Berezeni.
Instructor, prof. și scriitor, Mihai Andon, 50 ani

exportă în țările unde se află români, adică pretutindeni în lume, dar golit de sens mitologic, fără vreun rol magic sau cine știe cât de reprezentativ cultural.Din cercetările noastre pe teren am scris despre cele 4 moduri de reprezentare a acestui joc: 1. **Capra purtată** (Bosia-Iași), adică o mască formată din capul de lemn cu bot clămpănitor, cam peste tot același, cu cordele, clopoței mici, purtată pe un braț de interpretul care recită cam același text literar ca cel de la 2) **capra pe brânci** recitat de moșneag, păstor, doctor, cioban, jidan care vrea s-o vândă ; animalul se îmbolnăvește, se bucură cu toții că se însănătoșește. 3) ***Capra în picioare*** **îl lasă pe interpret să stea vertical (nu aplecat și sprijinit în băț ca celălalt),** să schițeze gesturi războinice, să execute mult mai multe figuri, să interpreteze o scenă a îmbolnăvirii, alta a vindecării, să aibă mai mulți interpreți și muzică, adesea de fanfară. Poate fi Capra mică (2-6 membri), Capra mijlocie (aproximativ până la 12 persoane) și Capra mare, cu un alai numeros, chiar cu mai multe capre, cu muzică însoțitoare, fluiere, pocnitori din bici, mulți cu dublă pocnitură din aceeași mișcare, alte reprezentări cu urâți și frumoși, cu texte inclusiv licențioase. Plata gospodarului este substanțială pentru că și numărul este mult mai mare, până la 40 sau chiar 60 de persoane (Pârjol-Bacău): la fereastra sau poarta sa este un spectacol cam de 30 minute plin de sunet, muzică, dans, culoare. Dacă are fată de măritat virtuozitatea e mai evidentă. Acest alai de alaiuri nu mai oprește la porțile sărmanilor care nu-l pot plăti, și, în destule cazuri se țin ei după formație. 4) **Capra supraînălțată** are 1-5 măști cu tot felul de ornamente din hârtie creponată sau ziar, până la pământ, uneori din stuf (ca și

ursul), înălțate pe o prăjină de 4-6 m, sprijinită într-o curea la brâu, cu zurgălăi, clopoței, brebenei (clopoței rotunzi, închiși, cu bile de fier sau pietre înăuntru). Este foarte impunătoare, joc destul de sobru, aproape obligatoriu fanfară, text literar scurt, moșneag însoțitor la fiecare un jucător excepțional care sare peste ciomag, țignale, alte instrumente de făcut larmă și zgomot. Numeric între 6-30 de persoane, pentru că mai sunt și alte alaiuri incluse, ursul de obicei, deși formația este numită Capra, sau Turca, sau Vălăretul. Contaminarea e clară în cazul jocului ursului care se îmbolnăvește și el ca și capra deși jocul său vechi, simbol al forței, era de virtuozitate în jurul hadaragului, în tandem cu ursarul, cu un joc extrem de spectaculos, pe melodie specifică, inconfundabilă.

Moșnegi la Capră, Buda-Oșești,
vătaf – Romică Rusu, 55 de ani, 17.XII.2017

Capra pe brânci a dispărut, Capra supraînălțată se mai află, în 2017, doar la Ivănești, Hârsova, Todirești, Rafaila, jud. Vaslui. Capra mijlocie și Capra mică se întâlnesc în foarte numeroase variante, interpretate de copii de câțiva ani, de tineri ademeniți de ceva câștiguri și, foarte rar, de vârstnici. Prin contaminare și exemplu interpretativ, jocul este prezent de sărbători în metrou, tramvaie, autobuze, în centre populate și sate sărace. Totuși, nu mai au nici conținutul, nici dezvoltarea, cu atât mai mult semnificația dintr-un trecut de 40-60 de ani și nicidecum pe cele din urmă cu 100 de ani. Dornici de un câștig rapid, interpreții simplifică până la schilodire textele, încropesc un joc pentru câțiva lei, spectacolul individual nu mai există. Hora de pe scenă este doar o mimare a celei tradiționale, dar, încă se mai strecoară elemente autentice, în raport cu preocuparea primarului, care, de regulă aduce după sine formația, oricare ar fi ea, și uneori, rar, îi mai stimulează bănește pe interpreții populari (orășeni sau săteni, băieți sau fete, foarte rar, bătrâni).

Prin Festivalurile Obiceiurilor de iarnă, adică de Crăciun și Anul Nou (atunci era Plugul Mare, cu texte istorico-literare, acum interpreți adunați pentru apariții pe scenă, texte tot mai scurte cu cât sunt mai mulți componenți), paradoxal, se mai dă o lovitură obiceiurilor tradiționale, - deși se afirmă că sunt stimulate - prin schematism, lipsă de profunzime și de semnificația majoră: sărbătoarea întregii comunități care în prealabil participa gratuit la horele de Crăciun (3 zile) și de Sf. Vasile (1 și 2 ianuarie), apoi de Bobotează (6 ianuarie). În qvasitotalitate, hora de Sărbători a dispărut cam peste tot în România. Analiza cât de cât obiectivă, științifică, implică, însă, o abordare mai amănunțită, o clasificare după importanță, semnificații și vechime, o altă serie de culegeri dar cu mijloace moderne de înregistrare, altele decât pe timpul celui mai mare folclorist român, Tudor Pamfile care, acum un secol, aduna „firișoare de aur" din folclorul încă viu. Modificările din limba vorbită, înlocuirea unei bune părți din fondul principal lexical cu neologisme tehnice ori englezisme, mutațiile din limbajul artistic, toate prefigurează un viitor tare întunecat: în condițiile globalizării, chiar din limba română să nu mai rămână decât firișoare… Cercetarea interdisciplinară de urmărit astăzi nu mai pare posibilă datorită formării unei noi culturi existențiale, care, neglijează cu bună știință eforturile spirituale ale înaintașilor, cu atât mai mult tradițiile și obiceiurile. Atitudine de mare pagubă pentru limba și poporul român.

***Spectacolul măștilor are legitimitate numai de Anul Nou !**

Rândurile de mai sus, pot fi un semnal de alarmă sau/și un îndemn la cercetare. *Cât mai avem ce!*

Valeriu LUPU – Vaslui

GRAIURILE ROMÂNEȘTI DIN PERSPECTIVĂ ISTORICA (controverse și realități) (II)

(Continuare din numărul 11)

Fondul lingvistic al limbii române.

Încercând o evaluare a compoziției lingvistice a limbii române numeroase studii relevă faptul că fondul lexical și procentele diverselor influiențe rămân foarte apropiate, indiferent de parametrii care s-ar lua în studiu. Așa de pildă, un studiu intreprins de Marius Sala pe 2581 de cuvinte reprezentative din vocabularul românesc, arată că; 71,66% din cuvinte sunt de origine romanică (30,3% latina vulgară, 15,7% latina cultă, 22,2% franceză, 3,95% italiană), 14,7% sunt de origine slavă (slava veche 9,8%, bulgară 2,6%, rusă 1,12%, sârbă 0,85%, ucraineană 0,23%, și poloneză 0,19%), iar restul de 14,17% sunt de origine diversă; germană 2,47%, neogrecești 1,7%, ungurești 1,43%, traco-dacice 0,96%, turcești 0,73%, englezești 0,07%, onomatopeice 0,19% și de origine incertă 2,71% (Marius Sala – *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice,* Buc. 1988).

Într-un studiu mai amplu, efectuat pe 42.642 de cuvinte, cât reprezenta compoziția etimologică a limbii române în anii 50 ai secolului trecut, Dimitrie Macrea a observat că din cele 76 de influiențe lingvistice, pe care limba română le-a suportat de-a lungul timpurilor, doar 14 depășesc ca pondere procentul de 1%. Grosul lingvistic (62,53%) este de natură romanică; 20% latina vulgară, 2,39% latina cultă, 38,42% franceza, 1,72% italiana. Doar 11,27% sunt de origine slavă (7,98% slava veche, 1,78% bulgara, 1,51% sârba), iar în rest 3,62% de origine turcă, 2,37% neogreacă, 2,17% maghiară, 1,77% germană și 2,37% de origine incertă (Dimitrie Macrea – *Dicționarul limbii române moderne,* Ed. Acad, RPR, Buc. 1958).

Și limba literară, considerată îndeobște ca fiind forma cultă a oricărei limbi, prezintă o fizionomie asemănătoare. În anul 1942, acelaași Dimitrie Macrea are curiozitatea să studieze fondul lingvistic al operei lui Eminescu și ajunge la concluzii care confirmă constatările prezentate anterior. 48% din vocabularul folosit de poet este de origine latină, iar dacă luăm în considerare și frecvența cu care același vocabular este folosit, procentul urcă la 83%, întocmai ca în cazul poetului francez Paul Verlaine pentru limba sa. Cuvintele de origine slavă ating doar procentul de 16,8% (Dimitrie Macrea – *Circulația cuvintelor în limba română,* ”Transilvania”, anul 73, 1942, nr. 4). Aceste constatări vor confirma afirmația lui Dumitru Mazilu din 1937 care arată că din cele 1908 cuvinte ale poeziei Luceafărul, 1688 sunt de origine latină, că 13 strofe din cele 98 (cât are poezia) sunt pur latine.

Istoricii, ca și lingviștii de altfel, știu foarte bine că studiul limbii unui popor are aceiași valoare științifică pentru istoria acelui popor, precum au descoperirile arheologice, mai cu seamă atunci când se recurge la cercetarea folclorului, tradițiilor, arhaismelor, dialectelor și subdialectelor (graiurilor) realizând o adevărată arheologie culturală. Fondul latin este indubitabil, atât pentru dialectul dacoromân, care a evoluat până la stadiul la care este percepută limba română astăzi, cât și pentru cele trei dialecte risipite în peninsula Balcanică, ceea ce dovedește originea lor comună. Plecând de la aceste realități Alexandru Rosetti în 1977 va defini limba română ca fiind *”limba latină vorbită neîntrerupt în partea orientală a imperiului roman, cuprinzând provinciile dunărene; Dacia, Panonia de Sud, Dardania, Moesia superioară și inferioară din momentul pătrunderii limbii latine în aceste provincii”* (Alexandru Rosetti – *Istoria Limbii Române,* Ed. Științifică și Enciclopedică, Buc. 1986).

Desigur, și evoluția limbii române a fost, ca oricare altă limbă europeană, marcată de influiențe mai mult sau mai puțin importante, nu atât în funcție de conjunctura istorică, cât mai ales de compatibilitatea lingvistică și culturală a limbii

române cu respectivele influiențe. Este interesant cum s-au materializat aceste influiențe în circumstanțe oarecum diferite pentru că, de pildă, confluiențele geografice nu întotdeauna au favorizat acest aspect. Este cazul influienței franceze, de exemplu, care, deși la distanță, are un puternic impact (22,2% pe 2581 cuvinte reprezentative și chiar 38,42% pe fondul lingvistic din perioada postbelică), spre deosebire de influiența germană sau maghiară, care, deși se aflau în coabitare geografică cu încercări violente de asimilare forțată (cazul maghiarilor), nu reușesc decât procente nesemnificative; 1,77%, respectiv 2,17%, ca să nu mai vorbim de influiența turcă, bizantină sau neogreacă care, de pildă, cu toată suzeranitatea otomană de aproape 500 de ani, sau greco-bizantină ca limbă liturgică (ca și ierarhii acelor vremuri) la care se adaugă și ofensiva fanariotă de mai bine de 100 de ani, nu reușesc decât procente la fel de nesemnificative.

Puternica influență franceză se poate explica prin trei factori; fondul latin comun al celor două limbi romanice ca origine, permisivitatea deosebită a dialectului daco-român pentru vocabularul francez, și nu mai puțin important faptul că intelectualitatea română se pregătea în Franța, îndeosebi la Paris (orașul luminilor), preluând de aici stiluri și abordări cultural-artistice ca și tehnic-administrative în perioada când se fundamenta limba română modernă. Mai mult, limba franceză era comună printre intelectualii și creatorii țării, parte dintre ei concepându-și operele și în limba franceză.

Proximitatea geografică și frecventele interferențe cu lumea slavă, care efectiv circumscrie oaza latină (cum îndeobște este considerată România în spațiul său lingvistic), va influiența într-un procent apreciabil lexicul românesc (14,17%, respectiv 11,27%) prin invazie, interferențe culturale, prin limba liturgică, prin scrierea chirilică, prin relații economice și politice îndeosebi cu Polonia, Ucraina, Rusia kieveană și apoi moscovită și nu în ultimul rând cu Bulgaria și Serbia. De aici și încercările de ai căuta limbii române originea slavă, ceea ce pare o enormitate chiar și în ochii unui nespecialist.

Nu aceiași situație se întâlnește în cazul influienței grecești în structurarea limbii române moderne, Remarcam mai sus faptul că procentual influiența greacă nu reprezintă decât 2,37% din vocabularul limbii române, deși interferențele spirituale, culturale și politice au fost remarcabile atâta timp cât pe teritoriul Dobrogei, Pontului Euxin și litoralului Mării Negre se găseau adevărate colonii grecești încă din antichitate. Apoi Bizanțul, care efectiv se va greciza după căderea Imperiului Roman de Apus, va avea o influență suficient de puternică asupra popoarelor din jur, pentru că devine centrul cultural al Europei până la căderea Constantinopolului sub otomani în 1453, ca să nu mai vorbim de domniile fanariote care au durat mai bine de 100 de ani (1714 – 1821) și care au impus un trend cultural, religios și educațional de asimilare printr-o propagandă susținută împotriva limbii și culturii românești. ”Români! pregătiți-vă să deveniți romei (adică greci), uitați limba voastră care pururea șchioapătă și nu se poate pronunța” (Valeriu Lupu – *Nicolae C. Paulescu-între știința vieții și metafizica existenței,* Ed. TipoMoldova, Iași, 2016).

O situație asemănătoare se întâlnește și în privința limbilor și implicit culturilor otomană, germană sau maghiară. Deși pentru cele trei provincii românești a existat o vasalitate față de Imperiul Otoman, pentru unele chiar mai bine de 500 de ani, iar Înalta Poartă (de la Istambul) se implica profund în viața politică a țării, influiența vocabularului turcesc nu depășește 3,62%, cu toate că populația turcă este relativ bine reprezentată pe teritoriul țării, mai ales în Dobrogea.

Comunitatea germană, stabilită în sudul Transilvaniei încă de pe vremea cavalerilor teutoni, destul de bine reprezentată și cu impact politico-economic în istoria transilvană, are o influiență lingvistică totuși minoră, chiar dacă avem în vedere suzeranitatea austriacă și austro-ungară vreme de aproape 700 de ani, regalitatea germană timp de 74 de ani și importantele interferențe culturale prin statutul de centru cultural al Europei pe care Viena la deținut în secolele al XIX-lea și al XX-lea, centru spre care gravita atunci tinerimea română. Cu toate acestea, influența germană nu depășește 2,47%, așa cum nici influența maghiară nu depășește 2,17%, deși aceștia din urmă au dus o politică susținută de maghiarizare forțată și deznaționalizare secole de-a rândul.

Remarcabil este faptul că în pofida ostilității istorice pe care provinciile românești le îndură din partea vecinilor, sau chiar a acelora cu care coabitau, indiferent care au fost aceștia, limba română și cultura română și-au continuat evoluția firească. Ele au supraviețuit, ba mai mult, s-au cristalizat în pofida vicisitudinilor istoriei și a contestării sistematice din partea unor lingviști cu pretenții, chiar din spectrul nostru academic.

O altă viziune a originii limbii române

Cu privire la geneza limbilor romanice, ca și geneza popoarelor europene, începând cu secolul al XVIII-lea prinde contur, din ce în ce mai mult, ideea

că zona de plecare a civilizației europene ar fi fost partea orientală a Europei, cu precădere în zona carpatică și danubiano-pontică populată de daco-geți și traco-iliri, a căror limbă comună ar fi precedat latina ce ar fi fost adusă în peninsula italică de către etruscii (fondatorii Romei) plecați din Carpații Apuseni,. De la afirmația lui Herodot că; *"dintre toți tracii, cei mai inteligenți și viteji sunt dacii, iar cei mai înțelepți sunt geții"* până la afirmația susținută științific că majoritatea popoarelor Europei își au originea în interiorul arcului carpatic sau zona carpato-danubiano-pontică, s-au emis tot felul de teorii generate mai degrabă de interese conjunctural-politice, dar și bazate pe adevăruri dovedite riguros științific.

Ba mai mult, se pare că între anumite culturi europene ar fi fost o adevărată competiție în a avea originea în această zonă geografică. Felix Colson (1804-1870) este printre primii care afirmă că pelasgii, cu cele patru seminții ale lor; pelasgii daci, pelasgii panonieni, pelasgii Thesaliei (pelasgo-vlahii) și pelasgii Epirului, au populat Europa răspândind dialectul lor care ulterior a fost denumit latin. *"Vlahii Daciei și ai Turciei europene aparțin străvechii familii a pelasgilor, ei nu sunt descendenții colonilor romani"* afirmă autorul (Nationalite et regeneration de paysans moldo-vlahique, Paris, 1862).

Originea pelasgilor este carpatică, încât, convins de adevărul său, Felix Colson afirmă fără ezitare; *"Nu ne mai este îngăduit să ne îndoim astăzi că națiunile pelasge nu au fost poporul latin și au contribuit la fondarea Romei"*, iar Jean Lemoniere afirmă și mai răspicat *"ceea ce este înafară de orice îndoială e originea orientală a celților, românul sau dacul modern este adevăratul celt, a cărui origine este Europa orientală"*. Nu mai puțin categoric este Andre Lefevre (1834 - 1904) în cartea sa "Le races and langues" (Ed. Biblioteque Scientifique International, 1893) când spune *"ca și grecii, latinii își ignoră originile, viața lor istorică a început în secolul al VIII-lea î.H, iar ei nu puteau să creeze, nici să întemeieze limba lor în Italia, rămânând o singură soluție, să o aducă cu ei de acolo de unde au plecat, adică etruscii plecați din zona Munților Apuseni"*.

Să mai adăugăm acestora și faptul că unele obiceiuri de la unele curți europene includeau afirmarea dovedită a originii etnice din zona getică, cum era cazul nobililor sau regilor castilieni care, la investire lor nobiliară sau regală, trebuiau să demonstreze că sunt geți. Și polonii, cehii, estonienii și letonii se revendică cu mândrie astăzi de a fi de origine dacă. De altfel Gotfried Wilhelm Leibnitz (1646-1716) în "Unitatea lingvistică europeană" afirmă categoric *"celții cu romanii au origine comună"* (german în limba latină înseamnă frate geamăn), *originea și-o afirmă atunci când spun Ich bin Deutch* (eu sunt dac), *denumirea timpurie a germanilor a fost Alemain și Dac, iar olandezii își spun de-a dreptul Dutch* (daci).

Carol Lundius (1638 – 1715) afirmă fără echivoc în "Cronica ducilor de Normandia" că strămunii lor au fost vechii daci. Adăugăm și faptul că teritoriul germaniei vechi se învecina la est cu Dacia și Panonia și că ungurii nu s-au liniștit decât după ce au fost zdrobiți de germani în bătălia de la Lechfeld (955), după care și-au organizat un stat pe teritoriul aproximativ al Ungariei de astăzi. Până și englezul Robert Sheringham (1602 – 1678), la 1670 în "De anglorum Gentis origine Disceptatio" spunea; *"noi englezii de azi nu știu de ce ni se spune goți când noi suntem de fapt geți de la Marea Neagră, iar strămunii noștri geto-dacii au fost cei care denumeau continentele așa cum se numesc ele astăzi: Europa, Asia, Africa, și tot ei inventară tipurile de scriere și de alfabet"* și asta o spunea cu câteva sute de ani înaintea descoperirii tăbliței de la Tărtăria.

Toate aceste aspecte și multe altele i-au determinat pe cercetătorii de la Cambridge Univesity să afirme în 1922 că *"din spațiul carpatic au roit indo-persanii, grecii, tracii, albanezii, italioții, celții, germanii și slavii"* și că *"Faza primară a Culturii Vedice s-a desfășurat în Carpați, cel mai probabil, inițial în Haar-Deal"* (The Cambridge History of India, 1922). Dacă adăugăm acestor afirmații, care vin deja de secole, achizițiile moderne (vezi plăcuțele de la Tărtăria, omul de la Harmangia, plăcuțele de la Vadu Rău - Bistrița, studiile genetice comparative) ne întrebăm pe bună dreptate; ce fac istoricii și lingviștii noștri din instituțiile de profil (Institutul de Istorie Nicolae Iorga, Institutul lingvistic român Iorgu Iordan cu 82 de cerecetători, Institutul Limbii Române - de altfel bine încadrate cu specialiști ca și filialele lor), toate aparținând Academiei Române, înafară de faptul că iau act de ceea ce validează străinii în ceea ce de fapt ne privește pe noi ca istorie, neam, popor și limbă?

Limba română și inteligența românească

Aș începe printr-o întrebare simplă. Ce contrapunem noi în materie de istorie, limbă și cultură celor care, de o manieră ostentativă și chiar agresivă, ne contestă, ne minimalizează sau chiar ne neagă ca popor și limbă, fie ei maghiari, germani, bulgari, ruși sau ucrainieni? pe noi care nu am plecat de acasă, n-am călcat pe nimeni, dar am plătit scump apărându-ne "nevoile și neamul" în fața tăvălugului

migrator și a pretențiilor hrăpărețe ale tuturor vecinilor noștri.

A sosit momentul ca cei în măsură să reconstituie istoria limbii și poporului român; istorici, lingviști, filologi, arheologi, antropologi, biologi, să-și concentreze eforturile pentru a scoate la lumină adevărul istoric al unui popor care n-a venit de peste munți, ci a coborât din munții săi unde se refugia pentru a se apăra de urgia invadatorilor care de regulă treceau prin foc și sabie tot ce întâlneau în cale.

Nici atunci când Principatele Unite Române, Regatul României sau România întregită au devenit structuri statale capabile să-și apere interesul național, atacul concertat al celor interesați nu a încetat. Ba mai mult, li s-au asociat acestora chiar structuri din interior; partide etnice, organisme guvernamentale de supraveghere, organizații nonguvernamentale cu țintă precisă antiromânească, societăți civile prooccidentale și globalizante, programe educaționale cu orientare vădit antiromânească, susținute uneori chiar de oficiali români etc. Și toate acestea în timp ce personalități românești de importanță istorică, orientări și organizații politice autohtone de valoare și notorietate sub aspect naționalist-patriotic, sunt ostracizate și scoase ostentativ din istorie.

Adăugați acestora și o activitate propagandistică antiromânească asiduă și susținută prin toate mijloacele, prin care se încearcă să se demonstreze cu tot dinadinsul precaritatea tipologică a românului, ale cărui înclinații dubioase și atitudini primitive trebuiesc corectate prin forță, indiferent cu ce preț, de către cine? De către cei care nu au în spate decât barbaria trecutului și care nici astăzi nu fac altceva decât să practice o barbarie economică la vedere; culmea! folosind structuri autohtone pentru descurajarea a tot ceea ce este românesc. Iar atunci când unele atitudini pronaționaliste apar din partea bisericii sau Academiei Române (vezi protestul academicienilor) apar reacții vehemente din partea ”societății civile”(?) sau altor structuri deghizate, pentru a înnăbuși orice sentiment de mândrie și redeșteptare națională.

Din nefericire intelectualitatea noastră s-a dovedit, și se dovedește în continuare, extrem de versatilă și lipsită de coloană vertebrală, fără curajul opiniei în spiritul adevărului și, de regulă, orientându-se după cum bate vântul. Un exemplu evident este și subiectul în dezbatere, al originii poporului român și a limbii sale, care încă nu a depășit stadiul Școlii Ardelene, deși între timp s-au adunat extrem de numeroase dovezi care ar permite o reevaluare a istoriei și limbii celei mai stabile populații din întreaga istorie a Europei. Ba mai mult, această populație, al cărei patrimoniu cultural este de importanță universală, avea să cuprindă teritorii întinse, bântuite de migrații și sedentarizări a unor popoare barbare venite de aiurea, ce vor forma configurația ulterioară a Europei și nu numai, ca să nu mai punem la socoteală faptul că sunt destule semințiii și popoare care-și revendică cu mândrie originea daco-getică.

Însuși Eminescu avertiza cu convingere la vremea sa *”Sămânța din care a răsărit acest popor e nobilă și poporul nu va muri decât atunci când românii vor uita noblețea seminției lor”* (”Timpul”, 16 aprilie, 1878).

A sosit momentul ca strigătul de disperată atenționare a părintelui Iustin Pârvu de la Petru Vodă să răsune în conștiința fiecărui român, dar mai ales în conștiința acelora care au, sau și-au asumat responsabilitatea pentru soarta acestui popor și a limbii lui. A sosit momentul ca fiecare român să fie mândru de istoria, cultura, limba și identitatea sa, dar mai ales de existența lui istorică, de rostul și locul lui în evoluția civilizației umane așa cum au intuit-o marii noștri înaintași.

Limba română *”este o limbă proaspătă, plină de vigoare, cu parfum din munții Macedoniei și din viroagele Carpaților”* spunea cu admirație Charles Upson Clark în cartea sa ”The United Romania” publicată la New York în 1932, carte care în prima sa variantă ”Greater Romania” (1920) va influiența decisiv opinia lui Woodrow Wilson (președintele SUA) la sfârșitul primului război mondial, autorul faimosului concept al autodeterminării națiunilor după care s-a încheiat Tratatul de la Trianon, când România întregită își intră în spațiul său istoric.

Pe același palier se situiază și cercetările lui Robert Ficheaux (1890 – 2005), istoric și geograf francez, care cu echipa sa va demonstra Congresului de Pace de la Paris (în calitatea sa de expert acreditat) că numeroasele pete albe de pe harta Transilvaniei prezentată de unguri congresului (munții Apuseni, plaiurile din Maramureș, Oaș, Hațeg, Lăpuș, Năsăud, etc) sunt populate de români, a căror număr este majoritar din toate timpurile. Din cele 27 de cărți scrise despre România, două sunt printre cele mai greu de digerat pentru iredentismul maghiar; ”Les Motzes” (Moții), publicată în 1942 și ”Romains et minorites etnique” (Românii și minoritățile etnice) publicată în 1990. Aceiași opoziție istorică și contestare la scenă deschisă ni se prezintă și astăzi, când șeful unui partid etnic minoritar, afirmă ritos că pentru el anul centenarului Marii Uniri nu are nici o semnificație

comemorativă, ba dimpotrivă. Minoritate etnică căreia i s-a oferit ani de-a rândul un loc la masa deciziilor de importanță națională, fără discriminare, în ciuda șovinismului, iredentismului și antiromânismului manifest și declarat public (Kelemen Hunor – interviu, Szabadsag, 4 August 2017).

Limba română și timpurile actuale

Realitățile timpurilor noastre nu sunt mai puțin nefaste pentru limba noastră, pentru că modernismul au adăugat riscuri noi. Aceste riscuri sunt impuse și de posibilitățile și nevoia de comunicare care au devenit o problemă la ordinea zilei pentru orice cultură în condițiile în care mijloacele de comunicare sunt atât de facile și sofisticate astăzi. Apoi ofensiva globalizării prin libera circulație a bunurilor, persoanelor și informației, care deschide larg lumea și favorizează intereferențele culturale, materiale și spirituale, nu poate să nu afecteze și modul de exprimare, atitudinea și comportamentul celor care folosesc o limbă și compun o entitate națională.

Astăzi se vorbește mult, dar se scrie și mai mult, ceea ce pare firesc pentru vremurile pe care le trăim. Întrebarea este cum se scrie și cum se vorbește? Așa încât, cel puțin pentru trăitorii meleagurilor noastre este foarte important cum ne exprimăm, cum folosim limba pe care am moștenit-o, cum o transmitem urmașilor noștri, pentru că până la urmă ea reprezintă blazonul nostru de noblețe și ne reprezintă pe noi ca entitate distinctă.

Invazia străinismelor, îndeosebi sub forma englezismelor, deși nu este o noutate ca fenomen (altădată erau grecismele, turcismele, franțuzismele etc), a devenit mai puternică ca oricând prin mijlocirea comunicării on-line, în care, nu numai că se abuzează de abrevieri și prescurtări, dar se elimină diacriticile, ceea ce amputează grav comunicarea și înțelesul ei. Se asociază acestui fenomen și preluarea, îndeosebi din engleză, a unor expresii neadecvate, a căror semnificație utilizatorul nu o cunoaște, dar le folosește pentru că sunt ”cool” și în trend cu moda timpului, fără să realizeze ridicolul unui snobism ieftin, pentru că de fapt în asta se traduce. Acest viciu fundamental este împărtășit, foarte adesea, chiar de comunicarea oficială, ceea ce poate avea consecințe nedorite privind exprimarea și îndeosebi înțelesul, care astfel poate fi viciat dacă nu chiar deturnat. Limba devine astfel un zgomot în care genul și stilul nu se regăsesc.

Sub acest aspect se pot ușor detașa diverse tipuri de limbaj care circulă în lumea noastră, ușor de identificat, dar greu de acceptat. Se poate vorbi astfel de un limbaj on-line – liber, agramat, cu prescurtări și fără diacritice; un limbaj al politicienilor - steril, repetitiv și șablonard; un limbaj al massmediei - în care prescurtările, interjecțiile și limbajul de colț de stradă alături de un exces de imagine sunt comune majorității publicațiilor; ca să nu mai vorbim de limbajul folosit în industria divertismentului care, adăugând senzualismul vulgar unui jargon specific, coboară mult nivelul comunicării corecte.

”Să vorbim cum vorbesc oamenii” încearcă să ne convingă adepții celor de mai sus, gândindu-se probabil la autenticitatea limbii comune, cotidiene, fără a realiza faptul că astfel se deschide calea banalului, vulgarului, sordidului, în fapt un atentat la limba română și un pas către degradarea ei. Nu trebuie să coborâm limba la nivelul oamenilor, ci să ridicăm oamenii la nivelul limbii, ceea ce nu se poate face prin legi, ci prin educație (vezi eșecul legii Pruteanu).

Or, a înlocui în educație ceea ce tradițional era limba română (abecedarul, scrierea, cetirea, caligrafia, gramatica, limbă și literatură) cu știința comunicării sau alte asemenea, înseamnă a bagateliza și a duce în derizoriu cel mai valoros tezaur pe care îl are cultura noastră – limba pe care o vorbim, pentru că până la urmă comunicarea poate îmbrăca o sumedenie de forme, dar numai una este prin limba scrisă sau vorbită.

A vorbi corect, a te exprima elegant, a scrie frumos și îngrijit, este o cale sigură pentru succes în viață, pentru că oferă celui în cauză o prestanță și o fizionomie aparte, agreabilă și distinsă. Mai mult, a te încadra în tiparele lingvistice proprii limbii tale este o dovadă de respect pentru tine, pentru cultura și tradițiile poporului tău, conferind celui în cauză un statut social aparte, la construcția căruia contribuie educația prin munca dascălilor de specialitate (educatorii, învățătorii, profesorii de limba și literatura română), mânuitorii și păstrătorii tezaurului literar lingvistic (bibliotecarii), poeții și literații, care în căutarea metaforei și a cuvintelor potrivite înfrumusețează și înnobilează limba.

Cei care au trudit la edificiul limbii noastre, atât de bogată și expresivă, au știut din totdeauna că: *În a limbilor tezaur / Pururea o să rămână / Limba doinelor de aur / Limba noastră cea română* - doar și pentru faptul că doina – ca expresie literar artistică, cuvântul dor - cu extraordinara lui expresivitate afectivă și varietatea subtilă a nuanțelor cuvintelor; dragoste-iubire-amor; aparțin exclusiv limbii române, așa încât zadarnic le veți căuta în alte limbi și culturi.

Carissimi amici,

appuntamento questo divenuto prestigioso all'interno del gruppo Facebook Scriviamo, dove gli amici autori spesso sgomitolano per poter farne parte. Da parte mia cerco di dare spazio un poco a tutti, si va a rotazione, tanti quasi aspettano il proprio turno! Viva sempre la poesia, grazie a tutta la redazione che ci ospita sempre con entusiasmo. Un abbraccio dall'Italia e dal mondo.

Daniela STRACCAMORE

Dragi prieteni

Această întâlnire a devenit atât de prestigioasă în cadrul grupului Facebook „Scriviamo” (Noi scriem), unde autori, prieteni adesea, chiar dau din coate pentru a participa. În ceea ce mă privește, încerc să dau spațiu tuturor, se merge prin rotație, așa că cei mai mulți își așteaptă rândul! Trăiască mereu poezia, mulțumită întregii redacții care ne găzduiește întodeauna cu entuziasm. O îmbrățișare din Italia și din lumea largă.

Daniela STRACCAMORE

traducere în limba română: *Rodi Vinau*

DANZO NEL TUO AMORE

Danzo tra la luce
dei miei lontani ricordi,
che tra le pieghe della mia memoria vivono
e palpitano con forza nel cuore mio.
Una dolce carezza mi avvolge l'anima
appena il volto tuo si ferma negli occhi miei.
Con sguardo dolce
mi sfiori le guance ormai cresciute,
e torno bimba nel sol abbracciare
la tua amorevole essenza
che ogni giorno mi cinge,
mi protegge e forte mi solleva.
Il tuo sorriso coinvolgente
dona gioia al cuore mio.
In poco tempo mi hai donato l'amore
per tutta la vita mia.

***Anna NARDELLI* (Firenze)**

DANSEZ ÎN IUBIREA TA

Dansez prin lumina
îndepărtatelor mele amintiri,
între pliurile memoriei ele trăiesc
și-mi bat puternic în inimă.
O mângâiere dulce mă învăluie
îndată ce chipul tău rămâne în ochii mei.
Cu o privire caldă
îmi atingi obrajiii deja crescuți,
și redevin copilă în îmbrățișarea
esenței tale iubitoare
ce mă cuprinde în fiecare zi,
ce mă protejează și cu forță mă ridică.
Zâmbetul tău atrăgător
mă încântă.
Într-un așa de scurt timp mi-ai dăruit iubire
pentru viața întreagă.

Anna NARDELLI
(versiunea în limba română: Rodi Vinau)

UNA LACRIMA

Lei raccolse una lacrima
sul palmo della mano.
Pensava,
e silenziosa dalla gota
le scese giu' pian piano.
La guardò dal suo riflesso e tremolio
quasi ammaliata!
Era solo una goccia limpida,
innocente, ma quante cose si disse,
e in se nasconde!
Credeva fosse amara
e l'assaggiò con la punta delle dita,
ma era solo calda, dolce, salata.
Era solo una piccola perla lucida,
fragile, quasi banale.
Perche' si chiese allora,
sgorgando dalle ciglia, fa cosi' tanto male ?

***Francesca OTUPACCA* (Modica Ragusa)**

O LACRIMĂ

Ea culese o lacrimă
în palmă,
Se gândea
și tăcută de pe obraz
îi coborîse încet, încet.
Îi privise scânteia și pâlpâirea
aproape fermecată!
Era doar o picătură limpede,
nevinovată, dar câte lucruri se spuseră,
și în ea însăși se ascunseră!
Crezuse că ar fi amară
și o gustă de pe vârful degetelor,
dar era doar caldă, dulce, sărată.
Era doar o mică perlă strălucitoare,
delicată, aproape banală.
De ce, se întrebă atunci,
țâșnind din gene, o făcu să sufere atât de mult?

Francesca OTUPACCA
(versiunea în limba română: Rodi Vinau)

TU, IO, NOI....

Ho disegnato
un cuore su nel cielo.
Lì ho inciso il tuo nome
con il sangue della passione.
Un alito di vento sfiora il mio volto.
chi sei tu uomo,
che apparendo nella mia vita
ne hai preso pieno possesso?
Una scia di parole non dette,
non confessate, non apprese
fa ora di te il mio dolce tormento.
Vedo te nell'ombra...
può un battito di cuore
alimentare un amore costruito
su una nuvola in cielo?
Passo la mano sul mio cuore,
cerco di sfrattarti a malo modo ma...
avverto che la tua anima
vi ha messo radici, non vuol andar via,
non puoi andar via,
tu sei la forza dell'amore.
Un cuore innamorato
non sarà mai solo,
tu, io, NOI.

Daniela STRACCAMORE (Frosinone)

TU, EU, NOI...

Am desenat
o inimă sus pe cer.
Acolo ți-am gravat numele
cu sângele pasiunii.
O suflare de vânt îmi atinge chipul.
cine esti tu omule,
care ai apărut în viața mea
și ai pus stăpânire pe ea?
O dâră de cuvinte nerostite,
nemărturisite, neînțelese,
fă acum din tine blândul meu calvar.
Te văd în umbră ...
poate o bătăie de inimă
să hrănească o iubire ridicată
pe un nor din cer?
Îmi trec mâna peste inimă,
încerc să te alung, dar ...
simt că sufletul tău
a făcut rădăcini, nu vrea să plece,
nu poți pleca,
tu ești forța iubirii.
O inimă îndrăgostită
nu va fi niciodată singură,
tu, eu, NOI.

Daniela STRACCAMORE
(versiunea în limba română: Rodi Vinau)

Stefan LUCHIAN – ANEMONE

LIBERTÀ

Come erano immensi oggi i gabbiani,
li ho visti sorvolare i cieli
Liberi e maestosi.
Nel mare danzavano con le onde,
nel cielo avvolti dal vento.
Cara la libertà, non ha prezzo,
in qualsiasi istante della tua vita la brami,
ne gusti il dolce sapore.
I pensieri sorvolerebbero liberi
se non si fossero incatenati ai rimpianti,
a lacrime segrete depositate in fondo
al mistero dell'esistenza
dove sfocia la cascata
e ti incanali nei rumori del mondo.
In quell'oasi di felicità nascente
la dove urla il primo vagito
a ricercar i battiti del cuore di tua madre
e quel seno che ti sfamò.
Ecco, dove cozzano quelle sciolte briglie,
dove corrono le mie malinconie...
in quel volto che non vedo in quella voce
che non odo più.
Innanzi a me l'immagine di un carretto
adornato di rose rosse, partiva per il viaggio di ritorno...
ora arenato In una terra sfiorita e nera
ove giace col suo gambo ogni giorno più spoglio
ma nel mezzo, nel cuore dello sboccio
della diletta Rosa a me resta un immenso profumo di lei
che nasce in ogni di dentro me.
Era tanto solitario e nostalgico il cuore mio oggi
ma guardavo rapita i gabbiani, liberi e felici.

Marinella MANCA (Milano)

LIBERTATE

Cât de imenși erau astăzi pescărușii,
i-am văzut survolând cerul
Liberi și maiestoși.
În mare dansau cu valurile,
pe cer, înfășurați de vânt.
Scumpă-i libertatea, este neprețuită,
in orice moment al vieții pentru ea tânjești,
îi guști dulcea voluptate.
Gândurile ar zbura libere
dacă nu ar fi înlănțuite de regrete,
de lacrimi secrete depuse în adâncul
misterului existenței
unde răbufnește cascada
și urmează să curgi prin vad în zgomotele lumii.
În acea oază de fericire născătoare
acolo unde răzbate primul geamăt
în căutarea batăilor inimii mamei tale
și sânului care te-a hrănit.
Iată, unde lovesc acele frâuri libere,
unde îmi fug melancoliile ...
în acel chip ce nu-l văd în acea voce
pe care n-o mai aud.
Înaintea mea imaginea unui trăsuri
împodobită cu trandafiri roșii, pleca în călătoria de întoarcere ...
acum împotmolită într-un pământ neroditor și sumbru
acolo zace cu trunchiul său din zi în zi mai dezgolit
însă în mijloc, din inima înfloriturii
iubiului trandafir îmi rămâne persistentul său parfum
ce trezește la viață fiecare colț din mine.
Inima-mi astăzi era atât de singură și tristă
dar priveam răpită pescarușii , liberi și fericiți.

Marinella MANCA
(versiunea în limba română: Rodi Vinau)

ANIMA INQUIETA

Pensieri e sogni
devastano l'intera notte
senza lasciare tregua.
Anima inquieta:
non conosce la luce
e cerca una via che la possa
portare silenziosamente
in un porto sicuro,
lontano dalla cattiveria
dei buoni… dall'indifferenza
dei "sordi"…
dove possa sentire
parole di persone sincere,
dove possa ammirare estasiata
la natura nel pieno splendore,
dove possa godere della gioia
degli altri abitanti del pianeta Terra.
Anima inquieta:
desidera riprendere la sua vita
senza rimpiangere il passato,
senza desiderare nulla,
senza temere il futuro,
senza programmare
la vita presente.
Anima inquieta:
vuole vedere
un reale cambiamento:
ritrovare per sempre
l'identità perduta.

Gabriella COZZANI (La Spezia)

SUFLET NELINIŞTIT

Gânduri și vise
devastează noaptea întreagă
fără a lăsa vreun răgaz.
Sufletul neliniștit:
nu cunoaște lumina
și căută o cale care ar putea
să-l aducă în tăcere
într-un port sigur,
departe de răutatea
celor buni ... de indiferența
celor "surzi" ...
unde ar putea auzi
cuvinte de oameni sinceri,
unde ar putea admira extaziat
natura în plină splendoare,
unde ar putea beneficia de bucuria
celorlalți locuitori ai planetei Pământ.
Sufletul neliniștit:
vrea să-și reia viața
fără a regreta trecutul,
fără alte dorințe,
fără teamă de viitor,
fără să programeze
viața actuală.
Sufletul neliniștit:
vrea să vadă
o schimbare reală:
să-și găsească pentru totdeauna
identitatea pierdută.

Gabriella COZZANI
(versiunea în limba română Rodi Vinau)

POEZIE - TRADUCERI

SUNTEM ROMÂNI PLECAŢI PRIN LUME

Graiul
e-o rapsodie
în limba inimii cântată
frunza tremură pe ram, gălbuie
în miros de pâine coaptă.
Sângele de neam
abundă prin cugete și vene
într-o
naștere curată.
Suntem români
plecați prin alte lumi
norocul să-și găsească,
desprinși de ram,
de casa strămoșească,
de glasul firii și al moștenirii...
uitarăm limba românească!
Floarea dorului
pe miriștea străină să înflorească
și limba inimii
din inimă românește să grăiască,
suntem români
plecați prin lume
averea să și-o poarte,
limba noastră cea română
până dincolo de moarte !

Rodi Vinau

SIAMO ROMENI SPARSI PER IL MONDO

Parlare
è una rapsodia
nella lingua del cuore cantata
la foglia trema su una fronda, giallastra
nel buon odore di pane al forno.
Il sangue degli antenati
abbonda attraverso le anime e le vene
in una
perenne nascita.
Siamo romeni
sparsi per il mondo
in cerca di fortuna
staccati dal ramo,
dalla casa ancestrale,
dalla voce della carne e dei lasciti ...
Abbiamo dimenticato la nostra lingua!
Il fiore del desiderio
fiorisca sul podere straniero
e la lingua del cuore
dal cuore parli romeno,
siamo romeni
sparsi per il mondo
abbiamo un tesoro dentro,
la nostra lingua romena
fino dopo la morte!

Rodi Vinau

NU UCIDE CUVANTUL

Nu-mi răspunde cu aceeași tăcere de plumb,
nu ucide cuvântul
zămislit
din mușcătura de suflet
sângerând
pe buza de cer.
În craterul inimii
vulcanul,
cuvântul ce arde,
ce doare
erupe
focul se închide în magic inel,
devenim flăcări, aer și ploaie de lacrimi,
trăim
odata cu noi
și totuși cuvântul există,
cuvântul ce iartă.
Nu-mi răspunde cu alte tăceri...

Rodi Vinau

NON UCCIDERE LA PAROLA

Non rispondere con tale silenzio di piombo,
non uccidere la parola
concepita
nel morso dell'anima
sanguinante
sul labbro del cielo.
Nel cratere del cuore
il vulcano,
la parola che brucia,
che fa male
erompe
il fuoco si chiude nel magico anello,
diventiamo fiamme, aria e pioggia di lacrime,
viviamo
dentro di noi
eppure la parola esiste,
la parola del perdono.
Non rispondermi con altri silenzi...

Rodi Vinau

Gina ZAHARIA – Buzău

Vino la o cafea

Nu cred să fi dormit în noaptea aceea.
Am zărit-o devreme,
își încheiase șiretul de zori și pornise departe.
Era singură.
În mână ținea strâns cartea de vizită a meridianelor
Mi-a făcut cu ochiul,
în jurul ei roiau zile de tot felul,
le îmbrățișa apoi le șoptea ceva care făcea păpădiile
să danseze aproape de soare,
o adoram, o știam curajoasă, poate ușor sălbatică,
dar îi prindea bine.

Odată curăța noroiul de pe tălpile vârstei,
lângă ea stăteau morile de vânt, un fel de teatru de război
de la care pleci seara
și-ți rezervi loc în loja învingătorilor.
Din când în când se odihnea lângă un râu și privea cerul.
Apoi îl ștergea de nori și îngâna:
Vino la o cafea, poezie,
lasă-ți aroma pe buzele care știu să șoptească prin tine
un crez,
vino la o cafea...

Magicianul

Mă înecam în marea aceea de oameni care te aplaudau
și mă minunam cum de te joci cu inima mea fără să mă atingi,
fără să știi cât din mine ești tu,
stăteam acolo, în primul rând, aproape că nu respiram
de teamă să nu risipesc vraja.

Porumbelul de pe brațul tău venea mereu la mine,
toate privirile se mutau asupra mea,
voiam să par un simplu spectator dar cu păsările nu te joci,
ele înțeleg cel mai bine cum e să zbori unul cu aripile celuilalt,
îmi ciugulea din palmă câteva șoapte, ți le aducea,
și-ți spunea: „cu drag!”

Magicianule,
vezi perna mea ruptă de nesomn?
Ai crede că a găzduit războaie,
că a făcut pace între cei mai temuți dușmani,
tu tragi cortina peste ochii mei și continui să ascunzi în joben
jocul nostru,
curând va veni toamna iar scenele mari vor lua vacanță,
nu mă îndoiesc că vei juca în Andaluzia,
dar aplauzele din rândul întâi
nu vor mai fi niciodată la fel.

Pasiune

Nu, n-am pierdut creioanele preferate,
le-am ascuțit pe aripa curcubeului,
apoi te-am conturat în tușe fine,
am deschis galerii de artă, habar n-aveam de unde atâtea aplauze
pentru un evantai de emoții!
Așa ai devenit marea mea pasiune,
fiecare milimetru din tine se regăsește într-un eu
bun de Cartea Recordurilor.

Când obosesc mă așez la marginea deșertului,
scutur nisipul din tabloul meu drag,
promit că vor veni zile bogate, că voi învăța
să te pictez în alte nuanțe,
atunci se pornește un zumzet sălbatic,
de rochia mea se lipesc imagini arse, te respir prin dogoarea timpului nostru
și las tălpile mele acolo,
cu ele să mă cauți
prin toate dunele inimii.

Lucian DUMBRAVĂ – Tulcea

CE AM GĂSIT...

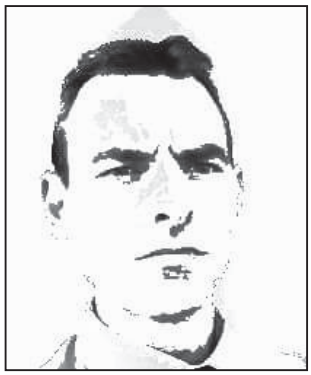

Pentru cei din decembrie 1989

Eram sute sau mii sau poate mai mulți,
Eram câțiva sau doar cei ce-au rămas,
Eram prin văile țării și munți,
Eram pe-același gând, eram pe-același pas.

Adevărul ne curgea, transparent, prin sânge,
Cerul a coborât mai jos, albastru și mai curat.
Ceva din acele vremuri și azi ne ajunge,
Ceva am câștigat și ceva ne-a scăpat.

Era noapte și era zi, era secunda și ceasul...
Am plâns, atunci, am luptat și ne-am rugat...
Ceva am câștigat cu gândul și pasul,
Ceva n-am înțeles, ceva ne-a scăpat.

Libertatea alerga pe bulevardele albe,
Sângele cald agoniza sub impresia zăpezii.
Chiar și acum, în piepturi ne arde
Zăpada împușcată în pragul amiezii.

Am numărat secundele morții și vieții:
Douăzeci și Unu, Decembrie, Douăzeci și Doi...
Unii ne-am ridicat deasupra umbrei și ceții,
Unii-am legat prietenii, și ne-am ridicat amândoi.

Frați ai noștri, frați de-atunci și de-acum,
Frații noștri de sânge și de zăpadă –
Prea multe cuvinte ne mint și se spun,
Prea ne-a fost moartea uitată, trădată!...

Libertatea intră-n resciziune pe bulevardele albe,
Cifrele acelea din Decembrie, prind izul sugrumat
Al trădării de sânge... Cartușul încă ne arde...
Ceva din *atunci* a fost inutil, ceva ne-a scăpat...

TĂCERI

Tăcerile bat la uși închise,
Tăcerile au început să facă parte din noi,
Tăcerile au intrat prin geamurile lăsate deschise,
Tăcerile s-au întors înapoi.

Ceasurile bat, ceasurile ticăie șonticăit,
Ceasurile bat în interiorul fiecărei tăceri.
Ceva din noi a plecat și n-a mai venit,
Ceva a rămas în ziua de ieri.

Suntem o mulțime și suntem câte doi,
Suntem o mulțime cuprinsă de friguri;
Ceasul tăcerii e parte din noi
Și-n marea mulțime sunt oamenii singuri.

Dăngăne clopote pe mințite istorii,
Ticăie ceasuri ce nu se mai văd.
Au ochi fără vlagă roțile morii,
Și-o pâclă de moarte ne mână-n prăpăd.

Tăcerile sunt varianta ochilor orbi,
Tăcerile sunt în pact cu neantul;
Timpul e-un ceas care ciugulește din corbi,
Timpul e-n pact cu Înaltul.

Suntem contemporani cu timpul, suntem contemporani cu clipa,
Suntem contemporani cu noi și cu Dangătul cel Mare.
Suntem vulgul și risipa,
Suntem moarte-n fiecare,

Suntem noi și suntem clopot...
Fi-vom Dangătul cel Mare!

Vlad Mușat – Ploiești

GRI

Astăzi m-am plimbat într-o zonă

natura a distrus munca omului
câteva plante străpung brutal
betonul asemeni unei erupţii cutanate

blocurile sunt tinere spre deosebire de
Mama Natură care a ajuns la
vârsta menopauzei

verdele nu mai e la modă
griul simbolizează mai nou
speranţa

profeţii au lăsat scris
pe transformatoarele electrice
viitorul aparţine smogului & oamenilor gri
care de la balcoanele zgârie-norilor
scuipă sânge

9 luni

gânguritul
lovește
pântecul
nepregătit
Codul
Morse
MAMA
un altfel
de SOS
moartea
poartă
halat alb
povești de
adormit
copiii
forcepsul
ține locul
ursulețului
de pluș

Capăt de linie

Lumea s-a mutat în gări
fiecare va avea trenul lui
linia lui
copiii se nasc acolo
unde au fost concepuţi
în vagoanele de dormit

adolescenţii virgini
aşteaptă pe peron
trenuri de mare viteză
viitoare poveşti de dragoste

bătrânii sunt înghesuiţi
în ultimele vagoane
vor coborî la prima haltă
casele de bilete
sunt de formă
din câte se pare
nimeni n-a fost văzut
cedându-şi locul
călătorii se împart în două
categorii
cei care cred în controlor
& cei care nu cred
credincioşii & ateii
vor afla adevărul
la capăt de linie

Zapping

Pace pe CNN
războiul din Siria
nu e live
e-n reluare
pe un post de nișă
HD
plânsete pe mute
regizorii de
Hollywood
așteaptă
deznodământul
arme
telecomenzi
turn off
mamele -și
protejează îngerii
născuți în iad
pe trotuare
sânge amestecat
creștin & musulman
picture in picture

Orologiu

Timpul trece peste
piele cu grebla
trosnesc oasele
gângurit de copil
timpanul e ros
cântece de leagăn
privirea pierdută în
spatele ochilor
gingia întărită
pamperși mari
părul rar
se caută pântece
pentru oamenii
în vârstă
sub tencuiala
azilurilor de bătrâni
se ascund orfelinate

Iftene CIORICIU – Bârlad

IN MEMORIAM

PLÂNS DIN PLÂNSUL MAMEI

MOTTO
Plânsul îmi înec în șoapte
Strângând la piept icoana,
Tremurând de dor în noapte,
Aud cum plânge mama!

Mamă frumoasă, mamă dragă
La căpătâiul crucii tale am venit
Să întreb încă odată întunericul,
Dacă ar mai fi vreo șansă,
Să-ți fie dor de toate
Câte pe pământ ai zămislit.

Te chem prin vise
Din ceruri să cobori
Să mă mai naști o dată,
Prin curcubee și prin flori
Să înfloreşti plânsul iubirii
Din plânsu-ți dorului de altădată.

Te chem măicuță și te strig
Prin tremurul lipsit de frig,
Din recele-ți tăcut de ghiață
Să vii din plânsul morții tale
În plânsul dorului de viață
Să plângem lacrima care ne leagă,
Jubilând plânsul bucuriei,
Rugându-L pe Dumnezeu,
De-ar vrea să ne-nțeleagă
Să îndulcească plânsul
Îmbălsămat în glie,
Iar plânsul meu blajin
Culcându-și lacrimile-n zori
Îmbățișând mormântul
De prin țărână și rouă să te aleagă!

Mamă frumoasă, mamă dragă,
La căpătâiul crucii tale am venit.
Parcă crucea mă întreabă;
De ce urlă durerea
Plânsului meu amar
Prin tremurul iubirii
Sufletului zdrobit,
Când florile îngenunchiate
De jalea mea
Și dorul Tău s-au ofilit!

Dăruind fărâmei ce-am iubit
Amarul focului
Din marea mea durere
ȘI a sufletului jale
Încoronând în lacrimi
Iubirea ta cea mare
Măicuța mea cea bună
Purced a plânsului tău cale!

EU NU POT

Gura ta e o poveste,
Ochii tăi sunt un balsam,
Chipul tău minune este
Eu nu pot ca să te am.

Buzele de fragă coapte,
Zâmbetul de porțelan
Și vorbirea ta în șoapte
Eu nu pot ca să le am.

Gâtul, dulce și subțire,
Părul despletit bălan,
Brațele o împletire
Eu nu pot ca să le am.

Trupul tău ca de prințesă
Mijlocelul, mac în lan,
Sânii armonii îți țesă
Eu nu pot ca să le am.

Picioarele-ți, desfătare
Mersul lin și diafan
A genunchilor chemare
Eu nu pot ca să le am.

Farmecu-ți mă fascinează
Ca florile de pe ram,
Strălucirea-ți e o rază
Eu nu pot ca să le am.

Ești frumoasă ca o zână
Dar măritată, madam,
Te țin copii de mână
Eu nu pot ca să te am.

(poemul face parte din vol. Vreascuri de iubire.)

Corina DIMITRIU – Bârlad

CÂNTEC

Doamnă Lumină,
Blândă, senină,
Toamnei-i alină
Vaicărul mut.
Pune-mi în suflet
Bucăți de cântec,
Parfum de zori,
Albastre flori.
Alungă teama
Că in pustie
Mă poartă iarna
Ce va să vie.
Lasă-n grădină
Parfum de flori
Senin de zori,
Vise de îngeri,
Dragi sărbători…

Blândă, senină,
Doamnă Lumină!

E TOAMNĂ

Și nu mai știu dacă
păsările au tăcut
ori au plecat
in țări pline
de soare...
Nu se mai aud triluri
nici zgomot de aripi…
E liniște-n cer,
e tăcere in noi
nici lacrima ploii
nu-și mai cântă tristețea;
molatice frunze
alintă-n suspin
pomii goi,
surâd resemnate
sprre soare și nori,
apoi cad grăbite
în galben covor,
amorțite…

TÂRZIU...

Am învățat cum se moare
de la pasărea călătoare
rămasă să sfârșească
împreună cu puiul ei
rănit.
De la căprioara ce-a ales
să se lase ucisă de plumbul
destinat micului căprior.
Am învățat cum se moare
de la floarea ucisă de brumă
adunată cunună
încercând să-și ocrotească
bobocii-neînfloriți încă.

Abia acum,
când am învățat cum se moare
voi sti să trăiesc
și cum…
Căprioară, floare,
pasăre călătoare…
surâzând prin ninsoare,
un pas spre soare,
o privire spre mare,
viață născută din moarte,
din negru-culoare,
tăcere în fiece șoaptă
și murmur de lacrimă-
în lumină arzând.

NICĂIERI

Mă întorc spre viață,
Carte rămasă necitită până la capăt,
Reluată când și când cu îndrăzneală,
cu hotărâre și cu încredere…
Trăiesc alte și alte peripeții
Așa cum răsfoiesc noi capitole.
Plâng ori surâd,
Rotindu-mi pe deget șuvița rebelă
Ce-mi acoperă privirea
Sa pot vedea, curajoasă,
Urmarea. Să pot să trăiesc,
Deplin sau doar parțial.

Sunt paragrafe pe care le parcurg în hohote,
Amintindu-mi de plecarea ta definitivă.
Unele cuvinte îmi sfredelesc inima,
Răsunetul lor îmi amintește de gravitatea glasului tău.
Altele îmi par cântate de răsăritul
Colorat cu rouă și senin din ochii tăi mari.

Alteori cuvintele tac...

Păsesc prin lumea aceasta mărginita
La un capat iubirea,la celălalt capăt ura
Uneori mă rătăcesc
Într-o parte ori alta
Și nu mai știu dacă viețuirea mea
E printre oameni, îngeri ori demoni…
Nicăieri nu te regăsesc!

Gabriela Ana BALAN – Bârlad

Aş fi frumoasă

Aş fi frumoasă dacă m-ai lăsa să fiu
Un ceas devreme în al meu târziu
Mi s-ar aprinde stele cu noroc în păr
Luceferi vii aş legăna pe tâmple, flori de măr.

M-aş regăsi în ape limpezi, în fântâni
Rugul iubirii l-aş aprinde-n mâini
Aş fi frumoasă dacă m-ai lăsa să cred
Că pot zbura prin mine fără să mă pierd.

Că pot călători spre tine prin deşert
Să întorc clepsidra când se spulberă nisipul
Aş fi frumoasă dacă m-ai lăsa să-mi iert
Zilele lungi în care am cernut nimicul.

Aş fi frumoasă la un loc cu Dumnezeu
Dacă ar coborî o clipă-n ochiul meu
Eu ţi-aş aduce raiul la picioare
Iubirea mea, în vers, ca pe o floare.

Aş fi frumoasă de-aş avea ce nu mai am
Şi timpul mi-ar fi prieten, nu duşman
Aş fi frumoasă, nu minţi, nu sunt
Nu mă răni cu lama din cuvânt.

Nu mă lăsa să zbor cu aripă de ceară
Din visul împletit în poezie, odinioară
Aş fi frumoasă doar la tine în gând
De-aş fi eu singura femeie pe pământ.

Cândva eram frumoasă, îngerii-mi cântau în faţă
Pădurile se legănau să-mi dea bineţe
Eram atunci pe rug aprins, regina ta de gheaţă
Azi doar un trist secret la bătrâneţe.

Aş fi frumoasă şi acum de m-ai lăsa
Sub fulgi de nea, în iarna vieţii mele
Să mor preţ de-o secundă-n palma ta
Târziu să mă priveşti cum urc spre stele.

Să știi

ți-am furat ceasurile
le-am resetat
îți vei pierde timpul cu mine
am șters ani
am adãugat clipe

să știi ți-a mai rãmas un ceas
l-am pus pe raft în bibliotecã
am uitat de el
iute de mânã
statuia absenței tale l-a furat
acum timpul nu mai trece prin mine
m-am conectat la vârful piramidei
și faraonul îmi ridează fața
de câte ori mi-aude inima bătând

să știi nu mã voi opri
voi scrie pânã umplu bibliotecile cu cãrți
absența ta se va împrãștia pe rafturi
și din statuia spartã ceasul rãtãcit
mã va ierta cã l-am pierdut

pe mine mã iubește timpul tãu
de câte ori l-ai alungat din mine
l-am sãrutat pe ochi
uneori adormea în cãmașa de mire
se trezea în scâncet de prunc
atunci bãtrânul ceasornicar zãmbea fericit.

Marius GANEA – Timișoara

Renunțare

mă retrag în groapa din care-am ieșit
în umbra ce cântă
strălucește, strălucește lumină
accelerat vă iubiți, vă urâți,
vă iubiți din nou
copiii se nasc înțelepți
ritmul frenetic îi prinde dansând
nebunia sclipește în ochii albaștri
și dau în mintea copiilor
sunt singur, lumea se mișcă
prea repede, mâna-i prea grea
nu poți să pictezi dimineți fericite
într-o limbă străină
limba în care mă iubea bunica
e moartă
e o limbă moartă
cântă din groapa în care
ați aruncat-o râzând

Seară de toamnă

Luminile orașului, în depărtare,
se reflectă în norii cenușii.
Valuri.
Cerul e portocaliu,
un câmp de sânziene,
privit de dedesupt.
Irealitate care îndeamnă la somn,
ceaiul de tei al bunicii.
Fixează clipa aceasta cu ceva,
în memorie.
Frumosul
e uneori
irepetabil.

Sfârșitul inocenței

Și dacă,
paznicii crucificați în uralele mulțimii
nu te ascundeau pe tine de lume
ci țineau hidoșeniile la distanță?
Și dacă,
într-o noapte te vei trezi dintr-un coșmar,
păpușă de paie,
trofeu în vitrina câștigătorilor,
toate lozincile, mulțimile, delirul victoriei,
nu vor fi metastaze osoase,
puncte negre în memoria retinei?
Ai lăsat firimituri pe cărare?
Știi să te întorci de unde ai plecat?
Îți mai aduci aminte cât de mult
îți plăcea să zbori,
fluture?
Grăbește-te!
Iarna se apropie.

Semnul șarpelui

o vreme am trăit printre șerpi
pe patul de frunze si flori
cu lapte m-am hrănit si cu păsări
cu ouăle tinere din cuibare
am invățat perfidia lor si schimbarea
de piei, cu limbile crestate ne-am mângâiat
ne-am frecat corpurile alunecoase
unul de altul in ludice incolaciri
oricine tulbura orgasmicele laudaturi
era improșcat cu verde venin
dar vântul rece de iarnă trezește
simțurile
a venit vremea să mă ridic in picioare
să strivesc sub câlcâi ochii hipnotici
limbile mincinoase
viața in ghemul de șerpi e caldă
înșelatoare
dar când zăpada acoperă totul
incep sa se otravească
unii pe alții
șarpele se hrănește cu șarpe
venin cu venin se amestecă

Carmen DRUȚU-ONICA – Bârlad

Te iubesc

Te sărut, cu fluturii suflării...,
Te cuprind, cu braţele gândirii...,
Te înalţ, prin focul rugăciunii...,
Te doinesc, prin picurii luminii...,
Te vrăjesc, cu aura visării...,
Te încing, cu liana sperării...,
Te iubesc, cu energia firii...

Dans final

Încă un dans iubite, te rog,
Vreau ca sufletele să cadă
Strivite de paşii de ceară,
Tresăltând discreţi în seară.

Încă un dans iubite, te rog,
Să ne fie ultim mir în deşert
Înainte de a fi doar regret.

Albastru maxim

Strâng umerii copacilor
Şi plâng cu strigăte albastre

Sorb lacul perlelor din scoici
Şi plâng cu măscărici albaştri,

Sting focul rădăcinilor,
Şi plâng cu balene albastre,

Smulg seva urmei de umbră
Şi plâng cu pescăruşi albaştri.

O mare de lacrimi, Cătălina

M-am născut din lacrimi,
M-am plămădit cu lacrimi,
M-am exprimat prin lacrimi,
Am vieţuit prin lacrimi,
Am rezistat, cât o lacrimă,
Am visat printre lacrimi,
M-am alintat, cu lacrimi,
Am iubit, fiecare lacrimă,
Am dispărut într-o lacrimă,
Am trecut în Apoi – fără lacrimi,
Apoi e viaţă fără lacrimi.

Apusul dimineţilor

La apelul ritual
Azi n-a răspuns dimineaţa,
Se adormise cu poveşti
Pe crupa unui nor
Din faurii serii.

La chemarea zării
Ieri nu ardea apusul,
Se amăgise cu ploi
Pe harpa unei corăbii
Din nările mării.

La apus de dimineaţă
Ne mişcăm năuciţi
Visăm de mâine treziţi
La straja unui soare
Din ochii incolori.

Revelaţie

Când plânge pădurea
Pe brazde de oţel,

Când sfârâie pruncii
În felia lor mamă

E jale în lume
Prăpăd pe pământ,

Când iertarea-i arsă
De-o secetă oarbă,

Când pacea e-nchisă
În carcere ude,

Ruşinea dispare
Omătu-i infect,

Pierdută e viaţa
Şi rodu-i deşert.

Sub zodia căderilor libere

În dictatura mănuşilor fine,
Sub zodia speranţelor debile,
Mişcăm o roată fără ax,
Sorbind puterea în balans.

În patimile inimilor sterpe,
Sub povara zborurilor certe,
Purtăm o soartă fără ceas,
Zorind căderea în extaz.

Alexandra MIHALACHE – Slobozia

Dor suprem

Dorurile nu mă pot ucide,
Dorurile nu mă pot seca,
Tu eşti dorul care va decide
Câte patimi poate vindeca.

Dorurile vor să îmi dea pace,
Rănile din piept nu înţeleg,
Dorurile nu se pot preface,
Tu eşti rana dorului întreg.

Dorurile ştiu numai de tine,
Dorurile nu ştiu cine-s eu,
Vreau să te zidesc între destine:
Dor suprem al sufletului meu.

Când vor iubirile

Când vor iubirile să plângă
Eu mă predau durerii lor,
Doar cerul poate să răsfrângă
Lumini în ochii tuturor.

Când vor iubirile să cânte
Cu dorul altui dor grăbit
Astept lumina să-nveşmânte
Tăcerea care m-a rănit.

Când vor iubirile să piară
De-atâta dor şi haină grea,
Eu le aduc lumina rară
Ce-a vindecat inima mea.

Aşa cum n-a mai fost

Eu duc cu mine patimi si lumină,
Te port în sinea mea de veşnicii
Aşa cum porţi durerea fără vină,
Aşa cum nu e noapte fără zi.

Eu duc cu mine lacrimi şi credinţă,
Te simt în sinea mea la orice gând
Aşa cum simţi o aprigă dorinţă,
Aşa cum trece toamna lăcrimând.

Eu duc cu mine doruri şi mirare,
Doar tu îmi eşti lumina din cuvânt
Şi-aşa cum cade ultima ninsoare
Aşa te voi păzi pe-acest pământ.

De dorul tău

Nu toate dorurile dor,
Nu toate poartă câte-o rană,
Există doruri care vor
Să se aşeze-ntr-o icoană.

Nu toate dorurile plâng,
Nu toate poartă câte-un nume,
Dar sunt şi doruri care strâng
La pieptul lor întreaga lume.

Nu toate dorurile pot,
Nu toate fug în amintire,
Doar tu eşti dorul unui tot
Ce poartă numele Iubire.

Între inimă şi raţiune

Absenţa ta mă lasă fără nume
Şi mă întreb de-i bine sau e rău,
Dar umbra mea e singură în lume,
Pe rana ei am scris numele tău.

Tu ai semnat durerea ce mă-nvinge,
De-acum eşti vinovat de boala mea,
Nu focul tău e cel ce mă respinge,
Tu însuţi vrei să fii o iarnă grea.

Nici locul nu-mi găsesc de la o vreme
Şi mă întreb de-i bine sau e rău
Când locuiesc doar printre teoreme,
Iar cerul îl condamn de focul tău.

Orgoliul ce arăţi n-are-ndurare,
Mă sting în ochii tăi şi nu e drept
Să mă renegi cu-atâta nepăsare
Când tu trăieşti ,acum, la mine-n piept.

Eşti vinovat de noaptea care vine
Şi mă întreb de-i bine sau e rău,
Dar voi purta durerea iar cu mine
Căci ea, de fapt, e numai chipul tău.

Simion BOGDĂNESCU – Bârlad

Sperioasă vrăbiușă

Pe lîngă legendele din adînc,
fîntînile au afară, după
ghizdele,
sete de crimă din iubire.

Se culcuşă printre pietre,
Se-aciuează, se culcuşă
Într-un cuib udat de sete
Sperioasă vrăbiuşă.
Prea răcită, în răcoare
Tace făr'a ciripire
Ascultînd în vechi izvoare
Ca pămîntul să respire.
Ochi de umbră printre pietre
Vadul cerului ca-n guşă

Tace clipele să ierte
Sperioasă vrăbiuşă.
Palpitînd în inimi rece
Cuibul ud sub pene zece
Unde zace şi-unde trece
Moartea cu sudoarea rece,
Ea păzeşte mai întîie
Crima pusă căpătîie,
Crima din iubire-ascunsă
Sub ţărîni cu jale unsă
Unde mută se culcuşă
Cu tot plînsu-ascuns în guşă
Sperioasă vrăbiuşă.

Poem de vorbit singur

Dumnezeule, aş vrea să scriu tot eu
acest poem următor
şi să-l citeşti Tu,
căci am convingerea
că pînă acum n-ai lecturat
nimic din ce-am scris eu,
Că eu am ajuns
de pun băţul pe el
să-l ia hîrtiile
şi să-l ducă în zmeie,
în zmeul meu de copil
Poate că în zborul zmeiesc
ajunge mai aproape
de sălaşul Tău
şi de copilăria mea.

Dumnezeule, şi ce uimitor ar fi
să mi-l citeşti măcar în gînd
mişcînd încet din buze,
silabisind
ca să vadă lumea
c-ai început şi Tu
să vorbeşti singur!...

Păsări de tăcere

Toate poemele mele
vor ieşi într-o noapte din cărţi
şi vor porni în zburare prin lume
să te caute.

Şi dacă te vor găsi
pe un peron de gară
de amintiri
stînd pe o bancă,
te vor înconjura
ca o volbură de hulubi,
îţi vor acoperi ochii
cu strofele
să nu mai vezi
pe unde păşeşti
ca să pierzi
ultimul tren
pe vecie.

Şi dacă te vor afla
în braţele altui bărbat,
îşi vor ofili
toate aripile
şi vor cădea la pămînt
de ruşine
destrămîndu-se.

Iar dacă te vor găsi
într-un ţintirim adormită,
ţi se vor aşeza
în linişte
pe cruce
şi vor înlemni acolo
cu sufletu-n sus
ca nişte credincioase
păsări de tăcere!

Incertitudine 5

Stil neaoş

Ploaie, apă spînzurată,
De ce nu stai suspendată
Să m-apuc de tine-o dată
Şi să urc în Luna mată
Să-mi îngrop iubirea moartă
Şi-a mea soartă detunată, -
Ploaie, apă spînzurată?

Mihaela AIONESEI – Târgu Secuiesc

Un anotimp nepereche

Ca niște ciuturi pline îmi vin acum în minte
cuvinte nespuse
cuvinte chircite
cuvinte durute
și eu nu le pot sorbi
nu le pot striga pe nume,

doar aici în această aspră tăcere a fîntînii
se intră desculț și dezbăcat pînă la sînge
de umbrele umbrelor unde
ape statornice ară un drum
fără întoarcere
caii aleargă dînd pinteni zorilor
care sfîrșesc sfărîmați
între dinți și măsele
prea încleștate să mai spună ceva...

Ca niște ciuturi pline gîtuite de niște iele rele
plîng cuvintele neștiute
în interiorul pietrei
Plînsu-i un vierme prea orb
să ia urma merelor
izbite cu tîmpla de tunetul ploii
în care toamna este o explozie însîngerată
de frunze și gesturi nesupuse
din care rămîn numai absențele
să necheze/ să necheze
un anotimp nepereche.

În numele iubirii

M-au luat unii și m-au dus în piața mare
să mă dezbrace în fața lumii
și să-mi dea foc
pe motiv că îl ador pe Dumnezeu.

Ce mare mirare a trecut prin capul lor
de i-au făcut să scape chibriturile pe jos
când au văzut cum stau ghemuite
flacările iadului la mine în piept
și pe tine cărând cărbuni cu roaba…

În întuneric...

Doar în întuneric pot crede că lumina
e bula nevăzută prin care sângele devine râu
peștii se aruncă în plase să-și găsească perechea
munții dau din aripi fericiți că pot în sfârșit atinge
sfințenia clipei fără să simtă dureroasa
smulgere din sine.

În lumină iarba nu mai e iarbă
apa nu mai e apă, nici eu nu mai sunt eu...
Un cer plin de desfătări se deschide
timpul e o cină de taină întinsă pentru toți.
Fericit se va ridica
cel căruia foamea îi va ajunge la os
fără să arunce în urmă blesteme.

Doar în întuneric alunecând
ca împinsă de tata pe tobogan
neînțelesurile capătă culoare
sensul se învârte ca o pană
și cade pe cerul inimii oarbe
unde dragostea se dă în leagăn
cu râsul ei de copil ghiduș
gata să-ți ia mințile
în numele himerei
lăsînd în loc
imaginea lunii răsturnată.

Cornel GALBEN – Bacău

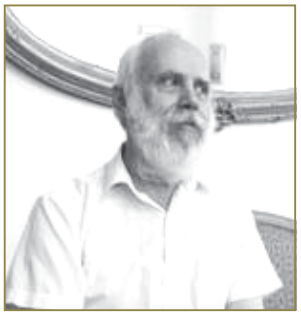

Doamne, iartă!

Doamne, câmpurile-s verzi,
Eu exist, Tu nu mă vezi,

Dar se pare că mă ştii,
Scris-am nişte poezii,

În care, biet păcătos,
Te rugam, fără folos,

Să mă ierţi că, mai deloc,
Bunătatea-Ţi n-o întorc,

Nici în rugă, nici suspin,
Nici în lacrimi, ci-n venin,

În venin de şarpe rău,
Fără niciun Dumnezău,

Fără teamă că-ntr-o zi,
În pământ voi reveni,

Hrană râmelor haine,
Doamne, iartă-mă pe mine!

Ninge, Doamne...

Ninge, Doamne, ninge stins,
Dor de Tine m-a cuprins.

Ninge, Doamne, ninge lin,
Zilnic Ție mă închin.

Ninge, Doamne, ninge des,
Imne simple Ți-am ales.

Ninge, Doamne, ninge blând,
Mântuire-aștept, la rând.

Ninge, Doamne, ninge rar,
Viața mea Ți-o dau în dar!

Bacău, 17 ianuarie 2017

Doar atât

Vin ninsorile și azi
Rupând crengile la brazi

Smulgând cetina cea verde
Însuși codrul pare-a pierde

Bătălia cu nămeții
Până-n zorii dimineții

Când viforniţa cea mare
Se oprește dând de soare

Însă numai până-n seară
Când ninsoarea vine iară

Potopind pământ și cer
Doamne, iartă-mă, îți cer!

Bacău, 20 ianuarie 2017

Leru-i ler

Cu nădejde şi iubire
Să-L întâmpinăm pe Mire,

Care vine an de an
Şi la cler, şi la mirean,

Vine să ne dăruiască
Viaţă nouă, creştinească,

Vine încărcat de dor
Pentru noul Său popor,

Oferindu-i a Sa viaţă
Şi, prin pilde, o povaţă

Pentru toţi şi pentru toate,
Până dincolo de moarte!

Să-I deschidem uşa dară,
Lui, Născutul din Fecioară,

Dumnezeu şi Duhul Sfânt,
Împăratul pe pământ...

Să-L primim cu bucurie,
Ceas de ceas, până-n vecie!

Leru-i ler, că Domnu-i bun,
Vine-n seara de Crăciun,

Să-L întâmpinăm cu drag,
Dându-I inima, în prag,

Şi-o colindă, până-n zori,
La mulţi ani, în sărbători!

Emilia AMARIEI – Loc. Borca, Jud. Neamț

Nu ne mai vrea pământul

Nu ne mai vrea pământul pașii reci,
Picior desculț demult visează câmpul,
Pe tocuri cui se mișcă inimi seci
Și-n „Diplomat” își duc bărbații gândul -

Sorbim război și pace-ntr-o cafea,
Pe jar străin sufletul ni se arde,
Orice scânteie ni se pare stea
Și-orice hârtie se botează carte!

Viteza „sfântă” ne-a cuprins pe toți,
Bărbatul înșelat nu vrea dueluri -
Acum ne merge sufletul pe roți
Și cinstea se îngroapă prin hoteluri.

Vulgarii cerșetori mereu cerșesc.
Ei ne cunosc. O, suflete blazate,
O mână de întind ne cuceresc!
Le dăm și bani și țel și demnitate.
Ne râde moartea-n față după plac,
Judecătorii n-au nicio sentință -
Te văd zdrobit sărman sfârșit de veac,
Dar nu de arme, ci de umilință!

Și de-au uitat ce-nseamnă a trăi
Stimații jucători de-a moartea-n masă,
Tot una li-i a fi sau a nu fi,
Nici de copiii lumii nu le pasă,

Voi, menestrei și-ai poeziei soli,
Aprindeți struna, pana, să renască
Pământul de la pol până la pol
Și toată răsuflarea omenească,

Să ne rămână viața foc nestins
Căci noi suntem răspunzători de moarte!
Trăind curat, cu sufletul ne-nvins,
Ne va ierta cândva pământul…poate…

Se joacă numai drame peste tot

În inima potopului din noi,
Am devenit semnale de furtună,
Avertisment pentru îngheț și ploi,
Un buletin de știri despre minciună.

Bunicii și părinții sunt, acum,
Legende vii, de nimenea citite,
Iar mamele, un surogat postum,
Bunicile, icoane neprivite.

Copiilor li-i teamă de prezent -
Căsătorii de probă... anulate.
Familia-i doar un cuvânt absent
Din DEX-ul nostru de valori uitate.

Neputincioși vedem acest final
Și printre lacrimi vă privim sfârșitul,
Urmași pierduți din punctul cardinal
Ce indica pe hartă infinitul.

Bătrâni și triști ne ducem suferind,
Căci v-am lăsat doar moartea moștenire.
Din tot ce-a fost pe lumea asta sfânt,
Nu v-am păstrat nici partea de iubire.

Chiar și pe Dumnezeu vi l-am furat
Și-n locul Lui v-am dăruit durere.
Copiii noștri dragi v-am condamnat
Să moșteniți tot iadul în tăcere.

Se joacă numai drame peste tot,
Pe scena unei lumi debusolate,
Tristețea nu-și găsește antidot;
Murim tăcuți în „sălile de teatre.”

Jana Cosma SĂLĂVĂSTRU – Bârlad

IMPERIUL IUBIRII VEȘNICE

– Nu știi să iubești…
Îmi reproșează Soarele…
Eu când iubesc
Îmi dăruiesc
Căldura iubirii și vieții…
Tuturor…
– Nu știi să iubești…
Îmi reproșează copacul…
Eu când iubesc
Îmi dăruiesc
Toate fructele…
– Nu știi să iubești…
Îmi reproșează câinele…
Eu când iubesc
Îmi dau toată viața
Iubirii…
– Nu știi să iubești…
Îmi reproșează
Iubirea Veșnică…
Deși trăiești
În imperiul meu…

OAMENII CARE VIN

Oamenii
Care vin…
Păsări
Atrase
De căldura
Soarelui…
Flori
Crescute
De iubire…
Stele
Aprinse
De lumină…
Oamenii
Care vin…
Cu dragostea lor
Eternă…
Vise
De lumină
Pe cerul
Vieții…

Gheorghe IFRIM – Piatra Neamț

IN ETER

Consăteanului meu din com. Podu Turcului – Bacău
Prof. dr. Dumitru V. Marin
Om de radio, televiziune, scriitor

Regret că nu te pot vedea,
Ți-aud doar vocea în eter,
Departe îmi alung privirea,
Să te găsească, chiar din cer.

Totuși mulțumirea-mi fie
Căci, iată, aflu unde ești
Peste deal, peste câmpie,
Nu (prea) departe de Căbești.

Născuți pe-acele-așsi meleaguri,
Moștenitori, fii de răzeși
Ne despart mai multe dealuri
Și o livadă de cireși.

Pe ăst ogor lasă-mi și mie
Ca să prășesc un singur rând,
Să-ncerc a scri' chiar poezie
O doină dulce, un colind.

Acum când bruma peste mine
Tot cade și-mi albește părul,
M-agăț de timpul care vine:
Să țin de mână viitorul.

Dumitru V. MARIN – Vaslui

BĂCEȘTI: PRIMARUL... NU ESTE DUMNEZEU

Reporter: Mă aflu la Băcești și stau de vorbă cu primarul Horațiu Cărăușu, primar aflat la a VI–a legislatură. După atâția ani, domnule Horațiu, crezi că te-ai specializat în administrație?

P: Am încercat, nu știu cât de mult am reușit. Față de anul când am intrat, în 1999, sunt mult mai multe probleme în administrație. Pe vremea când am intrat eu la primărie nu erau ajutoare sociale, s-a complicat mult activitatea.

R: De câte ori am fost am găsit oameni pe holul primăriei, sunt necăjiți oamenii de la Băcești?

P: Treaba cu necăjitul este o treabă relativă. Un milion de lei este mult pentru unul care are nouă sute de mii și 10 milioane pentru unul care are 9 milioane. Problema este că am constatat din păcate că cei care au fost necăjiți tot necăjiți au rămas. Deși noi am căutat să îi ajutăm. Sunt mulți care au aceleași probleme cu actele, sau mai bine spus, ca să folosesc un cuvânt mai dur, starea de puturoșenie duce mult la starea de sărăcie în care se află la mulți dintre ei.

R: Mai sunt oameni fără acte?

P: Foarte puțini. Din păcate am importat vreo două familii fără acte și ne chinuim acum să îi punem în legalitate. Pe ai noștri, care erau din Băcești, i-am rezolvat.

R: Câți locuitori aveți în Băcești?

P: La ultimul recesământ nu am fost mulțumit cum a ieșit. Au fost niște probleme de organizare. Noi credem că ajungem la aproximativ 5 mii de locuitori în momentul de față cu toți cei care sunt plecați în afară.

R: Cu ce se ocupă populația în Băcești, județul Vaslui?

P: În comuna Băcești din 5 mii de locuitori peste 1.500 cred că sunt plecați. Avem 1.000 de elevi la școala Băcești, plus plecați la Negrești și cred că avem și vreo 700 - 800 de pensionari. Pensionarii sunt mai conștienți. Deși criticăm regimul trecut, ne-a format în spiritul muncii. Democrația s-a răsfrânt într-un mod negativ asupra modului de a înțelege munca. În sat la noi ca de altfel și în alte sate se practică creșterea animalelor, munca la pământ, mai sunt și angajați care muncesc la Centrul Medico-Social în care avem în jur de 60 de oameni din comună, 20 și ceva la Ocolul Silvic, la Poștă. Dar majoritatea se ocupă cu creșterea animalelor și cu muncă la pământ.

R: Cam câte autorizații de construcție ați dat anul acesta?

P: Nu aș putea să vă spun cu exactitate. Cred că în jur de 15 dar sunt mulți care au probleme cu obținerea actului de proprietate. În sensul că au cumpărat cu actele în mână, mai ales cei de etnie romă. Au cumpărat cu acte în mână de la persoane în vârstă care au decedat între timp. Iar terenurile sunt cumpărate mai demult, moștenitori sunt răspândiți prin țară, nu îi găsim și din acest motiv avem probleme cu întocmirea autorizațiilor. Ei sunt de bună credință, își plătesc impozitele dar problema este că avem mari probleme cu obținerea autorizațiilor.

R: Sunteți mulțumit de munca dumneavoastră, domnule Horațiu?

P: Într-o oarecare măsură.

R: Păi de ce domnule, după atâția ani?

P: Știți cum este, primarul nu este un șef. Primarul ar trebui să fie o slugă a cetățenilor și apar multe probleme pe care nu le poți rezolva din nefericire. Sunt și anumite aspecte care îți dau satisfacție, dar de multe ori când nu mai ai ce face te doare când nu poți să ajuți. Omul crede, la țară cel puțin, că dacă te-ai dus la primar, primarul este Dumnezeu. Nu poate să rezolve nici primarul chiar totul.

R: Așadar, la Băcești, primarul nu este Dumnezeu?.

P: Voință este dar de multe ori nu este putință.

Dumitru V. MARIN – Vaslui

REBRICEA: PRIMARUL CA OM DE CULTURĂ

Reporter: L-am prins foarte greu pe Valerică Radu, primarul de la Rebricea. Și asta pentru că este tot pe fugă. Rezolvă probleme, ajută cetățenii și l-am auzit interesându-se și de o repetiție pentru un spectacol de colinde. Despre ce este vorba?

Primar: La ora 13.00 va avea loc această repetiție. Avem un cor alcătuit din cadre didactice și din colegi de-ai mei de la primărie. Răspundem astfel invitației părintelui Maxim de la Draxeni. Acolo va avea loc un tradițional spectacol de colinde, în biserica cu hramul Constantin și Elena și Sf. Nectarie. Este a patra ediție.

R: Anul acesta vă mai duceți și la Iași unde, din câte știu, participați de ani de zile cu o formație?

P: La Iași merg cu o parte din grupul Haiducii pentru a ne alătura ansamblului folcloric al Universității Agronomice Iași pe partea de datini. Noi asigurăm un obicei de iarnă.

R: Trag concluzia că primarul de la Rebricea se află într-un proces cultural permanent prin faptul că, iată, participă la diverse activități din acest domeniu. Mă refer la cea de la Iași, la cea de la corul din comuna Rebricea cu care participă la biserica din Draxeni la un program foarte frumos organizat de preotul de acolo.

P: Părintele Maxim este un preot deosebit care de când este pe raza comunei a mișcat lucrurile. A reușit să finalizeze stadiul de construcție, iar acum suntem la stadiul de pictură la biserica din Draxeni, a reușit să construiască la roșu biserica din Tufeștii de Jos și în toamna acestui an s-a apucat și de reparații capitale la biserica din Bolați care va beneficia de un alt acoperiș, de un turn al cloponiței frumos și alte, și alte lucruri.

R: Continui cu inventarul activităților culturale în care sunteți antrenat și mai adaug că sunteți implicat și în pregătirea formației care va participa la Vaslui la Festivalul Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă și veți organiza și un festival în comuna Rebricea pe 26 – 27.

P: Suntem deja la a XI-a ediție. Din câte știu eu este singurul festival din mediul rural.

R: Eu i-aș găsi o altă particularitate, pentru că astfel de adunări se mai organizează în centrele de comună, însă cea de la dumneavoastră, din câte am înțeles, își schimbă locația în fiecare an.

P: Pentru a implica un număr cât mai mare de participanți, pentru conservarea și păstrarea tradițiilor, am gândit încă de la început să mutăm manifestarea în toate localitățile pentru ca fiecare localitate să beneficieze de acest festival și să-i antrenăm să prezinte cel mai frumos obicei din fiecare sat.

R: Cam câte persoane participă la un asemenea festival?

P: Sunt peste 300 de participanți pentru că în fiecare an avem câte un invitat surpriză. Invitații sunt ansamblurile mai mari și mai cu tradiție. A fost ansamblul de la Todirești, ansamblul de la Ivănești, iar anul trecut am avut plăcerea să participe ansamblul de la Ceplenița, județul Iași, un ansamblu destul de consistent. Anul acesta suntem încă la stadiul de bugetare a festivalului să vedem la ce sumă putem ajunge. Anul acesta ediția se va desfășura la Crăciunești.

R: La aceste manifestări se deplasează oameni și din celelalte sate?

P: Sigur! Așa se întâmplă de obicei. Avem în jur de 400 – 500 de participanți, spectatori, în fiecare an. Vin chiar și oameni din celelalte comune.

R: Până la Crăciunești aveți șosea asfaltată sau pietruită?

P: Pietruită.

R: Deci se poate intra oricum?

P: Se intră în orice localitate acum.

R: Și dacă plouă sau ninge?

P: Până acum nu ne-a împiedicat vremea la nici o ediție. Și dacă plouă sau ninge, din cele mai vechi timpuri, lumea tot umblă cu obiceiurile de iarnă.

Constantin PROFIR – Iași

DE CE VINUL?

Din atâtea şi atâtea esenţe pe care omul, - această fiinţă mereu căutătoare, scormonitoare în tâmpla pământului şi falca soarelui le-a primit în dar, se pare că vinul este cel mai longeviv elixir, ne putem întreba, ca urmare, cu îndreptăţire, de ce ? Să fie numai acel „suflu divin" care din dragoste pentru cea mai iubită creaţie a lui i-a turnat, să spunem aşa, în paharul oricărei clipe o băutură miraculoasă cu gândul, banal, aşa să fie, să aibă?... Nicidecum! S-a „prevăzut" din capul locului că drumul va fi greu, epuizant, extenuant, deseori imposibil. Şi atunci? Era nevoie de ceva, ceva de genul „a întinde o mână", o mână parcă nevăzută care să-l ajute pe om să fie încrezător, răzbătător, luptător, cuceritor, învingător. Adică, se înţelege lesne, era nevoie de această poezie filtrată cu înaltă pricepere, din Marea Poezie. Cum adică, vinul, o poezie? Mi s-a reproşat, uneori, că folosesc acest cuvânt pentru măria sa...

I-am invitat să caute, să sape mai adânc, să tragă, deoparte, mai multe perdele să poate intra - ce oare? – soarele şi căldura în ei. Să simtă cum o undă din Marele Cuptor, din Marele Frumos, îi cuprinde, îi încălzeşte şi-i luminează, le gâdilă şi le mângâie palma lutului, le pune în mişcare apa, uneori stătută, bâhlită a sufletului şi le-o primeneşte, le pune în mişcare motoarele încetinite, noi motoare „ţinute" parcă în aşteptare. Să simtă cum această „mână", stocată în această desăvârşită licoare este întinsă - cum altfel? - tocmai la timp ca să-l ajute să sară peste prăpastie, să treacă peste zid, să mai pună câteva pietre în zid, aşa, pentru ca să reziste la valurile tsunamice. Să poată să-şi cureţe ferestrele înnoroiate, binefăcătoare să-i trezească la viaţă mugurii proaspeţi adesea parcă neştiuţi, Şi, printre multe altele, o mână să-i toarne în cuptor, stins adesea de atâtea şi atâtea gheţuri, proaspătă lavă arzând, şi, minune! Norii se disipează, zidurile îşi retrag capetele, talazurile se domolesc, apele se limpezesc, apar alte „mâini" binefăcătoare, barca primeşte vâsle noi, gândul, cuvântul capătă şi ele săbii noi şi… şi… totul e altfel: frumos, maiestos, sublim. Suntem din nou repuşi în apele Marelui Fluviu. Circulăm, circulăm prin venele şi arterele Marelui Timp, simţim cum binecuvântatul aliment lichid se „soarbe" în Marele Ocean – Oceanul vieţii.

Aşadar, iubiţi semeni, nu ezitaţi! Prindeţi mâna ce vi se întinde de către prea plinul de har - vinul - pentru ca drumul acestui parcurs pământesc să vă fie neted, urcător spre înalturi, biruitor. Doamne, înţelepţeşte-ne prin sângele Tău – vinul!

HEI, LUNĂ

Dă-ți drumul, pe-o rază, pe cerul meu nins,
Dansează cu mine aici, pe pământ,
Să vezi cum iubirea în flori s-a aprins
Cum fierbe și cântă în orice cuvânt.

Ai față de zână pe frunzele nopții
Ce dulce pășești tu prin floarea de tei!
Îmi vine să blestem cărările sorții
Eu nu sunt ca tine să am tot ce vrei.

De vrei palma-ți fină pe-o frunză s-o ții
Găsești pe atâtea privind către tine,
Te-așteaptă uimirea din ochi de copii
Te-așteaptă nisipul ce strânsu-sa-n mine.

Voi fi fericit în noaptea adâncă
Să poți să deschizi cernite ferestre
S-aud iarăși vântul cum cântă prin luncă
Să mângâi lumina căzută pe creste.

Constantin PROFIR

Cristiana SIMA – Pitești

Colegiul Ecologic „Prof.univ.dr. Alexandru Ionescu”, Pitești – la ceas aniversar «De 10 ani tradiții ECO»

Din inițiativa Asociației Româno-Franceze *Argessis* din Pitești, în septembrie 2007, își deschidea porțile primul liceu privat din Argeș, *Liceul Tehnic pentru Protecția Mediului,* autorizat în baza O.M.E.C.T nr. 1675/ 2007.

Din 2013, odată cu acreditarea primei calificări profesionale de „tehnician ecolog și protecția calității mediului” (O.M.E.N. nr 4234/2013), Liceul și-a schimbat denumirea *în Colegiul Ecologic „Prof. univ. dr. Alexandru Ionescu*”, în semn de recunoștință și de apreciere a prodigioasei activități a reputatului om de știință în viață, profesor univ.dr. Alexandru Ionescu, membru al Academiilor din Illinois și NewYork – USA, al Academiei Ecologice din Chișinău și laureat al Premiului Academiei Române.

Începând cu anul școlar 2017-2018, în cadrul Colegiului funcționează două noi specializări profesionale acreditate:

1. nivel liceal – științe sociale și
2. nivel postliceal – asistent medical generalist, Colegiul având organizate cursuri de zi, cu frecvență redusă și seral.

Pe data de 25 octombrie 2017, *Colegiul Ecologic ”Prof. univ. dr. Alexandru Ionescu”,* Pitești a sărbătorit, în Amfiteatrul său, un deceniu de la înființare.

Alături de patronul spiritual al *Colegiului, Prof..univ.dr.Al. Ionescu,* de fondatorii prof. univ.dr. Vasile Dumitrescu și juristul Virgil Sima, au fost prezenți:

Rectorul Universității Pitești, conf. univ. dr. Dumitru Chirleșan, *Consilierul* eparhial Caliopie Ichim, *Directorul* DSP Argeș, dr. Sorina Honțaru, *Consulul* Ioan Gropescu, *Primarul* comunei Bradu, Dănuț Stroe, *Cadre didactice* din Universitatea Constantin Brâncoveanu-Pitești și de la școli și licee din Argeș.

Elevii, cadrele didactice, părinții și invitații au sărbătorit, împreună, într-o atmosferă caldă și prietenoasă , „10 ani de traditii ECO”.

Cu acest prilej, Școala postliceală a Colegiului a primit ca ocrotitori pe „Sf doctori fără de arginți”, prin arhiereasca binecuvântare a Înalt Prea Sfințitului Părinte Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului, acordată prin decizia Cancelariei arhiepiscopale nr. 2347/2017. Consilierul eparhial Caliopie Ichim a binecuvântat, astfel, activitatea didactică a instituției și a rostit un cuvânt de învățătură pentru viitorii absolvenți de asistență medicală generală.

Evenimentul a oferit prilejul lansării unui Centru de cercetare științifică al Colegiului, organizat pe trei ramuri: 1. ecotehnologii, 2. științele economiei si .managementului mediulu, precum și 3. terapii complementare: apifitoterapie, psihologie transpersonală.

Au fost aduse cuvinte de laudă și de mulțumire tuturor celor care trudesc pe altarul acestui

colegiu, atât din partea invitaților.cât și din partea elevilor și a foștilor directori. Redăm, alăturat, câteva dn mesajele acestora.

Mesajul ÎPSP Calinic

Domnia Voastră,

Cu arhierești binecuvântări, Vă întâmpină,

Mesajul elevilor colegiului:

”Liceul nostru nu este doar o casă cu minuni, un loc unde fiecare isi creeaza propria viata, Liceul nostru este un suflet aparte care traiește impreuna cu noi fericirea, tristțtea, victoria,înfrângerea, iubirea…

Ziua de 25 Octombrie este ziua în care Liceul Nostru prinde viață, se bucură ca un copil de o noua aniversare!

Scump Liceu, îți mulțumim și ne-nchinăm până la pământ, ca la o icoană sfântă! Te slăvim în versuri, te visăm, fugim de tine, obosim, mereu ne grăbim să te uităm într-un trecut îndepărtat, dar mereu te răsfoim cu lacrimi și cu dor, ca pe-o carte în care sunt scrise cele mai frumoase clipe din viata noastră! Astazi îți urăm un călduros „LA MULȚI ANI!”… De Ziua TA, de ziua noastră!

Elevul Radu Dumitra, clasa a XI-a, a ținut să-și prezinte propriul mesaj:

Unul dintre cele mai importante momente din viața noastră este Liceul, locul unde începi sa te descoperi și să înțelegi că alături de Dumnezeu vei reuși să fii victorios.

Mă rog Domnului pentru fiecare examen, test și notă. Dar de data aceasta, ziua de 25 Octombrie reprezintă momentul în care mă rog pentru Liceul meu, Liceul nostru! „LA MULȚI ANI, iubită Școală!, Domnul să ne aibă in pază”!

Mesajul unor cadre didactice

Didina DUMITRAȘCU, **prima directoare** a Liceului ne-a trimis câteva rânduri în care definește *Conducerea puternică a acestei instituții* ca fiind întruchipată de *Conștiință* – Decanul, Prof, univ.dr. Vasile DUMITRESCU; de *Creier* – conf.univ.dr. Cristiana SIMA și de *Devotament* - directorii: prof. Didina DUMITRAȘCU, prof. Romică ANDREI, prof. Ancuța ALEXE, Director actual Maria PETRE, Secretare Eugenia RUSĂNESCU și Mioara LIXANDRU. I-am menționat omagiul (pe care-l dedicăm școlii), cu gândul că el este, mai întâi de toate, un îndemn pentru mai multă muncă!

Al doilea director, prof. Romică Alin ANDREI a trimis la această Sărbătoare *UN MESAJ DE SUFLET,* pe care-l reproducem, în întregime:

Către invitații la acest moment aniversar din viața liceului nostru și, în mod deosebit, d-lui prof. univ. dr. Alexandru Ionescu, conducerii colegiului, colectivului didactic și administrativ, tuturor celor prezenți.

O situație de moment m-a împiedicat, cu mare părere de rău, să răspund invitației la această sărbătoare aniversară.

Trebuie să vă spun că am avut plăcerea să fac parte din micul colectiv didactic care a pregătit și a dat viață acestui proiect de creare a liceului, al cărui specific este unic în Pitești și Argeș, în condițiile în care, de multă vreme, educarea ecologică, formarea unei conduite prietenoase a omului cu tot ceea ce înseamnă natura, se resimțeau ca o necesitate din ce în ce mai stringentă și, iată, realitatea momentului dovedește că prin tot ce a făcut, liceul, astăzi sub denumirea de COLEGIUL ECOLOGIC „Prof. Univ. Dr. Alexandru Ionescu” a reușit să creeze o tradiție ”ECO” în educarea și formarea tinerilor și nu numai.

Resimt și acum emoțiile la amintirea unor perioade importante din viața liceului - cele ale înființării și acreditării, amenajării, în trei rânduri, ale locațiilor de funcționare conform cerințelor, în condițiile unor resurse financiare și materiale, la început reduse, modernizarea și asigurarea bazei materiale necesare desfășurării unui învățământ modern, etc..

Cu totul și cu totul deosebit este această realizare a sediului de la Bradu, care impune prin

spațiile sale, săli și laboratoare ultramoderne, cu aparatură corespunzătoare, amfiteatru, bibliotecă etc…

Toate acestea au fost rodul unei munci intense, cu numeroase probleme, unele ce păreau fără soluție, cu destule piedici în realizarea acestui proiect de înființare a liceului.

Mă bucur că am făcut parte din acest colectiv, colectiv condus cu competență și profesionalism, cu multă dăruire și pasiune, cu multe sacrificii și renunțări, cu implicarea efectivă a familiei în această complexă și importantă activitate a dnei prof. dr. CRISTIANA SIMA.

Rezultatul este cel pe care îl vedem, acum, la această aniversare. Felicitări din toată inima!

Profesorul Andrei, care este un mare iubitor și creator de poezie, a trimis Sărbătorii noastre - alături de mesaj - și câteva versuri, dintre care reținem, firește … pe cele care ne laudă!

Azi, cu credintă vă pot spune,
Că în acest mare oraș,
Printre liceele de renume
Și al nostru e fruntaș.

Prof. Alexe Ancuța, cel de-al treilea director al Colegiului ne scrie :

„Nici o zi nu este perfectă pentru a aprecia pe cineva. În orice zi putem face acest lucru și nu trebuie să așteptăm ziua perfectă – mai ales pentru că ea nu există!

Și,totuși, astăzi, 25 octombrie 2017, marcăm, cu emoţia firească şi solemnitatea ce se cuvin, aniversarea a 10 de ani de la înființarea COLEGIULUI ECOLOGIC PROF. UNIV. DR. ALEXANDRU IONESCU.

Într-adevăr, 10 ani poate nu sunt mulţi, la scară istorică, dar să ne gândim la înființarea unei asemenea instituții. Era nevoie de apariția sa! Această școală s-a născut dintr-o necesitate, iar din punctul meu de vedere, această necesitate încă există.

Școala este locul din care pornește totul, școala este locul unde începem să învățăm, școala este locul unde începem să interacționăm, școala este locul în care putem să ne legăm primele idei.

Am văzut școala evoluând an de an, am văzut prieteniile care s-au legat… pentru că rostul şcolii nu este numai să transmită informaţii de la professor, spre elevi; rolul şcolii este să formeze şi prietenii, să formeze o reţea de absolvenţi, pentru că o ţară nu poate reuşi decât printr-o uniune de oameni, de competenţe, de profesionişti, de prieteni… altfel, individual, nu poate reuşi. Singuri, oamenii pot avea succes, dar ţările nu se pot impune decât printr-un efort colectiv.

În acești 10 ani pe care COLEGIUL ECOLOGIC PROF. UNIV. DR. –ALEXANDRU IONESCU din Pitești i-a străbătut, drumul nu a fost ușor, dar, spre cinstea tuturor celor care l-au onorat, ca dascăli sau ca elevi, fiecare a contribuit prin entuziasm, competență și dăruire, la înălțarea acestui edificiu numit COLEGIUL ECOLOGIC. Munca înfăptuită s-a materializat prin generațiile de elevi pe care i-a educat și instruit să facă performanță în societatea românească și nu numai, iar efortul corpului profesoral este recunoscut prin acordarea acreditării, atât pentru nivelul liceal, cât și pentru nivelul postliceal.

Calitatea educației nu constă într-un număr mare de elevi, ci în garanția muncii prestate, a profesionalismului cu care fiecare își desfășoară activitatea și evident, deschiderea elevilor către nou, către educație.

La ceas aniversar, doresc tuturor cadrelor didactice și personalului administrativ noi succese în dezvoltarea pe treptele calității educației. Anii care urmează, să fie o perioadă în care Școala, prin prestația pe care o oferă în instruirea și dezvoltarea copiilor, să prospere, în interesul generațiilor tinere și al părinților acestora.

La mulți ani, înainte! Buni și frumoși ani!"

De asemenea, cu prilejul aniversării a 10 ani de existență, a transmis un mesaj și președintele României (1996-2000), prof.dr. Emil Constantinescu.

Mesajul președintelui Emil Constantinescu:

Democratizarea cunoaşterii a fost o componentă de bază a progresului civilizațiilor, într-o relație directă cu mediul social. Profesorul Alexandru Ionescu, personalitate remarcabilă din mediul academic românesc, și-a folosit vocația pentru a înființa Colegiul Ecologic, care îi poartă numele, pentru că și-a dorit să ofere tinerilor viziunea sa asupra educației. Aici generațiile actuale și cele viitoare se vor pregăti pentru o lume globalizată, mereu în schimbare. Mondializarea a deschis o piață fără frontiere în sistemul educațional și a permis înființarea de noi instituții de modelare a spiritului și conștiinței.

Munca de profesor presupune capacități excepționale în motivarea elevilor în procesul de învățare și calificare. Vă doresc ca eforturile dumneavoastră să se concretizeze în cariere strălucite și în orice moment al vieții să fiți conștienți că un mare câștig implică întotdeauna și o mare responsabilitate.

Responsabilizarea profesorilor și tinerilor în promovarea unei educații bazate pe valori morale poate crea un nou arbitraj între putere și cunoaștere, care să reconfigureze un cadru în care fiecare individ să poată nu numai „să fie" ci și „să devină". Vă urez mulți ani de realizări, cu multe generații de absolvenți străluciți care să redea societății o parte din ceea ce au învățat de la dascălii lor dar să îi depășească totdeauna.

19 octombrie 2017

În cadrul ceremoniei, în calitatea mea de președinte al Consiliului de administratie al Colegiului, am oferit trei tipuri de diplome, prin care s-au premiat invitații de marcă, cadrele didactice, absolvenții și elevii școlii.

De organizarea evenimentului s-a îngrijit dna director Maria PETRE , împreună cu tânăra Victoria Sima - absolventă de excepție (o spun cu o mândrie ușor de înțeles) a colegiului (2014), azi studentă la Facultatea de Medicină Dentară din București- și dl. Remus Vintilă, fitoterapeut atestat, autor a numeroase cărți și studii de psihologie transpersonală, absolvent al *Școlii Naționale de Televiziune Tudor Vornicu.*

Evenimentul a fost presărat cu momente artistice susținute de elevii liceului și cu o masă frățească, la care au participat elevi și profesori, la un loc

Au fost clipe frumoase… care s-au scurs*! Sic transit gloria mundi…..*

Avram D. TUDOSIE – Huși

Busuioaca de Bohotin-Huși și „Busuioaca de Huși-Hogaș” * Emblema vinurilor licoroase roz-aromate din podgoriile Moldovei Centrale

Absolventul nostru și fost director, prof.dr.ing. Irimia Artenie, prof.ing. Eugenia Gaită, masterant în Oenologi și subsemnatul Avram D. Tudosie (actualmente acad.prof.), au fost primii participanți la obținerea vinurilor licoroase-elixiruri roz-aromate și fructate din cele două Busuioace.

Din aceste soiuri, în 1973 și 1975 – ani numiți milessimi (foarte favorabili calitativ), s-au obținut primele „șarje” de vinuri de Busuioace care au încântat și înmiresmat țara, globul pământesc, la concursurile interne și mondiale de vinuri de la Atena în 1993 și Paris 2000, precum și la concursul național de vinuri, de la București din 1996.

La obținerea acestor mărețe vinuri (milessime), au participat – întâmplător – la prepararea vinurilor o delegație formată de conducătorul județului Vaslui (Gheorghe Tănase) însoțit de Neagu Udroiu, director Agerpres, prof. univ. de vinificație de la Galați Brad Segal și soția sa Rodica, Prof.univ.dr. Corneliu Bârsan, președintele Secției a II-a C.E.D.O.de la Strasbourg (aflat, întâmplător acasă, în concediu)...

Toți au fost uimiți de rândurile de butuci de busuioacă, conduse în forme înalte, ca niște ghirlande și acoperite noaptea sau pe timp de ploaie cu folie de plastic ca să nu mucegăiască recolta din cauza eventualilor ploi.

Toți s-au mirat cum bobițele după culegere erau puse la stafidire, în zahăr, pe linoleum, în podul școlii, până la „înnobilarea” definitivă, adică acumularea de zahăr și extract sec ș.a. Zdrobirea s-a făcut cu mâinile și picioarele într-un călcător vechi, din muzeu (copaie mai mare), după care mustul foarte vâscos a fermentat câteva săptămâni sub „pătură” de bioxid de sulf „apărător de oxidări” și apoi a urmat cuvenitele intervenții tehnologice de înnobilare fizico-chimică în damigene mari sau butoiașe mici.

Din aceste două vinuri se găsesc și astăzi mai multe sticle de 0,5 litri, la conservare (în eternitate), în vinoteca școlii „botezată” în 1909, de marele spirit al învățământului, acad.prof.Spiru Haret, adus de senatorul hușean N.Ghe. Lupu – la indicația marelui ministru și prim-ministru P.S.Aurelian. (Care și-a trimis subalternii săi la primul Congres viticol al județului Fălciu, ținut la Huși pe 27 decembrie 1897).

Această obișnuință – meserie s-a transmis tuturor absolvenților și viitorilor colaboratori, de acad.prof. Avram D. Tudosie, la obținerea acestor elixiluri roz-aromate care să participe la toate concursurile naționale din țară și internaționale, bucurându-se de medalii aurite și vorbe uimite.

Nu trebuie uitat că din aceste două probe, din 1973 și 1975, acad. Valeriu D.Cotea, vicepreședintele O.I.V.V. Paris, a dus câteva probe, la concursurile internaționale de la Atena și Paris, din 1993 și 2000, unde au fost prezentate și uimitor admirate, denumite „comoară a Hușilor și selecție revitalizată a școlii viticole”, azi Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” din Huși.

Dorim ca, cu numirea noii directoare, prof. Marinela Vasilescu, pe 8 septembrie 2017, împreună cu masteranda în vinificație Eugenia Gaită și prof.dr.Irimia Artenie să obținem și anul acesta – pe cât posibil – aceleași elixiluri roz-aromate – care au „cutremurat” întreaga lume. Sperăm să ne ajute și toamna să fie mai puțin ploioasă ca să putem obține „milessimile” din 1973-1975, după aproape 50 de ani de la obținerea primului vin „elixir”milessium. Următorul milesim, care a mai fost, abia în 1983.

În numele colegilor mei, ingineri și profesori de la Colegiul Național Agricol „Dimitrie Cantemir” Huși, dorim ca sub îndrumarea prof. acad. Avram D. Tudosie, să obținem aceleași „înmiresmate” și „nestemate” vinuri, care să ducă tot mai departe faima și cinstea Hușilor, județului Vaslui și a întregii Românii.

●

Aș vrea ca în câteva cuvinte să arăt măreția acestor vinuri de Busuioace, cum au fost redate de mari valoroși oameni ai țării.

Iată ce scrie Prof. univ.de vinificație, dr.ing. Brad Segal de la Facultatea de Industrie Alimentară din Galați: „...Ați făcut un lucru minunat. Să culegeți

cu migală de giuvaiergiu cele mai strălucitoare nestemate din vremurile noastre și să le dați și o îmbrăcăminte literară, întrucât ați prelucrat cu entuziasm de îndrăgostit, cu pasiune de cercetător, cu har și cu jerbe sânteietoare de duh vesel al vinului, aceste minunate vinuri încununate de aforisme și anecdote despre acest ,,tovăraș și prieten bun, care este vinul".

Prof. dr.ing. V.I. Peștean în volumul III din ,,Oameni de seamă ai științei agricole românești", 2006 și în ,,Albumul marilor agronomi români" (2000) (lucrări premiate de Academia Română, în care cadrele didactice împreună cu Avram D. Tudosie au ocupat un loc incontestabil de lider al studiului și al cântării viei și vinului. Osanalele aduse vinului de Avram D. Tudosie se găsesc numai în marile opere bahice ale condeierilor de anvergură mondială. El a înscris școala pe o traiectorie strict superioară și personală în știința și literatura viei și vinului.

Acad. prof. Constantin Ciopraga în prefața volumului ,,Monografia Colegiului Agricol Huși" din 2008 scrie că: ,,Rectorul de drept și de fapt al acestor vinuri și în fapt al micii sale Școli - Academia viti-vinicolă de la Huși, autorul unor valoroase cărți în domeniu, ca: ,,Ambrozie și nectar"; ,,Podgorii românești în literatură"; ,,Via și vinul în literatură"; ,,Dicționar viti-vinicol, științific și literar" etc.

Lucrarea ce o am în față elogiază cuvintele despre vin ale lui Homer, Platon, Socrate dar și de Goethe, Anatol France sau Hemingwey, până la laureații Premiului Nobel și conaționalii noștri, Hașdeu, Eminescu, Brâncuși, Iorga, Pârvan, Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Marin Preda, Marin Sorescu, G. Ionescu Sisești, I.C.Teodorescu, Teodor Martin, Milu Oșloveanu, Nicolae Pomohaci, Liviu Dejeu, Virgil I. Grecu, V.I. Peștean ș.a.

I.C. Teodorescu scria la vizita sa în școală, cu ocazia inaugurării Muzeului Viticol Național, pe 29.06.1966, că podgoria Huși este capitala viticolă a Moldovei, datorită suprafeței cât și a expoziției ce o impune ca un imens anfiteatru circular ce străjuiește orașul Huși, cu al său unic areal, ca într-o împărăție de liniște și visare, adevărată catedrală a învățământului viticol, cu fresca sa de ,,Capela Sixtină" – Muzeul Viticol și Vinoteca sa națională, inaugurate la înființare de marele spirit al națiunii, Spiru Haret. Aici trebuie subliniat că Vinoteca școlii a devenit Vinotecă Națională, având 30.000 de sticle din toate podgoriile românești datorită marelui patriot hușean, Mihai Ralea.

Acad. V.D. Cotea, vicepreședinte al Academiei Române și al O.I.V.V. Paris, scrie: ,,Orice vizitator care poposește în școală nu poate să nu fie încântat de campusul hușean preuniversitar, parcul cu ansamblul construcțiilor scoase în relief de cele cinci opere arhitectonice: Crama – pivniță veche, restructurată și înnobilată - și pe dinafară voevodal sculptată, Complexul vinicol cu Vinoteca sa națională – adevărată bijuterie arhitectonică și Muzeul Viticol și chiar Fermele model ce constituie o ,,comoară" de venituri și pentru școală.

Panteonul memorial al glorioșilor înaintași și contemporani ai neamului care au sprijinit și preamărit progresul și triumful Școlii și podgoriei

Impresiile vizitatorilor despre această instituție sunt adevărate cărți de vizită, poeme de slavă adresate produselor și licorilor școlii și făuritorilor lor. Nu întâmplător, aici au poposit în cei 100 de ani, peste 1000 de mari notabilități și demnitari, care vizitând edificiile amintite au gustat și s-au înnobilat de mireasma ,,prințeselor" vinuri hușene de Zghihară și Busuioace, ridicate și lustruite de slujitorii școlii din ultimii 40-50 de ani.

I.C. Teodorescu scria în 1976: ,,Cine intră în sanctuarul muzeului, vinotecii, dar mai ales în

moderna sală de degustări și protocol din noua vinotecă și gustă celebrele vinuri într-o prezentare de lux și în primă audiție, prezentate de Avram D. Tudosie, imitându-l pe marele director Constantin Hogaș care ,,l-a vrăjit" pe Nicolae Iorga , care vizitând școala în 1931, ca prim-ministru, a spus: ,,În Podgoria Huși și în Școala Viticolă și Vinoteca sa, trebuie să intre (și să iese), ca într-un templu bahic și unic al țării, covârșit de respect și cu pălăria în mână".

Marele acad.istoric C.C.Giurescu spunea la Simpozionul Național al istoricilor, cu prilejul sărbătoririi a 500 de ani de la învingeriea turcilor de Ștefan cel Mare și inaugurarea unei statui ecvestre celebre, vizitând după aceea Biserica și Crama lui Ștefan cel Mare de la Huși și obiectivele viti-vinicole ale celebrei Școli Viticole din Huși, ca: Muzeu, Vinoteca - pivniță, ferme, în pregătirea cadrelor și integrării activității școlare cu practica și știința. Întregul simpozion, în frunte cu C.C. Giurescu, după vizitarea Bisericii și Cramei Episcopiei Huși a dorit să viziteze și ansamblul construcțiilor viti-vinicole de la Școala Viticolă. Și iată aprecierea sa:

,,Cele mai calde felicitări corpului didactic și elevilor acestei prestigioase școli de horti-viticultură pentru rezultatele obținute în organizarea exemplară a Muzeului, a Vinotecii, a fermelor – în pregătirea cadrelor și integrării activității școlare cu practica și știința. Întregul simpozion în frunte cu C.C.Giurescu, după vizitarea pivniței lui Ștefan cel Mare, de la Episcopie și a Catedralei Episcopale a cerut să viziteze întreg orașul Huși și obiectivele viti-vinicole și laboratoarele de la vechea Școală de Viticultură.

Vizitând aceste obiective au rămas surprinși că cei peste 1000 de notabilități care au vizitat școala au rămas uimiți de cele două coloane cu marii fondatori și preamăritori ai podgoriei și școlii, începând cu P.S. Aurelian și terminând cu Constantin Prisnea, sub titlul: ,,Panteonul înaintașilor și preamăritorilor instituției și podgorie, în cei 100 de ani de existență". S-au exprimat: ,,Acum îmi dau seama de cele scrise pe pereții vinotecilor și laboratoarelor, în bibliile cărților de onoare că într-adevăr ,,degustarea nu e simplă băutură ci un act de înaltă cultură și o reală binecuvântare care îi prinde bine oricui, cât ar fi de mare".

Nu întâmplător merită să dăm câteva nume pe urmele cărora călcăm, înnobilându-ne sufletul și mintea, ca: Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, prim-miniștrii: P.S. Aurelian, Nicolae Iorga, Petru Poni, Victor Slăvescu, Mihai Ralea, Constantin Prisnea și alți miniștri ai Agriculturii și ai Învățământului, urmând spusele unui mare demnitar român din perioada comunistă – prim-ministrul Manea Mănescu (care a ajutat imens evoluția școlii și a podgoriei), că ,,Cine intră în această vinotecă și sală de degustări iese înnobilat cu toate miresmele lumii incluse în vinurile gustate și impresiile citatelor savurate. Elogiem pe toți cei care muncind și învățând în acest liceu și-a adus contribuția ca să-l facă atât de mândru și înfloritor... Omagiem cu pioșenie pe toți iluștri dispăruți ai școlii, adresăm felicitări călduroase – profesorilor și elevilor pentru meritele pe care le-au dovedit – dorindu-le viață lungă și neobosită cu succese multe și pline de strălucire".

Acad, prof. Valeriu D. Cotea, în fruntea colectivului de catedră de la Facultatea de Horticultură din Iași scria la ultima vizită (pe 14.03.2015) că ,,cele 30 de lucrări valoroase, publicate și peste 1000 de studii și articole științifice îl recomandă ,de la sine, pe Avram D. Tudosie să intre în rândurile oamenilor de știință ai academiei, unde îi este locul de multă vreme, intrând în rândul reputaților..."

Toți au citit și și-au însușit crezul vinotecilor, scris de Alexandru O.Teodoreanu, pe fundalul vinotecii, precum și urarea: „Îngăduiți-mi să așez Școala Viticolă și Colegiul Agricol Huși printre piramidele care înalță numele orașului și al Moldovei viticole, făcând din Huși, așa cum spuneam, ,,casa noastră de suflet".(V.D.Cotea)

,,Cine vizitează această instituție și răsfoiește cărțile de aur care constituie o colecție de suflet și de vizită ale viticulturii moldave și deschide poarta primitoare a Micii Academii a viei și vinului se înnobilează pentru toată viața..." . Acad. V.D.Cotea (26 oct.2008), la sărbătorirea Centenarului Școlii.

Să nu se uite că cifra absolvenților noștri se ridică la circa 10.000, din care 1.500 sunt titrați universitari, 39 doctori în știință, 43 doctoranzi și cercetători. Numai în prezent avem 7 profesori universitari în activitate, de la șefi de disciplină la șefi de catedră și decan.

Aș vrea să nu uit o frumoasă expresie rostită în vinoteca școlii de Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, care sună: ,,Mă bucură că la Huși seculara tradiție de întâmpinare a oaspeților cu pâine și sare este înlocuită cu degustarea vinului Busuioacă de Bohotin". Iar Ion Iliescu, care-l însoțea, ne-a urat ,,Multe felicitări pentru căldura și entuziasmul ce l-ați depus în organizarea și prosperarea acestei instituții interesante...".

Nu putem sări peste citatul primului ministru Petre Roman, care gustând Busuioaca de Bohotin a spus: ,,Cine n-a iubit o femeie frumoasă și isteață se spune că a trecut degeaba prin viață, iar cine n-a gustat

o Busuioacă de Bohotin de la școală – nu știe ce-i dulceața vieții...”

La vizita unor mari delegații franceze, care au vizitat școala, imediat după Revoluție, acad. Valeriu D. Cotea a încheiat: „Înregistrându-i și susținându-i ascensiunea în planul activității didactice și științifice, orice personalitate, ce poposește în Școala de Viticultură „Dimitrei Cantemir din Huși, astăzi Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” are sentimentul că răsfoiește cartea de suflet și de vizită a viticulturii moldave și deschide poarta primitoare a unei Mici Academii (preuniversitare) a viei și vinului”.

Școala Viticolă din Huși, azi renumitul Colegiu Agricol, „Montpellierul” României, a fost vizitat, cunoscut și lăudat de răsunătoare personalități române și străine – păstrătoare ale unor vestigii de mare mândrie pentru țara noastră dețin și numeroase gânduri și aprecieri din trecutul și prezentul școlii ca: Nicolae Iorga, Spiru Haret, P.S. Aurelian, Vasile Pârvan, M. Ralea, Ionel și Păstorel Teodoreanu, Marin Preda, Eugen Simion, Constantin Ciopraga, Al. Piru, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, Nicolae Dabija, dar și artiști de la hușeanul Al. Giugaru până la Tamara Buciuceanu, Ion Frunzetti și mulți, mulți alții au așternut impresii ce se constituie într-o minunată carte de vizită a școlii – a personalităților vizitatoare (incluse în Panteonul celor două coloane de la intrare).

Acad. prof. Constantin Ciopraga a scris: „O colectivitate entuziastă și harnică a fost și este Colegiul Agricol – cel care poartă numele lui Dimitrie Cantemir, care îndeplinește rolul de pionier în viticultura Moldovei”. Și-l amintește pe Nicolae Iorga care scrie: „Școala s-a născut pentru podgorie și podgoria strălucește prin școală.”

Îngăduiți-mi să așez acest lăcaș de viticultură printre piramidele care înalță numele orașului, al Moldovei viticole, făcând așa cum spuneam, din HUȘI „casa și cartea noastră de suflet”.

Aș vrea să nu se uite că absolvenții noștri sunt mari specialiști în domeniu, iar alții precum Valerică Petraru și alții constituie fabuloasa orchestră „Trandafir de la Moldova”, care urcă mereu pe trepte tot mai înalte – cu cântecul și jocul moldovenesc, la toate manifestările locale, naționale și internaționale, ca: Franța, Elveția, Belgia, Olanda și altele.

●

Vizitând printr-un schimb de experiență – profesori - elevi - Spania – am văzut multe școli viticole, dar a noastră seamănă mult cu ce spunea profesorul T. Bejan, că: „Ea este Montpellierul și Sorbona României ca și surorile sale din Franța”.

Ne pare rău că în reportajul din Ziarul „Obiectiv” pe 27 septembrie 2017 și altul din Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău, condus de D.V.Marin – se relatează lapidar această excursie de studii în Spania, fără să se amintească măcar cine a condus această excursie și cu ce mari școli ale lumii s-au „confruntat” elevii. Felicitări directoarei, prof. Marinela Vasilescu.

Am numit-o Busuioacă de Huși – Hogaș, pentru că el a obținut noul soi hibrid, prin hibridarea sexuată dirijată din încrucișarea soiului de coarnă neagră cu Busuioacă de Bohotin – Huși, dând producție mai mare, tot aromat, dar vinul este ceva mai roz colorat.

„Vinul a fost parte a civilizației de circa 7.000 de ani. Este singura băutură, care îți hrănește corpul, sufletul și spiritul, dar în același timp îți stimulează și mintea”.

Robert MONDAVI

Dan ANGHELESCU – New York, SUA

VINTILĂ HORIA – CREDINŢĂ ŞI CUNOAŞTERE

Motto:

„... o rostire a fost salvată şi nu s-a pierdut;
şi noi am putea fi salvaţi de către ea,
dacă i-am da ascultare; şi atunci vom traversa
aşa cum se cuvine râul ce curge prin câmpul
lui Lethe şi nu ne vom pângări sufletul, adică
putinţa fundamentală de a rosti fiinţarea".

Platon – Politeia

„ O, Doamne, nu Te-am căutat atât/.../
Spre a fi înţeles, cât pentru a înţelege..."

Sfântul Francisc din Assisi

Un fapt editorial de excepţie s-a produs în primele luni ale anului 2017. Sub îngrijirea doamnei Silvia Colfescu, editura Vremea adăuga la valoroasa serie de autor dedicată lui Vintilă Horia un amplu şi erudit eseu intitulat *Crucea.* Tradusă de Ileana Cantuniari, prefaţată de Radu Preda, cartea devenea un *eveniment* şi prin faptul că, în agitata – şi nu tocmai primitoarea – noastră actualitate, bibliografia unicului român câştigător al premiului Goncourt se îmbogăţea cu încă o valoroasă scriere inedită. Cel ce descoperise în arhivele *horiene* de la Collado Villalba (Spania) dactilograma eseului, Cristian Bădiliţă, atenţiona asupra acestei apariţii, oferind şi informaţii importante. Numele descoperitorului se regăsea şi printre cei cărora li s-a datorat desfăşurarea manifestărilor dedicate sărbătoririi *centenarului* Vintilă Horia în 2015. Tot el, în tandem cu Silvia Colfescu, editase *Memoriile unui fost Săgetător* şi, la aceeaşi editură, Vremea, alături de academicianul Basarab Nicolescu, publica, sub titlul *În căutarea Omului Total,* „*actele colocviului Vintilă Horia: o sută de ani de la naştere*". Din neobositele lui investigaţii se anunţă, în pregătire, încă o carte inedită: Vintilă Horia, *Jurnal de sfârşit de ciclu*.

Potrivit informaţiilor pe care le-a pus în circulaţie, după apariţia eseului *Crucea,* textul a fost elaborat la solicitarea editorului Michel Random pentru o colecţie specială (*Les symboles*), coordonată de acesta la editura *Le Félin* din Paris. Însă, prin ruptura intervenită între Michel Random şi editură, publicarea a fost abandonată, dactilograma rătăcindu-se în arhive.

Lapidare, consideraţiile lui Cristian Bădiliţă asupra textului au apărut, nu tocmai firesc, pe căi colaterale şi nu în paginile cărţii. Trecem peste acest (nu chiar un) amănunt şi le reproducem fragmentar. Este subliniat *caracterul personal, horian al eseului ce se situează dincolo de orice influenţă culturală şi teologică*. „Vintilă Horia, scrie comentatorul, abordează simbolismul Crucii frontal, într-un demers deopotrivă polemic (împotriva moliciunii, a dezintegrării spiritualităţii occidentale) şi apologetic (Crucea este un simbol viu, care poate resuscita virtuţile noastre spirituale). În al doilea rând, se mai spune, trebuie amintită ambianţa guénoniană în care a fost redactat acest text. Din mărturiile pe care le-am obţinut de la Theodor Cazaban, Paul Barbăneagră, Basarab Nicolescu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca reiese faptul că autorul capodoperei *Dumnezeu s-a născut în exil* devenise, cu timpul, tot mai apropiat de paradigma de gândire şi interpretare a lui Guénon, frecventând, între altele, şi cercul de *ezoterişti* din apartamentul lui Paul Barbăneagră de la Paris. Nu întâmplător ultimul său Jurnal se intitulează *Jurnal de sfârşit de ciclu*, aluzie clară la *ultima vârstă*, *kali-yuga*, a decadenţei, din *Breviarul* guénonian. În al treilea rând, Crucea are o valenţă testamentară."

Din întristătoarea postumitate a lui Vintilă Horia, unul dintre cei mai importanţi scriitori români ai veacului trecut (acela pe care, foşti *adulatori din tată-n fiu* ai regimului ceauşist încearcă azi, din răsputeri, să îl eternizeze în exil şi uitare) ni se oferă acum una din marile cărţi ale exilului românesc: *Crucea*. Ea a izvorât din conştiinţa tragică a celui care, traversat de un cataclism al istoriei, aspira la reinstaurarea ordinii pe care, pierzând-o, umanitatea nu a mai ştiut să se regăsească cu propria esenţă şi nu a mai reuşit să se recunoască pe sine. Lumea se afla sub *criza înnoptării tuturor sensurilor* (Schelling) pe care Vintilă Horia o va resimţi şi o va denunţa cu toată forţa spirituală a scrisului său. Ecoul rostirilor lui Oswald Spengler l-a urmărit mereu şi pentru că disolutivul *Timp Faustic* instaurase refuzul oricărei interiorizări. Prezentul şi devastatoarele urniri ale istoriei, păreau să adeverească

sensul cumplit al versului scris de T.S.Eliot: „*This is the way the world ends*" (*The Hollow Men)*.

Vom înţelege astfel de ce, pentru exilatul scriitor român, *Crucea,* într-un asemenea timp, devine *temă fundamentală* prin „... latura istorică şi eshatologică pe care acest simbol o ascunde şi o relevează în dubla sa proiecţie în spaţiu şi în timp. Căci există, accentuează el, un sens orizontal şi un sens vertical în metageografia crucii care indică în mod precis o posibilitate de completitudine înscrisă în însăşi misterul creştin." Din perspectiva atât de sinuoasă, în veacul XX, a cunoaşterii „contemplarea misterului crucii, tocmai în acest moment de confuzie şi incertitudine pe care nici Biserica nu a ştiut să-l evite /.../ (îi) pare indispensabilă/.../ pentru că simbolismul crucii, în proiecţia sa ultimă, se presupune că ne antrenează spre un soi de explozie universală a adevărului, ceea ce ar implica o nouă posibilitate de a înţelege fiinţa. Filosofia ar putea astfel, depăşind moştenirea raţionalistă, să-şi recupereze funcţia presocratică, în vreme ce teologia s-ar reîntoarce la căutarea unică a *obiectului* său, redevenind, aşa cum o afirma Heidegger *o teologie a crucii*." (*Crucea*, p. 9,10). Eseul lui Vintilă Horia pune simbolul *Crucii* într-un ***de-necuprins*** în chingile raţionalităţii, un ***veşnic departe*** şi ***inexplicabil aproape.*** *Centru al lumii şi al istoriei* el are o indelebilă identitate cu puteri ce străbat profunzimea fiinţei dincolo de hotarele depărtării esenţiale care despart de Dumnezeire. Cuvântul *Centru* (prezent şi în titlul acelei cărţi unicat, *Călătorie la centrele pământului*) păstrează proximitatea cu inefabilul din care survin *esenţele şi temeiurile* tainice ale lumii, amintind heideggerianul *Das Wesen des Grundes*. El scoate din *ascundere* rostul a tot şi a toate cele câte există şi, de asemenea, a celor câte nu există – sau nu există încă. *Cunoaşterea* se situează astfel în *completitudine gnoseologică*, acel esenţial care se opune şi se refuză *dizidenţelor raţionaliste.* Renaşterea şi iluminismul – oferind temeiuri pentru toate mişcările revoluţionare – au fost momentele care, exacerbând pozitivismul, pulverizau legăturile dintre religie şi ştiinţă, îndepărtând cunoaşterea de complexitatea poliformă a realităţii. Pentru Vintilă Horia viitorul cunoaşterii impune răsturnări copernicane, realizabile tocmai prin reunificarea acestor teritorii ale gândului, prefigurată şi de alţi gânditori. Oskar Gruenwald scrie în *Journal of Interdisciplinary Studies* (1993, The Rainbow Paradigm, p,1) „*It is a vital complementarity between all the arts and sciences, knowledge and faith, science and religion, as well as a deeply religious perception of man and his world"*. Şi faptele surprinzătoare survenite în ştiinţele veacului XX confirmă din plin o asemenea orientare. Odată cu Max Planck, Niels Bohr, Werner Heisenberg sau Wolfgang Pauli, fizica cuantică redescoperea religia în chiar interiorul său. Etologia readucea în gândire indestructibila unitate dintre subiect şi obiect. Oameni de ştiinţă de mare prestigiu, asemenea unui Bernard Lovell, afirmă că nu se mai poate lansa o teorie despre Cosmos fără a-i consulta în prealabil pe teologi. „*Ştiinţa*, scria şi Isidro Juan Palacios în revista spaniolă *Punto y coma*, *deja nu mai este revoluţionară, a devenit umilă, s-a pus în serviciul realităţii şi respectă religia*." (v. Albu, Anghelescu, Estetica lui Vintilă Horia, Aius, 2015, 302) *Meritul cultural al lui Vintilă Horia* – potrivit aceluiaşi Isidro Juan Palacios – este că oferă astăzi „o *viziune armonioasă a realităţii, ca totalitate*" (ştiinţa, religia, literatura şi politica sunt părţi ale unui ansamblu fără fisuri), departe însă de „*intenţia de a eşafoda un edificiu teoretic*" (ibid. p. 300, 301)

Prin Vintilă Horia cunoaşterea se arată ca o stare de împlinire interioară, aceea unde Heidegger vede o *intrare în posesie de sine* (*Vereingentlichung*), situare sub orizonturi limpezitoare de sens, apropiere de ceea ce e apt să devină „*cel mai demn de a fi supus interogării* //*das fragwürdigste Wort*" (Despre eterna reîntoarcere a aceluiaşi, Humanitas, 2014, p. 46)

Eseul *Crucea* se alătură altor două importante scrieri horiene: *Călătorie la centrele pământului* (1971) şi *Anchetă dincolo de vizibil* (*Encuesta detrás de lo visibile,* 1975, încă ne tradusă la noi), configurându-se ca o componentă esenţială şi întregitoare în tripticul consacrat cunoaşterii. Astfel, în termenii lui Basarab Nicolescu, prinde contur ecuaţia unei gândiri unde fiecare termen oferă o deschidere către un alt *nivel de realitate.* Autorul eşafodează astfel ceea ce, în timpurile lui Wilhelm Dilthey, se constituia într-un *construct spiritual* (*geistes Gebilde*). Dar dacă, sub presiunea pozitivismului din ultima parte a veacului XIX, cel care, scriind despre *Trăire şi poezie* (*Das Erlebnis und die Dichtung*), situa gândirea religioasă într-o ireconciliabilă opoziţie cu filosofia, la Vintilă Horia sensurile sunt inversate. *Misterul Crucii* e parte integrantă a unei totalităţi unde strălucesc, deopotrivă egale întru cunoaştere, teologia, filosofiile, ştiinţele şi literatura. Operând o asemenea reconciliere, gândirea lui holistică se alătura celor care încearcă să întemeieze o nouă raţionalitate. Cu suprapuneri polifonice şi desfăşurări surprinzătoare, argumentele sale instaurează convingerea că *realitatea* nu mai poate fi gândită ca până acum. Iar cunoaşterea impune *auto-modelări spirituale,* iniţiere şi auto-armonizarea cu principiile goetheanului termen de *Bildung.* Încă de la Meister Eckhart, verbul *bilden* căpătase sensul special de *formare*. Transferată asupra vieţii interioare, noţiunea primise conecţii cu încă un cuvânt, *überbilden,* care înseamnă *transfigurare.* Şi, nu se poate să nu observăm, în fondul ei, opera lui Vintilă Horia se circumscrie acestui cuvânt, întemeindu-se în egală măsură pe ştiinţificitate şi pe iubirea de Dumnezeu, ca act ce *precede cunoaşterea.* Aşa se face că, potrivit lui, *templul creştin* este, înainte de toate, „*...locul în care adevărul se manifestă şi devine tangibil spiritului"*. (Crucea, p.23) Numai astfel *cunoaşterea* îşi dobândeşte *completitudinea gnoseologică*, acel *Ceva esenţial*, ce se opune *dizidenţelor raţionaliste* şi disolutivei *gândiri calculatoare* (*das rechnende Denken*) denunţate de Nietzsche.

În toate alegaţiile sale privind *credinţa şi cunoaşterea,* Vintilă Horia se sprijină pe reflecţiile marilor gânditori. Indisolubil legate, ***credinţa şi cunoaşterea***, potrivit lui Spengler, *nu sunt decât două ipostaze ale realităţii lăuntrice, dar credinţa este mai veche şi guvernează toate condiţiile ştiinţei, oricât de exactă ar fi ea.* (Spengler, *Declinul Occidentului,* 1996, 519)

Nici romancierul, nici memorialistul nu pot accepta că lumea continuă să fie stăpânită de vechile viziuni despre ea însăşi, că, în actualitatea veacului XX, nimeni nu denunţă derapajele ce au provocat un cataclism al istoriei. După cum nimeni nu s-a opus orientărilor falacioase din sfera cunoaşterii. Divizarea extremă *spirit-materie* (*res cogitans* // *res extensa*) operată de Cartesius a generat *confuzie în evoluţia cunoaşterii*. „A separa obiectul de subiect, eroare corectată de epistemologia cuantică, subliniază el, nu permite, după cum gândea Abelio*, o emergenţă vizibilă a unei proporţii ascunse."* (Crucea, p. 18) Prin aceasta potenţialul infinit al *complementarităţii,* unicul capabil să spulbere frontiera dintre vizibilul şi invizibilului lumii ar fi exclus.

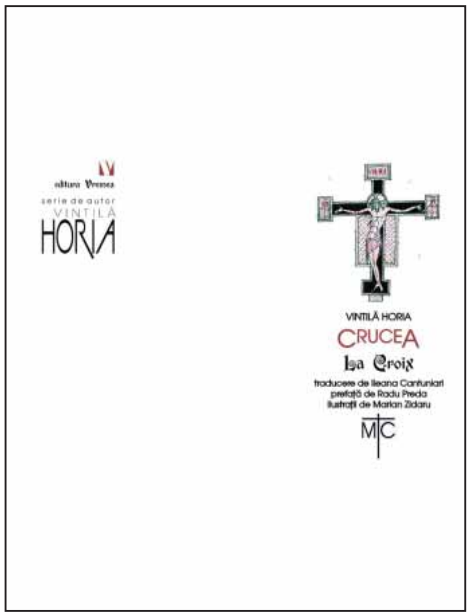

Pentru cunoaştere ca şi pentru credinţă, prezentul apare ca o vârstă guénoniană, moment *de confuzie şi incertitudine,* pe care, spune Vintilă Horia, *nici Biserica nu a ştiut să-l evite.* De aceea *contemplarea misterului crucii* a devenit, în acest *acum,* „indispensabilă nu numai pentru un creştin, ci şi pentru un credicios aparţinând oricărei alte confesiuni." *În proiecţia sa ultimă* doar *simbolismul crucii* mai poate deschide o posibilitate de completitudine şi ne mai poate antrena spre o „explozie universală a adevărului."(Crucea, p.9.)

Tripticul horian (*Viaje a los centros de la Tierra, Encuesta detrás de lo visibile* şi *Crucea*) deschide un *superius al ideilor de complementaritate şi completitudine,* acelea în virtutea cărora cunoaşterea oferă „*une nouvelle possibilité d'envisager l'Être"*. Configurându-se sub un orizont cu deschideri metapolitice, *cunoaşterea* devine, în accepţia lui, „*un spaţiu pe măsura Aceluia care avea să corecteze traiectoria omului /.../purificându-l /.../ şi adăugându-i o dimensiune de eternitate /.../ pe care omul o uitase sau nu o cunoscuse niciodată înainte de începutul erei creştine.*"(Crucea, p.11)

În cele trei scrieri, evident complementare, întrezărim pasiunea specifică a gânditorului pentru adevărurile pe care umanitatea le-a abandonat în uitare. Heidegger, pe care îl citează în numeroase ocazii, identificase un asemenea tip de pasiune (*Leidenschaft*), considerând că ea aparţine „*...unei stăpâniri pe deplin întemeiate peste ceea ce ne întâmpină (begegnet) ca şi peste felul în care noi răspundem acestei întâmpinări (dem Begegnenden entgegnen), subordonând-o unor ţeluri mari şi importante*." (Heidegger, Despre eterna... p. 38-39), ceea ce, în cazul de faţă nu mai necesită o demonstraţie. *Simbolul universal al Crucii* este înţeles de Vintilă Horia şi ca un *„simbol plasat în centrul unei Parusii care implică şi înglobează omenirea întreagă, aşa cum a fost ea mereu proiectată spre viitorul cel mai îndepărtat /.../ acela al sfârşitului timpurilor*." (Crucea, p.10) *Crucea* conduce spre un *éclatement universel de la vérité*. (Crucea, dactilograma, p. 1) În terminologia *transdisciplinară* a lui Basarab Nicolescu am spune că autorul eseului se numără printre puţinii care, în sferele concentrice ale cunoaşterii au întrezărit misterioasa zonă de transparenţă, cu deschidere în sacralitate, a unui *terţ ascuns*.

„Omul, scria Nietzsche, *creşte şi se desprinde de tot ceea ce îl înconjura cândva /.../ dar unde este veriga care încă îl cuprinde? Este ea lumea? Este ea Dumnezeu?"* (Apud Heidegger, Despre eterna...p.27) Iată întrebarea la care, prin *Crucea,* Vintilă Horia tocmai a răspuns. Acum ştim care este *veriga* (*annulus aeternitatis*) ce îl cuprinde, îl exprimă şi îl ridică deasupra păcatului metafizicilor occidentale, vinovate (potrivit lui Heidegger) de marea *uitare a Fiinţei* (*Seinvergessenheit*).

Poetic locuieşte omul pe-acest pământ scria Hölderlin. Această rostire ar putea deveni semnul heraldic al scrisului horian. Dacă ***a locui poetic*** însemna – apelăm din nou la Heidegger – *să te situezi în prezenţa zeilor şi a esenţei lucrurilor* (*Hölderlin şi esenţa poeziei* în *Originea operei de artă*, p. 241) atunci ce se mai poate spune despre cel care a scris *Dumnezeu s-a născut în exil,* tocmai în vremea când se încerca o *golire a lumii de Dumnezeu* (*Gottlosigkeit*). Şi totuşi Vintilă Horia continua să spere – îndemnându-i şi pe alţii – într-o *eternitate situată dincolo de istorie*. Nu e ceva eroic în scrierile lui?.. *Ce te face eroic?* – se întreba Nietzsche oferind şi răspunsul: *să vii, în acelaşi timp, în întâmpinarea celei mai mari suferinţe şi a celei mai mari speranţe proprii*. (*Ştiinţa voioasă,* fragmentul 268). Eroic şi tragic într-un acelaşi timp, timpul guénonianului kali-yuga, *unde „tragicul e de aflat acolo unde domină spiritul, într-atât de mult încât tragedia supremă se petrece pe tărâmul cunoaşterii şi în sfera celui care cunoaşte*. (v. Heidegger, *Despre eterna...* 2014, p. 50)

Mircea COLOȘENCO – București

TONI HULUBEI MACOVEI: DEMERSUL POEZIEI SCRIPTURAL SANGVINE

De la prima carte de poezii a doamnei Toni Hulubei Macovei (licenţiată în Filologie a Universităţii „A1.I.CUZA din Iaşi) - Curcubeie în noapte (2005), citită împreună cu celelalte din seria scoasă la Editura Junimea din Iaşi (Zodia Leului. 2006; Fluturi de mătase. 2007; Serenada în Re Minor pentru greiere solo. 2011; Rochia de vorbe. 2014), am constatat un fluid optimist melancolic, în care motivele și structurile poetice se diversifică continuu revitalizant şi se adună/coagulează asemenea unei spirale duble îndreptată spre zenit.

Cu aceste spuse, m-am oprit la volumele

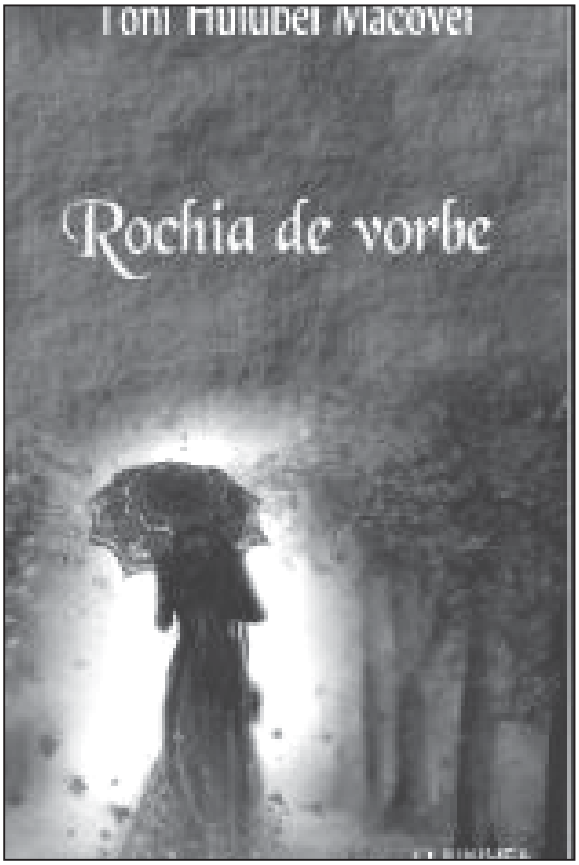

Rochia de vorbe (2014) și Scrisori la Post-Restant (Prefaţă de Mioara Valentina Ion, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2015), pentru că sunt marcate de liberul arbitru al senectuţii artistice, pe care le prezint în comun.

Poeta a locuit/trăit în medii de excelenţă, câteva decenii, la Ambasade/Consulate - alături de soţul său, un distins diplomat de carieră, la rându-i scriitor român - în ţări euro-transatlantice, de culturi elitiste (şi nu numai), fără a fi ruptă de cele naţionale. Aşa se şi explică singularitatea cărţilor sale de poezii, pline de orgolii deturnate de învelişuri stilistice originale, şi (de menţionat) care nu au primit „botezul” vreunei şedinţe de cenaclu literar!

Trăirea spiritualizată a poetei este o deliberare de retorică interioară pe urmele unor frământări din experienţele proprii, traversând inocent hiatul îndoielii, suferinţe şi bucurii absconse, într-un program poetic tranşant: *„Copile, / cu ochi de culoarea strugurelui copt, / undeva, în adâncul pădurii, / este tufa de mure / ce poartă parfumul sufletului tău. //Mi-e dor şi aş vrea / ca iarăşi codrul să vină spre mine. // Numai de n-ar fi prea târziu. / De n-ar fi!”* (Chemare); *„Când am plecat, / Ţi-am lăsat rochia verde, / de alge marine, / cu care am fost / când înotam cu disperare / către tine. // Pe o piatră ţi-am lăsat rochia luminoasă, / strălucitoare, / de curcubeie şi rochia aurie / din flori de salcie târzie.”* (Rochia de vorbe)

Textul poetic, scris fără complexe, cercetează autoscopic interiorul corporatist al unui material existenţial şi recognoscibil din arealul sentimentalist de parc mitic, redat, însă, ca intertext: *„Cerul se limpezise, / se stinsese şi larma copiilor / ce alergaseră bezmetici, / ca nişte fluturi, / în jurul Obeliscului cu lei. // Plecaseră la culcare o dată cu ei / şi mingile, căţeii de pluş şi trotinetele. // Stau pe bancă, alături de Iacob Negruzzi. / Printre brazi răsare luna / şi liniştea se lăsase / peste Grădina Copou. // Şi atunci, / atunci, / a început din toate colţurile concertul de viori, / concertul de august, / cu care micii cântăreţi / îşi încheiau stagiunea, / la care m-am alăturat, / fiind şi eu, / de o vreme, / un greiere / ce cânt doar pentru mine.”* (Concert în Grădina Copou)

În alt cadru, în tentaţiile sale luciferice dispersat congruient, poeta descrie un halou cu alte semnificaţii de iradiere semantică, în care discursul poetic proiectat

în plan pluridimensional se derulează, totuşi, într-un spaţiu închis ca realitate: *„Şi ce frumos era concertul în Re minor / cu sala plină, / cu tine, prim-solist la violină, / şi eu valsând în vis / cu paşi uşori de balerină. / Şi s-a pornit să tremure pământul / şi lumea începu să ţipe / Ieşiţi! / Fugiţi! / Şi toţi se-ngrămădiră către uşi. / Cu glas de tunet, / răsună o voce: / Opriţi! / Vin pompierii să ne salveze. / Se-aud cum vin în grabă, / călcând cu cizme grele pe marmora albă/ la Ateneul Român. / Iar tu, furat de muzica celestă, / imperturbabil cântai în sala goală / concertul în Re minor / pentru violă şi orchestră. / Cu mine, singur spectator."* (Concert)

În volumul Scrisori la Post-Restant. structurat în două cicluri (Primul cuvânt: Petale în vânt) şi mai

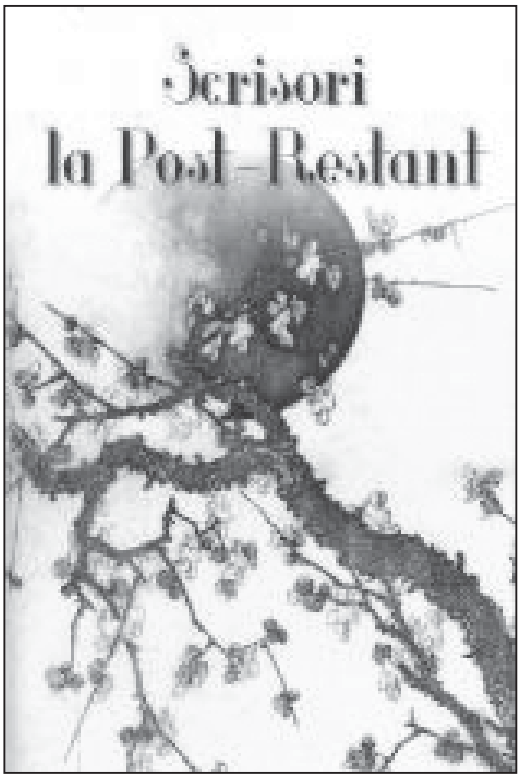

elaborat, poeta dialoghează cu Sinele, dar mai ales şi mai des cu mama, în cutuma familială: *„Mamele nu mor niciodată! / Ne naştem cu răsuflarea / fierbinte a mamei / asupra noastră. / în* ceasuri grele, *gândul ni se îndreaptă / către ea. / Iar când ne pierdem, / dorim din nou / să fim copii, / în braţe să ne ia / şi să plecăm / cu răsuflarea ei fierbinte / peste noi. / Sunt stâlpul casei / de care suntem legaţi / cu fire nevăzute. / Sunt resemnate, / tăcute, / sacrificate, / iubite/ şi, uneori, uitate. / Sunt legătura noastră / cu Iisus! / Niciodată! / Mamele nu mor!"* (Veşnicie). Special, poeta a adăugat, la finele ultimului vers, cuvântul Vatican. Spre ştiinţă, unde a fost scrisă/inspirată). Nu-şi uită nici tatăl: *„Când veţi veni, / veţi regăsi vişinii / mai înalţi, mai stufoşi, / mai plini de rod. / I-am însoţit / cu o magnolie / gingaşă, albă, frumoasă, / cum era mama odată. / Scârţâitul portiţei, tata, / a amuţit / de când am meşterit / şi- am pus încuietoare nouă. / Grădina-i plină de flori, / de fluturi şi* albine */ şi eu/ o să v-aştept în prag, / cu drag / şi braţele deschise."* (Post-Scriptum). (Semnează ca într-o scrisoare : Antonica.) Este o ordine ritualică realizată din ipostaza infantilă, surprinzătoare în forme neoclasice, integrându-se textual autonom în conştiinţa colectivă.

Poeta a recurs rar la forme de expresie tradiţionalistă (rimă, ritm, metaforizare), fără a sacrifica autenticitatea poematică, aprofundând cu graţie discursul monodie în fiecare volum de versuri.

Dar dincolo de meridianul incantaţiilor lirice, poeta s-a dedublat într-o prozatoare cu o tematică bogată prin seninătatea subiectelor preferate, cu un Eu personalizat concret, în vreme ce Omul/personaj este concret/abstract, condus de idei/idealuri/morală/ordine juridică, cultivând binele/frumosul/adevărul.

Totul pare aiurit: sugestia unei lumi de dincolo de cuvinte, întâlniri în oglindă, periplu existenţial în căutarea celuilalt între efemer, eresuri şi basme, venind din tradiţionalismul interbelic şi suflul expresionist postmodern occidental.

Timpul este filtrat/drămuit printr-o clepsidră specială, discursul epic luând formă de roman, scenariu de telenovelă ori de pagini memorialiste privind remember la anii de liceu de la Colegiul Naţional „Oltea Doamna" din Iaşi (Între primăveri si toamne, 2012) sau privind saloanele consulare în ambient de excelenţă (Havana, ultimul bal, 2016) dar şi impasibil la ale vremurilor valuri (Povesti din ceaşca de cafea, 2010). Altceva reprezintă romanul Inelul de ametist (ed. I, 2013; ed. II, vol. 1-2, 2017), în care eroul este un alter ego al autoarei...

Revenind la poetă, în paralel cu scrierile programatice în proză, vocea ei tonică de lirică spontană constituie un corolar de mare responsabilitate civică şi mistică: *„În momentele de mare cumpănă, / strig involuntar MAMĂ! / O identific cu Dumnezeirea!"* (Primul cuvânt).

Astfel, discursul său oximoronic se răsfrânge concomitent în actul poetic şi în cel existenţial ca trăire nativă pură. Nu are concurenţă (deocamdată) printre sufletele feminine ... surate, nici printre subiectivismele exclusive ale... (în)suraţilor.

Este vorba de o piatră rară deja personalizată care îşi are locul distinct în edificiile/tratatele de istorie ale literaturii române.

Constantin MĂNUŢĂ – Iași

TRADIŢIE ŞI MODERNITATE ÎN PROZA LUI BICĂ NELU CĂCIULEANU

MAHALAUA PRECISTA (sau *Fiziologia maidanului cu amintiri*) este romanul semnat de Bică Nelu Căciuleanu şi apărut la Editura Crigarux în 2017, Piatra-Neamţ. Romanul cuprinde trei părţi, iar subtitlul aminteşte de *Maidanul cu dragoste* de G. M. Zamfirescu, 1933.

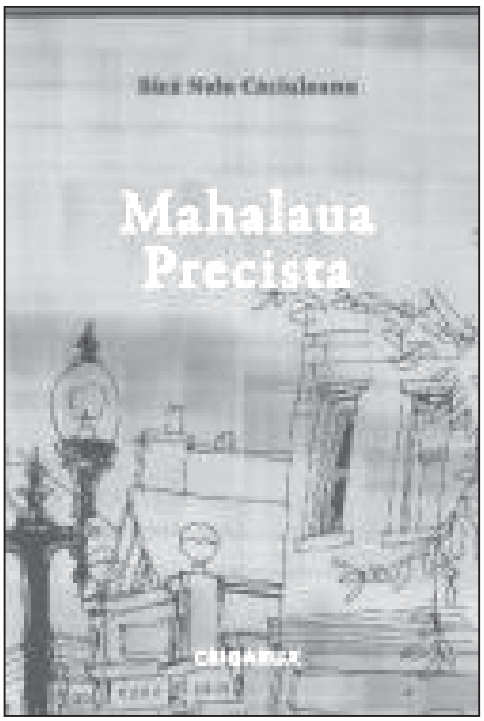

Bică Nelu Căciuleanu este un nume cunoscut în peisajul literaturii actuale, scriind mai multe romane şi volume de poezii după cum urmează: *Brambura pe Nicăieri,* Editura Princeps Edit, Iaşi, 2005, *Visări originale*, Editura Crigarux, Piatra-Neamţ, 2005, care reia primul roman, titlul devenind subtitlu), *Aşadar, omul pneumatic*, Editura Crigarux, Piatra Neamţ, 2007, roman deasupra-realist, *Sărutul franţuzesc*, roman deasuprarealist, Editura Crigarux, Piatra-Neamţ, 2008, cartea de poeme *45 de Ex-Citaţii*, Editura Conta, Piatra-Neamţ, 2010, *Al nouălea rai*, poezii, Editura Feed Back, 2012, *Mi querida Romania/ Iubita mea România*, antologie de poeme, Editura Timpul, Iaşi, 2013, TIPTILA, roman, Editura Timpul, 2015.

Mahalaua Precista, romanul lui Bică Nelu Căciuleanu se încadrează în tradiţia romanului *mahalalei* şi *periferiei,*(dacă tot am amintit de *Maidanul cu dragoste* a lui G.M. Zamfirescu).

În *Cuvântul autorului* se afirmă: "eu m-am născut din plictiseală" dar şi din dragoste, că proza este eseistică, scriind "pentru eternitate gândurile-s ca nişte telegrame…", autodefinindu-se ca *omul care aduce noaptea visele.*

În *Dragostea din vremea părinţilor* cuvântul redudant este *dragostea niciodată terminată, ...fantastică.*

Prozatorul face legătura dintre *minte* şi *trup,* anexă care susţine mintea, "o maşinărie care se hrăneşte pentru ca mintea să lucreze, să producă gânduri, idei" este trupul. Ceea ce, ne duce cu gândul la opera *Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea* ori *giudeţul sufletului cu trupul* (1698)a lui D.Cantemir. Se face apologia iubirii:"A fi iubit e trecător, dar a iubi e veşnic", spune Rainer Maria Rilke.

Asistăm la cina tradiţională ca la Marin Preda, iar iubirea apare îmbinată cu natura în fragmente pline de lirism şi poezie:"De pildă, acum, când pe cer plutesc nori sidefii, când vişinele arată coapte-n pârg printre frunzele încă verzi, când zmeura roşie spre vânăt se iţeşte printre rugii cocoşaţi de greutatea ei, tu eşti în târg, eu în stejar şi dragostea pluteşte în aer, întinzându-şi vălul de mătase care se umflă deasupra tufelor de zmeură, deasupra vişinilor, deasupra nucilor, deasupra noastră, ca un balon gata să se spargă de ciocul peruşului ieşit alaltăieri pe uşă, odată cu tine şi pierdut pentru totdeauna în întunericul nopţii, timp în care muntele îşi cerne gura în *spuma zilelor*, clopotele clopotesc vesele zbânguindu-se-n turla bisericii de pe deal, inima mea bate toaca, mâinile mele se ridică deasupra, parcă implorând, ori dirijând acatistul dragostei. Dă-mi mâna ta!"

Autorul consideră că plecarea din lume este ceva firesc, iar omul trebuie să lase în urma sa o dâră de lumină ca o *fereastră deschisă*:

"Când pleci din lumea asta, o fereastră deschisă rămâne în urma ta."

Mama, care este femeia cu suflet de vultur, *fiinţă de lumină pură* este prezentată, aproape în întreg romanul ca o *Prinţesă persană, ca o Şeherezadă zveltă şi subţire,* se poate compara cu mama lui Lucian Blaga

din *Hronicul şi cântecul vârstelor* având o existenţă încadrată în zona magiei *fiinţă primară*, un fel de *Eine Urmutter*, care trăia într-o lume folclorică.

Descrierea copilăriei o face prozatorul în viziune deasuprarealistă aşa cum apare în Capitolul *Excalibur* unde nu lipsesc jocurile de cuvinte, ca acesta: *somn devorat, devotat,derobat, desnodat*, prepoziţia *deasupra* care însoţeşte unele substantive simple şi compuse este specifică cazului genitiv.

Noaptea este personificată ca o făptură vie, extrem de feminină şi de o uimitoare demnitate…" este o descriere fabuloasă, când mama-i apare în chip de înger în vis. Mama apare şi în câteva reproşuri, fiind vorba de mama terestră în comparaţie cu cea cosmică: prinţesa Perusha-Sulamita. "O dragoste în oglindă este fericirea care vine dinlăuntru" duce la conceptul lui Heraclit despre caracter:*lumina care ne luminează dinlăuntru.* Tot în oglindă autorul îşi aşază părinţii şi pentru prima dată apar explicaţiile despre romanul Mahalaua Precista în comparaţie cu romanul TIPTILA (pe care noi l-am recenzat). Romanul TIPTILA este *Cercetare*, un *Studiu despre propriul meu Suflet visând, şi a geografiei lui fizice*, mărturiseşte autorul că are misiunea de a-şi scrie romanele şi să le răspândească prin lume.

După ce în prealabil autorul vorbeşte despre o imaginară despărţire a părinţilor săi, consideră că mama este zâna lui bună, îngerul său păzitor care l-a salvat din toate necazurile, întâmplările şi suferinţele. Făcându-şi autoportretul rezumă că derivă din suma tuturor experienţelor trecute, prezente şi probabil ale acelora care vor veni, un fel *de vârf de lance al moşilor şi strămoşilor*, imaginându-şi ce s-ar fi putut întâmpla în starea embrionară, în pântecele mamei sale, considerând copilăria un adevărat miracol al vieţii. Se fac constatări şi presupuneri despre relaţia dintre bărbat şi femeie, pornind de la ideea că viaţa este o comedie, iar actorii sunt oamenii care joacă în ea. Se continuă prezentarea relaţiei dintre autor şi mama sa, fiinţa de lumină trecută în eternitate. În ipostaza de arici se crede prozatorul şi-şi imaginează viaţa din Oceanul Amniotic Placentar din burta mamei, înainte de a se naşte. Prezentând alternanţa vis-realitate , Bică Nelu Căciuleanu afirmă că visul este un fel de extemporal, dialogul cu viaţa şi de când a ieşit din trup umblă *Brambura pe nicăieri* (titlul unui roman de-al său). Nu lipseşte jocul de cuvinte ritmate, un fel de *meteahnă literară* folosită aproape în toate scrierile sale: asingularizez, aplanetizez, asufletizez, aterizez, aselenizez. Se continuă povestea dinainte de naştere, apoi etapa când copilul era preocupat doar de mâncare şi de joacă. Vorba lui Creangă:"dacă-i copil, să se joace; dacă-i cal, să tragă, şi dacă-i popă, să citească". Exemplul cu lumânarea legată cu aţă roşie şi venită de la Răsărit aminteşte de poezia *Legenda pasiunii defuncte* a lui Nicolae Labiş, unde un om ademenea rândunelele în laţ, prinzându-le,"doar ca să le elibereze", legându-le câte un canaf roşu la gât,"cea mai mândră rândunică" care-şi iubea mult libertatea, în semn de protest a refuzat eliberarea şi a murit. Aluzia este evidentă la vremea de tristă amintire: comunismul.

Lumea dinapoi este lumea copilăriei, o viaţă de vis perpetuu. Asistăm la o frumoasă descriere prin personificarea vântului:"Bătea un vânt galben, îngălbenit de la câmpurile de floarea soarelui, suflând cu obrajii, ca nişte nori umflaţi de apa mării şi roşii, culoarea furată de la macii din holdele de grâu, peste grădinile pline de zarzavaturi, de flori şi de pomi, fluierând printre corole şi ramuri, luând cu el petalele şi frunzele – singurii fluturi albi şi unicele aripi de păsări colorate învăţând zborul – care se furişau peste garduri şi acoperişuri, se izbeau de zidurile caselor pentru, ca, mai apoi, uitând de sine şi de unde-au plecat, să cadă ostenite şi de nerecunoscut prin colţuri, în grămezi alb-verzulii." -

În *Fiziologia amintirii* continuă cu jocul cuvintelor din sfera matematicii, a lumii numerelor iraţionale şi naturale, face experienţă cu o broască căreia îi pune platoşă, divagând pe o astfel de temă, apoi exclamă ca I.Creangă, marele său înaintaş, că nu-i degeaba nemţean, "Şi ce vremuri şi ce copilărie", neuitând de mama cu sufletul şi inima de vultur, expertă în dezlegarea viselor. A venit şi vremea să înveţe *perfect şi mai mult ca perfectul*, salutând copilăria în pantaloni scurţi. Omul este făcut din pământ şi cer şi Bică Nelu Căciuleanu pătrunde în lumea cărţilor, se contopeşte cu personajele. Scrierea este o dovadă a a eliberării spirituale şi materiale, din copilărie intrând în adolescenţă. Într-o veritabilă *Şcoală a vieţii* pătrunde autorul, văzând lumea ca un uriaş mecanism. Părinţii poartă suflete de condor şi de vultur.

În capitolul *De neamul Căciulenilor* se prezintă familia: tată , mamă, rude, prieteni, vecini, grădina de legume şi zarzavat, o familie clădită pe cinste, corectitudine, modestie, muncă, omenie, dragoste. Tatăl îi spune să-şi ducă pe mai departe cu demnitate crucea, că tot ce este pe cruce e scris, curgându-i prin vene sânge de *condor* şi de *vultur*.

Amintirile din acest roman toate sunt legate de *Mahalaua Precista*.

Simion BOGDĂNESCU – Bârlad

LIRISM REFLEXIV

Un autentic *lirism reflexiv*, cu pertinente tuşe psalmice dar şi de Eclesiast şi din Evanghelie, cultivă distinsul poet Ion Hadârcă în cărticelele de taină (dăruite mie cu autograf la Chira Chiralina, în Brăila), cărticele de pus în buzunarul de la inimă. Prima intitulată ,,Pianul din abator" (Chişinău, 2008), a doua botezată ,,Noimele după Ioan" (Chişinău, 2012). Scriu târziu despre ele, pentru că mi-au fost dăruite târziu, dar încrederea mea este că despre cărţi valoroase, care au *miez*, se poate scrie oricând şi, din înţelepţie, se ştie că-i mai bine ceva să se petreacă mai târziu decât niciodată.

Pur şi purificat şi purificator, acest *lirism de esenţe* este guvernat, după *fantezia dictatorială* a autorului, în spiritul modernismului de-acum clasicizat, de arte poetice individuale, originale, aşadar de un *cod estetic singular*, care, totuşi, se sprijină pe geneza biblică: ,,numai Cuvîntul/se adevereşte a fi/spusa celor nespuse,/văzutul celor nevăzute,/cântecul celor necântate/ şi auzitul ascuns/al tuturor celor nemaiauzite." (*Sunt lucruri*). Poetul *comunică* şi *se comunică* (vezi Tudor Vianu - ,,Dubla intenţie a limbajului şi problema stilului") prin tăcere, prin semne (văzute şi nevăzute), prin emoţii şi sentimente profunde, prin vis, dar supremaţia o deţine *Cuvântul*! Cu el şi prin el se ajunge la esenţă (in nuce), la *miez*, care, totuşi, ne scapă întrucât *lucrul în sine* nu poate fi cunoscut! În acest sens, poetul Ion Hadârcă se declară, dintru început şi *întru început*, adept nu numai al Bibliei, ci şi al ,,Criticii raţiunii pure" a filosofului german Immanuel Kant. (,,Sunt lucruri/care se spun/şi lucruri care se tac").

La nivel poetic, atins de *paideea* poemului didactic (cu trimiteri şi sugestii până la ,,Munci şi zile" al grecului antic Hesiod şi ,,De rerum natura" al poetului latin Lucreţius Carus), autorul trasează şi explicitează configuraţia unei ,,geneze virtuale" (în 12 probleme, prima fiind *Protogeneza în sine,* iar a şaptea, cea mai dificilă, neîmblânzita Lumină în 2 ipostaze - una până *dincoace* de viteza Luminii şi altul/alta - *dincolo* de viteza Luminii *este/nu este să fie fiind*.) A zecea problemă este definită astfel: ,,Şi Fiinţa deveni întru lume şi lumea Fiinţei era întru Domnul". Cele două probleme (7 şi 10) reiau, evident, idei ale filosofului C. Noica din ,,Devenirea întru fiinţă".

Ca să nu devină prea arid, lăsându-se dominat de idei explicite (Haos, Haosmos, Structură), Ion Hadârcă strecoară mici poeme ludice, care degajă farmec, salvându-l de la teză şi monotonie.

Aşa este succintul poem ,,Şcoala presocratică", din care dăm, spre delectare, prima strofă: floarea soarelui ştia/judecând heliocentric/care-i unghiul de ulei/şi greşeala lui Kopernic.". Sau poemul ,,Mână Gheorghe boii", asemenea: ,,mână Gheorghe boii/bine că nu ei te mână/bine că-n balada oii/boii nu au nicio vină".

De statutul de *poeta ludens* ţin şi cele două ,,caligrame" (,,Clepsidra strangulată", subintitulată ,,bisonet" şi ,,Somadeva III sau Despre oceanul virtual"), amintindu-ne, evident, de G. Apolinaire.

Între ,,facere" şi ,,stingere", eul poetic al lui I. Hadîrcă în ,,Pianul din abator" mitizează (romantic) şi

demitizează (postmodernist) probleme gnoseologice şi ontologice şi relative, şi perene.

Mult mai aproape de ceea ce se defineşte, îndeobşte, ca fiind emoţia estetică identificată cu rugăciunea biblică şi cu melancolia funciară, sinteză a eului empiric (biografic) este cea de-a doua cărticică de taină, trecută prin apa Iordanului cu titlul ,,Noimele după Ioan". Structurată în două părţi (,,I – Noimele după Ioan şi II - ,,Anul negru") sublimează învăţăturile celor patru evanghelişti (Ioan, Matei, Luca, Marcu) în trăiri poetice majore, ceea ce-l situează pe poet în rândul ilustru al creatorilor de poezie religioasă (T. Arghezi, V. Voiculescu, Nichifor Crainic, Ioan Alexandru, Virgil Mazilescu, Daniel Turcea etc.). Dar accentul filosofic, uşor decelabil, ne direcţionează tot către concepţia lui C. Noica (Dacă luăm în considerare, şi se impune să luăm!, conceptele de *sine, sinea* sau *ontologia din „Sentimentul românesc al fiinţei" – cu nucleu arhetipal în verbul nostru A FI - FIRE*): ,,astăzi prin cine priveşti?/ Zilele cui le respiri?/s-ar putea să nu fii/în oricine...)/s-ar putea să treci/chiar pe lîngă tine/şi să nu te recunoşti/SĂ NU FII". (*„Ioan către sine"*).

Noimele (adică sensurile, înţelesurile poetice, accepţiunile ecleziastice) par a se metamorfoza în *noemele* din filosofia fenomenologică a lui Edmund Husserl (*obiectul gândirii,* datul intuiţiei, conţinutul ideii). Căci, iată, o reţea poetică/noetică/ fenomenologică, mărturisind că lumea e în creierul nostru, iar nu în realitate: ,,vezi tu/oarba secundă în care/abia ai privit/abia ai ciugulit/şi din ou de-abia-abia/se desfoaie pasărea?//Şi dacă o vezi/nu cumva ai dori/să mai spui că această/iluzie albă se numeşte zi?" (*Ioan străluminat de noapte*).

Mai restrânsă, partea a doua (,,Anul negru") închinată ,,mamei Nina, la un an" (se subânţelege, de la trecerea în nefiinţă) este guvernată de tema thanatică. Tonul liric devine grav. O grea elegie (cu reminiscenţe eminesciene, mai ales din ,,O, mamă" şi ,,Mai am un singur dor", cu variantele) şi o cutremurare în faţa Zădărniciei din ,,Eclesiast" se transmit spiritului şi sufletului nostru în tot adevărul lor emoţional fundamental: ,,O, mamă, tu, lumină, ţărînă, limbă, iarbă,/Prin bunii care pleacă, prin fraţii care vin/.

Murind întru fiinţă, viind prin moartea oarbă, /Vei dăinui prin toate. De-a pururea. Amin." (*Messa materna*).

Aripa basarabeană a poeziei româneşti actuale planează la aceeaşi înălţime de valoare şi de sentiment cu întregul grai liric al străvechii Dacii, reînviate în România Mare.

Poetul Ion Hadârcă şi poemele sale cu *miez* se înscriu firesc în trunchiul comun!

Mihai BATOG BUJENIȚĂ – Iași

ÎNCÂNTAREA CÂNTĂRILOR

În urmă cu câţiva ani un bun prieten mi-a dăruit un sul foarte bine realizat pe care se află scris un pasaj din Cântarea Cântărilor, mai precis 8:6, acela care sună precum un descântec de iubire: ***Pune-mă ca o pecete pe mâna ta***… Îmi place atât de mult cum arată totul încât îl am pus pe un perete pe lângă care trec zilnic. Suficient cât să-mi amintesc versurile şi automat să le recit. Ceva mă face să cred că prin acest mic şi nevinovat ritual ziua mea va fi mai bună şi nici nu pot spune că nu se întâmplă aşa.

Prin urmare ros de curiozitate am intrat, ca orice fericit trăitor al zilelor noastre, în marea arhivă a internetului şi am căutat informaţii despre acest poem considerat a fi cel mai frumos poem de iubire din toate timpurile. Am aflat desigur o mulţime de lucruri: că ar fi, foarte posibil, o creaţie a rebelului faraon Akhnaton sau că are influenţe babiloniene, persane ori din străvechea cultură a grecilor preantici, dar şi că ar fi o creaţie a regelui Solomon şi cântă iubirea dintre acesta şi frumoasa Sulamit. Că poemul fusese într-o vreme, aşa cum se întâmplă cu toate capodoperele, interzis, fiind considerat prea senzual, aproape că nici nu ne mai miră, însă un înţelept, marele rabin Akiva trăitor prin secolul al II-lea după Hristos îi redă locul şi rolul în cultura tradiţională evreiască raportându-l la celelalte cărţi din grupa Haghiografelor (a III-a grupă din Biblia ebraică Ketuvim) şi chiar considerându-l mai presus decât acestea prin frumuseţea lui literară şi profunzimea cugetărilor.

Prin urmare, în urma căutărilor, am aflat suficient de mult ca să fiu complet derutat.

Numai că, bunul meu prieten dr. Dorel Schor îmi spusese odată că miracolele se întâmplă doar celor care cred în ele. Aici mă citise perfect, fiind eu unul din tre oamenii care cred că o lume lipsită de miracole ar fi o lume extrem de plictisitoare. În consecinţă, miracolul s-a produs! Am primit de la domnul Paul Leibovici lucrarea intitulată: ***Cântarea Cântărilor -comentariu-*** apărută la editura: Galxia Guttemberg în anul 2016 cu o frumoasă galerie de ilustraţii aparţinând lui Isiu Shaerf (ZL). Acest adevărat miracol însă, culmea, nu m-a mirat deloc. Pe domnul Paul Leibovici îl cunosc de aproximativ un deceniu, ne-am întâlnit de mai multe ori la Iaşi, am făcut schimb de cărţi iar eu am citi cu multă plăcere scrierile domniei sale nu numai pentru că este un erudit ci şi pentru că este un scriitor, vorbesc de volumele scrise în limba română, complex şi fascinant însă şi un foarte bun cunoscător al celor două limbi: ebraică (patru volume editate) şi română (opt volume editate dintre care şi o lucrare specială intitulată: ***Sărbătorile noastre israeliene, tradiţii şi povestiri***).

Fiind deci foarte interesat de studiul tradiţiilor evreieşti era şi normal să ajungă la această capodoperă, Cântarea Cântărilor, la care a muncit mai bine de cincisprezece ani, spre bucuria noastră a celor care acum putem avea acces la o lucrare ştiinţifică lipsită de influenţe religioase prea puternice sau de partizanate ecleziastice. Paul

Leibovici, şi în această lucrare, dă măsura inteligenţei, a interesului şi a seriozităţii cu care trebuie abordată o temă mai ales când aceasta a fost analizată de-a lungul mileniilor, aparent, sub toate aspectele.

Dar oare ce aduce nou acest studiu extins, perfect sistematizat şi bine coordonat ideatic?

În primul rând demonstrează că poemul, influenţat desigur de culturile de contact: babiloniană, persană, greacă sau egipteană este opera, una fundamentală, a poporului evreu, ea răspândindu-se în lume numai în limba ebraică şi chiar făcând din personajele Solomon şi Sulamit eroii evrei ai cânturilor.

Ca argumente aduce în prim plan descrierile de natură sau referirile la flora şi fauna caracteristice zonelor locuite din străvechime de evrei, elemente care abundă în versurile poemului şi care fac un tot unitar cu iubirea dintre oameni (aici între Solomon şi Sulamit). Ba, mai mult, comparaţiile cu leii sau tigrii, ca forţă şi frumuseţe a omului îndrăgostit, aduc şi importante informaţii asupra faunei din acele timpuri, iar delicatele trimiteri la unele caracteristici ale florilor sau ale arborilor în diferite anotimpuri duc poemul în acea sferă celestă în care frumuseţea este unul din fundamentele creaţiei, una din formele de manifestare a divinităţii.

Paul Leibovici este convingător atunci când, fără să ignore influenţele culturilor de contact, demonstrează că poemul aparţine structural poporului evreu el fiind, ca orice capodoperă, una din modalităţile de manifestare a culturii de tip folcloric, fiind cântat şi, evident, îmbogăţit stilistic, cu orice prilej de bucurie. Desigur este prezent şi în culturile ritualice fiind recitat mai ales vineri seara, în familie, ca o prevestire a zilei ce va veni, acea închinată odihnei şi Domnului, însă precedată de trecerea prin focul purificator al iubirii. Desigur nu voi intra în amănunte ele făcând deliciul lecturii acestei cărţi iar autorul ştie să dozeze informaţia, să o ordoneze şi să o analizeze în aşa fel încât, departe de a fi confuză ori greoaie, devine pasionantă, captivantă şi foarte uşor de urmărit logic. Lucru, trebuie să recunosc, destul de dificil, aşa cum am văzut prin multe alte lucrări dedicate acestui mirific poem, mai ales din pricina faptului că una din caracteristicile sale este o extraordinară complexitate cu trimiteri în toate sferele activităţilor umane, ale ciclurilor naturii ori prin jocul irezistibil şi subtil rezultat din împletirea metaforelor cu hiperbolele, la o subtilă şi foarte elevată senzualitate, dar şi cu un expozeu al sentimentelor omeneşti şi a gândurilor înalte inspirate de iubire în sensul cel mai profund al conceptului.

Nu lipseşte din abordările autorului nici oraşul Ierusalim în dubla sa ipostază de lucru concret dar şi de element spiritual de o importanţă capitală a dăinuirii poporului evreu prin furtunile istoriei ori referirile la muncile câmpului sau la ciclurile naturii ca fiind o reprezentare accesibilă senzorial a ciclurilor cosmice.

Sunt foarte interesant prezentate activităţile ritualice în care poemul este un fel de coloană vertebrală a acestora dar şi faptul consfinţit prin studii că la baza actualului poem se află limba aramaică, adică limba dominantă în Eretz Israel cu cel puţin 400 de ani înainte de era noastră.

Oricum, complexitatea acestui studiu, frumuseţea dar şi marele interes cu care trebuie privit nu poate fi împlinită decât citind acest minunat volum, rod al unei munci titanice dar care justifică pe deplin efortul autorului, măcar prin înălţătorul sentiment de bucurie pe care ne-o conferă lectura lui.

Constantin MĂNUȚĂ – Iași

VASILE LARCO – UN REPREZENTANT DE FRUNTE AL LIRICII CONTEMPORANE

Motto: „Vreau să rămân cum sunt, de-i cu putință:
Modest, atent cu toți din jur, om fin
Și să renunț cu mare ușurință
La tot ce-i imposibil să obțin!"
(„Deviză" – Vasile Larco)

Vasile LARCO este un scriitor prolific și interesant în peisajul liricii contemporane, cu o operă literară bogată și complexă, scriind poezie, proză umoristică, epigrame. De la debutul editorial și până-n prezent a scris aproximativ 20 de volume fiind prezent în peste o sută de antologii și culegeri colective de poezie lirică, poezie satirico - umoristică și de epigramă din importante orașe ale țării. Ca rezultat al măiestriei sale artistice a fost răsplătit cu diplome și distincții: *Diploma de merit*, Uniunea Epigramiștilor din România, 2007, *Diploma de excelență*, Primăria orașului Chișinău,2009, *Medalia „Doctor Umoris Causa*",Vaslui, în cadrul Festivalului „Constantin Tănase", 2008, 2012, 2014, 2016, *Premiul USR,* Filiala Bacău pentru Literatură Umoristică, 2015 și multe altele. Cum era și firesc a fost și este în vizorul criticii literare de la Ioan Holban la acad. Mihai Cimpoi, Emilian Marcu, Horia Zilieru, Cassian Maria Spiridon, Adrian Jicu, Alexandru Dobrescu și alții.

Dintre titlurile semnate de Vasile Larco, spicuim câteva: *Hohotiera,* 1994, *Un buchet de ironii*,1999, *Visuri,* 2007*, Careul de ispite*, 2012, *Desculți pe miriște*,2014, culminând cu **Rochia de seară,** Ed. Pim, Iași, 2017 un volum de sonete și rondeluri pe care-l răsfoim acum.

Temele și motivele literare abordate sunt diverse și atractive, începând cu elogiul satului românesc, regretul pentru dezmoșteniții soartei și înstrăinarea, ca altădată la Octavian Goga şi Lucian Blaga, numai că Vasile Larco nu surprinde plecarea din sat și migrarea spre oraș ca-n cazul poeților citați, ci părăsirea atât a lumii rurale cât și celei urbane, pentru stabilirea în străinătate, în poezii ca:*Înstrăinare, Destăinuire morală, Confesiune* – unde părăsirea satului este evidentă:„Când îmi făcea-ntr-o bună seară patul,/ Îmi zise-n taină măiculiţa mea:/ *Să laşi, băiete,-n urma ta ceva!/* Şi am lăsat de-atunci în urmă satul.(*Confesiune*) ce ne duce cu gândul la un roman al lui Ion Muscalu. *Poarta țărnii, poarta satului* o evocare a locului prin care o dată se intra în satul românesc:"Acel ce înspre sat vrea să se-abată/ Prin Poarta țărnii va avea intrare/ De se va șterge bine pe picioare/ Şi de-i om bun, cu inimă curată…."

Reîntoarcerea, unde prin sintagma *satul românesc e o comoară*, satul este pus în antiteză cu orașul:"Plin de lacrimi şi suspine/ Zice unul sub răchită/ Spre o sapă ruginită:/ La oraş nu e de mine…" Poetul consideră că tinerii plecaţi în străinătate se întorc doar la nunţi şi înmormântări şi ar trebui să muncească, aici, la noi:"Motto:Azi tinerii-s plecaţi de-acasă/ Din satul drag, în depărtări/ Şi se întorc, dar nu la coasă,/ Vin doar la nunţi şi-nmormântări…" Şi-n conţinutul poeziei *Solidaritate patriotică* autorul continuă ideea:"Ca tinerii români azi să trăiască/ Aşa cum vor, în lux şi să prospere,/ De toate viaţa lor să le ofere,// Ar trebui, scuzaţi, să şi muncească,/ Atâta vreme cât sunt în putere,/ **Nu prin străini, ci-n ţara românească**!" Aceeaşi idee poetică este dezvoltată şi-n poezia *A venit toamna*, când părinţii istoviţi de greutatea muncii, seara-şi iau câte-un răgaz de-o vorbă cu copiii lor plecaţi în depărtări:"Părinţii lor, prea trişti, din depărtare,/ Cu ei vorbesc în fiecare seară/ Prin internet, chiar şi se văd, se pare.// Apoi, preocuparea lor majoră/ Li-e banul, însă iarna când coboară/ Le mai trimite-un frate sau o soră."

Reprezentant tipic al umorului de azi, (care se revarsă în cascade-n poezia lui Vasile Larco), este generatorul de puternice accente sociale, reliefând corupţia din sânul societăţii noastre, înavuţirea neașteptată, critica adresată parlamentarilor care votează legi sociale şi taxe nejustificate:"Chiar dacă-n ţară-i secetă, furtună/ Şi foamete, sunt suflete betege,/ Ei s-au grăbit să mai aprobe-o lege,// Punând o taxă pe un , con de Lună/ Ce-apare noaptea, luminând cărarea,/ Căci nu au bani şi-i prind, iar, disperarea."(*Revenirea la muncă*)

În *Sonetul pădurii* sunt criticaţi oamenii care *se comportă ca-n pădure*, deşi pădurea nu are nici o vină, iar comparaţia scriitorilor ce *se mănâncă* precum *jivinele* este *mirobolantă:*"Pădurea e izvor de sănătate/ Din care ar trebui să bem întruna,/ În el se scaldă Soarele şi Luna,/ E nesecat din vremi îndepărtate.// Mirobolante plante-i ţin cununa,/ Copacii-s scut ca zidul din cetate,/ Iar cântătoarele viu colorate/ Prin trilul lor inundă văgăuna.// Sub Strălucirea miilor de stele/ Jivinele, pân'se revarsă zorii,/ În largul lor aleargă noaptea-ntreagă,// Se hârjonesc, dar asta nu e şagă,/ Fiindcă se mănâncă între ele,/ Dar nu, ca de o vreme scriitorii." Defrişarea nemiloasă a pădurilor de către străini este surprinsă de poet în diferite ipostaze în poezia *Cronică de iarnă:* "…Trei luni de iarnă sunt, diamantine/ Ce scot

cojoace de la naftalină/ Şi din păduri, copaci cu rădăcină.// Iar defrişorii-or face mutră sumbră/ În lunile cu zăpuşeală pline,/ Că n-or avea pe unde sta la umbră." Corupţia, interlopii, cei care deţin prin fraudă averi inimaginabile, satirizarea lor, toate la un loc, nu i-au scăpat lui Vasile Larco mergând până la invocarea lui Vlad Ţepeş. Exemplificăm cu citate din poeziile *Sonetul stabilităţii* Motto:"La noi sunt ape curgătoare,/ Coline, munţi de aur supţi,/ Câmpii, păduri, vezi şi izvoare/ Şi marea…clasă de corupţi!", continuând cu strofele trei şi patru:" Azi vinovaţii nu au condamnare,/ Trăiesc în lux, cu majordomi în casă,/ De maţe fripte nici nu le mai pasă.// Constat că nu e nou nimic sub soare,/ Avem corupţi, escroci şi mangafale,/ Precum spunea maestru Caragiale."şi *De ce nu vii?..."* De ce nu vii iar pe la noi/ Tu Ţepeş Doamne, şi să vezi/ Păduri întinse, munţi, livezi,/ Mulţi oameni fără de nevoi?"

Motivul autoportretului este creionat în poezie prin fine tuşe umoristice, văzând, cum i se înalţă monumentul lui Vasile Larco, buceceanul:"Lucrările n-au fost prea dificile,/ Dar s-au gândit corect adulatorii:/ Întâi un prototip să vadă zorii…/ Şi i-au făcut lui Larco V.Vasile/ Un monument în numai şapte zile."(*Monument ridicat în timp record* şi *Eroul şi bunul simţ)*:"…La amândoi din strălucirea minţii/ Săreau scântei, dar cel înfrânt, sărmanul,/ A fost Vasile Larco, buceceanul…" el care afirmă că-i coborât din Bucecea, Botoşani şi adoptat de ieşeni, ca altădată George Topârceanu (*Autoprezentare*).

Poezia *Sonet vlahuţian* aminteşte de versul *Minciuna stă cu regele la masă* de Al. Vlahuţă, iar poetul Vasile Larco afirmă că dreptatea aparţine poporului şi minciuna parlamentarilor:"Dreptatea cu poporul stă la masă/ Din timpurile vechi şi neuitate,/ Plăcându-i mult gustoasele bucate,/ Când atmosfera este călduroasă…// Minciuna vine ca la ea acasă,/ Stă-n Parlament, adresa nu şi-o schimbă,/ Fiind la politicieni pe limbă."

Vasile Larco crede în forţa *kalokagathonului* grecesc, posesor al idealurilor kantiene de *Bine, Frumos şi Adevăr,* poezia sa fiind stăpânită mai mult de *moira* decât de *hamartia*, convins şi de faptul că *scriitorii nu mor ci pleacă să scrie pentru îngeri*.

Poetul pus în slujba adevărului luptă prin scris pentru o justiţie dreaptă şi independentă pentru ca să se îndeplinească cele trei concepte kantiene enumerate mai sus, ca-n catrenul din motto poeziei *La plăcinte înainte*:"Contemporanii toţi remarcă/ Un lucru ce-mi zburleşte părul/ Că Noe nu a pus în Arcă:/ Dreptatea, cinstea şi-adevărul!" Femeia nu este o necunoscută pentru poet, chiar dacă o zicere afirmă:" este mai uşor să cunoşti universul astral, decât sufletul femeii."(V.Fetescu)

Rochia de seară şi sindrofie este poezia prin care Vasile Larco începe elogiu femeii :"Femeia când e-n rochie de seară,/ Ştii că urmează-o rară sindrofie/ Cu dans, prieteni, bancuri, veselie,/ Să-i fie viaţa dulce, mai uşoară…." neuitând egalitatea cu bărbatul, prin dezvăluirea cusururilor (*Noctambulism)*, înşelarea bărbatului: "Surprinsă c-un soldat în pat/ Nevasta calm a explicat:/ Bărbate n-ai de ce te teme/ Armata e cu noi de-o vreme!"(*Ajutor la nevoie*), captivă în mrejele amorului (*Visătorul*) imortalizând-o în chip de floare ca-n poezia *Nostalgie poetică*:"Acum cât scriu noi epigrame,/ Sonete, dar şi amintiri/ Din Iaşul marilor iubiri/ În gând am uimitoare dame/ Cu mers felin, purtând năframe.", desigur, vorbim de femeie în diferite ipostaze prin prisma umorului. Oraşul Iaşi este evocat în poeziile: *Oraşul celor şapte coline, Găştile ieşene de altă dată şi Animaţie ieşeană.*

Aidoma scriitorului Sorin Cotlarciuc şi poetul Vasile LARCO este un mare admirator al celui care a fost Mihai CODREANU, încercând să definească statutul poetului:"Poetul are un statut/ Statornicit de-o veşnicie:/El scrie când nu-i cunoscut/ Şi-i cunoscut când nu mai scrie.(*Omul sonet, Mihai Codreanu*)

Prin multitudinea de motive şi concepte Vasile Larco face aserţiuni şi asupra rolului poeziei şi al poetului în societate ca-n poeziile: *Destăinuire poetică*, referindu-se la unele cărţi anonime, ca autorii lor:"Se scriu cărţi astăzi, o mulţime,/ Nu seacă al scrisului izvor, /Dar ce păcat, sunt anonime, Cum sunt şi autorii lor."

În *Sonetul fabulei,* în prima strofă, sunt elogiate speciile lirice: *sonetul, epigrama* şi *rondelul*, iar în *Rondelul deghizării* sunt criticaţi cei supuşi dedublării, prin intermediul accentelor de fabulă în ipostaza lor animalică:"La bal mascat cu-a mea consoartă/ Mă aflu, dansul e în toi, /Văd măşti de vulpi, de porci, de boi,/ Cum sunt, de fapt, cei ce le poartă…/Când vor dreptatea s-o împartă." Umoriştilor înfumuraţi le dedică o *Noapte albă*:"Ies umoriştii la paradă, / Au unii dintre ei şi fumuri,/ Dar spun că nu e rău pe stradă, / Mai rău e să ajungi pe… drumuri!", prinzându-i în *Festivalul humoriştilor*:"Spun vorbe dulci, precum nectarul,/ N-aş vrea pe nimeni să insult:/ La noi au mulţi umor, cu carul,/ Dar carul scârţâie cam mult!// Vin iarăşi umoriştii în Humor/ Pe ale ironiei fine trepte,/ Moravurile vrând să le îndrepte,/ Muind adânc peniţa în umor…"

Pe confraţii săi de condei îi provoacă la un duel umoristic în onoarea poeziei:"Dar nu uita acestea nu sunt vicii,/ Sărmanele femei de mult uitate/ Ar da oricât să fie în servicii, /Şi chiar de tine zi de zi curtate./ Aşa că tolba cu săgeţi încarc-o/Eşti provocat la un duel cu Larco!"(*Misivă către un parlamentar*).

Recenzându-i cartea de versuri *Rochia de seară*, scriitorul Emilian Marcu în Revista *Convorbiri Literare*, nr.6(258), iunie 2017 scrie *despre marea tragedie a satului românesc* şi despre drama părăsirii lui, scriitor care a elogiat monumental ţăranul român în volumul de poezie *Muzeu de sate*, iar Alexandru Ionescu – Bucureşti, la rubrica *Note de cititor* din Revista *Meridianul cultural*, nr.2, aprilie – mai – iunie 2017 remarcă *fluviul de sonete, rondeluri şi epigrame*, toate adunate într-un veritabil caleidoscop al vieţii umane.

Gabriela Ana BALAN – Bârlad

LACRIMA LUMINII ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Aripi în beznă (Editura Semne, 2017) este, fără tăgadă, cartea de referință a scriitoarei **Silvia Cinca**. O carte de căpătâi în bibliografia autoarei, un volum document de suflet în biografia sa, cititorii au așteptat-o și au primit-o cu aceeași intensitate de care ne amintim de prin 2009, la apariția volumului ,,Supleantul" semnat de Petru Popescu, de exemplu. Asocierea vine desigur din lait-motivul ,,fuga în exil". În timp ce Petru Popescu, după ani lungi de așteptări, la rugămințile prietenilor dă frâu liber glasului interior și pune pe tapet ,,despărțirea de Zoia", scriitoarea Silvia Cinca încearcă o traducere originală a lacrimii luminii în limba română, altfel decât pe Google așa cum vremurile moderne ne forțează, ci pe drumurile sufletului. Lumina este eliberarea sub îngerească bătaie de aripă, din bezna comunismului. Îmi este ușor să înțeleg stările autoarei după ce am citit precedentul volum, sugestiv intitulat ,,Dansezi?"

La prima vedere ai spune că ,,Aripi în beznă" este o carte de poezii. De fapt chiar este poezia despărțirii de copilărie: "Am închis copilăria în aceste pagini/Spre a îngropa lacrimi de sânge/Ducând ecoul durerilor lumii// Acoperind tinerețea morților noștri/Nevinovații lumii/Victime ale unui război/În dispreț și nebunia puterii". Este și poezia primei iubiri închisă în paginile elegantei cărți, printre ,,neînțelegeri în fapte și timp". Ne bucură desigur lirismul pe care scriitori valoroși îl asociază prozei lor și câștigă teren într-un peisaj literar saturat de violență și morb vulgar. Cu sensibilitate, negrul vieții iese la lumină prin prisma adevărului puternic și autoarea reface tabloul patriei pe care o părăsește doar cu trupul, nu și cu sufletul. ,,Mi-am părăsit patria doar cu trupul, sufletul mi-a rămas acasă" îmi mărturisea într-un interviu pe care mi l-a acordat poetul Mihail Janto, debutant recent în țară cu un volum de versuri, după ani lungi de exil. În acest context cartea Silviei Cinca este așa cum autoarea mărturisește în poema citată, decupată de pe ultima copertă: ,,Strigăt de adevăr/ În normentul libertății". În final deslușim crezul autoarei: ,,Doar lacrima de Înger/ Poate salva acum prezentul/ Împăturit și el în minciună și ură".

Proză puternică de investigație, frescă politică și socială, cu evrei, legionari, chiaburi, comuniști în luptă spre ideal în vremuri tulburi, în cauze pierdute sau câștigate pe scena Timpului, cartea Silviei Cinca se citește cu plăcere sporită de replicile dure care sunt colți înfipți în carnea realității: ,,Comuniștii își impuneau puterea dinafară, supunând poporul la cea mai cruntă pedeapsă - spălarea creierului sau îndoctrinare. Minciuna devenise atotputernică".

Pe măsura înaintării în lectură ne trezim alături de personaje reale căutând Floarea Zâmbetului acolo unde moare speranța.

Scriitoarea ne conduce și pe calea creației sale, ne întâlnim cu primele opere și personaje care au marcat evoluția reală: Eugen Simion, Nicolae Manolescu etc.

Punctul culminant al poveștii țesute cu fir aurit pe pânza epocii ca o mărturisire și o mărturie este ELBERAREA prin alegerea altui destin cuibărit în cămara sufletului ca notele vrăjite în pian, ,,prin înălțimile clipelor, în lacrima dorinței și lumina speranței". Fuga în America înseamnă totul de la capăt, învățarea vieții ca pe o lecție nouă, ,,sub surâsul amăgitor al frumosului".

Ultimele pagini nu închid ci deschid cartea prin consemnarea întoarcerii în țară după trei decenii. Fin arrtizan al cuvântului, Silvia Cinca brodează cu emoție la superlativ lacrima luminii în colțul ochiului ca o perlă închisă în scoică în oceanul trăirilor intense: ,,În casa goală, doar tabloul amintea că o mamă a privit chipul fetei până în ultima clipă de viață. Negusu a luat tabloul din perete și l-a adus acasă. Apoi a așezat poza pe contracoperta acestei cărți, sperând că mama o va putea vedea".

Spre satisfacția cititorului avid de cunoaștere, cartea se încheie cu o Bibliografie care oferă o viziune complexă asupra operei scriitoarei Silvia Cinca, membră a Uniunii Scriitorilor din Ronânia și a Pen American Writer, a cărei voce ne-o amintim de la Radio Europa Liberă a epocii noastre de tristă amintire.

Dacă acest volum a văzut lumina tiparului, înseamnă că zeul timp s-a plecat smerit în fața autoarei și pentru scriitoarea Silvia Cinca apele patriei, ale creației și ale sufletului s-au limpezit și pe cerul scriiturii sale este soare!

Alexandru IONESCU – București

Baronul *Charles de Secondat de la Brède* ne-a avertizat că multe alte scrisori din corespondența lui Usbec, Rica și ai lor i-au trecut prin față, fără a le putea publica și că acestea s-au rătăcit sau – poate, chiar – au dispărut iremediabil. N-a exclus, de asemenea, nici ca noi scrisori persane, asemănătoare, să apară, în alte timpuri și în alte părți.

E de la sine înțeles cât de mirat am fost la început și ce bucurie am simțit apoi, când – în cutia mea poștală – am găsit numeroase însemnări și scrisori dactilografiate, care ar fi fost trimise din București spre Teheran, descriind, surpriză, realităţi dâmbovițene și părând a fi inspirate de amintirile parisiene ale lui Usbec.

Copie după *o scrisoare persană*

Dragul meu Karim Tergum,

Sunt, de câtăva vreme, masterand la o universitate particulară din București și încerc să stăpânesc bine limba vorbită aici, pentru a pătrunde mentalitatea locuitorilor acestei țări, adesea uimitoare și, uneori, de neînțeles.

Sigur, m-a interesat, în primul rând, lumea academică autohtonă, felul în care s-a format și valoarea pe care o are – lucruri importante pentru cariera mea viitoare. Despre ea îți voi povesti acum... dar răbdare, va veni și timpul lumii politice, acolo unde tu – în țara noastră – ești un neîntrecut cunoscător.

Informațiile pe care le-am adunat, cu ajutorul unor colegi români, mi-au creat o anume perplexitate și nedumerire. Cunoșteam, din cărți vechi și din însemnări de toată încrederea că, întemeiată în secolul al XIX-lea, din inteligența și erudiția elitelor și din personalități de reală valoare, Academia Română este forumul intelectual – călăuzitor al întregii națiuni. De aceea mă așteptam să găsesc în fruntea Academiei nume prestigioase, cunoscute, cu mare popularitate, care au colindat – prin opera lor – planeta întreagă... Dar – curios – pe academicieni, se pare, nu-i prea știe multă lume și poate – de aceea – nu-i bagă nimeni în seamă! Unul dintre prietenii de aici mi-a povestit că, în regimul trecut, un satrap de rang înalt a epurat Academia de mai toate valorile sale iar un urmaș de-al său s-a pus pe sine președinte de onoare al instituţiei și a făcut din slugile sale de partid, membri prin toate secțiile.

A născocit chiar și o supra vedetă a Academiei... Nu, nu te gândi chiar la Caligula, mai ales că satrapul de care-ți vorbesc n-avea cal! Mai prozaic, el și-a făcut propria soție academiciană de vază, deși, săraca, n-avea prea mulți ani de școală!

După revoluția care i-a dus în democrație, românii n-au avut parte de ayatolahi înțelepți, ca persanii noștri, nu și-au dizolvat așezământul pângărit ci chiar au continuat să-l împestrițeze cu activiști ai fostului regim... Ce zici?

Colegii mei mi-au adus liste cu numele actualilor academicieni și cu unele realizări subliniate în biografiile lor. După câte pot eu socoti, sunt mulți membri ai Academiei cu o operă și un comportament de o anumită distincție și valoare – față de care mă înclin. Despre aceștia, unii apropiați ai lor spun că n-ar sta alături de *ceilalți* dacă n-ar fi așa numitele indemnizații

bănești, pe care statul le plătește – într-o țară unde câștigul muncii și al talentului este mic, incredibil de mic, chiar și atunci când nu-l comparăm cu sumele furate de către *administratori* sau cu cele folosite în corupție!

Eu mă mir că asemenea oameni, dintr-un forum care ar trebui să fie de elită, aleargă după banii bugetului de stat! Aici, însă, privilegiul ca diferite categorii de oameni neproductivi să fie cadorisite – în afara salariilor – cu banii populației, pare a fi o cutumă bine înrădăcinată! Afară de academicienii principalei Academii, s-au înființat, la mirosul *Rialului*, multe alte academii, sau societăți, sau uniuni, ba chiar și ONG-uri... toate cu membri care vor bani publici! Componenții Uniunii Scriitorilor și ziariștii primesc pensii sporite; ca și parlamentarii și o mare masă de oameni care-și zic *revoluționari* și care afirmă că ei l-au dărâmat pe șahul comunist de la putere și deci merită pensii viagere. Îi prețuiesc acum mai mult pe cei care, doar spre mulțumirea Profetului, ne-au scăpat de Mohammad Reza Pahlavi, șahul-despot! Și mai sunt mulți alții... Am auzit că și sportivii, și cei numiți oameni de cultură, feluriţi dervișI, foști activiști din institute sau din aparatul represiv primesc bani... dar cine să-i mai știe...

Și asta în dauna cetățenilor de rând, din popor, pe care stăpânitorii îi asigură mereu (ca să-i facă să îndure sărăcia mai ușor) că toți se bucură *de egalitate, echitate și prețuire*.

Dar să revin la menirea Academiei. Ea ar trebui să ghideze toate sectoarele activității din țară, pentru că, se presupune, are valorile și talentele necesare. În cadrul ei s-ar putea face propuneri guvernului pentru direcțiile mari de dezvoltare, pentru implementarea celor mai noi cunoștințe științifice și tehnice; academicienii ar fi îndrituiți să ceară, de pildă, restructurarea secțiilor de climatologie, pentru a le face competente în a aprecia – să zicem – adevărul despre temperaturile și fenomenele meteo din deceniile viitoare, întocmind căi noi de urmat! În educație au datoria să aducă cunoștințele cele mai recente și, desigur, cele mai importante... Mai mult decât orice, ei, personal, urmează a fi exemple-modele de moralitate și de caracter! Dar iată că, în legătură cu ultima cerință pe care am adăugat-o, am citit, în ziarul Adevărul, o informație care dezgroapă, pentru mulți, un trecut rău mirositor. Se spune acolo că, împreună cu o Universitate din Iași și cu un Institut specializat din București, Academia a lansat un proiect care se va termina cu un proces *moral*, făcut de societatea civilă ”comuniștilor din România”. Proiectul ”se va desfășura până în Mai 2020 și își propune să adune materiale legate de faptele *unor* membri ai Partidului Comunist Român, care au săvârșit crime împotriva umanității”.

Despre ideologia comunistă n-am ce povesti eu ilustrului nostru politolog... care ești tu, decât, poate că – în aceste ținuturi – ea a depășit cu mult, prin duritatea abuzurilor și a violenței inspirate, media dictaturilor... că apartenența la partidul-stat deschidea ușile către posturile bine plătite, funcții și titluri... că facilita, determinant, intrarea în Academie! Și iată cum o Instituție – care cuprinde în rândurile ei nenumărați (*încă* sau *ex*) comuniști (unii foști miniștrii, membrii ai conducerii centrale, activiști, colaboratori ai *Savak-ului* lor, care se chema *Securitatea*) – vrea să arate că și ea combate comunismul!?... Desigur, din postura lor, academicienii o vor face, mimând imparțialitatea, într-o manieră confuză și indefinită! Am să adaug, pentru a nu rămâne în afara adevărului ci pentru a-l însoți, că știrea amintită definește o situație caraghioasă, ba chiar de-a dreptul nerușinată! Membrii Academiei epurate în anii *democrației populare*, în mare majoritate comuniști, vor să-și condamne, pentru nedreptățile mizerabile făcute poporului român, de către ei – tot comuniști – pe *unii* dintre colegi... doar moral (și asta - nu mă îndoiesc - *dulce și catifelat*)!

Ca membri de partid, au fost, aproape fără excepție, complici ai dictaturii, ai suferințelor și nedreptăților cauzate unor oameni inocenți... dar vor, în continuare, *să judece* – mai ales că este vorba de ei sau de ai lor! La urmă, se vor găsi nevinovați, vor cere dublarea indemnizațiilor și adeverințe că și-au câștigat locurile în Academie, folosind meritul (*altora*, ar adăuga un spiriduș pus pe glume). Și – după un proces făcut la aproape 30 de ani de la căderea comunismului (perioadă în care și-au mestecat molcom multiplele salarii, pensii, indemnizații, privilegii) – se gândesc că timpul și memoria vor uită tortura, închisorile, jaful și crimele făcute și cu ajutorul cotizației, aplauzelor și mutenii lor de partid – cel puțin!... Se vor a fi *curați* în istorie și un produs potrivit, ca exemplu, pentru alte neamuri... Sper să nu aibă obrăznicia de a se gândi și la persani!

Zău, nu știu ce să cred și deci ce să-ți mai scriu despre o Academie imaginată în asemenea culori, după convorbiri îndelungate, cu colegii mei de masterat. Unii i-au cunoscut pe cei mai valoroși dintre academicienii de altădată, pe Miron Nicolescu, Constantin Motaș, Nicolae Cajal, Nicolae Sălăgeanu, Emil Pop, Eugen Pora, Ștefan Pèterfi, Eugen Macovschi, Remus Răduleț, Alexandru Graur, Ștefan Milcu... au colaborat cu ei, au beneficiat de simpatia lor, prin care le-au fost împărtășite părți din gândurile și simțămintele intime. Dar a fost – există încă, mi se spune, și o majoritate (în

care alții, asemănători, anonimi și anodini au ajuns de curând) formată din persoane ca Suzana Gâdea, A. Toma, Manea Mănescu, Nicolae Breban, D.R. Popescu, Olga Necrasova, Eugen Simion, Victor Giurgiu, Cr. Hera, Mircea Malița, Răzvan Theodorescu, Alex. Boboc, create mai mult ca instrumente politice, decât academice... într-o lume a foștilor (?) membri de partid, cu totul compromisă și fără valoare. Numeroase lucruri și nume s-au rostit în jurul meu și mi-au adus convingerea că, odată cu revoluția anticomunistă, Academia compromisă trebuia dizolvată! Apoi concursuri repetate și cinstite urmau să realizeze o Academie a înțelepților și a caracterelor!

Și din multele lucruri blamabile, pe care le-am aflat, trebuie să-ți mai vorbesc și despre comerțul *academic* cu doctorate și cu fel de fel de diplome, certificate și… bucăți de hârtie care atestă lucruri imaginare... dar care dau dreptul la funcții și salarii, nu numai concrete ci și foarte mari!

Apariția învățământului particular și mirajul unui mare câștig de bani, pus în fața celor care erau deja *cadre universitare,* a subțiat calitatea și caracterul onest al unor instituții de profil. A urmat o goană după avansări... treptele universitare nu erau doar parcurse în câteva luni ci adesea – foarte adesea! – erau cu adevărat sărite și înghițite. Au apărut profesori universitari născociți, cu specialități derizorii, proveniți, parcă – pentru a fi exotici, cu totul neobișnuiți și deci șocanți - dintr-un fel de organizații, să zicem, ale drepturilor... cimpanzeilor! Vorbăreți prolicși, cum este un anume Pârvulescu sau cine știe cum îl cheamă, cu adevărat, au ajuns politologi, sociologi, sau istorici ai diferitelor științe, magii, arte oculte, energii stelare... Li se spune *profesori* și-i învață pe alții, contra salariu, ceva ce – de fapt – nu știu nici ei!

S-au distribuit diplome de licență, fără ca examenele să fie promovate, fără a avea frecvență, la cursurile... cu frecvență! S-au descoperit sute de diplome vândute, sute de Teze de Doctorat copiate, cu subiecte fanteziste, tratate fantezist...

În căutarea unei glorii scornite din jocul de arșice, nume de politicieni s-au vrut încununate, peste noapte, cu titlul de doctor, pentru a umili munca și talentul cercetătorilor și a universitarilor care, din râvna de-a aduce progres în cunoaștere, își întind studiile pe mulți ani, uneori peste decenii... Conducătorii de doctorat și referenții sunt plătiți pentru a urmări munca doctorandului dar – în multe cazuri – calitatea lor de *conducător sau de referenți* este, ea însăși, obținută prin impostură

Dragă prietene, ceea ce-ți scriu aici nu sunt închipuiri! Chiar și un prim-ministru și-a pierdut, în urma dezvăluirilor din presă, titlul de doctor!

Povestea înșelătoriei cu doctorate fictive și a credinței că un om, cu orice fel de doctorat, este un individ ilustru, nu sunt maladii ale românilor (cum, poate, pare aici!) ci ale întregului nostru deceniu; ele sunt similare iluziei că ești nemuritor, pe care ți-o dă Carta Drepturilor Omului, când îți spune că *ai dreptul la viață* sau că ești egalul Reginei Marii Britanii sau – și mai bine – al miliardarilor în dolari, când afli că *toți oamenii sunt egali.*

Cum de sunt posibile astfel de lucruri este întrebarea care-ți vine repede în minte... Ce zic oamenii despre aceste fapte? Persanii noștri ar putea crede că eu mă aflu aici într-o lume de ciungi – pentru că religia noastră nu lasă nepedepsiți pe hoți și pe înșelători... Nici vorbă de-o asemenea situație! Și cu toate acestea, într-o asemenea credință, s-ar putea afla cheia răspunsurilor: oamenii, veniți dintr-o dictatură comunistă care propovăduia neadevăruri și fățărnicia, promovând caracterele oscilante și obscure – în care supunerea față de satrap o întrecea pe cea datorată marelui Allah – s-au trezit într-o libertate pe care n-au știut s-o folosească, în așa fel încât dreptatea și respectul reciproc să fie pietrele de temelie ale societății. Conducătorii lor (surpriză: fostele ajutoare ale satrapilor provinciali – repede dar nu îndeajuns de bine deghizate) au început să se căpătuiască, deschizând și încurajând hoțiile, sprijinite acum pe o beție de cuvinte, cu promisiuni mincinoase, demne de păcălicii iarmarocurilor și bazarelor.

Și-au agonisit, prin jaf, averi considerabile, case cu zeci de camere, mașini dintre cele mai scumpe, bani la teșcherea și haremuri... ca saudiții! Nu mai au meserii folositoare societății și se înghesuie să ajungă – cum ți-am povestit deja – doctori, academicieni... ei, săracii, care nu știu a vorbi, cum se cade, nici propria limbă! Ce să zici când auzi pe însuși ministrul Învățământului că vrea să-și ceară *anticipat* scuze pentru greșelile *săvârșite?!* Cuvintele, se dorește – ca urmare a introducerii și pentru vocabular a unei *politici corecte*, importată dintr-un Occident (cândva, miraculos) – să-și schimbe înțelesurile, pentru a fi folositoare *așa-zișilor progresiști, în a înșela populația.* Se stârnesc nelămuriri, neînțelegeri și greutăți enorme în a cerceta bibliografia trecutului…

Uite, să-ți dau un exemplu amuzant. Mergând la cantină, pentru a vedea cum urmează să-mi plătesc abonamentul pentru prânz, am întrebat liniștit și politicos:

– Cine este șef aici?... și după câteva minute a venit în fața mea... bucătarul! Spre mirarea mea, îmi spune, un pic debusolat, că el așa este prins în schema de salarizare: șef (scris chef)!? Și atenție! Dacă nu-l citești franțuzit, cuvântul are un înțeles care, în realitatea dată, n-are nici o noimă!

Nu mă îndoiesc o clipă, că tu înțelegi pericolul pe care-l implică schimbarea semanticii, a înțelesului cuvintelor. Se dorește să nu înțelegem, ca realitate, obiectul, fapta, sentimentul desemnat de cuvânt ci ca fantezii care ni se impun, pentru a intra în alte lumi și universuri... să avem nevoie de decriptori... Și iarăși te întreb: Ce zici?

O altă mare carență în societatea de aici este... *obrăznicia* – necuviința care naște calomnia, defăimarea și jignirea, ofensând, până la distrugere, *bunul-simț*, temelia unei societăți onorabile. Goana după bani și după putere revarsă obrăznicii fără număr în ziare, în radiouri și televiziuni. Iar obrăznicia este prologul minciunii, al lipsei de onoare, al corupției... care devin copleșitoare!

Și, totuși, țara în care trăiesc acum a dat omenirii mari savanți și artiști, câștigă, anual, olimpiade școlărești și medalii de aur la expoziții, la campionate mondiale, în saloane de arte. Cum de este posibil, ca alături de atâtea lucruri bune, să se găsească și atâtea rele? Când gândesc această întrebare, mă simt plin de indignare și-mi spun (generalizând, mărturisesc, cu păcat!) doar atât: *o lume de necredincioși*!...

Dar colegii mei, și profesorii mei și gazda mea sunt oameni calzi, în care licărește simțul de dreptate și adevăr. Lucrul acesta îmi dă speranță și mă face să-i iubesc!

Înțelegi acum înverșunarea mea împotriva Academiei nereformate și, de aceea, neimplicată în ghidarea națiunii?... Împotriva impostorilor și a hoților? Cu o Academie a elitelor și cu prețuirea meritului, progresul ar fi accelerat pe pământurile acestea – să știi – binecuvântate!

Din toate cele povestite am găsit, acum, în final, unele explicații pentru mentalitatea uimitoare și uneori de neînțeles a celor care mă înconjoară și îmi micșorez, de aceea, perplexitatea și neînțelegerea, enunțate chiar ție, dintr-un început. Mă gândesc acum că – deși am dorit să-ți vorbesc doar despre dilemele mele din lumea academică – perspicacitatea ta va evalua toate elementele care-ți pot face un tablou, fie el doar unul palid și incomplet, al societății în care trăiesc.

Cu speranța că vom purta o corespondență rodnică și plăcută, nu uit să scriu, ca odinioară Usbec, *Fii încredințat că am să te iubesc întotdeauna.*

Cu prietenie, Efim
Din Bucureşti, la 22 ale lunii Bahman, 2018

Ștefan RACOVITZĂ – Geneva

ORIGINEA ACTUALEI DESTRUCTURĂRI A EUROPEI

Cauza dezastrului european actual, adică dispariția, în creștere, a etniilor, religiilor și civilizațiilor vesteuropene, este acceptarea enormei imigrații. Aceasta are o veche origine europeană și refuză să ia în seamă soarta populației autohtone. Imigrația actuală nu este spontană, cum a fost sosirea refugiaților din țările comuniste. Autorul acestei idei a fost Contele Richard Niklaus Coudenhove-Kalergi, de origine austro-ungaro-japoneză. S-a născut în Japonia, la Tokio, în ziua de 16 noiembrie 1894, cu numele japonez Rihyaruto Nikorausu Eijirō Kūdenhōfu-Karerugī Hakushaku, și decedat la Schruns, în Austria pe 27 iulie 1972. A fost fiul lui Heinrich Graf (Conte) von Coudenhove-Kalergi, ambasadorul Imperiului Austro-Ungar în Japonia și al soției acestuia, Mitsuko Coudenhove-Kalergi, de naționalitate japoneză. A fost politician, istoric, filozof, eseist, francmason, antieuropean și din păcate rasist, inclusiv anti-alb, unul dintre primii care au propus un proiect, zis modern, al Europei Unite. A trăit o vreme și în Elveția și în Statele-Unite. A murit ca cetățean francez.

Deși este considerat drept părinte al Uniunii Europeene, este puțin cunoscut și fals apreciat. I s-au ascuns multe din scrierile sale și din adevăratele sale idei, adaptate azi de Uniunea Europeană. Nu este descris și nici citat în cărțile de Istorie sau în manualele școlare, deci este puțin cunoscut, sau chiar necunoscut de majoritatea cetățenilor. Tot ce a scris, tot ce a avut ca proiect pentru populațiile din Europa, au rămas, în esența lor, mult necunoscute. Declarațiile și teoriile sale, ar fi revoltat foarte mulți cetățenii europeni și ar fi putut înlocui deciziile imigraționiste antieuropene ale Europei actuale, cu altele mai oneste, mai patriotice și mai valabile. Lui Kalergi și altor câțiva, li se datorează drama europeană actuală. Iată cum și de ce.

În 1922, Richard Niklaus Coudenhove-Kalergi a înființat la Viena "Mișcarea Paneuropeană". Aceasta avea drept scop instaurarea unei "*Noi Ordini Mondiale*", bazată pe o Federație de Națiuni, dirijată de Statele-Unite. În cartea sa *Praktischer Idealismus* (*Idealismul practic*), autorul a scris că "*locuitorii viitoarelor State Unite Europene, nu vor fi popoarele originare din vechiul continent, dar mai degrabă o subumanitate bestială, izvorâtă din amestecuri rasiale*". A mai afirmat și că "*este necesar de a încrucișa popoarele europene cu Asiatici și cu Negri, pentru a crea o turmă multietnică, fără calități specifice. Rasele albe din Europa trebuie distruse și înlocuite de o nouă rasă euroasiatică-negroidă, ușor de controlat de către elitele de la putere*".

Kalergi era pentru o diviziune a lumii în cinci mari grupări : Paneuropeană, Panamericană, Rusească, Britanică și Mongolă (din Asia Orientală). Gruparea Europeană nu era ultimul scop pentru Kalergi. Nu este decât o etapă, adevăratul obiectiv fiind înființarea unei societăți planetare, adică o comunitate mondială : "*Grupul european va fi o etapă necesară pe drumul unificării mondiale*. (…) *În primul rând, Europa trebuie să se unească, iar umanitatea după ea. Această acțiune nu se lasă intervertită, totul depinde de metodă". Uniunea Europeană este pentru mâine, Statele Unite al lumii pentru poimâine. Paneuropeismul este deci un mondialism, ca și Uniunea Europeană, care este moștenitoarea acestuia*". Potrivit teoriei lui Kalergi, "*Paneuropei, având circa 300 de milioane de locuitori europeni, i-ar trebui adăugați 53 de milioane de Libieni, Angolezi, Senegalezi, Congolezi și 78 de milioane de Malgași, (locuitori din Madagascar), Indochinezi, Indonezieni. În total, Europa, care are o suprafață de 26 de milioane de km pătrați, care se întinde din Laponia până în Angola, dar și până în Asia de Sud-Est, trebuie să aibă 431 de milioane de locuitori".*

Iată altă frază a lui Kalergi, din cartea mai sus citată: "*Statele Unite ale Europei nu vor mai avea popoarele originare ale Vechiului Continent. (…) Este necesar de a încrucișa popoarele europene cu Asiatici și cu negri, pentru a crea o turmă multietnică fără calități specifice și ușor de dominat de către elitele de la putere*". Alt citat al cărții : "*Omul viitorului va avea un sânge amestecat. Viitoarea rasă europeană, foarte asemănătoare cu vechii Egipteni, va înlocui multiplicitatea popoarelor*".

În ianuarie 2000, "Secția Populație" a O.N.U., (cu sediul la New-York), a publicat un raport intitulat "*Imigrația de înlocuire*", *este soluția pentru populațiile*

îmbătrânite și în declin. Deci, O.N.U. este și el de acord că Europa trebuie să primească milioane de imigranți, pentru a vindeca demografia bolnavă a Europei, acesta este motivul său declarat. Deci nu este vrea să vadă ce se va întâmpla cu etniile și civilizațiile europene. (…)*"Europa va avea nevoie înainte de 2025 de 159 de milioane de imigranți"*. O întrebare logică ar fi de unde vin aceste cifre și din ce calcule?

Sociologi și demografi corecți, prevăd prin calcule valabile că peste patruzeci sau cel mult cinzeci de ani, musulmanii din Europa vor deveni majoritari, datorită numerosilor lor copii, în număr de 8 pentru o singură familie, inclusiv cele poligamice. Familiile europene au doar 2 copii, cele franceze ceva mai puțin. Astfel, este greu de ignorat sau de negat că Europa de Vest, prin alegeri democratice, câștigate de musulmanii ajunși majoritari, nu va deveni o grupare de Califate, ceea ce Kalergi nu pare să fi prevăzut, nici el, nici actualii lideri europeni, care nu vor să oprească imigrația, majoritar musulmană. O populație majoritar musulmană va fi sub ordinele statului islamic.

Mulți politicieni, de stânga, dar și de dreapta, ca și o parte a locuitorilor Europei Occidentale, nu sunt împotriva imigrației, destui dintre ei, pentru ideea umanistă a ajutărorii refugiaților, idee care nu vede urmările imigrației necontrolate și foarte numeroasă. Jean-Luc Mélenchon, un extremist de stânga și adevărat bolșevic, admirator al Cubei și al Venezuelei, fost candidat la ultimele alegeri prezidențiale din Franța, a declarat că "*Occidentalii nu sunt o realitate. Eu nu doresc să fiu un Occidental. Nu vreau să fiu un alb catolic, ci prefer să fiu un negru ateu"*. Mulți lideri și politicieni ai Uniunii Europene, cred că terorismul practicat de islamiștii djihadiști ai Daeshului (Statul Islamic), nu are nimic comun cu Islamul, deși acesta este împotriva democrației, a libertății și a egalității femeilor cu bărbații. Printre ei și David Cameron, politician de dreapta, fost prim Ministru al Marii Britanii, ca și alți politicieni din Franța. Mai sunt mulți alții politicieni europeni cu aceleași convingeri, care nu amalgamează terorismul cu religia islamică.

Există mulți critici ai Uniunii Europene. Printre ei, Vladimir Bukovski, un celebru disident al regimului Sovietic, ținut 12 ani în pușcăriile sovietice, care trăiește azi în Anglia. A fost eliberat de sovietici, prin schimbarea sa cu comunistul chilian Louis Corvalan. A scris articole, pline de bun simț și de logică, în care compară Uniunea Europeană cu Uniunea Sovietică, cu diferențe firești, intelectuale și adevărate politic. Iată ce spune, printre altele, despre această asemănare : "*Am trăit în viitorul vostru și nu prea a mers. (...) În U.R.S.S. aveam gulagul. Cred că și în Uniunea Europeană îl avem. Este un gulag intelectual, numit corectitudine politică. Când cineva vrea să spună ceea ce gândește despre rasă și neam, sau dacă oipiniile sale sunt diferite de cele oficiale, va fi ostracizat*". (...)

Nick Griffin, fost deputat european englez, șef al Partidului PNB (Partidul Național Britanic) de extremă dreaptă, a denunțat în martie 2014 proiectul de genocid împotriva Europenilor, conceput de Richard Niklaus Coudenhove-Kalergi și aplicat de instanțele europene. Citind ce a scris acesta despre dispariția etniilor europene, despre calitatea viitoarelor populații europene și văzând cum Europa încurajează enorma imigrație, Griffin nu este departe de adevăr. Este departe de a fi singurul.

Există nu puține publicații pe Internet, nu numai în Franța, care critică politica imigrațională a Uniunii Europene. Printre ele sunt: *Le Causeur, Riposte laïque, Europe Israel News, Gatestone Institute,* și altele. Una dintre cele mai bune este *Les Observateurs*, din Geneva (*lesobservateurs.ch*), înființată și condusă de Uli Windish, fost profesor universitar de Sociologie și Comunicare, azi ieșit la pensie. Toate aceste publicații sunt împotriva corectitudinii politice, a gândirii unice și a libii de lemn. Ele spun adevărul și sunt din ce în ce mai citite.

Din 1980, există "Premiul Coudenhove-Kalergi". El este oferit politicienilor europeni care lucrează pentru Europa potrivit principiilor lui Kalergi. Odată la doi ani, premiile Kalergi sunt remise celor care par a le merita. Ultimii trei politicieni europeni premiați au fost: în 2014, Jean-Claude Juncker, Președinte al Comisiei Europene, în 2012 Herman Van Rompuy, Președinte al Consiliului European și în 2010 Angela Merkel, Cancelar Federal al Germaniei, Helmut Kolh, Juan-Carlos I, Regele Spaniei, Emil Constantinescu, Președintele României, Otto von Habsburg, Ronald Reagan, Yehudi Menuhin și alții. Premiile primte arată că aceștia acceptă ideile lui Kalergi și că au încurajat primirea imigranților, azi enormă și necontrolată. Spațiul Schengen ajută și el enorma imigrație actuală.

Angela Merkel, prima persoană responsabilă și vinovată de umplerea Germaniei, dar și a Europei de imigranți, majoritatea musulmani, a primit în 2015 peste un milion de imigranți și refugiați în Germania. Continuă să-i primească și a declarat nu de mult că în cei cinci ani care urmează, va primi în fiecare an 500.000. Jean-Claude Juncker, este și el pentru invadarea Europei de către imigranți și pentru dispariția popoarelor europene. Este pentru spațiul Schengen, adică pentru o Europă fără frontiere. Pentru el "*frontierele sunt cele mai păcătoase invenții ale Istoriei*". Convingerea sa este că etniile europene trebuie amestecate cu Asiatici și cu

Negri, pentru a le distruge identitatea și pentru a crea o rasă unică, metisată. Ideea vine de la Kalergi și este principiul de bază al politicii actuale europene. Tot Junkers afirmă că ”*nu pot fi opțiuni democratice împotriva tratatelor europene*”. Cei care critică și sunt împotriva imigrației sunt declarați rasiști, chiar naziști.

Este adevărat că prăbușirea demografică a țărilor vesteuropene pune în pericol viitorul Europei. Nu trebuie uitat că civilizațiile europene sunt printre cele mai avansate din lume și că dispariția lor va împinge lumea înapoi, nu numai Europa. Ce se putea face în locul enormei imigrații actuale, era de a le arăta tuturor gravele consecințe ale micșorării numărului de locuitori, anunțarea și convingerea populațiilor europene de a-și mări numărul de copii, inclusiv cu acordarea de ajutoare financiare. Sumele ajutoarelor sociale oferite imigranților, ar fi convins pe localnici să facă mai mulți copii. Astfel demografia și civilizațiile europeană ar fi fost salvate. Dacă nu, Islamizarea va transforma Europa în Califate și pe Europeni în *dhimi*, cetățeni de rangul al doilea și deseori persecutați. Situația unui *dhimmi* este inferioară celor din grupul religios dominant, adică musulman. Este marcat de impozite fiscale, grele și degradante.

Ar fi trebuit ca teroriștii și imigranții, care violează femeile și fetele europene, Suedia este campioana acestor orori, și cei care fură sau sunt foarte violenți cu locuitorii țărilor Europene, să fie dați afară, adică retrimiși în țările din care au venit. Politicienii, Justiția, și poliția din țările Uniunii Europene, nu fac decât să nu publice sau să minimizeze ticăloșiile imigranților și să-i scutească, cât mai mult, de pedepsele pentru care ar trebui pedepsiți. Viitorul Uniunii Europene va putea fi Califatul, războiul civil, de care vorbesc mulți jurnaliști, istorici și politicieni, sau schimbarea politicii Uniunii Europene, ceea ce ar fi cea mai bună soluție, care poate evita războiul civil și mai ales islamizarea Europei.

Letiția OPRIȘAN – Chitarist

Mihai BATOG – BUJENIȚĂ – Iași

RESTAURANT EXOTIC

Fusese o excursie cu adevărat minunată prin ţinuturile de basm ale Bucovinei, mai ales că, plăcut impresionată de cele văzute, nevastă-mea făcuse mult mai puţine comentarii asupra modului meu dezastruos de a şofa, o chestie la care ea se pricepe foarte bine deşi nu are carnet de conducere. Eram hotărât să-i răsplătesc drăgălăşenia regalând-o cu un prânz fastuos la un restaurant chinezesc, unul vestit prin aceste locuri, despre care auzisem numai laude. În timp ce ne îndreptam spre orăşelul acela plin de farmec din inima ţinutului dornelor am simţit nevoia de a-i destăinui ţinta aventurii, mai ales că o sprânceană ridicată cam mult mă îngrijora de ceva vreme. Soţia mea, de altfel ca majoritatea, nu este o admiratoare a delicateselor şi rafinamentelor culinare ale orientului, având chiar, despre ele, judecăţi destul de severe, ca să nu spun mai mult, dă dovadă şi acum de o înţelegere mult peste limita normală şi acceptă! Eu, un gurmand practicant, mă declar responsabil, deşi în fundul sufletului chiui de bucurie. Ba mai mult, fac eforturi, în minte pentru a-mi aminti cele mai sofisticate reţete ale bucătăriei chinezeşti, convins fiind că voi produce o impresie de neuitat asupra bunei mele soţii. Ştiţi, noi bărbaţii avem mai mereu această inconştienţă! Oricum odată ajunşi în micul orăşel, mai bântuim vreo două ceasuri pe străzile acestuia, ghidaţi cu multă competenţă şi mai ales bunăvoinţă, de sfaturile localnicilor, toţi, dar absolut toţi, foarte buni cunoscători ai locurilor. În sfârşit, rupţi de foame, pe când ne întorceam de unde venisem, vedem minunea!! O baracă, rămasă de la o amenajare de şantier, ce-i drept vopsită în mileniul acesta, inscripţionată cu binecunoscutele litere chinezeşti despre care nu poţi şti ce-ţi comunică şi împodobită cu lampioane de hârtii multicolore, plus nişte steaguri ce fâlfâiau în vânt! Ăsta era! Parcăm şi intrăm pe o uşă laterală, că cea principală era doar de fason, nu se deschidea ca să nu se strice aranjamentele colorate. În interior, penumbră, capete de dragoni pictate pe pereţi, stampe cu înscrisuri la fel de enigmatice ca şi cele de afară, măsuţe rotunde cu faţă de masă roşie, de fapt aceasta era culoarea dominantă şi o chinezoaică de peste o sută de kile, rumenă şi blondă ce mătura şi cânta cu foc:„uni gioacî moldovenii, didisupt pamântu' jemi" (aici mi-am adus aminte de un coleg ce completa mereu nemuritoarele versuri cu vorbele răutăcioase: „de prostie şi de lene" desigur lipsite de cunoaşterea specificului local şi profund nedrepte), evident fără să ne bage în seamă! Ne aşezăm, începem să ne uităm pe pereţi, poate că am fi şi conversat dar, o foame năprasnică ne limita drastic opţiunile. După o vreme, este ştiut că oamenii de prin părţile acestea nu au prostul obicei de a-şi măsura viaţa cu ceasul, doamna chinezoaică se opreşte puţin din măturat şi zbiară:

- Marlenîîî, aidi fa c-o vinit nişti oamini, vez' di ai grijî!

Undeva bufneşte o uşă şi în restaurant îşi face apariţia, într-un nor de fum, clona distinsei doamne apelante. Acoperită cu un halat ce cunoscuse în mod sigur şi vremuri mai bune, apariţia îşi roteşte privirile destul de crâncene prin locaţie, ne observă şi vine către noi. Constat cu oarecare uşurare că nu are satârul la ea, sau oricum, nu-l are la vedere. Când iese din nor, observ cu uimire, că arătarea dispune, în mod surprinzător, derutant chiar, de o faţă zâmbitoare colorată în roşu purpuriu. Intră în vorbă cu noi:

- Da' şi vânt v-aduşi pi aişi pi la noi cî văd cî nu steţ' di pin partea locului!?

Recunoaştem destul de timoraţi că într-adevăr nu suntem localnici, chinezi nici atât (asta se dorea o glumă, dar n-a fost să fie) şi dacă nu este cu supărare am dori chiar să mâncăm ceva, că suntem la drum şi....

- Da', şeava di baut nu vreţ?

Ca să fentăm dinozaurul cu ţâţe cât polobocul, eu spun că acum sunt cu maşina, iar nevastă-mea aflată într-o suspectă defensivă, declară că ar gusta un rachiu de orez, că a auzit ea că...

- Şî di undi mama şioarilor să ieu io rachiu di şela? Be şi tu măi fimeii o drojdii ca tătî lumea, nu ti mai prosti, cî ti văd muieri în toată hirea!

Deşi situaţia mi se pare cam albastră, simt că mă pufneşte râsul când soţia mea acceptă sugestiile fiarei, ba chiar, manifestând o îngăduinţă pe care nu i-o cunoşteam! Ce-nseamnă un restaurant exotic domnule, mă mir eu, dar numai mental!

Deschid cartea de meniuri şi mă pregătesc să comand, numai că paginile sunt pline de înscrisurile acelea ciudate ce par făcute de un păianjen muiat în cerneală şi lăsat liber pe foaia de hârtie. Recurg la stratagema binecunoscută:

- Ce ne puteţi recomanda din meniu, aşa ceva cu specific, din reţetele şi specialităţile casei, mă rog....

- Aaaa, aţ' nimerit la ţanc! Păi avem aşa: borş di oasî, borş di coadî di vacî, şiorbî di perişoari, fielu' doi cârnaţ' di oai, tochiturî cu carni di purşel, tocanî di şeapî, cu curechi murat, sarmali dacî vreţ, or pârjoali di alaltîieri, iar la desert numa' poali-n brâu, da di şeli buni cu brânzî di oai, di baut, samahoancî, drojdii, hin di sfieclî şî afinatî făcutî di mini! Ăă, ti linji pi bot nu alta!

Deşi nu împărtăşesc deloc entuziasmul bunei doamne, foamea şi pasivitatea soţiei ce pare hipnotizată de butea vorbitoare, mă determină să comand două ciorbe, două tochituri, iar pentru a spori riscurile şi două poale-n brâu. Apoi o carafă de vin, fie ce-o fi! Tancul sovietic dispare de unde a venit şi o vreme rămânem numai în compania vrednicei făpturi cu mătură şi mult talent interpretativ. Apoi, spre surprinderea generală, mâncăm cele mai bune ciorbe, tochituri şi poale-n brâu, din viaţa noastră şi, culmea, nici nu murim! Ba, mai mult, pe la sfârşitul mesei, prindem oarecare drag de namilă şi ne simţim chiar roşi de o curiozitate specific urbană. Se pare că balena răspunde normal efluviilor de simpatie pentru că, la un moment, dat mă bate pe spate şi-mi spune:

- Acu c-ai maţu' chişcî şî io am terminat pi la bucătării, ai sî mai stăm di vorbî aşa ca oaminii! Se aşează pe un scaun care rezistă doar pentru că e chinezesc şi ăştia nu glumesc când e vorba de calitate, apoi dă o comandă:

- Jenicî, adă fă sticla di cocârţ, mai lasî şî tu mătura şeii şî hai sî vorghim sî nu zâcî oaminii ştia cî suntiem muti! Numita Jenica, aruncă mătura şi se mişcă, de data aceasta, neverosimil de iute pentru gabaritul afişat, spre a îndeplini comanda primită. Oricum, mult mai iute decât în secvenţele anterioare. Cum nevastămea nu face infarct, trag concluzia iresponsabilă, că viaţa e frumoasă, dacă ştii cum s-o priveşti.

- Ai noroc şî sanatati, cî-i mai bunî di cît toati! Cioc-cioc, cele două pahare de mărimea unei găleţi mijlocii descarcă lichidul tulbure în gâturile, bănuim, arse de pârjolul nuclear sau, în cel mai bun caz de exploziile solare, din ce în ce mai frecvente.

- Eaahhh, cruşea mamii ii di viaţă, cî-i subţâri ca o aţî, glăsuieşte artista Jenica, străbătută de un puseu existenţialist, atât de firesc marilor interpreţi de muzică populară! Se aprind ţigările şi Marlena preia funcţiile narative atât de dragi nouă tuturor:

- Apooo, nişi noi nu suntiem di pi-aişi, suntiem di loc di la Dârmoxa, di-a lu' Zmarandachi, dacî ştii matali, asta di pi mamî, cî di pi tatî şini ştii, cî mamaica zâşe cî am hi a lu' popa Gligor din Hânşeşti, da-po aiasta, chiar n-o poati nime dovedi. Şî cum ni ridicasâm noi fetişcani, că ieram tari frumuşăli şi toţ' draşii di flacăi sî ţîne di noi, ne-am dus la oraş la muncî la un patron, o spurcaşiuni di păgân, cî iara turc, nu creştin ca noi. Da' munca-muncî, na, ca la patron, şi vreie el noi aia făşem, da' ni şî plăte nu-i vorbî, nu ca şioflingarii ştia di români! Da, la o vremi sî oploşăşti pi-n locurili şeli un chinez şî dischidi, şi sî vez', o prăvălii cu di toati… şî ţuflişi şi băsmăluţî şî papuşei şî cordeluţî, di toati, di toati! Nouî ni cam plăşe di el cum iara el aşa mai mititeluţ şî mai gălghior şî una-douî, hai, pi la prăvălii, ni mai râdem cu el pi-acolu, el ni mai dăde, ba o băsmăluţî, ba o spelcî, ci ave şî el, cî iara bun la inimî cu toati cî după căuturî nu păre.

Da' n-o prea mers cu prăvălia, cî şini sî cumperi la noi pestelcî sau manuşî cu deşti!? Şî sî vez' şi-i vini odatî cîn' stătem noi aşa şî fumam!

- Ai ţî diţchidim reţtaurantu chinezescu, cu mancarea chinezescu, buna! Şî nişi una, nişi douî, dischidi crâşma iasta şî ni angajazî şî pi noi cu salariu. Bini-bini, da şi crediţ' cî pune şineava gura pi mâncari, cî toţ' ştieu cî la ei sî mânâncî numa' câni, râmi, coropişniţî şi gărgăriţî, cî ei n-au ca noi, vaşi, porşi, hiti, cloţani, nuuu, ei numa şobolani, câni, lăcusti, toati câcaturili! Munşe ghietu om, tătî zîulica şî dijeaba! Da, tot noi i-am zîs:

- Băi, baieti, ia lasâ-ni pi noi, cî noi ştim mai bini cum stă treaba pi-aişi! Şî ni-o lăsat cî nişi el nu pre mai pute, cî-l cam ajunsăsî bautura, cî pânî la urmî s-o molipsât şî el, numa cî nu pute duşi ca şei di la noi, cari faşi asta din moş-strămoş' şî l-o prăvălit aracan di capu lui. Acu', nu-i vorbă, cî şî munca l-o ninoroşit, cî iel munşe ca prostu' tătî zâulica, ş-acu stă pi cuptor şî traji la luleli, iar sara joacî cărţ' cu ţapinarii cân' vin iştea la vali cu marfa. Da' sî videţ' cum gioacî şî cum îi câştigî pi şeia, nu-ţ vini a credi…

- Dar de pierdut, nu pierde, întreb eu cam nedumerit?

- Ehaa, cherdi, cherdi, da aşaa, mai pi sarî, da' nu cherdi gologani ca şeia, el ni joacî pi noi, şi dacî o cherdut, achităm noi şî banii rămân în casî! Nuu, câ-i şâret di nu sî poati, nişi nu-ţ vini-a credi când îl vez' aşa mititeluţ, ghetu di el!

Am simţit pe sub masă piciorul nervos al soţiei şi mi-am dat seama că e timpul să ne vedem în continuare de drum. Mulţumim frumos, plătim totul, inclusiv kilogramul de cocârţ băut de doamne, iar spre seară eram acasă, puţin obosiţi, însă fericiţi, de frumoasa excursie făcută. Plus amintirile de neuitat de la restaurantul exotic.

REMEMBER' 45
(se dedică aniversării Cenaclului)
Ehei, ce bine mai era atunci
În vremea ceea cruntă-a dictaturii,
Când toamna înotam prin glod la munci
Şi alergam nebuni dup' ale gurii!...

Ce minunat era în anii grei,
Când toţi simţeam cum strâns ne-nchingă hamul,
Şi ne striveam la zahăr şi ulei
Sau aşteptam la cozi, în frig, salamul!...

Ce amintiri plăcute-mi vin în gând,
Când mă trezeam la ceasul trei din noapte,
Să mă aşez cu sticlele la rând
Ca să apuc măcar un kil de lapte...

Iar de gândiţi că-i mintea-mi dusă-n lunci,
Voi fi tranşant, stimaţi contemporani:
- Ehei, ce bine mai era atunci,
Fiindcă-aveam... doar două-ş-doi de ani**!**

STROFE LUDICE
(la aniversarea Cenaclului)
Luând fundalul vieţii drept decor
În lumea asta maşteră şi hâdă,
Cenaclul de Satiră şi Umor
Pe mulţi din noi făcutu-i-a să râdă!...

C-un râs abia schiţat în colţul gurii
Ori râs sonor din vise să te scoale,
C-un râs decent, în spiritul măsurii
Sau cu un râs ce-ţi dă dureri de foale.

De-aceea-nclin să cred neîndoios
Iar timpul ce-a trecut o dovedeşte;
Că mulţi au râs curat şi sănătos,
Iar unii, aţi ghicit, au râs... mânzeşte!!
Vasile VAJOGA

UNUI CANDIDAT
Promisiunile făcute,
Cu-nverșunare și cu zel,
De-o vreme nu-s recunoscute
Nici de el!
Ecaterina SOFRONIE

NĂMOL LA BĂILE NICOLINA IAŞI
Te ungi să te-nsănătoşeşti
De o să vrea Preasfântul
Şi ca să te obişnuieşti,
Cu … pământul!
Ioan ZAHARIA

UNUI CONFRATE PLIN DE VICII
Epigrame scriu puține,
Muza încă mi-e departe.
Dar de-mi aminteam de tine
Cred c-aș fi umplut o carte!
Camelia NISTOR

RESPECTÂND POSTURILE
De post mănânc, nu abuzez,
De post mă țin, cu-nverșunare,
Că-i bun și postul, precizez,
Dar parcă-aș vrea… un POST mai mare!

PARADA OUĂLOR ÎNCONDEIATE
Ouăle frumos vopsite
Spun spre cloșca din ogradă:
De eram și noi clocite,
Cine mai făcea paradă!

VÂRSTA A PATRA
Acum când am îmbătrânit,
La capăt sunt de pistă,
Mi-i organismul șubrezit…
Dar visul mai rezistă!
Ecaterina SOFRONIE

RONDEL POLITIC
Mai marii în politică se spurcă
În fel și chip, șocante declarații,
Spun că-i spre binele acestei nații,
Dar sărăcia-n case se tot urcă.

Din tot ce zic, sunt numai aberații,
Și neamul nostru-n spusa lor se-ncurcă,
Mai marii în politică se spurcă
În fel și chip, șocante declarații.

Cu cei de „jos" comunică prin turcă,
Prin legi, decrete, fără explicații,
Știu pentru sine-a-și face situații
Și-a da poporului mereu de furcă,

Mai marii în politică se spurcă.
Corneliu Văleanu

RIDENTEM DICERE VERUM!

PROSTUL SATULUI
Escrocul nu te întreabă dacă eşti credul.
Profunzimea începe întotdeauna de la suprafaţă.
Locul ideilor înaripate a fost luat de ideile cu ardere internă.
Dacă nu poţi fi cineva, fii măcar ceva.
Când eşti obosit, spune numai şi numai adevărul.
Trebuie să aleg: Hansel şi Gretel sau Greta şi Garbo.
Uneori e mai uşor să faci decât să nu faci.
N-ai carte, n-ai parte şi eşti socotit imparţial.
Cine nu învaţă n-are viitor. Şi cine învaţă, tot la fel.
Tot poporul e cu noi! Ceilalţi nu-s decât cincizeci la sută!
De la o anumită sumă în sus, cifrele mă lasa rece.
Unii se ţin de cuvânt, alţii se ţin de cuvinte.
Necrolog:"Şi-a trăit traiul, dar nu şi-a mâncat mălaiul".
Baza piramidei e vârful ei.
Sentimentele sunt ca alimentele: perisabile.
Toate anecdotele sunt provizorii. Dar unele se reciclează.
O promisiune respectata înseamnă o speranţă mai puţin.
Prezbiţie: "Citeşte şi dă mai departe".
Prostul satului e mai celebru decât primarul lui.

Dorel SCHOR

SISTEMUL "CO-PLATĂ" – ALTERNATIVĂ LA ŞPAGA DIN SPITALE
Desigur,n-om mai da ciubuc,
Dar adaptându-l pe Coşbuc,
"Din zei de-om fi coborâtori,
C-o plată tot suntem datori !!

"PERFORMANŢĂ SANITARĂ"
Făcând succint o analiză
Confirm cu tentă cinică:
Sistemul nu-i deloc în criză
Ci e în...moarte clinică!

Vasile LARCO

UNUI PARLAMENTAR
Văzându-l cum de-atâtea ori pe lună
Promite nonșalant de la tribună,
Vă spun discret și-i de luat aminte:
Nici nu roșește dumnealui când minte!

DISPUTĂ ÎNTRE PARLAMENTARI
Cu ochii injectați de ură,
Aleșii noștri s-au jignit.
Le-aș spune-acum o vorbă dură:
Prea râde ruptul de cârpit!

Mihai HAIVAS

BĂTRÂNEȚE HAINE GRELE
E-un proverb ca toate cele,
Asta e a noastră soartă:
Nu sunt hainele prea grele,
E slăbit cel ce le poartă!

INCENDIARĂ
Nervoasă, soacra lui spre seară,
Îndrugă vorbe de duzină.
Acum ea este foc și pară
Atât mai trebuie : benzină!

VALUL CRIZEI
Spuse fără-un gând ascuns
Un bărbat lovit de val:
Criza, iată, a ajuns
Chiar și-n patul conjugal!

HOLTEIUL
Mireasă își dorea, candidă,
Frumoasă, cu un corp plăcut;
Găsi o blondă, cum a vrut,
În plus... era chiar și gravidă!

Ioan MAFTEI-BUHĂIEȘTI

SĂRBĂTORI DE IARNĂ
Darnic, Moș Crăciun ne vine
C-o iubire foarte mare:
Face pungile mai pline
Celor… de la guvernare.

TRISTĂ CONSTATARE
Se observă, nu-i poveste,
În întreaga Românie,
Că nimic de-un timp nu este
Cum ar trebui să fie.

ROMÂNII ȘI ANUL 2018
Iată Anul Nou că vine
Cu necazuri, renunțări,
Însă vor trăi mai bine
Cei plecați prin alte țări!

Ștefan BOBOC

EPIGRAME ÎNTR-UN VERS

ABERAȚIE: Frecventă-n orice dizertație.
AMANT: Soț pe un loc vacant.
AMANTĂ: În orice cuplu, o placă turnantă.
ARAMĂ: De-o dai pe față, e o dramă.
ARBITRAJ: Îl descoperi la partaj.
AUSTERITATE: Buget făcut pe… nemâncate.
BABORD: Doar cu stânga e de acord.
BALAMUC: Guvernare cu bucluc.
BALIVERNĂ: Minciună pururi eternă.
BASTON: Fără el nu ai blazon.
CUREA: O strângi când viața este grea.
DIALOG: Adesea e doar monolog.
ESCHIVĂ: Politica guvernelor în derivă.
FISC: Să-l fentezi e-un mare risc.
GARGARĂ: Ocupație parlamentară.
HARTAN: Echivalent pentru ciolan
INTELECTUAL: Nu mai este actual.
LĂCUSTĂ: Demnitar ce nu doar gustă.
MINUNE: Un parlament cu legi mai bune.
NECROLOG: Urmează dup-un epilog (al fostei guvernări!)
ONOARE: Azi, ceva făr' de valoare.
PAPAGAL: Soț credul, fără egal.
RECIDIVĂ: În politică-i masivă.
REVOLUȚIE: Doar victimele-au crezut că-i o soluție.
SCATOALCĂ: La alegeri o iei în falcă.
TALENT: Doar la puțini e evident.
ȚEAPĂ: De-o primești, intri la apă.
UMOR: Te scapă de omor, sau Dacă-l descoperi, ai un spor.
VINĂ: Cu păcatul e vecină.

Mihai HAIVAS

ÎN CAZ DE URGENŢĂ

Tortul poate fi foarte gustos şi fară cireaşă…
Exotic, adică în afara urechii.
Cel mai greu este să nu spui nimic când nu ai nimic de spus.
Fii atent: masca ţi se poate lipi de faţă.
Dacă nu te uiţi pe unde mergi, o să mergi pe unde te uiţi (zicere ebraica).
"Ne întâlnim la nudişti, ca să te dai de gol!".
Fraţi de vodcă…
Citeşte! Şi vei deveni cu 20 de ani mai deştept.
Plătit să nu facă şi să tacă.
Pentru că mă cunosc, de câte ori spun o prostie, prietenii mei cred că glumesc.
Naividitate.
Sare ca prostul în intersecţie (folclor interurban).
Personajul e inferior iaurtului care, după un timp, dezvoltă totuşi o oarecare cultură….
Poţi avea resentimente fără să fi avut, mai întâi, sentimente?
La aceeaşi întrebare am primit mai multe răspunsuri. Asta e problema noastră: nu avem destule întrebări…
In caz de urgenţă, este important în ce parte a uşii te afli.
Contează ce cunoşti, cât cunoşti şi pe cine cunoşti…

Dorel SCHOR

PSEUDOFABULĂ PE CAROSABIL

Când poliţistul de la "Rutieră"
Agent "de importanţă" pe arteră,
Te-a amendat pe unicul motiv
C-aşa "vru" muşchii lui,deci abuziv,
Nu proceda ca oamenii nătângi
Săltând din mijlociul mâinii stângi,
Că, exponentul legii în teren,
Considerându-ţi gestul drept obscen,
Îţi va "orna" c-o mie de motive
Măsura arestării preventive,
Că eşti un grav pericol social
Prin gestu-ţi indecent şi imoral.
Iar de aici urmează-un bâlci complet :
Cu stres, audieri pe la parchet,
Ce culminează c-un proces la care
Te vei alege cu o condamnare
Pentru delictul de obscenitate
Şi-ofensă faţă de-autoritate!...

Puteai să-mpiedici toată brambureala
De-ai fi ştiut s-aplici la timp MORALA :
Cu poliţistul de pe carosabil
Să te comporţi civilizat,amabil,
Nu apelând la gesturi de canalii,
Ci fin,cum fac doar intelectualii,
Să-i strigi "Măi,animalule !" în faţă,
Citând astfel din clasicii în viaţă !

Vasile VAJOGA

ATÂT DE SINGURĂ
Când hoții-au dat năvală-n zori,
Le zise, lăcrimând, mătușa:
”Ce bine c-ați venit feciori...
Că nimeni nu-mi deschide ușa!”

DUPĂ UN CONCEDIU LA MARE
M-am ars și eu, nu mai discut,
Dar ea, soția mea, isteață,
E, zău, de nerecunoscut.....
Sau m-am întors cu alta soață ?

Ioan FRENȚESCU

CONCERT
Conglomerat de sunete frumoase,
Armonizate într-un mod plăcut,
De un compozitor ce a avut
Un har cu care Domnu-l înzestrase.

Posibil ca mulți ani să fi trecut,
De când pe portative înșirase,
Frânturi de dor, ori clipele duioase,
Sau uneori imagini ce-a văzut.

Ni le-a transmis și-au răzbătut la noi
Prin violoncele, flaute, oboi,
Când discutau vioara și cu pianul

Dar prinși de vraja măiestriei știm,
Că niciodată-n gând nu-i mulțumim
Aceluia ce a compus, sărmanul.

Georgeta Paula DIMITRIU

LEGE ELECTORALĂ
Ajuns-am, iată, la strâmtoare,
Poporul e total dezamăgit,
Căci de un timp noi la votare
Alegem între-un hoț și-un necinstit.

DUPLICITATEA UNUI LIDER DE PARTID
Privesc spre el, precum nătânga,
Cu cât tupeu ascunde fapta:
Ritos declară că-i de dreapta,
Dar ține capul tot la stânga.

PROSTIA, CAUZĂ A DECESULUI
Cred că orișicine știe,
Că-n al vieții scurt decor,
Unii mor dintr-o prostie,
Alții de prostia lor.

ABUNDENȚĂ
Îi spune moșul:- Măi nepoate!
Avem în țară mai de toate.
Dar cea mai mare „bogăție”
E pandemia de prostie!

Mihai HAIVAS

Rondo-ul sonetelor

DIN NORI SĂ-I ŢEŞI…
Din nori să-i ţeşi o bluză diafană
Acelei ce te-ar îmbarca pe-o navă
Ţintind să te lanseze către slavă
Chiar dacă n-a putut ieşi din dană,

Căci neavând o singură potcoavă
Ce cailor putere prinşi în goană
Le-ar da imbold, eşti prins într-o capcană,
De muza care se dădea grozavă.

Dar cum şi raiul poate-avea pavajul
Din mari intenţii, în poveşti măiestre
Transformă-ţi, de eşti inspirat, mirajul…

Deci, acceptând că nava voastră-i vană,
Spre-a naviga spre zări extraterestre
S-o porţi în zbor, încălecaţi pe-o pană.

S-O PORŢI ÎN ZBOR…
S-o porţi în zbor încălecaţi pe-o pană,
Ce-mpodobeşte-un Pegas iluzoriu,
Râvnind mereu a deveni notoriu
Mai mult decât vestita-i amazoană.

Pornind pe un traseu aleatoriu,
Punctat de câte-o tainică şicană,
Veţi reuşi, cu fata ta morgană,
S-atingeţi mult visatul purgatoriu…

Acolo, amintindu-ţi şi de Dante,
Petrarca, şi-alte suflete celebre,
Vizând semeţ succese galopante

De-ai scăpăra de-un miez de stea chibritul
Poţi încerca s-alungi mai vechi tenebre
Sculptând din miez de noapte răsăritul.

Eugen DEUTSCH

NEPUTINŢĂ MEDICALĂ
Întinsă-n pat, orice mi-ar spune,
Mi-ar fi şi milă s-o ascult
Când ştiu că leacul ei minune,
La mine-a expirat de mult.

EFORTUL ALEŞILOR
Dorind nespus să schimbe statul,
Riscându-şi scaunul, cu mute
Eforturi, simţi cum rezultatul
Chiar şi de la o milă… pute.

RUGĂCIUNE CONTRA ŢÂNŢARILOR UCIGAŞI
Primiţi dragi sfinţi şi ruga turmei:
Feriţi de ei parlamentarii,
Că merită la urma urmei
O moarte bună... şi ţânţarii.

ASIGURARE
(politicianului înţepat în cap de ţânţarul ucigaş)
De medic, clar îţi dau de ştire,
Nevoie n-ai să te trateze;
La dumneata, din fericire
Nu are ce să infecteze!

Gheorghe BĂLĂCEANU

LA RÂND
După ce-au ajuns acasă,
În pat, la lumina lunii,
Ea a gângurit sfioasă:
- Ai intrat... În rândul lumii!

OPŢIUNE
Ştie azi o ţară-ntreagă:
Medici bine pregătiţi
Nu mai stau aici pe şpagă; -
Merg "afară"...că-s plătiţi.

CĂZUT... LA DATORIE
A băut vreo zece kile,
Iar spre seară, la priveghi,
Spuneau: - A murit cu zile
Fi'ndcă vinul... era vechi!

CHIRIAŞUL
Întrebat despre chirie,
A răspuns pe-un ton hazliu:
Să plăteşti o datorie
Niciodată... nu-i târziu!

Constantin MOLDOVEANU

GENERAŢIA EPIGRAMIŞTILOR

EPIGRAMA
Aşa cum pentru o reţetă
Dozezi atent în eprubetă,
Doctoria,
Tot astfel şi în epigrame
Să torni cu grijă-n miligrame
Ironia.

UNUI ACTOR
La teatru mulţi vin să te vadă,
Faci pe beţivul, magistral,
Dar evident e că pe stradă,
Joci rolul mult mai magistral!

UNUI TÂNĂR
Te-atenţionez, eu nu te sap,
Dar ai greşit a doua oară
Deşi-ţi bagi minţile în cap
Tot mai rămân pe dinafară.

UNEI DOCTORIŢE CU MULT FARMEC
Ca pacient pot afirma
Că tu ai calităţi, comori:
Ca medic bun poţi vindeca,
Iar ca femeie poţi s-omori!
Petre-Paul DIMITRIU (1900-1979)

UNEI SOŢII
Când soţul gura ţi-o sărută,
Tu te gândeşti că-i de plăcere.
Dar nu, metoda-i cunoscută:
De-a te reduce la tăcere!

UNUI VÂNZĂTOR DE VINURI
Spunea că două sorturi are
Şi nu-l pot face să priceapă,
Că au perfectă-asemănare
Ca două picături de apă!
Georgeta-Paula DIMITRIU (n. 1929)

DIFERENŢĂ ÎNTRE GENERAŢII
Ne daţi azi sfaturi desuete
Căci, vai, un lucru voi uitaţi:
Aveaţi tăbliţă cu burete
Noi suntem computerizaţi

MOŞ CRĂCIUN
Cadou sub brad am căutat
Dar am cam aşteptat în van
Ceva el totuşi mi-a lăsat
C-am mai crescut cu înc-un an!
Marius TIBA (nepot n.1992)

RONDELUL PAPUGIULUI
Nicicând nu este prea târziu
Când ai să faci un bine-n lume
Sunt vorbe vechi și nu sunt glume
Ce se transmit din tată-n fiu.

Așa-i la toți cei cu renume
De la cel blond la tuciuriu:
Nicicând nu este prea târziu
Când ai să faci un bine-n lume.

Dar este câte-un papugiu
Ce are-o datorie-anume
El o și trece la „postume”
Aflând de fapt ce toți o știu:

Nicicând nu este prea târziu.

SONETUL SUPERSTIȚIEI
Pe strada mea a apărut un câine
Ce latră a pustiu de-o săptămână,
E-un ciobănesc cum vezi doar pe la stână,
Hrănit cu mămăligă, zer și pâine.

Spre-altundeva plecarea și-o amână,
Răbdare am, că poate pleacă mâine,
De nu, m-am hotărât pe loc, poimâine
O să mă duc spre el c-o joardă-n mână.

Dar îmi retrag ideea de lovire,
Fiind și superstițios din fire,
Că poate e un semn trimis de Domnul,

Deci iau un os, i-l dau, stau pe-o banchetă,
Chiar de e noapte, nu mă prinde somnul…
În schimb m-a prins spurcatul de manșetă.
Vasile LARCO

RIDENTEM DICERE VERUM!

SONET PĂTIMAŞ
Sunt trubadur din vremi medievale
Mânat la drum de-o patimă eternă;
Mă-mbăt şi cânt în orişice tavernă
Pe care soarta mi-o iveşte-n cale!

N-am pat cu aşternut, sub cap n-am pernă,
De crai mă ştiu codoşii-n mahalale,
Beau şi mă-ntind cu hoţii la taclale
Turnând pe gât poşirci ca-ntr-o cisternă!

Iar dacă-un critic de literatură
Nedrept mă-mpunge, clocotesc de ură
Că-s arţăgos precum Villon, poetul,

Şi dacă simt că s-o iţi atacul,
Din teacă-ncerc să smulg rapid tesacul;
Apuc mânerul, trag, si scot... sonetul!!

SONETUL RAFINATULUI GUST...
Apuc mânerul, trag , şi scot sonetul
Să-l dăruiesc, vrând, tinerei domniţe,
Pe care-aseară, într-un bar de fiţe
O însoţea un tatuat: Brunetul

Cel ras în cap , cu barba în şuviţe
Ce-a ros doi ani într-un bulău pesmetul
Că doar plasase – ăsta e secretul –
Pe alt domeniu feudal, ,,fetiţe''...

Dar juna cea purtată prin castele
De ,,impresarul''cu ,,fotomodele''
A chiţcăit atunci s-o las în pace.

Mi-a zis: - Ce vrei? Sau eşti cumva ,,sticlete''?
Şi nu umbla la mine cu sonete,
Că mie doar manelele îmi ,,place''!

Vasile VAJOGA

MINIROMANŢĂ
Mi-e dor de un sărut de fată,
De jocuri, de plimbări, de lunci,
Mi-e dor de piața de-altădată…
Cu prețurile mici de-atunci!

EXISTENŢIALĂ
Cu gândul la un colț de pâine,
Afirm o vorbă cu temei:
Nicicând n-or duce-un trai de câine
Acei ce sunt vestiți câței.

UNUI ARTIST ŞI POLITICIAN
Ești actor cu greutate,
Dar să tac acum nu pot
Și îți spun, tu din păcate,
Prea ,,joci teatru" peste tot!

Mihai HAIVAS

DRAGOSTE (EXAGERAT DE) OARBĂ...
Iubito, s-a-ntâmplat un lucru rar:
aseară – ai cuvântat ...ca un birjar!
De se va repeta încă o dată,
rişti să te dea birjarii-n judecată...
(pentru un plagiat destul de clar
din ...elevatul lor vocabular).

Dar dragostea e oarbă, draga mea,
nu te jena, deci nu te ruşina:
orice ai spune, muză erudită,
în ochii mei n-o să te compromită.

Vorbeşte cât de plastic, tu, comoară:
tot te ador, stea universitară!
(căci replicile tale care-mi plac,
sunt cele ce m-ajută, iar, să tac...).

Bogdan ULMU

PROMISIUNE ELECTORALĂ
Cum n-aveţi bani tractorul să-l plătiţi,
Un bou la plug v-ar prinde foarte bine;
Aceia care boul vi-l doriţi,
Îl veţi avea... de mă votaţi pe mine!

Gheorghe BĂLĂCEANU

FEMEILOR
Fără voi, fiinţe sacre,
Zilele ne-ar fi confuze,
Căci am fi lipsiţi de muze,
De neveste şi de... soacre!

Constantin OSTAP

CÂRCOTAŞII
Minţi având întunecate
Rol jucând de ,,pierde vară",
Se afirmă, din păcate,
Prin părerea lor contrară.

Aurel BAICAN

RIDENTEM DICERE VERUM!

BIBLIA ÎN VERSURI
Când făcut-a Universul,
De puţin greşi Prea-Sfântul:
La-nceput n-a fost Cuvântul...
Fost-a ...versul!

AUTORULUI VOLUMULUI „HAŞMIŞURI UMORISTICE"
Acid, otravă, dulci haşişuri,
Săgeţi, morală, spini, cuţite,
Găseşti cu sutele-n „Haşmişuri" ,
Dar numai două-s reuşite!

UNEI ANUMITE DOAMNE
Ai şi card şi fard şi Ford,
Aur, platină, valută...
Toate-mi plac şi-aş fi de-acord,
De n-ai fi atât de slută!

PĂSTOREL-BACOVIANĂ
De-atâta vreme văd că plouă,
Cum totu'i ud, cu apă plin,
Am o-ntrebare, nu prea nouă:
De ce nu ar ploua ... cu vin?!

Val ANDREESCU

DAMA FĂRĂ CĂMILE
după **Al. Dumas-fiul**
O damă din pustiu-apropiat
Primise-n dar o turmă de cămile
Pe care un şeic, pe căi subtile,
O câştigase la ruletă-n sat.

Ea turma iute şi-o amanetase
Spre-a întreţine-un sexy beduin
Ce-i oferise-un orgiac festin
Pe când în oaza sa o invitase.

Cei doi trăiră-o viaţă ca în basme,
Fix ***nouă săptămâni şi jumătate,***
Când fondurile fură terminate
Şi-n viitor se profilau fantasme.

Şeicul, ce pândea la cotitură,
Descoperise-al oazei vechi stăpân
Şi-l convinsese iute pe jupân
Să i-o cedeze lui printr-o procură.

Disputa se sfârşi printr-un duel,
Şeicu-având drept armă-un suplu joker
Cu care câştigase şi la poker,
Din cărţi de joc, un valoros castel.

Eugen DEUTSCH

CONFESIUNE
O femeie măritată
Cu amanţi peste tot locul
Se plângea, vărsându-şi focul
Că-i puţin împrăştiată.

AMINTIRI DIN LICEU
Îl citeam Eminescu
Şi bine că-ţi mai aminteşti
Ne plăcea de Odobescu
Dar mult mai mult de Odobeşti.

DISPERĂRILE IUBIRII
Mi-e dor de trupu-ţi cald şi mătăsos
Şi urlu să m-audă mahalaua
Căci fără tine-s nebun furios…
Mi-am rătăcit prin casă pijamaua!

Mihai BATOG-BUJENIŢĂ

POETUL DE DUZINĂ
În legea lui scorneşte versuri,
De bună seamă, când se scoală,
Recomandate-n caz de boală,
În insomnii, precum şi-n stresuri,

El, după ce-a trecut prin şcoală,
Importă vorbe, schimbă sensuri,
În legea lui scorneşte versuri,
De bună seamă, când se scoală.

Mai face-n caz extrem, demersuri,
Ce-s redactate doar pe-o coală,
Când i-a rămas punguţa goală
Şi-n drum spre alte universuri...

În legea lui scorneşte versuri.

Aurel BAICAN

CĂSNICIA

Pe când o fugăreau de zor ogarii
O Vulpe fu de un Măgar salvată
Care s-a-ndrăgostit de ea pe dată
(Cum se îndrăgostesc mai toţi măgarii...)
Deşi prin gând nici nu-i trecea măcar
Şireata Vulpe a-ncercat să pară
Că e îndrăgostită de măgar,
Exact ca-n „Visul unei nopţi de vară”.
Visând confort în carul căsniciei
Cucoana, dominată de ambiţii
Desfăşurându-şi arta vicleniei
Iubitului i-a pus nişte condiţii
„Ne vom schimba regimu-alimentar,
N-o să mai paşti de-acum prin bălării,
Te vei reprofila ca bucătar
Şi ne vei pregăti... găinării.
Gândeşte, bietul, în ce vrea să-l bage
(Că nu e prost deşi adesea rage!)
Cercă să pară calm în faţa ei
Şi-i spuse-aşa: „Cucoană, uite ce-i,
Eu recunosc, desigur, că-s măgar
Şi că mai pasc ades prin bălării,
Dar trag din toată inima la car
Şi nu fac niciodată măgării!
Că printre noi mai sunt şi potlogari
Or fi, nu zic, dar ăia-s alţi măgari.”
Sfârşind astfel de lămurit iubita
(Uitând pe loc de clipa cea nefastă
Când s-a gândit s-o ceară de nevastă)
Iubitul i-a şi arătat... copita!

Morala din final urmează
Şi-n primul rând se adresează,
Urechilor de ascultat
Şi fetelor de măritat:
Să tragă singurel la car,
Nu mai găsiţi nici un măgar!

Costache PLĂCINTĂ

POETUL NEMURITOR

Purtat de îngeraşi de-o lungă vreme
Prin vaste zări talentul să-şi alinte,
Nemuritor rămâne prin cuvinte
Acest poet cântat des în poeme.

Cu harul său inoculat în minte
Pe drumul presărat cu crizanteme
Îşi înfăşoară veşnicia-n gheme,
De el să ne aducem des aminte.

În strofele frumos meşteşugite,
Ce ţin aprinsă lampa nemuririi,
Nu veţi găsi iubiri dezamăgite

Ci-alese spicuiri de fantezie
Umplând întruna cupa fericirii
Să bea un însetat de poezie.

NAVETISTUL

În trenul de navetă prima dată
N-am mers din o turistică plăcere
Ce să aducă-n suflet mângâiere,
Ci-am fost forţat de-o clauză dictată.

Cât iau acum pe mere, dau pe pere,
Zicala-i şi la mine aplicată,
Căci nu am mers pe blat, zău, niciodată,
Doar din aceasta n-am să fac avere.

Când trec prin staţii veşnic mohorâte,
De ce n-am renunţat mă-ntreb întruna
Că mulţi amici au vrut să mă-ntărâte:

Ei mi-au dat sfaturi de-a uita comuna,
Să las şi eu (re)corduri doborâte,
Dar n-am s-o fac, de-ar fi să cadă Luna!

Sorin COTLARCIUC

LINIE DE CREDITARE
O ridicare în eficienţă
A unor capete conducătoare,
Reclamă un transplant d-inteligenţă
Făcut cu-o păguboasă finanţare.

Mihai STANCU

ALEŞILOR ŢĂRII
Acum, că anu-i terminat,
Aleşii au găsit cu cale
Că vremea e de semănat...
Promisiuni electorale!

Mihai CABA

ÎNCĂ SE POARTĂ
Dând din coate nemilos,
Avansează cu folos
Şi odată avansat,
Crede că a meritat.

Ioan Mugurel SASU

Vasile LARCO – Iași

HOROSCOP

Unora, de vrei să crezi,
Doar atât le precizezi:
În ce zodie trăiești
Și-ți va spune cine ești!

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 1
***Berbecu*-i bătăios de fel,**
Cum sunt făloasele cornute
Şi este legendarul miel
Ajuns la blânda senectute.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 2
Taurul e tare-n coarne,
Face-ntruna pe eroul,
Poate munții să-i răstoarne
Și nu stă-njugat ca boul.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 3
Gemenii sunt împreună
De e soare ori furtună,
Doar pe noi, în chip aparte,
Răutatea ne desparte.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 4
Racul, şi luaţi aminte,
Merge înapoi, cum poate,
Dar să meargă înaine,
Pot să-l iau la mine-n spate!

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 5
***Leu*-i supărat, se teme,**
La vânat el nu se-avântă,
Căci luatu-s-a, de-o vreme,
Şi cu euro la trântă.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 6
Fecioara e ca-n primăvară
Plăpândul ghiocel sfios,
Timidă-aşteaptă să-i apară
Pe calul alb chiar *Făt-Frumos.*

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 7
Ea, ***Balanţa***, nici o vină
N-are şi e de mirare,
Chiar de talerul înclină
Către partea celui tare.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 8
Scorpionul pare fin,
Chiar şi simpatii adună,
Dacă n-are-n ac venin,
Ci o poantă foarte bună.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 9
El, ***Săgetătorul*** ţine
Din săgeţile-i o mie,
Numai una pentru mine
Să atac prin ironie.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 10
Vorbe grele nu încap:
Capricornul e un ţap,
Uneori, întâmplător,
Este ţap ispăşitor.

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 11
Vărsătorul are harul
De-aşi vărsa pe gât paharul,
Iar pe cele cu venin
Le preschimbă-n *vin-pelin.*

DEFINIȚIE ZODIACALĂ 12
***Peştii*-n apă se strecoară**
Că-i a Domnului comoară,
Vin doreşte la agapă...
Că i s-a urât de apă.

RIDENTEM DICERE VERUM!

LA PETRECERE
Deşi golit-a „n” pahare
A stat ca stânca în picioare
Abia târziu, în consonanţă
L-au dat de-a dura-n ambulanţă!

MODA MODELELELOR
Azi fete-nalte sunt mai căutate
Subţiri, mlădii, cu mersul de feline,
Ce nu vor fi nicicând împiedicate
În rochia ce cade de la sine…

DESTIN
Insul n-a urmat vreo şcoală,
Zânele i-au dat în dar
Mult noroc… (nu şi morală!)
Şi-a ajuns miliardar.
Aurel POPESCU

●

MOTIVAŢIE
Pe marginea funebrei gropi
Cădelniţau vreo patru popi
Ce plâng şi ei, mâhniţi sărmanii,
Că trebuie să-mpartă banii.

URARE
Mă rog ca soacra s-o mai ducă
Măcar un an, biata mămucă,
Că doar atunci intră-n vigoare
Poliţa ei de-nmormântare.

TEAMA
Când un danci veni pe lume,
Se-ngrozi bătrâna barză,
Auzind un rrom cum spune:
Prinde-o, fă, s-o fac cu varză!
Dan Teodor DĂNILĂ

●

OLIMPICILOR ROMÂNI
Când aţi plecat, viteji, cu fală,
Speranţele curgeau şuvoi,
Dar rămânând cu mâna goală,
Le-aţi adus, pe ele... înapoi.
Constantin PROFIR

HOŢII DE BUZUNARE
Prădalnici, şmecheri şi-aroganţi,
Ei n-au nici pic de remuşcare,
Căci fură, după guvernanţi,
Ce-a mai rămas prin buzunare...

RIME CEFERISTE
Trenule, maşină mică,
Eu ţi-aş da-ntr-o zi toţi banii –
Să-l aduci pe Ionică
Şi să-i duci pe toţi Ivanii.
Gheorghe BÂLICI

UNUI LIDER DE PARTID
Să ne convingi, nici o speranţă,
Oricât te crezi de orator
Căci minţi mereu cu nonşalanţă
Sperând un vot de la popor.

REACŢIA UNOR PARLAMENTARI
Buimăciţi de somn, blazaţi,
Validaţi de naţiune
Ei se-arată revoltaţi
Că-i trezeşt-o moţiune.

CORUPŢIE FĂRĂ CORUPŢI
În prima zi coruptu-i arestat
În cea de-a doua, este judecat
A treia zi-i găsit nevinovat
Iar în a patra est-eliberat.
Aurel TRAŞCĂ

UNUI CLĂNŢĂU
Păr bogat şi negru mură
Nu mai are,-n schimb, dantură;
Cred că-i clară-nvăţătura:
A muncit mai mult cu gura.

LINGĂUL ŞI FOSTUL ŞEF
Născut din caractere slabe,
Pe fostul şef l-a adorat-
L-a slugărit în patru labe
Şi-acum se pune pe lătrat.

CONFESIUNE
Important la vârst-a treia,
Când problema e mai grea
Nu-i cum cucereşti femeia,
Ci, cum poţi scăpa de ea.

REVENIREA LA DOMICILIUL CONJUGAL
Fugită cu-n voinic din sat,
Se-ntoarse, dup-un timp voioasă
Şi soţu-o iartă c-a plecat
Dar nu şi că s-a-ntors acasă.

CALEA LACTEE (MADRIGAL)
Bărbaţi, femei-au toţi un drum
Şi-n viaţa de necazuri plină,
Pe Drumul Robilor şi-acum
Zăreşti femei cărând lumină.
Elis RÂPEANU

CUM ÎI CAPUL, ŞI IDEEA
Mai marii ţării strânşi la sfat,
Nu au ajuns la rezultate:
Din capetele lor de stat
Ieşeau ideile pătrate!

CARACTERISTICĂ
E-un dascăl foarte-apreciat –
Robust, sever, cu şcoală veche;
Pe câţi elevi i-a urecheat,
Acum sunt toţi… într-o ureche.
Ion DIVIZA

ASTRONOMICĂ
Carul Mic şi Carul Mare
Le-ai pus, Doamne, la loc sfânt,
Sus, pe cer. Dar, de ce oare,
Ai pus boii pe Pământ…

ECONOMIE DE PIAŢĂ
Pe-o copertă superfină
Râde-o divă sex-model:
Eu n-o cumpăr din vitrină,
Că-i mai ieftină-n… bordel!
Efim TARLAPAN

RIDENTEM DICERE VERUM!

OGLINDA VS. FEMEIE
Femeia şi oglinda se acceptă
Într-un tandem cu două antiteze:
Oglinda nu vorbeşte dar reflectă
Iar ea vorbeşte făr' să reflecteze.

O FEMEIE COCHETĂ
E veşnic bine îmbrăcată
Căci poartă-n văzul orişicui,
Poşeta bine asortată
Cu portofelu-amantului.
Amalia COSTINESCU-CRUSOS

●

O FATĂ MODESTĂ
Economicoasă fată,
Tot ce vrei ea îţi arată;
Din cravata mea uzată
Fustă şi-a făcut… plisată.
Mircea POPOVICI

●

UN AVIATOR PASIONAT
Pe-acest tip simpatic, tonic,
Evadat pe varii rute,
Şi când nu-i în supersonic
Îl găseşti cu… „paraşute"!
Ioan ZAHARIA

●

DESPRE FEMEI
La vârsta mea! Să mă scutească!
Şi în mod sincer spun aşa:
Decât cu babe la cafea,
Petrec mai bine c-o „Fetească"!
Mihai BATOG-BUJENIŢĂ

●

FEMEIA, ETERNA POVESTE
Cu declaraţii parfumate
L-a dus cu preşul, uşurel;
Treptat, văzând-o cam ce poate,
Cu preşul azi o duce el.
Eliada SCORŢARU

UNUI BARMAN
Pe Marte de-am ajunge într-o zi
Nu văd deloc de ce ne-am bucura:
Eu fără aer n-aş putea trăi,
Tu, fără apă, n-ai putea „lucra".

PRIN RESTAURANTELE IEŞENE
„Trei salcâmi" sau „Trei sarmale",
Vaduri vechi cu noi chemări
Şi tot trei, dar la plecare:
Încâlcitele cărări.

POETICĂ
Domnule poliţist, e prima oară !
Poate-am condus puţin „nelimpezit"
E-adevărat, „băşica" s-a-nverzit
Dar nu simţiţi un zvon de primăvară?
Costache PLĂCINTĂ

DECLARAŢIE DE DRAGOSTE
O ştii şi tu, o lume-o ştie,
Că te iubesc la nebunie,
Dar cred că-i clar şi lămurit
Că încă n-am înnebunit!
Sanda TOMA

POLITICA DEGHIZĂRII
Lupul s-a-mbrăcat în lână
Și s-a dus oaie la stână,
Dar și-a regretat impulsul
Seara, când a fost cu mulsul!
Emil IANUŞ

AVATAR POLITIC
Vechea lege, pot să jur,
Fost-a ca o piază rea:
Teoretic, aur pur,
Practic, însă... tinichea!

MOTIVAŢIE CONJUGALĂ
Declara un domn în frac
Pe terasă la o bere:
Divorţează că îi plac
Numai... lunile de miere!

DECLARAŢIE DE DRAGOSTE
Nevasta lui e o dulceaţă,
Spre infinit iubirea-i tinde,
Ar strânge-o-n braţe-ntreaga viaţă...
Păcat că nu o mai cuprinde.

O NOUĂ ZI
În zori, prin cel semnal sonor,
Tot somnul înspre hău se-ndreaptă,
Doar că un ceas deşteptător
Trezeşte, însă, nu deşteaptă.

OMUL DARNIC
E generos cu orişicine,
Să fiu crezut, fac semnul crucii:
Ar da şi haina de pe sine,
Iar soaţei lui, „i-ar da papucii".
Vasile LARCO

Ioan HODAŞ – Vaslui

ŞANSA

Veacul pe care-l petrecem,
Ne oferă ca să-l trecem
Câte-o mică-mare şansă
Fără-a ţine cont de branşă:
Şanse au care muncesc
Dar şi cei ce lenevesc,
Chiar mai multe cei din urmă
Cu instinctul lor de turmă.
Hoţii au destule şanse,
Cât şi cei ce stau de şase
Şi acei ce-n cap au haos,
Ori care se roagă-n naos.
Şanse au antreprenorii
Precum şi violatorii.
Şansele străinilor
Şi-a autohtonilor
Sunt la fel de căutate
Precum sarea în bucate.

Sunt şanse de promovare
Pentru cei cu punga mare
Şi nu gândiţi că au parte
Toţi acei care au carte.
Şansele-s a geniilor
Şi-a fărădelegilor.
Şansele-s a deprimării,
Şansele-s a depravării,
Şanse-ncarceraţilor
Şi-a eliberaţilor.
Şanse sunt a boşilor
Şi a păcătoşilor.
Şanse-s a drogaţilor
Şi-analfabeţilor.
Şanse-a derutaţilor
Şi a asistaţilor.
Dar de cât să fac păcate,
Pentru cei ce nu au parte,
Zic cu amărăciune-n glas:
Găsiţi voi care-au rămas.

Reflecţii filosofice

(după Brâncuşi)

La douzeci de ani, dacă n-arăţi frumos,
Lipsit de energie, gentil şi graţios;

La treizeci de ani, puternic de n-arăţi,
Cum arătau străbunii transmiţători de sorţi;

La patruzeci de ani, de n-ai ajuns bogat
Dintr-un venit muncit sau altfel câştigat,

Iar la cincizeci de ani de nu eşti înţelept,
Să fii cu mintea coaptă şi suflet mare-n piept.

La şaptezeci de ani de nu eşti om normal,
Ca să-ţi trăieşti în tihnă concediul premortal:

Nu poţi fi nici fălos,
Că eşti un om frumos.

Nu poţi fi nici puternic,
Atât cât eşti nevrednic.

Nu poţi fi nici bogat
De minte scăpătat.

Nu poţi fi triumfal
În plan sentimental.

Eşti pui de teozof,
Nicicum de filozof.

Carol FELDMAN – Israel

MONOLOG DESPRE ÎMBOLNĂVIREA UNUI LUCRU SĂNĂTOS...

- De când mă ştiu mi-a plăcut să râd. De aia am căutat râsul în toate formele lui – în povestiri, în literatură, la radio, televizor, la cinema – peste tot unde am simţit că-mi dă ceva… Că se lipeşte de mine firesc. În acelaşi timp, am avut şi mai am, cred, şi darul de a-l "depista"; iar atunci când vreau să-l găsesc şi nu-l găsesc, încerc să-l provoc din proprie iniţiativă… S-ar putea să sune cam lipsit de modestie, dar, credeţi-mă, am dovezi!...

Pe scurt – fiind un fan al râsului, l-am căutat nu numai în viaţa de toate zilele (misiune nu uşoara!), ci şi in formele lui sus amintite, care şi ele – depinde de noi – pot fi de toate zilele… Aşa am procedat eu şi continui, asta aducând calităţii mele de… UNU', un plus! Bravo mie! (Scuzaţi-mi din nou lipsa de modestie! Nu e! E doar un fel de…umor…).

Monologul de azi este rezultatul nemulţumirii mele (de mai multă vreme) de felul cum sunt folosite azi satira şi umorul, de aşa zişii producători ale acestora. Nemulţumit până într-atât că… nu mai râd. Să fiu chiar atât de depăşit de puterea înţelegerii lui, datorită schimburilor de generaţii? E şi asta, fără doar şi poate, un motiv, deşi eu consider că nu mi-am pierdut acest spirit atât de încuibat în mine... Şi mai ales că, simt că vreau să râd! Dar pentru asta – s-o spun popular – trebuie să fiu gâdilat! Şi majoritatea celor care se erijează în producătorii râsului – referirea fiind la cei de la televizie, care-i "şuk"-ul (piaţa) cea mai mare unde se vinde marfa asta – nu prea ştiu exact cum s-o facă. D-aia, ei nu mă gâdilă!

Nu mă fac "Moişe Grois" (care ştie tot), dar mă consider, cât de cât, cunoscător la acest capitol; să nu creadă cei pe care-i critic că nu am habar. Ei, pur si simplu, nu ştiu ce se face cu râsul!

Da, eu vorbesc ca unu' care a citit mult umor, avându-l pe Shulem Aleichem al nostru pe primul plan. Saă nu uitam că el a poruncit (poate – a 11-a porunca!) : "Râdeţi, râsul e sănătos! Doctorii ne îndeamnă să râdem!"

Da, eu vorbesc ca unu' care i-a văzut şi admirat şi pe Stroe şi pe Crişan şi pe rusu'-evreu Raikin şi pe Djigan… Ultimul spunea : "O zi în care n-ai râs, e o zi pierdută!"… Deci, am şi eu o oarecare "carte de vizita"…

Acu', la ce vreau să mă refer: programele de satira şi umor de la televiziunea noastră (israeliană). Cantitativ – multe. Calitativ – puţine. Repet: nu se ştie ce trebuie făcut cu râsul! E folosit brambura, şi mai ales – asta mă enervează şi mai mult – (vezi "Gav hauma" – Spatele naţiunii), şi-au făcut ca obicei, după ce spun ceva de râs, ei singuri se prăpădesc de râs, râzaâd cu atâta poftă de ce-au spus şi făcându-te să te minunezi: "De ce râd ăştia, dom'le?"… Eu ştiu că acela care spune un banc, o face ca acel ce îl ascultă să râdă. Să râzi tu (cu sprijinul celor din jur) de bancu' spus de tine?!... E – cum se face – se imprima râsul la comandă: "Ha, ha, ha! Aici se râde!..."

Vorbesc de emisiunea unui om de televizie totuşi talentat, ca Lior Șain. Programul lui pierde mult prin numărul cam mare şi nejustificat valoric de participanţi. Inclusiv – lipirea artificiala şi a vreunui politician! Şi umorul programului este uneori debil, mai ales prin folosirea lui "keilu" ("ca şi când" – expresie folosita când trebuie şi când nu) a… spontaneităţii… Iar satira este uneori mult prea politizată şi personificată (Uhu! Ce expresii la mine!), neputând uita – totuşi – ca Lior e şi tovarăşul de viaţă al deputatei Meirav Mihaeli… Totuşi – a fost bună satira la adresa lui Iair Lapid, şeful lui "Ieş atid"! In acelaşi timp, resping chiar cu indignare, încercările idioate de satiră axata pe tema Holocaustului! Trebuie interzis – în pofida democraţiei – aşa ceva! Holocaustul nu e un subiect ce poate fi satirizat! Ruşine!

Şi despre un alt program de satiră şi umor – "Eret nehederet"- Tară minunată, nu prea am de spus laude… Din contra. Aici si scălâmbăiala, strâmbăturile – aşa zisele imitaţii, nu mă fac sa găsesc mult doritul ras.

Şi încă un program nou de satiră, nu de mult născut, care se numeşte "Ad kan"- Până aici; e bine intitulat – până aici s-a mai râs, de aici... trebuie să cauţi râsu' cu lumânarea…

Da, mi-e dor de "Nikui roş"-"Curătirea capului"* , mi-e dor de Moti Kirshenboim!** Mi-e dor de umorul şi satira adevărate! În general, şi în special, la televiziune. Căci, vreau să râd! Îmi place să râd!

P.S. Ce se-ntâmplă azi cu cele spuse? Un pic – v-am spus. În mare: Râsul a ajuns… de râs!

* Unul din programele de satiră şi umor, cele mai reuşite.

** Cel care a creat "Nikui roş"

Dumitru V. MARIN – Vaslui

„ZĂPADĂ PE FLORI DE CIREȘ în spațiul pentru iubire”
(Fragment)
(Ediția a II-a revăzută și adăugită)

*
* *

Meci mare pe proaspătul stadion din Vaslui. Divizionară B cu Florescu și Porumboiu mijlocași, Spirea mingicarul, înaintaș. La cârma echipei un doctor și un profesor, ardelean de origine, amândoi mari mafioți. Cheflii și cartofori, petrecăreți dar buni de gură, aranjori de clasă. Lângă ei un avocat cu ghiuluri mari pe deget se agită cu glas stricat de atâta fumat. Echipa „merge” și nu prea. Florescu pune o pasă laterală și Ivan trimite puternic „dincolo de stele”, Spirea le înnoadă picioarele la câțiva și „pune” lui (Sandu) aripioară care ratează copilărește. Porumboiu prinde un șut de zile mari și marchează strigând cu năduf: „na-ți-o-n aia a măti, să mă ții minte”. Aude tot stadionul dar nimeni nu zice nimic. Portarul către vasluian: „ba, pe măta, boule!” Spectatorii care săriseră în sus de bucurie, descumpăniți un moment, după care:

- Huo, huuuo! Calcă-l Belule! Și încep expresiile pornografice.

În tribune se află și un grup de fete „păzite” cu privirile de câțiva flăcăi focoși cu unul mai țigănos. Par a fi jucători de la o echipă din județeană. Unul mai îndrăzneț îi suflă Elenei la ureche:

- Știi salutul chinezesc?

Ea-l privește fără să răspundă. El, pe nas:

- Mihoho!

Celelalte chicotesc pe înfundate, Elena zâmbește. Reia blondul, tot către Elena:

- Vrei să te învăț și o invitație tot în chineză?

- ?!

- Hai fa-n fân!!

Râsete, voie bună, băieții se strâng lângă fete uitând să huiduie arbitrul. Când acesta fluieră un ofsaid țigănosul din apropierea Genovevei:

- Bă, bou cu țâțe, bagă-ți fluierul în altă parte dacă nu știi ce să faci cu el! apoi, repede către jucătorul local: Ia-l, ia-l, ia-l cu fulgi cu tot. Așa-i trebuie!

Între timp Sandu, blondul o mângâie discret pe Elena Șorea și ea pare că nu observă. Într-un final el îi strânge mâna și ea acceptă răspunzând ușor.

- Știi ce, șoptește el, vrei dragoste americană?

Fata se uită întrebătoare, gata să se îmbujoreze.

- Uite, ce să mai pierdem vremea cu vorbe: hai să mergem: tu înainte, eu după tine, până ieșim. Apoi am eu un loc...

La 1 - 1, tribunele vuiesc îndelung, cu urlete, înjurături, oftaturi. Grupul se subțiază cu câte doi deodată...

*
* *

O conversație cu vecinii de compartiment într-un tren face plăcută trecerea timpului. Dar tot o conversație poate da senzația de greutate, de apăsare specifică sufletelor aflate în imposibilitate de a se înțelege. Și în tren se poate „petrece cu vorbe”.

Un sentiment al zădărniciei se înșiruia în mersul uniform al trenului și pe măsura kilometrilor parcurși se accentua, anihilându-i din gândurile frumoase făurite în orele de veghe și meditație.

Plecase cu ghimpi în suflet în călătoria asta nădăjduind în clipe de comuniune sufletească cu ființa în care să recunoască urmele afecțiunii ce-l înaripase. Nici un moment nu-și închipuia că reduta asta informă care era sufletul ei putea fi cucerită dacă era hotărâtă s-o apere pentru că în cutele elastice ale sufletului ei simțea că nu poate pătrunde fără voia ei. Și nici nu voia. O rugase să-i spună deschis dacă i-ar face plăcere să călătorească împreună completând că numai de dragul ei o face, prezența lui în oraș fiind necesară. Minutele de dezbatere în doi din ziua precedentă puteau fi reduse la frământări fără rost pentru unul, indiferență interesată pentru ea.

Era o zi frumoasă și rupsese din timpul îngrămădit să-și bucure ochii de prezența ei. Gheara din piept își atenua prezența la fiecare zâmbet silit prin care voia să accepte și prezența lui, deși el decidea. Era ca o apă tulbure în care pescuitul e o simplă dorință. Intuia perfect ce e în sufletul ei asaltat de incertitudini, „sfaturi", bârfe. Acceptase până acum condițiile ei nu din slăbiciune ci din calculul celui dispus la orice pentru, menajarea cuiva. Ea se străduia să pară normală mascând prost interesul pentru această tabără.

- Ascultă, Elena, faci ce vrei, accept orice-ți impui tu, dar nu și bătaia de joc! Tu crezi că pot eu fi omul care să țină de roata tractorului spre amuzamentul tractoristului?

- Nu pricep. Ce vreți să spuneți?

- Nu e cazul de explicații acum, timpul mă presează prea mult să fiu concret și complet, așa că renunț. Dar vreau încă o dată să-ți spun ceva: am venit către tine ca spre lumina frumoasă a zilei de azi. Am acceptat atâtea și sunt în stare să fac altele, inclusiv prostii, numai și numai de dragul tău. De ce să umbli cu minciuni față de mine? A fost vreodată nevoie să te ascunzi de mine? Ca întotdeauna, faci ce vrei tu!

- Știi... dacă ai vrea să uiți...

- Ce să uit. Și așa uit prea multe numai pentru că-mi ești așa de dragă, dar nu faci bine crezându-mă naiv. Alaltăieri, n-ai putut sau n-ai vrut să vii?

- N-am mai venit!

- De ce?

- Am plecat cu 12.

- Din nou, de ce mă minți? Crezi că nu știu „ruda de la stadion"?

Discuție sterilă, prin care el afla gradul de interes al fetei într-o acțiune în care totul depindea de el. Știa că supărându-l pierde deplasarea. Se aștepta la o furtună și acum jubila că scapă numai cu atât. El nu se putea gândi că ar lovi în sufletul ei. Era atât de învolburat, atât de mâlos în curgerea sentimentului încât simțea discuția violentă mai mult ca necesară. O amână totuși cu gândul topit în asfaltul pe care ea îl călca nepăsătoare.

... Așteptau în soarele dimineții venirea lui. Voiseră să intre într-un sediu dar ca două necunoscute ce erau nici vorbă să se poată. Elena se mai îndoia încă de rezulatul prefăcătoriilor ei, dacă totuși îl „prinsese" să nu schimbe totul, inclusiv plecarea ei. Destăinuirile către colegă îl compromiteau într-un fel pe „delegatul" lor dar simțea nevoia să-i mai facă un dușman. Ce-i păsa de omul acesta care afirma că ar face totul pentru câteva minute de fericire ale ei, eventual împreună cu ea. Era la vârsta maximei instabilități și dacă azi unul îi făcea ochi dulci părea a-l iubi, pentru a-l uita ziua următoare. I se părea trainică numai legătura cu Eva. Tocmai ea. Își închipuia că anii ei înainte îi dăduseră experiență deci putea să-i urmeze sfaturile. Nu-și închipuia că tocmai ea va fi cea pierdută, și, cu cât mai târziu, cu atât mai rău. Acum era soare, bine...

În tren veni rujată, rimelată, tocmai să-i facă în ciudă, refuzând aproape să discute cu el, evitându-i atingerea, ochii, mâinile, inima. De fapt nu putea simți ceea ce putea el, era prea mică sufletește pentru un război atât de mare. Nici vorbă să înțeleagă riscul și implicațiile lui. Citise undeva că eroina se simțise cu adevărat alta datorită înălțimii spirituale a eroului. Acum prefera bârfa și mica ciupeală sentimentală, era într-o postură nouă, se voia actriță cu orice preț. Amână problema înțelegerii.

Furtună. Din sufletul uscat de cele mai diferite și cu totul neașteptate supoziții, din mișcarea mecanică a temerilor și incertitudinilor într-o horă rotundă se iscară tunete și fulgere tocmai în așteptate momente de liniște și interiorizare. Purtată pe un ton calm discuția ascundea convulsiuni de o tensiune extraordinară. De fapt fiecare era în căutarea bucății de suflet a celuilalt. Nici nu s-ar fi putut preciza care suferă mai mult: el, pentru senzația de trădare și îndepărtare sufletească dată și de atitudinea distantă, neașteptată a fetei. „Când ai fost tu, ieri sau astăzi? Ce s-a mai întâmplat de oscilezi într-atât încât ești în stare să dărâmi totul acum când momentul nostru de fericire trebuie să fie neîntinat?" Și rămânea cantonat într-o zonă situată la limita existenței sufletești.

Ea, pentru senzația de desconspirare, de plictiseală și de amărăciune într-o combinație inutilă și pernicioasă. Simțea în omul din apropierea ei o amenințare deși el o asigura permanent că nu va exista niciodată așa ceva. Își impunea o anume linie de conduită fără să știe prea bine de ce, fără a face pe gustul cuiva. Era absentă cu sine și cu alții. Obosită și descurajată ar fi așteptat de la el o altă atitudine care să înlăture gheața strecurată fără voia ei în suflet. Ascultase interzisă ceea ce îi șoptea el și nu-i venea deloc bine, într-un fel ar fi vrut ca el să facă mai mult pentru ea dar nu știa ce. Era o luptă surdă în sufletul ei: pe de o parte îl vedea că suferă, pe de alta ea însăși suferea nelămurit, și intens.

Teo scoase o hârtie și un stilou și-i așternu câteva rânduri la care ea răspunse:

„Să nu crezi că dacă ți-am dat voie în visul meu, înseamnă că ne potrivim. Așa am fost dintotdeauna, puțin indulgentă. Noi suntem două saloane de pictură, reci, distante dar realiste.

Suntem așezați la câte un capăt de lume iar oamenii ne admiră franchețea".

El: „Într-adevăr suntem noi înșine capete de lume. Ne uităm, vorba lui N. Stănescu, de la celălalt capăt al orei. Dar prea ai pătruns într-un suflet să poți ieși și, de fapt, de ce vrei să ieși? De ce să-ți iei porția de fericire fie și de o zi? De fapt atât poți lua, pentru că într-o atitudine ca până acum oricum nu mai pot rămâne cu tine. De ce nu mă lași, fericit că-s cu tine, să dau tot ce pot, cu dragoste, în perioada următoare, fără să-ți cer nimic? Nefericirea mea este să te pierd tocmai când ești cu mine. De ce să nu fim bucuroși că ne regăsim?"

Roțile trenului țăcăneau de câteva ore și ei nu participau la existența comună. De fapt începeau un drum de minuni fără să poată bănui.

Ea: „Ce poate fi viața decât un salon de pictură? Unele fragmente ale pasiunii sunt acorduri vesele, iar altele ascund în culoarea lor zvâcnirile grațioase, dar ale ruinării.

Are să ți se pară caraghioasă, Teo, dragule, concepția mea despre „meseria" de om, dar ce poți simți în acest val decât o iremediabilă tristețe. Ai încercat uneori să acoperi chipul tău, dar nu ai reușit. Zău, că nu! De fapt, ce importanță mai are o idee atunci când tu judeci suflete de foști oameni. Ai tehnici ingenioase! Mă simt epuizată și asta nu fiindcă o oboseală îmi sfărâmă noțiunea de fericire. Nu! Timpul și spațiul au fost prea punctuali. Nu ți se pare caraghios faptul că, încă, mai am încredere în tine? Nu mai pot să scriu nimic. Ce am scris până acum decât complexități înțelese de tine...

Mă culc pentru a visa cu totul și cu totul altceva decât viață. Și în acest vis te implor să nu mă judeci atât de vexant. E frumos! Ce? Tabloul vieții mele."

El: „Relativitatea judecății tribunalului este recunoscută. Dar a unui om? Elena, iubita mea, de ce iei cu două mâini ce dai cu una? De ce mi-ai spus „dragule", acum când sunt gata să sar pe fereastră de nefericire? De ce acoperi sufletul cu o culoare pastel după movul putred al orelor dinainte?

Tu ai darul, incomensurabil pentru mine de a face ce vrei, mai ales de a semăna în brazde perfecte: fericire, nefericire, nefericire, fericire, nefericire."

Ea: „Îmi pare bine că prevezi finalul, nefericirea clădită în doi. Record!"

El : „Ești grozavă. Mie mi se pare că mă străduiesc pentru fericire iar ție că amândoi „clădim" nefericirea! Nu cred că-ți spun o noutate când afirm că nefericirea oricum va veni. Ca moartea, fără voia noastră. Ce rost are să te gândești la moarte. Absurd, pentru că mai devreme sau mai târziu tot va veni. Și atunci? Numai viața poate fi obiect de studiu și de meditație. De ce să nu ne gândim la fericire și nu la altceva?

Vezi tu, Elena, că de fapt lași o otravă cu bătaie lungă să-ți pătrundă în suflet. Nu știu ce chip crezi tu că acoper eu. Nu cumva ești nedreaptă făcând în așa fel încât să nu poți confrunta tablourile și să-l vezi pe cel autentic, sau poate îi găsești pete celui pe care vrei să-l arzi? Trebuie, cândva, să renunți la el, dar nu cred că acum e momentul, mai ales pentru sufletul tău. Poți renunța la mine oricând, dar deschis și n-am dreptul să mă supăr. Nu-mi poți lua dreptul să te iubesc în continuare."

Fata închise ochii și după un timp păru a adormi. El îi scrise o scrisoare în toată regula s-o citească atunci când se va trezi.

„Sunt atâtea momente când tristețea vine dintr-o senzație nelămurită și totuși clară vis-a-vis de cineva. Dar niciodată nu intuiești o situație mai exactă ca atunci când e vorba de stropul de lumină pe care-l aștepți de la ființa iubită. Ca un paradox, aici unde trebuie să fie lumină, veselie, frumosul la el acasă - și este - e și tragismul. Te dăruiești cu totul unei fete, crezi în toate calitățile ei dar o imprevizibilă întoarcere te descumpănește și-ți ia din senin. Cred că 99% dintre părăsiți ar accepta ca o fatalitate și apoi ar trece la contraatacuri: să găsească toate defectele spre a se putea îndepărta sufletește. De aici jigniri, prostii. Mai cred că cei care iubesc aproape de absolut își uită în continuare de ei și-și mobilizează toate forțele spre a păstra ceva sfânt, ființa ei. Pentru asta trebuie trecut peste tentația replicii, peste aspectul jignitor și mai ales să ai încredere oarbă chiar când ea face destăinuiri compromițătoare crezând că totul s-a terminat. Cu adevărat s-a terminat când cel puțin unul nu are puterea să revină.

Vezi tu, nu cred în iubirea „oarecum plictisitoare" pentru că existența celuilalt umple

spațiul pesonalității proprii. Una dintre minuni este tocmai această completare reciprocă în gânduri și fapte. Mai e un pericol: unul nu se poate ridica la înălțimea celuilalt care, neînțeles, se poate îndepărta sau plictisi, și, de aici schimbările de decor, de atitudine, alt șir de fapte pe care mai târziu le regreți. Când se ia hotărârea renunțării se vede forța sentimentului celuilalt care se păstrează prin luptă dar numai în măsura în care această plantă rară mai poate fi stropită cu dramul care să-i asigure forța vitală. Eu știu ce înseamnă să lipsească aceasta (vezi spitalizarea). Și se poate bănui ce energii se pot mobiliza în această tentativă de păstrare a unei ființe în preajma căreia îți râde sufletul?

Mi se pare că ai dezavantajul instabilității generată de influențe exterioare. Nu te condamn la anii tăi. Ai totuși reazem serios și sigur, determinant pentru viitorul tău. Știi tu, ce-am suferit și câte-am întreprins să rămân aproape în încercările la care-ai fost supusă? Știi de panica dezumanizantă dar nu știi de nopțile de veghe, de iminenta plesnire a unei artere de atâtea neliniști și frământări. Crezi că permanenta hărțuială între „îl păstrez, e cu adevărat grozav, e sincer" și „e un mizerabil, îl urăsc, nu mai vreau să-l mai văd" e un câștig?

Sunt sigur de zbaterile tale, pentru că și sufletul tău e chinuit, dar nu ca al meu. Acum te descumpănești tot mai mult și finalul va fi printre altele, nereușita la facultate, spectrul milițianei, alte reproșuri și mai ales o pierdere de încredere în sine. Dar ai mari calități: forță de viață, talent, căldură umană care apropie. Numai cu asta vei fi „cineva" în cercul strâmt. Dar tu trebuie să fii cineva printre alți cineva iar eu îți voi fi cu siguranță sprijin, în orice condiții.

Știi tu ce reprezinți pentru mine? Precizez că nu mă consider decât un mărunt slujnic al unei fete deosebite. Pe care nu se poate să n-o iubesc. E, acum, rațiunea mea, de a fi".

Cum tocmai deschise ochii Elena citi aceste ultime gânduri în lumina chioară a apusului, rămase așa câteva momente ca într-o nehotărâre, își lăsă capul pe spate, apoi un fel de toropeală o cuprinse. Păru că doarme și de oboseală își lăsă capul pe umărul lui.

Dintr-odată dispăru răul din lume. El își așeză mai atent umărul, apoi își trecu brațul pe sub talia ei sprijinind-o să stea cât mai comod în leagănul trenului. Tăcură mult, mult, mult. Își simțeau numai sângele pulsând mai vijelios dar în aceeași zvâcnire. Pășeau în țara minunilor fără gânduri negre.

După o zi prin Clujul aglomerat unde au descoperit Grădina botanică cu exotismul ei ca pe o intrare pe alt tărâm, spre seară, pe ploaie, au ajuns la Oradea unde poposiseră două zile. În prima seară făcură o plimbare pe malul Crișului iar a doua zi făcură pe îndelete cunoștință cu orașul: Biserica cu lună, Catedrala, Muzeul, Consignația... Erau în vacanță la celălalt capăt al țării.Numai ei.

„M-am întristat teribil dar am înțeles frământările tale de o logică perfectă în situația dată. Se confirmă încă o dată că fericirea nu poate fi deplină și că, ne dăm seama tocmai după ce a trecut că a existat. Poate de aceea nimeni n-o poate defini.

Am trăit momente de euforie sufletească atunci când existam pe pământ decât numai două suflete; nu ființe, suflete. Dar le-am trăit și pe altele când o jenă impietează asupra curgerii line a spațiului interior. Pentru că așa cred, e un spațiu pe care unul îl umple cu existența celuilalt, cam indefinit dar în același timp unic.

Mai cred că fiecare din noi n-ar putea fi numai carnea pământului și constat că nu suntem deloc. Dovadă deplina stăpânire a fiecăruia. Dacă somnul rațiunii naște monștri, rațiunea somnului este regenerarea. Nu e vorba de somnolența existențială, pentru că există o anume stare de prostrație când omul vegetează mai mult decât trăiește. E vorba de acel echilibru dintre acțiune și gândire care caracterizează pe omul ales. Și tu ai toate aceste mari calități pentru care meriți tot respectul și admirația... "

Se plimbaseră îndelung pe străzile orașului, apoi de-a lungul râului cu același sentiment al ruperii de lume și al intensității în care se pierd. Aproape nici să viseze nu aveau timp. Picioarele îi purtau automat pe cărări nelipsite de mișcare dar cu oameni puțini. Dintr-un gang unde stăteau de vorbă trei bărbați, cel mai în vârstă, puțin chel, cu nasul roșu, scoase fluierături de admirație pentru „bucățica" ținută de mână până au dispărut vederii lui. Pe o băncuță stăteau de vorbă doi jucători de table plictisiți să tot dea cu zarul după 300 de linii și marțuri.

Întâlnirile cu oameni îi făceau să se simtă în siguranță. Era ca o verificare că nu sunt rupți de lume, că sunt totuși oameni obișnuiți. Vorbeau câte în lună și în stele lăsând-o mai ales pe ea să sporovăiască, să se alinte, să se simtă bine. Au

hotărât ca la fiecare colț de stradă să se sărute. El luă repede un avans de câteva, după care ea nemulțumită îi întoarse altele. Circulația puțină din amurgul cald îi făcea să se simtă nesuspectați de ochi indiscreți. La semafoare sau când clipeau luminile farurilor se priveau în ochi cu o beatitudine nedisimulată, fiecare simțindu-se părticică din existența celuilalt, dorindu-și-l cât mai aproape. De aceea îmbrățișările erau crâncene dar și duioase. Când el o lua în brațe ea-și lăsa întreaga greutate fără să schițeze vreun gest, iar când credea că el obosește sau aluneca, îl săruta în coborâre, ca după alți câțiva pași să găsească alt pretext cu toate că nu se depărtau deloc unul de altul, sărutându-se cu o lăcomie dar și voluptate unică. Au întârziat îndelung sub sălciile pletoase de pe malul râului. Curios, nu erau țânțari iar zgomotele orașului nici nu le percepeau. Din când în când farurile unei mașini luminau locul în care, la umbra malului, se aflau în deplină lipsă de grijă pentru ceea ce li s-ar putea întâmpla. Când trecură deodată trei inși cam cu chef, cu toate că și ei erau în mișcare el se încordă brusc, gata de apărare. Fata îi simți tremurul nervos și deveni mai atentă:

- Te-ai speriat de ceva?

- Nu, am fost numai îngrijorat. Nu știi cu cine te întâlnești noaptea.

- Păi, să mergem acasă!

- Nu, mai stăm puțin, e atât de frumos și-mi ești atât de dragă...

Ea îl apucă de după gât strâns, în momentul când o ridică în brațe ca s-o așeze ca pe un odor scump pe genunchii săi, lăsându-se pe o bancă. Apoi îl sărută lung, lung, căutând parcă același suflet, de care vorbeau atât. N-o lăsa să se atingă nici de sol nici de bancă, sprijinindu-i grijuliu capul cu buzele lacome și dulci. N-au știut nimic de ei o vreme! Nu aveau identitate, nu se aveau pe ei înșiși. Târziu îl întrebă moale:

- Nu te dor picioarele, ai să obosești.

El ascultă un moment șoaptele serii, cu mâna stângă îi strânse corpul iar cu dreapta îi aduse picioarele mai aproape și le mângâie încet. Tot încet începu să-i ridice fusta spre brâu. Se simțea înfiorat ca la prima comuniune, iar ea părea că nu va spune nimic.

- Stai cuminte, ia mâna, dacă nu vrei să plec. Plecăm acum!

Teo ascultă inflexiunile vocii destul de hotărâte și autoritare, remarcând totuși ușoara ezitate. Dacă ar fi îndrăznit mai mult opoziția ar fi fost mai slabă, dar în concepția sa plăcerea nu putea fi decât reciprocă iar în caz de reținere nu voia să treacă mai departe. Oftă și lăsă mâna în jos trăgându-i rochia peste pulpele ce străluceau în lumina firavă a lunii. Într-adevăr îi trebuia o putere de stăpânire ieșită din comun dar așa cum flămândului cu pâinea în mână îi apare cineva foarte drag și-i dăruiește bucățica lui, tot așa se considera renunțând la tentația bărbatului din el.

Priviră fiecare cu gândurile lui la oglinda apei peste care se răsfrângea ca două lumânări lumina a două becuri dintr-un bloc apropiat. Ea îi atrase atenția:

- Uite, aia din dreapta ești tu că ești mai lung iar cealaltă sunt eu. Vezi cum tremură pe apa curgătoare?

Priviră din nou mai atenți fără să scoată un cuvânt. Spațiul dintre cele două fascicule de lumină parcă se strecura și între ei. Se țineau de mână, se îmbrățișau cu cealaltă având o senzație de insațietate și neîmplinire.

- Uite lumina mea s-a stins!

O auzise parcă de undeva de departe cu un fel de teamă în glas. „E iubirea ta, oricum mai scurtă ca a mea” își zise el și reluă în șoaptă:

- O să mor mai devreme!

Ploaia de sărutări cu care o acoperi nu-i scoase total din starea de neîmplinită așteptare nici când se despărțiră căutându-și fiecare locul.

„- Nu mai vreau să te aud. E pentru ultima oară!”

Se speriase precum ursul de trosnetul copacilor în timpul unei mari furtuni, neștiind unde să se refugieze. Știa că vina sa principală era legată de vârstă, de imposibilitatea materializării unor apropieri viabile. Știa că orice manifestare a sa era analizată cu o severitate excesivă de el însuși. „Chestiunea e foarte simplă: orice legătură sentimentală se împlinește cu cea sexuală. Nu-ți face probleme, orice-ar fi!” Asculta atunci un alt glas care-i striga că e caraghios că-și face atâtea probleme pentru o posibilă legătură cu ființa la care simțea că ține cel mai mult pe lume. Se întreba adesea și o întreba și pe ea care ar fi putut fi secretul acelei atracții irezistibile, care-l scotea în afara lumii. El era dintre care ascultau cu atenție inflexiunile vocilor căutând nuanțe în orice împrejurare așa cum urmărea cu încordare expresia chipurilor reprezentative pe care le întâlnea. Și nu putea trece peste acea notă de implorare pe care o simțea atunci când fata își cerea

propriul său ajutor, ferindu-se de el care ar fi putut fi nestăpânit. O respecta și o iubea cu toată ființa sa, se simțea secătuit de voință și de forță atunci când, înfierbântat, era calmat cu tact smulgându-i-se din simțuri dorința nelămurită care depășea dreapta măsură. Eforturile îi erau parte răsplătite de încrederea totală a fetei. „Poate, ea privește la mine ca la un iubit adevărat, incert înțeles, poate nu vrea cu adevărat mai mult decât apropiere de spirit. Dar, e posibil numai atât?"

O conduse frământându-și brațele, gol de gânduri și simțuri, rugând-o să nu dramatizeze încercarea lui de a-i mângâia mai sus pulpele picioarelor. Hotărârea ei îl deruta, rătăci străzile, nerecunoscând semne obișnuite.

Evenimentele se precipitară. Tabăra se muta în Apuseni și după o zi de neuitat la Băile Felix, după ce cunoscură Beiușul, vizitară Peșterea Ursilor de la Chișcău. Impresii covârșitoare, informații pe care le absorbeau avizi, mereu lămuriri suplimentare ale lui care mai citise câte ceva. Fata era numai urechi și suflet. Se acomoda tot mai mult cu el iar cunoștințele lui îi prindeau deosebit de bine. Făcură prieteni și prietene noi și se atașaseră mai ales de un ziarist în concediu, holtei, Nelu Pașcu băiat de comitet și de talent cu care Teo dormea în aceeași cameră. Seara, Elena și Eugenia fură invitate în camera comandanților unde încă nu se găsea decât inginerul.

- Până vine Ion, vă rog să scrieți și voi impresiile de astăzi!

Prima care-i înmână textul fu Eugenia: „Mă gândesc la ziua de azi care nu mi-a plăcut decât pentru câteva ore, cele de la Peșteră. În rest, singurătate, nimeni nu mă ascultă, nu mă înțelege, ca întotdeauna.

Nu sunt sigură dacă chiar am să regret zilele astea...

De ce-oi fi venit pe capul dumneavoastră? Sunteți foarte obosit, se cunoaște și chestia cu plimbatul n-a ținut.

Câteodată mi-e milă de dumneavoastră. Nu știu de ce. Și totuși am momente când v-aș omorî. De exemplu acum v-aș da 10 somnifere să vă odihniți bine. Am gândit de multe ori că dacă aș fi fost mai mare v-aș fi bătut tot timpul. Înțeleg că aveți alt temperament. Sinceră să fiu, la început am fost, cum să zic... de dumneavoastră. Dar n-a ținut. Am fost o proastă. Vă invidiez tot timpul când explicați ceva pentru că știți prea multe.

Nu știu de ce nu plăceți unora. Înțeleg că vă sunt antipatică și poate e mai bine așa, fiecare cu gustul lui... mai am un secret, pe care-l țin, nu am ce vă face..."

Scris cu greutate, gândit îndelung, veni și al Elenei:

„Este de mirare că în inima munților, metaforele se pot crea mult mai ușor. Ieșită de sub tensiunea revelatoare, am devenit același obișnuit care încearcă să se descătușeze de timp și spațiu.

Într-un moment ruinat, metafora a fost mai puțin roditoare, ascunzând în silueta ei mizeria mea, aceea a muritorului de rând. Dacă m-am simțit rău este numai fiindcă iubirea a luat un drum greșit, adunând înspre dânsa păcatele tinereții.

O colonie a timpului presat de frumos, o colonie a gândurilor deșirate de viață. Într-adevăr superbă fericire!...

Poate ai vrea să-ți spun că te iubesc? Ei bine, probabil că da! Copil obraznic ce ești, în sfârșit mi-a trecut. Acum culcă-te frumușel și... visuri plăcute. Pe curând!"

Sosirea prietenului desfăcu vraja. Jucară cărți până după miezul nopții, desfăcură o sticlă cu vin din care fetele nu băură iar ei abia gustară, discutară despre cele văzute, despre viață, exprimau opinii despre opere literare. Când se retraseră în dormitoarele lor fetele parcă veneau de la bal.

Nică D. LUPU – Brănești (Ilfov)

ÎN RĂSUFLAREA PENTELEULUI

(din romanul *Flori pe valurile vieții,* în curs de apariție)

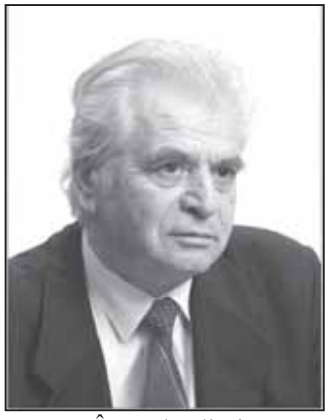

Pentru această după amiază, când bărbații sunt plecați în deplasare, Narcisa și Irisela s-au hotărât să meargă într-o vizită pe care au tot amânat-o de câteva ori până acum. Nu merg la întrevedere cu un țel asemănător cu cel al bărbaților lor, dar nici acesta nu este lipsit de semnificații.

Încă de dimineață, au stabilit ca la întoarcere Anason să-și oprească autoturismul în apropierea ferestrelor *apartamentului cu vizitatoare*. În acest fel, bărbații au posibilitatea să-și invite fetele pentru a se întoarce în căminul lor mai încărcate spiritual.

– Puteți chiar să ne interpretați la fereastră câte o serenadă de inimă iubitoare, i-a provocat Narcisa cu zâmbetul său șăgalnic care i-a deschis chipul spre lumină.

Pentru Irisela, mamaia Anemona, mătușa ei este cea mai apropiată rudă pe care o cunoaște. Bătrâna este o persoană care ar merita mult mai multă atenție din partea nepoatei, însă de cele mai multe ori, n-au coincis intențiile cu faptele.

Într-o perioadă lungă, când fata a rămas singură pe lume, mătușa i-a fost alături de fiecare dată, în special când copila avea mare nevoie de sprijin. Toată perioada copilăriei și adolescenței este legată de apropierea dintre cele două de a-i fi crezut că sunt mamă și fiică. Când fata a putut să-și cumpere o locuință personală, s-au despărțit. Nu din cauza unor neînțelegeri, dar, dacă tot are niște posibilități financiare e bine să aibă proprietatea ei, și-a zis fata, într-un moment de adâncă chibzuință. Însă, ocupația pe care o are acum, recepționeră la un hotel mult solicitat, o oarecare indolență din partea celor două tinere și chiar distanța mare dintre cartierele celor două vizitatoare și bătrână, au constituit impedimente în calea unor contacte normale, care ar putea fi considerate scuzabile. Scuzabile, dar nu și de înțeles. De această dată însă, după programul de lucru, fetele au lăsat totul deoparte, au apelat la serviciile unui taxi și au înlăturat toate barierele, mai ales unele subiective, pe care le-au întâlnit în zilele din urmă.

Gazda, înștiințată prin telefon despre vizită, le aștepta cu neastâmpăr și deosebită curiozitate. Printre alte aspecte, cum ar fi de pildă, revederea nepoatei dragi, dânsa dorește și să o cunoască pe Narcisa. Este vorba de acea mândrețe de femeie pe care nepoată-sa a prezentat-o de mai multe ori în culori dintre cele mai elogioase, *cum nu mai există alta în lume.*

În primele clipe ale întâlnirii celor trei femei, liniștea de sanctuar divin a camerei a fost spartă într-o multitudine de rezonanțe ale sufletelor. Ca prin farmec, locuința posomorâtă în cea mai mare parte a timpului, a fost contaminată cu o stare emoțională, febrilă, presărată cu diverse expresii ale unui ceremonial specific unor momente de acest fel: *-Ce mă bucur!- Ce bine arătați ! -Și voi mă uimiți ! -N-aș fi crezut vreodată că o femeie, la o asemenea vârstă, are tenul atât de fin, fără nici cea mai mică urmă de riduri și privirea atât de vie, de parcă ai crede că e la vârsta adolescenței... -Doar îmi imaginam, dar n-aș fi crezut că voi arătați atât de minunat !*

Pachetul adus de musafire, *cu ceea ce se realizează mai bun în laboratorul propriu*, a încărcat masa din sufragerie cu un mozaic cofetăresc, de remarcabilă calitate. Apele, sucurile și cafelele gazdei au întregit o ambianță de zile mari, ca la o sărbătoare specială.

-Draga mea, s-a adresat amfitrioana către nepoată, cred că acum, ca prietenă a patronului de patiserie, ai posibilitatea să te îndestulezi cu dulciuri. Țin bine minte că, atunci când erai mică, asemenea bunătăți nu ți-au fost vreodată pe săturate. Dacă îți dădeam zaharicale din belșug, scăpam ușor de tine. Câteodată, îmi era teamă că ar putea să-ți facă rău, dar, mi se rupea sufletul când te vedeam bosumflată. Tu știai una și bună, că trebuie să-ți mai dăm și cu asta, basta. În caz contrar, plângeai și țipai de deranjai și morții din groapă și nu era chip să taci, până când nu-ți satisfăceam toate moftrurile.

Doamna Anemona își amintește de unele episoade din viața Iriselei și le plasează într-un fel de pocal imaginar, cu memorii din tinerețe. Fata o ascultă

cu chipul deschis într-un zâmbet larg. Îi face plăcere să audă vorbindu-se despre trecutul său, indiferent în ce culori. De fiecare dată se simte mai bogată și mai împlinită sufletește, cu cât tolba cu amintiri este mai burdușită.

– Ca să nu ți se facă rău, revine bătrâna mai animată, aveam pregătită în permanență plăcintă cu mere. Fructe aveam berechet, deoarece pe dealurile din locurile voastre era patria merilor. La plăcintă, nu făceai nazuri, mai ales că, de fiecare dată, o botezam în alt fel, pentru a-ți ține curiozitatea trează. Tu credeai că-i ceva nou și erai tare mulțumită, în timp ce noi eram tare bucuroase că am reușit să te mai păcălim o dată.

– Îmi dau seama că am fost un copil dificil dacă vă chinuiam atât de mult, intervine nepoata cu un fel de scuză dar mai ales ca îndemn pentru a afla cât mai multe amănunte din acea perioadă.

– Îmmm..., și da, și nuuu..., încearcă mătușa să o liniștească. Da, pentru că ne torturai cu dulciurile și cu alergatul după păsări prin toată curtea din gospodăria voastră. Uneori, ți se punea pata și pe săracul câine care nu-și punea mintea cu o copilă răutăcioasă. Câteodată, luai o joardă ca să-l bați pentru că latră când lătra, ori de ce nu latră dacă nu lătra iar noi ne temeam să nu se întoarcă la tine și să te facă harcea-parcea.

– Ooo, Doamne !

– Însă erau alți copii mult mai răi, de aceea nu eram prea îngrijorate. Era bine dacă te știam sătulă deoarece, de cele mai multe ori, cât era ziulica de mare te jucai în liniște cu păpușile și cu pregătirea unor mâncăruri din fel de fel de buruieni, în niște vase ruginite ca să-ți hrănești *copiii* tăi. Dar, continuă mătușa, atât cu bine cât și cu unele neplăceri care pot fi considerate normale pentru vârsta copilăriei, timpul a trecut și iată-te acum o domnișorică frumoasă, inteligentă și echilibrată în comportare, cum nu speram să te mai văd vreodată.

– Mulțumesc mult pentru aceste laude exagerate. Acum, dacă tot avem timp din abundență, începe Irisela cu o voce imploratoare, te rog să-mi povestești mai multe din perioada copilăriei mele. Câte ceva mi-ați mai spus-o și altădată, dar, de cele mai multe ori, au fost doar crâmpeie separate, probabil, dintre cele mai nostime. Știu că un timp ați locuit la noi acasă, împreună cu părinții mei, iar într-o altă perioadă, după marile neajunsuri, când am rămas singură, m-ați luat la casa voastră și m-ați crescut voi, tu și unchiul atunci când trăia, așa că puteți să-mi prezentați unele aspecte din timpul acelor ani, cu mult mai multe amănunte.

– Am o mare bogăție de amintiri legate de persoana ta, începe povestitoarea să vorbească rar, cu o voce bătrânească, sunt multe deoarece copilăria ta a fost desfășurată pe mai multe valuri ale vieții, talazuri care se ridicau la înălțimi impesionante în măreția luminii și, uneori, coborau în ceață, mai ales pe dealurile și pe întinsul văilor subcarpatice din acele locuri, atunci când te duceam la aer și liniște în ținuturile îmbrățișate de natură plăcută.

– Cu atât mai bine. Sunt tare curioasă și nerăbdătoare să cunosc toată realitatea din acele timpuri, atât cea cu bile albe cât și cea cu bile sumbre.

Irisela își găsește o poziție mai comodă care să țină la drum cât mai lung. În același timp a sorbit o gură de suc ca pentru a-și întări forțele cu o băutură fortifiantă.

– Nu știu sigur ce ți-am mai spus, de aceea e posibil ca unele istorisiri să le repet și să te plictisesc cu cicălelile mele.

Se observă un fel de jenă în vocea bătrânei. Probabil dorește să se scuze de la început pentru eventuale reluări neintenționate.

– Nu-i nimic, nu mă deranjează, o asigură fata, cu evidente tente de respect. E posibil ca, pe unele dintre ele, din diferite motive, să le fi uitat și eu iar cele încă neuitate sper să se potrivească bine în toată povestea.

– Să stabilim de la început un aspect pe care să-l aveți în atenție, li se adresează mătușica, cu un glas potolit. În momentul când veți considera că v-ați săturat de ascultat balivernele mele iar eu am devenit agasantă, să-mi spuneți cu toată sinceritatea. Mai lăsăm și pentru alte ocazii, că doar n-au intrat zilele în sac.

– Bineînțeles, se învoiește Irisela. Așa vom face.

– Cât despre mine, puteți să vorbiți o zi întreagă și tot nu mă satur de ascultat povești adevărate, cu personaje reale, o asigură Narcisa.

– Dacă-i așa, atunci e bine, pare mai liniștită vocea bătrânei. E bine, dragele mele, deoarece nu doresc să spuneți că v-am prins azi la strâmtoare și mi-am propus să vă torturez ca pe renumiții hoți de cai cu cine știe ce fleacuri.

– Nici vorbă. Spune-ne ce ai de spus, fără nicio teamă că nu o să ne placă, revine Narcisa care întrevede o seară desfășurată pe aripi de istorisiri palpitante.

Bătrâna soarbe încetișor o gură de suc. Dorește să-și ungă corzile vocale pentru a nu scârțâi pe un drum care nu-i tocmai scurt.

– Draga mea, ai văzut lumina soarelui într-un sat dintre dealurile subcarpatice – Crângul cu Tei, un sătuc întins în lungul văii Chiojdului, începe povestitoarea să-și deșire amintirile și impresiile. Este o zonă în care a fost adunată o mare parte din frumusețile

pământului. Mai ales pentru copii, era raiul de pe lume. Părinții tăi erau oameni foarte gospodari. Mama ta, e vorba de sora mea Crina, era ocupată de dimineață și până seara cu cele specifice casei, grădinii și animalelor. De multe ori mergeam și eu să trăiesc în natura liniștită și curată și să o ajut atât cât mă pricepeam la treburile gospodărești. În acest fel, avea și ea posibilitatea să-și mai tragă sufletul iar eu să mai fac nițică mișcare. Când ai apărut tu grijile s-au înmulțit, dar niciodată n-am auzit-o văicărindu-se că-i obosită și că nu mai poate. Niciodată. Era o femeie zdravănă, harnică și ambițioasă, hrănită cu fructe curate, aer și apă de la poalele munților din apropiere.

Glasul sentimental al mătușii le-a cucerit pe fete încă din primele clipe, de aceea ele erau numai ochi și urechi deschise spre luare-aminte.

– Năsturel, așa îl chema pe tatăl tău, Năsturel Pădureanu, era un bărbat voinic și tare harnic, cunoscut bine peste nouă văi și nouă dealuri, continuă naratoarea în aceeași notă captivantă. Numele nu i se potrivea deloc la cât era el de trupeș, dar omul se obișnuise și nu-i părea nimic anormal. Pereche ca a lor nu mai era prin partea locului, atât ca prezență fizică, de parcă erau turnați pe un calapod divin, cât și ca destoinicie și omenie. Era suficient să rostești numele unuia dintre ei și se știa că ai spus numai ce-i bun despre amândoi pentru auzul oamenilor.

Privirile Iriselei s-au înșurubat pe nesimțite pe buzele cenușii ale gazdei iar la auzul unor asemenea prezentări elogioase, pe suprafața ochilor ei au apărut fine pânze lacrimogene.

– Cea mai mare parte a anului Năsturel lucra la pădure, ca țapinar. Doar vara, cam o lună de zile și toamna, cam tot pe atât, rămânea acasă. Avea de pregătit fânul, făcea rost de lemne pentru alungarea neplăcutelor geruri ale iernii și mai ales se ocupa cu culegerea și depozitarea fructelor care erau din belșug. Când pleca la serviciu, tocmai în vestita cetate a Penteleului, se constată că istorisirea începe să capete nuanțe mai însuflețitoare, pleca de obicei luni dimineața călare pe o iapă oacheșă, dârză și focoasă, cum nu mai era alta prin zonă și se întorcea sâmbătă seara. Din două în două săptămâni, venea cu salariul care nu era mic și-l așeza tacticos pe masă, de credeai că sunt moaștele cine știe cărui sfânt și nu trebuie deranjate de cine știe ce păcătos.

O frântură de pauză se furișează în firul relatării. *Oare să-i spun sau, mai bine să o las pe altă dată,* se întreabă bătrâna în gând.

– Avea și el ca tot omul, un pustiu de năravuri care, cel puțin la început o deranja mult pe Crina, a fost reluată povestirea, dar cât s-a zbătut, sărmana, n-a reușit să-l debaraseze de el. Până la urmă femeia și-a zis că nu-i bai dacă-i numai atât. Pe de o parte era de înțeles după eforturile istovitoare din timpul săptămânii. Însă, neliniștile sunt neliniști. Sărmana își potolea agitațiile cu totul numai atunci când își vedea bărbatul intrând zâmbitor pe poartă împreună cu Mura, iapa care îi era prietenul de nădejde și cu Hamei, un câine foarte ager. Mai târziu, la vremea necazurilor am considerat aceste sentimente ca o premoniție care a obsedat-o extraordinar de mult pe sărmana femeie. La întoarcere, ca într-un ritual local, se oprea de fiecare dată la o cârciumă din drumul lui, parcă Traista Ciobanului i se spunea. Acolo se aghezmuia bine, uneori împreună cu mai mulți ortaci de prin alte sate și numai după aceea ajungea acasă într-o dispoziție de invidiat de parcă ar fi venit de la cine știe ce distracție și nu de la lupta teribilă cu buștenii muntelui. Se întâmpla uneori să întârzie peste măsură, fapt care mărea îngrijorarea Crinei. Dar, până la urmă, auzeam dinspre poartă nechezatul Murei și lătratul lui Hamei și, din acea clipă, totul era perfect. Niciodată nu s-a întâmplat să nu vină întreaga noapte.

O mașină s-a oprit în dreptul ferestrei. *Nu cumva s-au întors băieții,* a fulgerat un gând în trăirile Iriselei. E pentru prima dată când se va bucura dacă Anason nu se va grăbi să alerge spre ea. Dacă totuși sunt ei, va încerca să-i ademenească, pentru a porni împreună pe poteci de munte, având ca momeală și ghid cuvintele bătrânei.

– Când te-ai născut tu, părinții au organizat o petrecere cum n-a mai fost alta până atunci. Au organizat un chef de pomină, pe măsura bucuriilor. Au invitat cea mai mare parte a consătenilor, unii colegi de serviciu și chiar unii buni prieteni de prin alte sate, a reînceput mătușa cu o voce mai suavă. Au avut noroc de faptul că s-a nimerit să fie o vreme frumoasă și mesele au fost întinse cât e curtea de mare. S-a mâncat și s-a băut cât a putut fiecare să ducă, iar un taraf de lăutari de la Nehoiu au ținut-o numai în cântece de petrecere, până când au plecat ultimii musafiri. Acolo, în văzul tuturor, maică-ta te-a îmbăiat într-o infuzie cu flori de stânjenei și ți-a urat să fii frumoasă și încântătoare, precum acele flori și ți-a dat atunci numele de Irisela. Chiar dacă în acte ești trecută Azaleea, Irisela ți-a zis atunci și așa ți-a rămas numele în gura întregului sat și printre cunoscuți.

Sunetul telefonului fix le-a scos de pe *aripile poveștii* în care pătrunseseră toate. Gazda a ridicat receptorul și, după un „daaa” prelung, a mai spus doar „mai târziu”. Apoi a pus aparatul în poziția inițială și a revenit la masa cu istorii de demult.

– Năsturel nu pleca decât călare. Spunea că-i cale lungă până în coasta muntelui unde era cantonată

brigada de lucru iar hrană mai bună ca aici nu putea găsi în altă parte. Iapa putea fi bună și pentru alte situații. Se mai întâmpla să apară unele cazuri când s-ar fi ivit o urgență și se pornea călare, deoarece până la ei ajungeau doar tractoarele cu remorci pentru transportul butucilor și unele căruțe pentru lemne și iarbă. La fel era și cu Hamei, acel câine mare, lățos de credeai că-i făcut numai din fire de păr negru ca pana corbului presărate cu mici pete de culoare albă și galbenă, ca într-un mozaic original. Cumnatul meu îl ținea pe lângă el, atât ca tovarăș de drum, cât și ca paznic în pădure, pentru că le semnaliza apropierea urșilor care nu erau de neluat în seamă.

Scurta pauză din istorisire are rolul de a ordona ideile și de a trage sufletul.

– Drumul spre casă, revine mamaia, era parcurs în aceeași formație, un trio cunoscut prin toate locurile pe unde trecea format din om, câine și cal. Chiar și oprirea la cârciumă făcea parte din ceremonialul atât de cunoscut de cele două animale care rămâneau la *locul lor*, în așteptare. Se crease impresia că și animalele socotesc acest popas ca fiind ceva normal care face parte din viața lor săptămânală.

Povestitoarea se oprește din nou pentru a-și aduna forțele. După câteva clipe, lasă de înțeles că n-ar dori să mai continue. Își face de lucru, fie pentru umezirea gâtlejului cu încă o înghițitură de apă, fie strângând de pe masă niște firimituri imaginare ori schimbând poziția scaunului mai aproape de lumină. Când au fost epuizate asemenea preocupări de păcălire și dânsa a observat că ascultătoarele o așteaptă cu răsuflările mai mult bănuite, a revenit, de această dată cu o voce stinsă, care abia mai poate fi deslușită.

– Offf, Doamne, Dumnezeule ! Acum mi-ar plăcea ca evenimentele care au urmat să fie alungate din acele timpuri ori, cel puțin să-mi fie șterse din fibrele sentimentelor mele. Aș prefera ca asemenea pățanii care s-au perindat atunci prin acele meleaguri să nu mă mai tortureze atât în vise cât și în trezie. Dar, chiar și după trecerea atâtor ani am senzația că sunt la fel de vii, de parcă au avut loc ieri și alaltăieri.

Irisela cunoaște o parte din continuarea istorisirii. În mai multe rânduri s-a interesat de dedesubturile acelui episod amarnic, dar, de fiecare dată, trăiește în alt fel acel neajuns. Narcisa, privind pe rând la chipurile cu pete vinețiu, roșii și albe ale celor două făpturi din apropiere își dă seama că s-a ajuns într-un punct îngrijorător care poate tulbura simțirile delicate. Nu bănuiește de ce, dar simte că interesul îi crește cu fiecare clipă, asemenea unui balon în timpul amplificării volumului.

– Era pe la începutul unui octombrie frumos, revine mamaia Anemona, cu aceeași tonalitate împuținată. Vremea însorită era binevenită deoarece plăsmuia condiții prielnice pentru pregătirea iernării cu cât mai bune rezultate. Fânul bine uscat se băga la adăpost, lemnele se despicau și se așezau la locul lor în șoproane, de prin grădini se adunau ultimele legume și fructe iar hainele groase erau scoase la vânt și la soare pentru aerisire...

Din nou se deschide o scurtă pauză în salba de vorbe, ca pentru a asculta ecourile pornite peste lume de la acele ființe situate în răsuflarea muntelui.

– În acea sâmbătă, de n-ar mai fi, o văd pe soră-mea că se schimbă brusc la față și se așează ca îmbrâncită pe o laviță de lângă gardul grădinii. Ochii închiși și chipul desfigurat, vorbe spuse la întâmplare, fără înțelesuri și răsuflarea greoaie, m-au speriat, de parcă m-a lovit cineva cu o greutate în moalele capului. *Ce-i, dragă, ce-i cu tine, ce s-a întâmplat* am sărit eu tare neliniștită. La început, niciun răspuns. Doar în privirile pierdute îi citeam valuri, valuri de durere. Abia după un timp, biata de ea, a reușit să silabisească unele idei, cu o voce înfundată, ca de pe fundul unui enorm butoi. *Nici eu nu prea știu bine..., nu-mi dau seama ce-i cu ființa mea... Mi-a venit așa deodată..., deodată..., pe neașteptate o buimăceală păcătoasă, o nenorocită de presimțire..., o învolburare…… de am crezut că până aici mi-a fost.*

Destul de des privea tulburată spre poarta care se încăpățâna să rămână închisă. Din când în când, ieșea la drum și căuta întrebătoare la deal și la vale, fără niciun rezultat încurajator. Începuse să-mi fie teamă că, săraca, și-a pierdut mințile de aceea încercam să o țin de vorbă cât mai mult posibil și să-i abat gândurile da la cine știe ce pacoste înnegurată, dar observam că am șanse de izbândă foarte mici.

– Ce-o fi, Doamne, cu el ? Ce s-a întâmplat ? Numai să nuuu..., Doamne ferește !

Uneori vorbea singură și se adresa către nimeni. Nu stătea o clipă locului. Se plimba la întâmplare prin curte, între cotețele animalelor și poartă, între magazie și bucătărie, între copilă și fântână sau intra în grădină și se certa cu pomii pe care-i găsea vinovați de cine știe ce neîmpliniri. Am început să bănuiesc faptul că starea sufletească atât de agitată care a acaparat-o fără voia ei era legată de întârzierea bărbatului. Mai ales după ce trecuse ora la care el venea de cele mai multe ori, aveam impresia că ființa ei era gata, gata să facă explozie. Într-un târziu, aproape de miezul nopții când ne pierdusem aproape toate speranțele, de dincolo de poartă s-a deslușit un zgomot însoțit de un ușor nechezat și de un scheunat de câine. În sfârșit, el este.

Mulțumescu-Ți Ție, Doamne! Mulțumesc Maică Precistă că Te-ai îndurat de sufletul nostru păcătos ! Săraca, a sărit ca arsă și s-a îndreptat în mare grabă spre poartă, continuând să mulțumească divinității. De obicei, Năsturel nu avea pretenții să-i deschidă cineva intrarea, dar acum, fiind o situație ieșită din comun, femeia dorește să-i demonstreze că și comportarea ei este mai neobișnuită. În urma ei m-am dus și eu. Eram nerăbdătoare să aflu, cu o clipă mai devreme, motivul acelei întârzieri care a avut ca efect schimbarea atât de neplăcută în viețuirea soției lui. Tu, deja, dormeai, așa că nu trebuia să mai avem și grija ta.

La intrare, Mura fără călăreț în șa, freamăta neliniștită. Bătea din picior și fornăia agitată cum nu o mai văzusem până atunci. Crina, la început dezorientată, s-a uitat rapid de jur-împrejur. Probabil, s-a gândit ea, e posibil ca omul să fi căzut de pe cal și, dacă-i beat, a rămas lat în mijlocul drumului și trebuie ajutat, fapt ce nu s-a mai întâmplat niciodată până acum. Dar, mai știi, întotdeauna trebuie să fie o primă dată. Însă, după câteva momente de cercetare atentă, a constatat că, prin apropiere, nu-i nicio țipenie de om. Hamei, așezat pe labele din spate continua să schelălăie, de ți se rupea inima. Noi, luați prin surprindere de situația neprevăzută, nu știam cum să procedăm mai bine. Abia în acest moment soră-mea s-a apucat cu mâinile de cap și a izbucnit într-un plânset de se cutremurau stelele nopții și tainica Lună. Dacă până acum a ținut în ea un munte de amărăciune, de această dată, și-a dat drumul, ca un torent tumultuos, eliberator. *Te rog să mergem înăuntru*, am implorat-o eu și m-am apropiat de Mura. *Hai în casă că s-a lăsat răcoarea nopții*. În acea clipă, la lumina becului de pe stâlpul din apropiere am observat că o parte din harnașamentul obișnuit este ruptă iar în apropierea coamei animalul are o îngrijorătoare rană care încă mai sângerează. *Dumnezeule,* mi-a scăpat atunci când am început să bănuiesc scenele unui film tragic, derulate cu puțin timp în urmă. *Doamne ferește !* Pășeam încet, ca pentru a nu deranja fantasmele nopții și a mări pacostea. În urma noastră a intrat în curte și Hamei. M-am speriat și mai mult de ce-mi vedeau ochii. Bietul animal se mișca cu dificultate deoarece călca doar pe trei picioare. Laba din dreapta față atârna moale, neputând fi folosită nici măcar ca punct de sprijin. *Sărăcuțul, oare cum a ajuns până aici*, m-am întrebat eu în acele clipe, încă nedumerită.

Atmosfera din cameră a devenit sufocantă. Parcă o mare parte din amarul acelei nopți s-ar fi furișat până aici, pentru a scoate din sărite sufletele sensibile ale celor trei femei. Narcisa, puțin mai degajată s-a ridicat încetișor și a mers la frigider. A revenit, tot la fel de discretă și a împrospătat rezervele de suc și apă cu câte o nouă porție.

– Noaptea a trecut nemaipomenit de greu, a reluat vorbirea povestitoarea puțin mai înviorată. Eu am mai moțăit câte un pic, dar soră-mea a stat de veghe în permanență, pe prispă, în răceala nopții, atentă la orice zgomot. *Poate, poate...,* mai spera sufletul ei. A prins-o deschiderea nopții scrutând zorii zilei, fără a pune geană pe geană și cu încrederea făcută pulbere. *Eu am să mă duc la poliție pentru a anunța buclucul care ne-a căzut pe cap*, a hotărât Crina, nu înainte de a obloji rănile animalelor vătămate și, după ce a terminat programul de dimineață. *Tu stai cu copila*, mi s-a adresat ea, cu o voce rugătoare și *vezi, fii atentă, poate afli ceva noutăți.* Datorită noii situații, ea care era o mare credincioasă, de această dată, doar a trecut pe la biserică, a aprins o lumânare și s-a rugat la icoana Maicii Domnului cu Pruncul, după care a plecat, renunțând la toată slujba, fapt care nu se mai întâmplase în alte situații. Când a revenit acasă, părea tare dezamăgită. *Au mai lipsit bărbați de acasă, dar, după o noapte caldă, au ajuns tot în patul conjugal*, m-a ironizat unul dintre oamenii legii. *Nu pun eu mare bază pe promisiunile lor*, mi-a mărturisit ea, cu o voce stoarsă de vlagă, *dar e bine să se știe și acolo. De acum înainte, trebuie să vedem de ce suntem noi în stare.*

Se observă că bătrâna trece cu ușurință dintr-o stare emoțională în alta, lăsând impresia că ar călători pe spinarea unor valuri capricioase. Probabil trăiește iar și iar sentimentele acelor incidente jalnice.

– Tot restul zilei, revine povestitoarea cu o altă tentă a glasului, până adânc în noapte, sărmana a fost obsedată de nenorocire. A aprins lumânări la icoane și candelă, făcea mătănii și rostea rugăciuni ori de câte ori avea un scurt răgaz și privea înaltul cerului, cu speranța că va primi de acolo un răspuns. A mers chiar și la cimitir. Apoi a pregătit o desagă pentru plecarea la drum lung în care a pus haine de schimb, o secure, o funie și alimente pentru mai multe zile. *În asemenea situații*, mi-a mărturisit ea cu o voce gravă, *știi când pleci pe cale, dar n-ai habar de momentul întoarcerii.* Într-un coș de nuiele a aranjat un loc confortabil pentru Hamei, pe care să-l fixeze pe Mura. Pe tine te-a lăsat în grija unei vecine, cea dinspre răsărit, cu care se înțelegea bine, rugând-o să aibă grijă și de gospodărie, atâta timp cât noi vom lipsi.

Lucian DUMBRAVĂ – Tulcea

COȘMAR

Ușa scârțâi. Lugubru. Ca în filmele de groază pe care le viziona din ambiția de a-și depăși propriile temeri.

Ușa scârțâi.

Întunericul din cameră murmura ceva nedeslușit.

Întunericul murmura...

O stare imanentă, de groază și frisoane, se cuibări în sufletul și în trupul lui, în ființa lui întreagă.

Luna răzbătea printre ochiurile largi ale draperiei transparente, aruncându-și lumina palidă a feței – peste partea de încăpere care i se părea accesibilă.

Ușa scârțâia.

Umbrele, sub impresia drumului Lunii, se deplasau prin cameră ca niște ființe care se hrăneau din tenebre.

Tremura.

Încercă o rugă înspre ceva în ce nu mai credea demult.

Conștientiză că ceea ce trăia în realitate – era consecința unui coșmar. Se strădui să atingă o variantă a lucidității.

Ușa scârțâia.

Omul devenise perfect lucid.

Încercă o rugă, sprijinindu-se pe propoziții de care nu știa că își mai aduce aminte.

- Nu-ți fie teamă, dragul meu, îi spuse mama. Sunt aici, cu tine... Dormi...

Și adormi liniștit, întors înspre noptiera pe care stătea fotografia înrămată a părinților trecuți în neființă.

LANȚURI

Ochiurile lanțurilor zăngăneau, târșâindu-se pe caldarâmul de curând lustruit de sclavi negri.

− Cinci sute, o mie, o mie și două sute!... Cine dă mai mult?!...

Lanțurile zăceau în amorțire pe podiumul din lemn, înălțat deasupra capetelor cumpărătorilor de sclavi.

− Două mii! Priviți acest trup zvelt, acest fizic perfect pentru muncă! Cine oferă un preț real?!

Lanțurile tăceau.

Gândurile sclavului negru, al sclavilor negri – bombăneau.

Printr-o mișcare surdă – ochiurile de lanț se adunară, făcură frăție cu fierul pe fier.

Se lăsa înserarea. Lanțurile rugineau. Se nășteau vise.

− Două mii și cinci sute, două mii cinci sute și mai mult! Trei mii!... Trei mii și mai mult!... Acest fizic perfect pentru muncă!...

Și visele se prefăceau în fier și fierul în rugină. Rugina – în praf de vise.

Lanțurile s-au descătușat de ele însele.

A rămas doar cicatricea lanțurilor trecute în neființă.

Vasile LARCO – Iași

„PĂSTRAEZĂ COPIA ŞI NU UITA ORIGINALUL!”

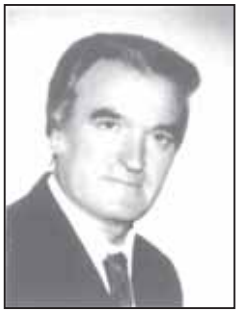

Aşa scriau tinerii: „păstrează copia şi nu uita originalul”, fete şi băieţi în anii adolescenţii, pe spatele fotografiilor în semn de afecţiune. Tot aşa a început povestea vieţii lui, uncheşul dintr-un sat, acum aproape uitat de lume: „Am păstrat şi eu fotografia, dar nu am uitat originalul, nici după aproape un sfert de veac, ajuns acum la vârstă semicentenară, fiind prizonier aproape douăzeci de ani, plecat departe de ţară, izolat de lume, deportat într-un loc blestemat şi pustiu.

E o poveste cutremurătoare. După anul 1960, o parte din prizonierii de război s-au întors în ţară. M-am întors şi eu. Aveam o raniţă în spate, purtam barbă, mustaţă, eram slab şi sleit de puteri, aveam părul albit complet, iar cu mâna dreaptă mă sprijineam într-un baston care îmi asigura stabilitatea, piciorul stâng fiindu-mi grav afectat de o schijă nenorocită care m-a ţinut în spitalul de campanie o lungă perioadă de vreme, rămânând cu această infirmitate. Acum nici eu nu mă mai recunosc.

Când am plecat în cel de-al doilea război mondial eram însurat cu Leonora Onaşcu, devenită Lemnaru după ce ne-am cununat, era o fată tânără, frumoasă, eu având cu ea doi băieţi frumoşi. Primind ordin de concentrare, de încorporare, am plecat pe front, nu după multă vreme am fost luat prizonier şi dus am fost.

Timp de peste douăzeci de ani nu a mai ştiut nimeni de mine, dar nici eu de familia mea. Eram un pluton de treizeci de prizonieri, condamnaţi la muncă istovitoare, trăiam rupţi de lume, iar despre condiţiile de acolo nici nu mai povestesc.

Ajuns în satul natal, am coborât din tren şi am plecat spre casă, dar cu o frică în spate de vreo veste rea. L-am întrebat pe un băieţel, întâlnit în cale, dacă mai este casa de lângă biserica din deal, acea care are o fântână la poartă.

- Da, nene, spuse el. Acolo stă tanti Leonora şi nenea Radu. Eu sunt coleg de şcoală cu fata lor mai mică.

- Are o fată de şcoală?, am întrebat.

- Da, zise băieţelul, are două fete.

- Dar, soţul Leonorei trăieşte?

- Da, nene, este nenea Radu.

- Dar, cine-i Radu ?

- Cum cine? Soţul tantei şi tata celor două fete! Este şofer în oraş pe o basculantă.

- Tanti Leonora nu are şi doi băieţi?

- Are, dar sunt însuraţi la oraş.

- Am înţeles, băieţel.

I-am mulţumit şi pe loc am luat o hotărâre. Eu nu mai aveam ce căuta aici în sat, trebuie să plec oriunde, că şi aşa nu mai ştie nimeni de mine. M-am aşezat pe marginea şanţului, treceau oameni pe drum, pe o parte îi mai cunoşteam, adică pe acei care erau mai în vârstă. Era pe la ora amiezii, mi-am scos din raniţă ceva de ale gurii, m-a văzut gospodarul din curte şi mă întrebă ce-i cu mine, invitându-mă în curte. I-am mulţumit respectuos şi l-am întrebat dacă Primăria este lângă biserica din vale.

- Nu, domnule! Se vede că nu eşti de pe aici. De peste zece ani s-a construit una nouă, iată acolo, în centru. Avem un primar tânăr!

M-am prezentat la primar, spunându-i adevărul despre mine: că sunt de aici din sat, însurat cu Leonora Lemnaru, am cu ea doi băieţi, dar am aflat că ea s-a recăsătorit, are cu şoferul Radu două fete. Eu am fost pe front, apoi aproape un sfert de veac în prizonerat, am un picior beteag, dar mai pot lucra, ştiu cizmărie din familie, tatăl meu era cizmarul satului. S-a prăpădit de tânăr, înainte de-a pleca eu pe front, după care a plecat şi mama pe lumea cealaltă. Acum am două variante: să plec undeva în lume ori să rămân aici în sat, pot lucra cizmărie, nu mă mai cunoaşte nimeni, sunt schimbat, că nici eu nu mă mai recunosc, nu vreau să deranjez familia nevestei mele.

- Da, domnule Lemnaru, cutremurat de cele aflate, iar după momente de tăcere spuse: M-am gândit: Te voi prezenta Consiliului de conducere al Primăriei, ca fiind o rudă îndepărtată a mea, că ai ajuns pe drumuri din cauza unor probleme familiale. Vei primi o cameră în curtea Primăriei, acolo unde am locuit eu până m-am mutat în casa cea nouă, vom dechide un atelier de cizmărie, că nu avem în comună. Dacă mai poţi lucra, sunt şi alte treburi de făcut prin jurul Primăriei. Acum vom merge la mine acasă, îţi voi da nişte haine, te voi ospăta, vei sta câteva zile, până se va amenaja camera

unde vei locui şi voi dota atelierul de cizmărie cu toate cele necesare.

- Mulţumesc, i-am spus, dar voi purta în continuare barbă, mustaţă şi bastonul, că-mi este de trebuinţă, pentru a nu fi recunoscut de nimeni.

Zis şi făcut. Zilele treceau, atelierul era în funcţiune şi de mare folos locuitorilor satului. Veneau femei şi bărbaţi cu încălţămintea la reparat, fiindcă lumea era săracă, nu-şi permitea să pună încălţămintea uzată pe foc. Multe am aflat eu ce s-a mai petrecut în sat de când am plecat. Am văzut-o şi pe Leonora, l-am văzut şi pe Radu, soţul nevestei mele, pe cele două fete ale lor şi aşa mai departe.

Trecuse, deja, doi ani şi în sat o veste s-a răspândit ca o furtună: Şoferul s-a răsturnat cu basculanta într-o curbă şi a murit. Mi s-a rupt inima când am văzut-o pe Leonora în doliu.

După o jumătate de an a venit ea la cizmărie cu o pereche de pantofi la reparat. I-am luat comanda, spunându-i să vină a doua zi după pantofi. Dându-i pantofii, m-a întrebat de preţ, observând într-un pantof o fotografie.

- Ce-i asta? , întrebă ea.

- Leonora, i-am zis, uită-te în ochii mei.

- Roşie la faţă, lacrimile îi curgeau, cu glas tremurând spuse:

- Neculai, tu eşti?

- Eu sunt. Am păstrat copia şi nu am uitat originalul.

Gabriela CUCINSCHI – Florile Gabrielei

George STOIAN – Slobozia

CASA CU STAFII

Telefonul de pe biroul ofițerului de miliție sună deodată strident și tânărul criminalist ridică imediat receptorul:

- Alo, da!

- Tovarșul comandant Dănescu vă cheamă la dânsul acum momentan.

- Am înțeles, tovarașa secretară, vin imediat.

Așa începuse aventura acelei zile, o zi obișnuită dintr-un octombrie oarecare, la sediul miliției județene. După ce primise ordinul de serviciu de la comandantul George Dănescu, care îi vorbise destul de amuzat despre sesizarea unei profesoare din oraș, tânărul criminalist își adunase cu grijă toate „uneltele" de lucru și le urcase în mașina de serviciu. Traversase terenul acela unde se făceau măsurători în vederea construirii noului sediu al miliției municipale. Trecuse prin mijlocul unui numeros grup de țigani, erau cam vreo cincizeci, murdari și gălăgioși, veniți acolo probabil cu un pachet de mâncare pentru unul de-al lor, care fusese arestat cu o zi înainte. „*Da ce se face aicea, bre, tovarășu general?* i se adresase un mustăcios cu o pălărie mare și roșie. „*Ce să se facă?* răspunsese el, *iacă se face o miliție nouă". „Da voi numai miliții știți să faceți, băi teteo?"* îl întrebase plină de revoltă o țigancă grasă, cu fuste înflorate și cu o țigară în colțul gurii.

Acum stătea în fața blocului de garsoniere G 110 din strada Lacului și o aștepta pe profesoară. Se dusese după ea la liceul de chimie colegul lui, care era și șoferul mașinii, și era timpul să sosească. Și chiar au venit destul de repede.

- Nu prea aveți scule, au fost primele cuvinte ale acesteia după ce a evaluat din priviri bagajul cu care veniseră ofițerii de miliție..

- Avem tot ce ne trebuie, a răspuns tânărul criminalist. Haideți să mergem.

Și au urcat toți trei cu bagajul de „scule" la etajul întâi și, apoi, în lungul culoarului până a zis profesoara: „*Aici stau. Intrați și nu vă descălțați*". Pe ușa aceea ofițerii au numărat șapte încuietori și două clanțe, dispuse așa, de sus în jos, una sub alta, unele mai blânde la înfățișare, altele mai fioroase, ce păreau imposibil de deschis dacă n-aveai o pregătire superioară și o cheie foarte potrivită.

Interiorul garsonierei era simplu, neospitalier și strâmt, dar curat. Era de fapt o singură cameră, ceva mai largă, în care fuseseră plantate ca nuca în perete alte două minuscule încăperi, care se ghiceau a fi bucătăria și baia. Atrăgea atenția o măsuță rotundă cu un singur picior, ceva din acele piese de mobilier care îți sugerau că fuseseră parte a unei garnituri vechi și descompletate și mai erau acolo niște rafturi cu cărți greoaie și neprietenoase, pe care aveai senzația că scrie numai CHIMIE. În cameră era o ordine desăvârșită și, după ce i-a condus cu o excesivă grijă pe cei doi oaspeți („*fiți atenți pe unde mergeți, să nu atingeți ceva")* i-a instalat, unul pe marginea patului și celălalt pe un scaun, profesoara a început să controleze, cu grijă și meticulozitate, încăperea. A analizat cu maximă atenție așezarea unor obiecte pe care se pare că le pusese într-un anumit fel, ca să le poată controla după aceea dacă se mai aflau exact unde le pusese. O vază chinezească așezată pe un milieu pe măsuța rotundă, un pește de sticlă de pe televizorul marca „Orion", două cărți de pe rafturile bibliotecii, un colț de perdea, un tablou de pe perete reprezentând un coș cu fructe, o coală de hârtie A4 căzută parcă neglijent pe sub fereastră și, la sfârșit, mai multe fire subțiri, aproape invizibile, care traversau camera într-o dispunere ce sugera imediat că aveau rolul de capcane. Profesoara exclama de fiecare dată când controla un obiect: "*E clar! A umblat și aici".* Ofițerii au lăsat-o să-și facă numărul și doar se priveau zâmbind din când în când. Profesoara nu părea că epuizase verificarea tuturor obiectelor, dar s-a întors deodată către cei doi și a început să vorbească.

Măi fraților, măi tovarășilor , măi ofițerilor, treaba e serioasă. Eu n-am soț, că nu vreau să mă complic să spăl izmene și să fac sarmale, eu de fapt sunt ingineră la combinat, dar am fost detașată temporar la liceul de chimie să predau ore. Măi, oameni buni, nu mai pot! Nu mai pot! I-a venit deodată o idee, s-a oprit un moment din monologul pe care îl începuse și a exclamat supărată: *Eram sigură! Nu l-ați adus! E clar, ați venit fără detectorul de mine!* Tânărul criminalist a sărit însă oarecum triumfător: Ba nu, l-am adus, credeți că puteam să venim fără detector? Și între timp ajunsese deja lângă „scule" și a ridicat bastonul detectorului deasupra capului. Peste chipul profesoarei s-a ivit deodată liniștea și, după ce a dat admirativ și aprobator din cap, a continuat:

La început îmi intra în casă ziua, când eram la serviciu. Nu știu ce făcea și pe unde intra, dar semnele mele îmi arătau că intra. Nu fura nimic, nu strica nimic, nu mânca nimic din frigider și mi-am dat seama că nu avea nici intenții pornografice. Măi, zic, ce vrea ăsta? M-am gândit că poate vrea doar să împrumute cărți, ziceam că e pasionat de chimie. Asta mi s-a confirmat: lipsea câte o carte azi, iar mâine apărea la loc. Dar nu!

*Mă gândeam că altul era scopul său. Până mi-am dat seama. Venea aici la geamul meu de la balcon, îl vedeți, ăsta, ca să fotografieze prin ferestrele de vizavi, de la Centrul județean de proiectare planșele cu proiectele ce le făceau oamenii ăia. M-am și interesat ce aveau ei în proiectare, aveau poligonul de tragere pentru militarii de la unitate care învățau să tragă cu arma. Era clar! Puneam semne, le găseam mișcate. Intra în casă, nu știu pe unde, dar intra. Mă speriasem tare, mă gândeam chiar că într-o zi chiar o să îndrăznească să-mi și fumeze în casă. Dar, mă rog, a trecut asta. Dar, măi fraților, ce ziceți că a început să vină peste mine și noaptea? Nu știu cum intra, eu dormeam, cum dorm eu numai pe partea dreaptă, venea ușurel și-l simțeam prin somn cum se apropie de pat , adică de mine. Și parcă mă mângâia așa pe obraz, mă mângâia așa cu plăcere. Să vă dau exemplu chiar de azi-noapte. Am mâncat seara niște pateu, mie îmi place foarte mult pateul, mi-am spălat în lighean o bluză verde, am văzut la televizor o parte din vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu la Timișoara, am citit dintr-o carte niște noutăți științifice despre izopren și m-am culcat. Am stat puțin pe gânduri cu fața în sus, după aia am stins veioza, m-am întors pe partea dreaptă și am închis ochii. Cred că adormisem când a venit la mine duhul lui. Era un duh așa, cam cum ești matale (*profesoara l-a arătat senină pe locotenentul Huțanu, care de felul lui era cam slăbuț*), dar parcă ceva mai zâmbăreț. Și tot așa, s-a aplecat peste mine, eu atunci chiar m-am cam speriat să nu exagereze, m-a mângâiat pe obraz, dar nu era chiar o mângâiere cu palma, nu, venea numai ca o adiere parfumată și mă-ntreba că ce mai fac. Eu i-am zis că fac bine, luasem și salariul în ziua respectivă, el mă mângâia și mai parfumat, adică probabil era mulțumit că eu fac bine și eu atunci m-am gândit să deschid ochii, dar mai încet să nu-l sperie zgomotul și i-am deschis încet dar pe moment el nu mai era…*

- Tovarășa profesoară, a întrerupt-o tânărul locotenent. Nu vă supărați, am înțeles. Dar nouă nu ne e clar ce vreti de la noi, cu ce să vă ajutăm?

- Doamne, tovarășe ofițer! Dar nu vă e clar? Am scris și în sesizarea de la miliție. Vreau să știu dacă e adevărat că cineva intră în casa mea, ziua, noaptea – nu contează. Să știu dacă intră, că poate eu trăiesc o psihoză (după ce a scăpat vorba asta, profesoara a făcut o pauză întrebătoare, probabil ca să se convingă că milițienii au înțeles ce vrea ea să spună) și nu e adevărat, dar știu sigur că e adevărat fiindcă am și eu semnele mele.

- Am înțeles, a conchis ofițerul. Vom apela la metodele noastre criminalistice pentru a demonstra dacă infractorul vă intră în casă. Montăm peste tot reperele noastre și mâine constatăm rezultatul.

- Adică puneți reperele, plecați și mâine veniți să vedeți rezulatul…

- Exact, a răspuns înviorat locotenentul.

Dar profesoara nu părea a fi de acord cu soluția propusă, așa că s-a grăbit să intervină:

- Nu cred că e bine așa. De ce să mai puneți repere? Mai bine rămâneți dumneavoastră, tinere ofițer, la noapte aici cu mine și observați pe viu ce se întâmplă…

- Așa ceva e imposibil, a zis repede și cam speriat ofițerul. Eu abia m-am însurat și ce credeți că o să zică soția mea?

- Acuma, hai să fim serioși, a făcut-o pe supărata profesoara. Doar n-o să veniți aici ca la hotel să dormiți cu soția.

- Nu, nu se poate cum spuneți, nu mă lasă regulamentul.

- Bine, a devenit ea conciliantă. Puneți reperele!

Cei doi ofițeri au trecut la treabă și au uns mai multe locuri cu substanța aceea invizibilă, flourescentă la tratamentul cu razele UV. A fost desigur nevoie să-i arate cu insistență profesoarei cum funcționează asta și au putut duce munca la bun sfârșit numai după ce ea s-a convins că e bine așa. Terminaseră, chiar își permiteau câteva momente de relaxare, când…

Deodată, la ușa de la intrare s-a auzit un zgomot ușor. Ca un fâșâit, ca o atingere. Ceva discret, secret, insinuant. În secunda următoare, toți au amuțit și, ca la un semn, au întors capul spre ușă, într-o așteptare încordată și atinsă de o spaimă ușoară. Un moment, două… Apoi s-a auzit clar cum puterea neștiută de *dincolo* încerca parcă să se strecoare în cameră pe undeva, prin partea de jos, pe sub ușă. În secunda următoare, profesoara a mai putut articula doar o jumătate de AH!...și a căzut pierdută în leșin peste noptiera care suporta împăcată cu gândul rău un voluminos tratat de chimie anorganică.

Ofițerii au trăit uluiți clipa. Au sărit în picioare și au dus mâinile la spate, atingând tocurile pistoalelor. Îmbărbătarea s-a revărsat prima dată peste tânărul criminalist, care din doi pași a ajuns la ușă și a dat-o cu hotărâre de perete. Poștașul i-a apărut în față speriat și cu un plic în mână. *„Nu intră pe sub ușă…”,* a reușit el să articuleze.

-- Pune mâna pe el, să vezi dacă nu e stafie, a strigat colegul lui de misiune, care scosese deja pistolul și-l ținea cu hotărâre îndreptat amenințător spre tavan.

Cornel GALBEN – Bacău

JURNAL (II)

București, 13 septembrie 1978

Iar am fost păcălit de viața asta nenorocită. În loc să mai stau două zile lângă nevastă, am venit conștiincios la datorie, dar, ca un făcut, despre anul nostru nimeni nu zice nimic.

Aici plouă, vreme de beție, vorba lui Bacovia. Am tras și eu un gât de pălincă de la Ilie Petrișor, însă am folosit timpul în alte scopuri: am răsfoit câteva colecții la bibliotecă, am pierdut mai bine de o oră la telefon, fără să pot vorbi cu Țica, alte două ore cu meciul oltenilor, am citit cartea de debut a unui prozator care se anunță destul de interesant - „Ploaie amară“ de Ion Lilă.

Înfuriat pe telefon, mai bine zis pe cei care trebuiau să ridice receptorul, am și uitat să-l sun pe N. Rădulescu-Lemnaru, să-i mulțumesc pentru ultima scrisoare și să stabilim când ne putem întâlni.

Poate voi începe o viață mai trepidantă, mai plină de aventuri și de fapte. Mi-a fost întotdeauna ciudă că nu am ales un drum în care neprevăzutul să-mi dea de furcă, să-mi imprime în suflet stări capabile să se decanteze și apoi să fie readuse la lumină. Am o oarecare experiență de viață, dar una e să zaci într-o secție, chiar dacă ea contribuie nemijlocit la nașterea cauciucului românesc, și alta e să zidești o lume cu mâinile tale.

Să-mi notez cele 2 piese TV văzute în ultima perioadă: „Regele trac“ de Euripide și „Mania posturilor“ de Vasile Alecsandri.

București, 17 septembrie 1978

E o noapte minunată. Frumoasă a fost și ziua. După un somn agitat, m-am sculat de dimineață și am plecat la Ploiești. L-am găsit pe N. Rădulescu-Lemnaru acasă, am stat puțin de vorbă, apoi am hoinărit o oră și ceva prin oraș. S-au schimbat multe, dar saltul nu mă miră, totul fiind un lucru firesc.

După o masă copioasă, am discutat din nou. Nu am reușit să fac interviul, însă am aflat o groază de lucruri noi. Păcat că vremea trece atât de repede și omul acesta care știe atâtea lucruri despre o epocă eroică se va stinge, fără să reușească să ne comunice totul.

M-am întors la București cu promisiunea unei revederi imediate. Până ce va fi dat verdictul din partea Uniunii, cred că voi încerca să scriu o tabletă pentru „Scînteia tineretului“.

Trebuie să scriu, să scriu mereu. Numai așa voi putea răzbi. Acum mi-e dor de Țica și tare aș vrea să știu ce se petrece în sufletul ei. Să vedem ce-mi va scrie. Eu i-am scris deja de trei ori.

București, 18 septembrie 1978

Seara aceasta a fost memorabilă. M-am aflat din nou în preajma marelui om de cultură Augustin Z. N. Pop, în casa lui de pe Bulevardul Ana Ipătescu, nr. 9. Ca și prima oară, m-au impresionat pereții îmbrăcați în cărți de sus până jos, gestul firesc al profesorului, care nu m-a privit de la înălțimea poziției sale, ci ca pe un „tânăr de reală onestitate profesional-culturală“. Sfaturile și întreaga discuție au pornit din suflet. Am aflat lucruri de o deosebită însemnătate, în majoritate inedite pentru mine. Mi-a spus, totodată, că mi-a trimis câteva manuscrise la Sfântu Gheorghe și abia aștept să intru în posesia lor. La plecare mi-a dăruit o lucrare cu circulație restrânsă, dar care îmi poate servi la elaborarea lucrării de absolvire.

București, 23 septembrie 1978

E sâmbătă, stau de aproape o oră la masa de lucru, dar ideile nu vor să se adune. Au trecut aproape două săptămâni și nu am făcut mare lucru, au trecut atâtea zile fără să mă simt pe deplin satisfăcut. Am pierdut câteva ore bune în bibliotecă, am văzut câteva filme, am citit presa, am scris vreo 3 materiale și cam atât. Sunt din ce în ce mai nemulțumit de mine, deși nu pot spune că stau degeaba.

Mâine voi pleca, probabil, la Sfântu. Țica mi-a scris că se „rotunjește binișor“, că mă așteaptă cât mai repede și, deși îmi plănuisem să merg duminica viitoare, parcă nici eu nu mai am răbdare să aștept. Mi-a trimis plicul de la Z. N. Pop, plic ce m-a bucurat nespus. După ce mă asigură încă o dată că i-am „pătruns intențiile“ în recenzia mea, îmi trimite „concepta cea mai veche a începutului“ noii sale cărți – *Pe urmele lui Kogălniceanu* – și „tabla de materii“. Sunt autografe prețioase, nestemate ale unei munci de titan. Când voi ajunge să entuziasmez cu manuscrisele mele inima unui tânăr?

București, 28 septembrie 1978

Pe zi ce trece sunt tot mai nemulțumit. Stăpân doar pe dorința de a face, mai puțin pe fapte. Gândul că în acești trei ani de școală nu am făcut aproape nimic, mă sperie. Vor rămâne o obsesie anii studenției?

Duminică am ajuns la Sfântu Gheorghe. Țica a fost în al nouălea cer, eu ceva mai jos, dar principal e că ne-am simțit bine. Zilele au trecut repede și în afară de faptul că am văzut un film bun – „Cum se hrănește un măgar" –, că am discutat și ne-am iubit ca în luna de miere nu prea am ce reține.

Marți seara am fost la Livia și Liviu Dumitrașcu, o familie de olteni simpatici, cu totul diferită de imaginea făcută prin intermediul colegilor de an.

O lectură de ultimă oră: „Vrăbiile pământului" de Letiția Vladislav, cartea unei debutante. Nu mai slabă ca a lui Lilă (asta fără a înțelege că „Ploaie amară" e slabă), doar că e mai alambicată, mai greu de urmărit dacă o citești în reprize. O poveste de dragoste puțin cam excentrică, de fapt mai multe povești în aceeași poveste, un zbor de vrăbiuță rănită prin labirintul aflat sub paza lui Cupidon.

București, 6 octombrie 1978

Incertitudinea plutește încă, deși la interviul cu N. Rădulescu-Lemnaru am lucrat aproape toată săptămâna. La Ploiești am fost duminică, o splendidă zi de toamnă. Discuția a început imediat și a durat până către seară. E formidabil acest om dăruit trup și suflet muncii culturale, educării maselor. Și-a risipit toată viața acestui țel, nu și-a pus nicio clipă problema că în tot acest timp putea scrie zeci de cărți. Numai eu am notat 20 și ceva de pagini de răspunsuri, dar discuțiile avute de când îl cunosc puteau umple de mult paginile unui volum. Păcat că unor asemenea oameni nu li se dă toată atenția, în timp ce zeci de diletanți umplu librăriile cu maculatură.

M-a invitat la aniversare și bine ar fi să nu mă duc cu mâna goală. Apariția interviului l-ar aduce în actualitate, deși ultima lui carte a făcut din plin acest lucru.

Aseară am avut o întâlnire cu Liviu și cu un tip grozav de practic, grozav de bine instalat într-un apartament tot atât de grozav. Nu știu cum de se învârtesc unii, cum fără prea multă muncă ajung să huzurească. Există, de fapt, o mafie teribilă peste tot și rar când reușești să te descurci fără pile. Exemple sunt suficiente, iar campania de presă începută împotriva milioanarelor vorbește de la sine despre cei puși pe căpătuială. L-am ascultat azi pe Adrian Păunescu vorbind la o conferință ținută cu ușile închise. E formidabil! Dacă fiecare redacție ar avea măcar un gazetar de forța și curajul lui, alta ar fi soarta presei române. A pus degetul pe rană, în timp ce unora le tremurau turul pantalonilor când au luat cuvântul.

Între timp am mai apărut de două ori în „Cuvântul nou", cu un reportaj și cu recenzia la cartea lui Lilă.

Mâine va trebui să mă bat pentru interviu și tot mâine va veni Țica la mine. Să vedem ce pot să-i ofer.

București, 15-16 octombrie 1978

O săptămână piteșteană încheiată la... Ploiești

Luni: M-am sculat de dimineață, deși aș mai fi stat lângă tovarășa mea de viață încă multă vreme. Țica s-a simțit bine, dar nici de data aceasta nu i-am oferit prea mare lucru. Am vizitat TIB'78 și apoi am mers la C.C.A.

Ajuns la Pitești, am mers direct la C.P., apoi la hotelul „Muntenia". După o oră de somn, am hoinărit puțin prin oraș, singura vizită notabilă fiind cea a Bisericii Domnești, zidită în 1656 de voievodul Constantin Șerban, cu doamna Bălașa, o construcție unică în țară.

Marți: Documentare toată ziua, seara o ședătoare literară destul de interesantă, viciată însă de o foială interminabilă a sălii. Printre participanți: Ludmila Ghițescu, C. Miu Lerca, Virgil Carianopol, Otilia Nicolescu, Viorel Cosma, Ion Popa Argeșanu, Dinu Ianculescu, Ion Potopin, Al. Raicu ș.a.

Miercuri: Din nou documentare, apoi muncă de concepție.

Joi: Am lucrat de dimineață la redactarea materialelor, la dactilografierea lor. Am urmărit cu nerăbdare „Flacăra", însă interviul, pe care îl așteptam atât, nu a apărut. A apărut, în schimb, nota „O descoperire deosebită". Tot e ceva.

Vineri: Zi liberă, bun prilej de a vizita Curtea de Argeș. Ctitoria lui Neagoe Basarab e admirabilă, o bijuterie în mărime naturală. Nu cred în superstiții, dar 13 mi-a adus pentru prima oară ghinion: am uitat umbrela în tren, iar a doua zi am constatat că am pierdut și cheia de la cămin.

Sâmbătă: M-am sculat tot cu noaptea în cap și după ce mi-am terminat treaba în tipografie, am luat drumul Bucureștiului. De aici, la Ploiești, unde N. Rădulescu-Lemnaru și-a sărbătorit șapte decenii de viață. A fost o seară plăcută, umbrită de faptul că nicio revistă nu i-a acordat măcar un rând.

Acum e duminică seara, ba luni, pentru că e trecut de 12, e jumătatea lunii și eu parcă tot nu am

făcut nimic. Astăzi, de pildă, m-am ales doar cu o nouă carte citită: „Grigore C. Moisil. Scurtă biografie“ de Viorica Moisil și cu un film: „Lupul alb“, după un roman de Paul Féval.

București, 27 octombrie 1978

Azi ar trebui să fiu bucuros. După ce ieri am apărut din nou în „Flacăra“, iată-mă publicat și în „Contemporanul“. Din nou invidie, din nou discuții. Abia aștept să termin, să știu că fac asta și asta.

Zilele zboară rapid. Țica se rotunjește văzând cu ochii, așa că mâine-poimâine o să mă întreb cu adevărat pe ce lume trăiesc. Acum, de bine, de rău, am unde sta, are și ea unde sta. Dar pe urmă?

Duminică, la Sf. Gheorghe, am văzut prima zăpadă. Mâine voi pleca din nou la drum, de data aceasta spre Moinești. Mi-e dor de mămica și de ceilalți, mi-e dor de puțină liniște și de un pahar cu must. Sper să ajung și la Bacău, unde voi încerca să discut cu secretarul cu propaganda.

Între timp am văzut, la TV, „Burghezul gentilom“ de Moliére și am citit „Casa destinelor“ de T. Băran. E o carte pentru tineret, un fel de istorie a mai multor domenii, mai bine zis o incursiune în sfera atât de vastă a vieții. Aștept ca prezentarea făcută să apară în „Cuvântul nou“.

Gh. Gheorghiu-Dej, 1 noiembrie 1978

Mai sunt câteva minute și iau din nou drumul Bucureștiului. Era cât pe ce să port degeaba caietul cu mine, adică să nu-mi notez nimic, deși evenimente au fost totuși.

La Moinești ne-am simțit bine, mai ales că am făcut iar un tur de orizont pe la rudele cele mai apropiate. Și de data aceasta Țica nu s-ar mai fi desprins de lângă mine, starea ei de nemulțumire crescând parcă.

La Bacău am avut zile pline. Pe lângă faptul că am descoperit doi oameni deosebiți, dr. Al. Radian și dr. C. Voicu, am reușit să discut cu tovarășul Toma și să am, în sfârșit, asigurarea că am loc la ziarul din Bacău.

Țica m-a anunțat că ieri a apărut și ultima mea cronică. Se vede că cei de la „Cuvântul nou“ țin neapărat să mă duc la Sf. Gheorghe!

București, 6 noiembrie 1978

Pentru că ieri n-am reușit să-mi notez nimic, o fac acum, când îmi dau seama că nu este nicio „sfârâială“ să rămâii la sfârșit de săptămână în București. În afară de faptul că am citit două cărți de poezie: „Caietul debutanților 1977“ (Editura Albatros) și „Unsprezece poeți tineri“ (Junimea), că am văzut un film ce ar trebui să pună lumea gânduri – „Oamenii vor să trăiască“ –, nu am făcut nimic. Ba, era să uit, am dactilografiat un material pentru „Flacăra“ și am citit jumătate de curs la economie.

Până voi reveni asupra lucrurilor petrecute, să înregistrez faptul că „Îndrumătorul cultural“ (nr. 10/1978) mi-a publicat o notă și o informație.

Letiția OPRIȘAN – Candoare

Amintiri despre

REGELE MIHAI I

● În amalgamul de ştiri şi în şuvoiul de vorbe care dominau, în ziare, reviste şi filme trecerea plină de jertfe a Prutului, în căutarea fraţilor răpiţi de un vecin nemernic, hidos şi fără Dumnezeu, l-am întruchipat – în văzduh – aievea, pentru prima dată, pe frumosul şi viteazul voievod venit din istorie, să înfrunte, împreună cu noi, primejdiile.

Nu împlinisem 10 ani când Mihai I mi-a intrat în suflet şi în imaginaţie. Copil fiind, visam, în acele zile, în marginea unor realităţi crude şi sângeroase, la izbânzi şi la un viitor plin de dreptate şi iubire, pe care faptele eroilor noştri îl va aduce pretutindeni. Războaiele au, însă, sorţi schimbătoare, aliaţele, adesea, nu sunt pentru oameni oneşti ci pentru interese, norocul îi ajută pe cei curajoşi... dar nu totdeauna... Regele nostru a încercat să salveze orice din tot ceea ce însemna România... Pe soldaţii răniţi sau răpiţi în timpul armistiţiului; fiecare bucată din Transilvania; libertatea interioară a ţării, sugrumată de ocupant şi de drojdia propriei noastre societăţi... să oprească jaful străinilor şi faţa hâdă a cataclismelor naturale... A fost prea mult! Exilul i-a fost impus cu revolverul... şi comunismul internaţional s-a mai jucat c-o ţară: *De-a jaful, crima şi surghiunul.* Regelui i-au fost hărăzite decenii de pribegie, de tristeţi şi griji pentru ai lui, captivi într-o ţară încătuşată.

L-am urmărit mereu cu gândul, ca pe un simbol al libertăţii ţării noastre, l-am iubit – ca foarte mulţi concetăţeni – ca pe singura speranţă a României, pe care o întruchipase prin frumuseţea lui, prin candoare, neclintire, curaj şi statornicire....

Timpul a dărâmat imperiul răului şi, în decembrie 1989, românii au simţit gustul libertăţii. Câteva luni mai târziu, aflat în vizită la prietenii mei din Elveţia, am avut ocazia să-mi împlinesc dorinţa şi datoria de a-l cunoaşte pe cel care mi-a fost – fără să ştie – un permanent îndemn de a-mi păstra curajul şi speranţa. Regina Ana, un nesecat depozit de calităţi umane, care au înscris-o în familia admirabilelor noastre regine, Carmen Sylva, Maria şi Elena, ne-a răspuns la telefon şi m-a invitat, a doua zi, la Versoix. Am trăit o noapte de vise, de istorie, de legende, de lacrimi pentru cei care nu mai sunt pentru a avea – ca mine – norocul să-şi vadă, de-aproape, regele, speranţa naţiunii. Dimineaţa, venind de la Geneva, am urcat din mica gară a orăşelului, pe strada-deal pe care se găsea modesta dar frumoasa casă în care locuia Mihai de România. La ora 9, scunda portiţă s-a retras din faţa mea şi m-a lăsat să păşesc pe gazonul unei curţi întinse, spre intrarea casei unde Majestăţile Lor Ana şi Mihai mă aşteptau. Eram îmbrăcat cu un palton cu blană de vidră, care fusese, cândva, al tatălui meu şi care arăta a veşmânt de boier scăpătat. Regele, cu naturaleţe şi cu un gest de frate mai mare, m-a ajutat să-l dezbrac, mi l-a pus în cuier şi m-a invitat, într-o cameră cu fereste largi, care dădeau în curtea interioară, să iau loc pe o canapea, pe care s-a aşezat imediat şi Majestatea Sa. Eram deputat în CPUN, leaderul unui partid ecologist, lucram în cercetare, cunoşteam multe din faptele şi oamenii ţării... şi ardeam de nerăbdare de-a vorbi, despre toate acestea, cu regele meu. O răbdare de înger s-a aşezat pe faţa îmbrăcată în zâmbet şi lumină a lui Mihai I, devenit – nu se ştie de unde – *fratele meu mai mare*, regăsit dintr-o noapte îndelungată şi înspăimântătoare. Majestatea Sa asculta, mă întrerupea arareori, mă încuraja să vorbesc. Voia să afle ce se mai întâmplă în ţară. Tot ce-mi spunea părea a fi învăluit în haina înţelepciunii, a înţelegerii, a încrederii. Întrebasem pe prietenii mei din Geneva cum se cuvine să mă port cu un rege şi cât să rămân la el, de vreme ce nu-mi fixase decât ora de sosire. Mi-au spus: rămâi şi tu

până când simți că-l obosești. Sfat fără noimă... pentru că dacă nu aveam tren la prânz, spre Geneva, aș fi putut rămâne cine știe cât. Mihai I sorbea cuvintele românești ca pe un elexir al vieții... Au fost aproape trei ore de extaz fonic, de înțelepciune din tolba lui Anton Pann, de bucuria de a fi față-n față cu istoria.

Cuvintele de mai sus nu sunt oare scrise de vanitate, de egoism, de lipsă de măsură a unei exuberanţe supraexcitată? Poate fragmente din aceste păcate omenești s-au amestecat în comportamentul meu de atunci dar bucuria prezenței mele acolo, prietenia nedisimulată pe care mi-a arătat-o Majestatea Sa, înțelepciunea și manierele Sale mi-au format convingerea (împotriva opiniei mele de cercetător în biologie) că există, negreșit și oameni *sapiens*... Întâlnirea mea de atunci a devenit una din puținele dovezi pe care le-am strâns, în această privință, indubitabil și personal.

Amintirile despre un rege, iubit pentru calitățile sale, pot lăsa o rană adâncă celor care știu ce au pierdut prin vrășmășia sorții și datorită neputinței lor. Dar poate dragostea noastră față de rege – ca simbol al istoriei noastre – și iubirea lui pentru țară s-au întâlnit, insesizabile, oferind – împreună – momente de fericire sufletească, pentru mulți dintre români, alinând durerile trecutului.

(Prof.dr. *Alexandru Ionescu*, laureat al Premiului Academiei)

●●●●●

Sâmbătă, 29 aprilie 2000, o zi de sâmbăta Mare, cu ocazia vizitei Majestăţii Sale Regele Mihai I de România la Liceul Iulia Haşdeu, *din Bucureşti* – Fragmente din Discursul rostit în întâmpinarea Majestăţii Sale

Majestate,

Cu sfântă bucurie, soarta a rânduit să Vă avem astăzi pe Dumneavoastră, în mijlocul nostru, elevi şi profesori. Privind spre trecutul României, constatăm că cereasca pronie a hărăzit ca Dumneavoastră să fiţi principalul autor al actului de la 23 august 1944, iar comportamentul Dumneavoastră hotărât, din acea zi, a contribuit la scurtarea celei mai mari conflagraţii mondiale cu aproximativ 200 de zile, ceea ce a scutit omenirea de multe alte sacrificii umane şi materiale...

Sire,

Dumneavoastră, imediat după acel moment de răscruce de la 23 august, în virtutea faptului că V-aţi considerat garantul unei monarhii de drept, parlamentare, aţi făcut măreţul gest de a repune în vigoare Constituţia din 1923, alcătuită sub domnia ilustrului Dumneavoastră bunic, Ferdinand I cel Leal, o constituţie care avea meritul de a fi fost redactată în mod temeinic, fără a conţine ambiguităţi, adică acele echivocuri care să provoace *doar respiraţia unor principii fundamentale de drept*

Majestate,

Tot după acea zi de 23 august, călăuzit fiind de grija pentru propăşirea neamului românesc pe calea democraţiei, Dumneavoastră aţi întruchipat de la bun început spiritul rezistenţei faţă de tentativele de a instala, prin forţa tancurilor sovietice, a regimului totalitar comunist, care nu avea nimic comun cu structura sufletească naţională, el fiind precum un corp străin, purtătorul unei ideologii corupătoare, falimentare, care nu putea duce decât la un categoric declin material, dar mai cu seamă moral al societăţii româneşti, în ansamblu...

Sire,

Dacă după acel cumplit război mondial evoluţiile din spaţiul românesc şi-ar fi urmat cursul lor firesc, structura morală a Augustei Dumneavoastre personalităţi ar fi constituit un model de conduită pentru destui oameni politici şi gazetari, sau simpli cetăţeni ai acestei ţări, iar cu siguranţă altfel ar fi arătat faţa României. De aceea, pentru tot ceea ce V-ați străduit să faceți în folosul țării, în veci fiți binecuvântat *în pace și onor, de țară iubitor* – cu tot sufletul Dumneavoastră.

Dumnezeu să vă ocrotească ființa și gândurile bune pentru țara în care V-ați născut!

(Prof. *Octavian Cristescu*)

●●●●●

Bunicul meu, doctorul Eduard Romalo, tatăl mamei mele, a fost, timp de peste douăzeci de ani, medicul Casei Regale a României. Relațiile dintre Familia Regală și cea a bunicilor mei materni erau foarte strânse. Mama mea, a fost una dintre cele mai bune prietene din România ale Prințesei Ileana, fiica Reginei Maria. Aveau aceeași vârstă, se cunoșteau din copilărie și au murit la aproape aceeași vârstă, la circa 82 de ani.

În anul 1943, Prințesa Ileana s-a reîntors din Austria în România, instalându-se la Bran, la castelul primit de mama sa, Regina Maria, de la orașul Brașov, castel pe care l-a moștenit, l-a mobilat și decorat așa cum trebuie, foarte frumos. Puțin după sosirea sa la Bran, a rugat-o pe mama mea să se mute și ea cu familia ei la Bran și să o ajute în funcționarea spitalului ”Inima Reginei”, pe care l-a construit și l-a organizat în

comuna Bran, foarte aproape de castel, spital pentru răniții războiului.

La Bran, ne vedeam cu Prințesa Ileana, cu soțul ei, Arhiducele Anton de Habsburg, și cu cei cinci copii ai lor cel puțin odată pe săptămână, mai mult cu ultimii patru, cel mai mare fiind mai rar la Bran. Prințesa fusese naşa mea de botez, în anul 1936. Am avut patru naşi, prenumele mele fiind Ștefan, Alexandru, Anton, Eduard. Ștefan, Alexandru și Eduard, veneau de la rudele mele apropiate, Eduard de la bunicul meu Romalo, Anton venea de la soțul Prințesei Ileana.

Nu odată ne-am văzut cu Regele Mihai la Bran, la castel sau în grădina castelului, cu copiii Domniței Ileana, care era mătușa sa. Era foarte tânăr, era foarte frumos, era mai mult decât simpatic și extrem de politicos și amabil. Noi, adică familia noastră, am trăit la Bran patru ani. Am venit aici în 1944 și am plecat în 1948, după exilarea Prințesei, a Regelui și familiei sale. Prințesa Ileana, cu puțin înainte de părăsirea României, a venit la noi, în casa noastră de la Bran, să propună familiei mele să plece împreună. Familia mea nu a fost de acord, ne știind ce se va întâmpla în comunism. A regretat ceva mai târziu refuzul exprimat Familiei Regale.

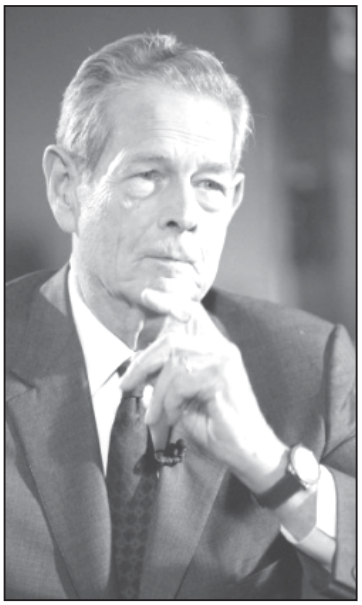

Prințesa Ileana, devenită călugăriță, a venit din Statele-Unite în 1984, în vizită la mama mea, care locuia la Onex, lângă Geneva, într-o garsonieră lângă apartamentul fratelui meu. Firește, am fost s-o văd.

Cu Regele Mihai ne-am reîntâlnit la Geneva, la una din primele slujbe ale bisericii de lemn a Comunității. Îi amintisem cine eram, nepot al doctorului Casei Regale și că ne văzusem la Bran, ceea ce și-a amintit cu un zâmbet foarte prietenos. Apoi, ne-au invitat, el și Regina Ana, pe mine și pe soția mea Helga, de trei ori la casa lor din Versoix. Am fost la ei, odată la un ceai și de două ori la o masă. Am fost și la nunta fiicei Regelui, a Prințesei Margareta cu Radu Duda, la o biserică din Lausanne, pentru un reportaj în *CĂMINUL ROMÂNESC*.

Am rămas cu enorme aprecieri ale Regelui Mihai. Mi se pare azi un personaj de excepție, din punct de vedere moral, intelectual, uman și educațional. Ar fi fost un excelent monarh și conducător al României.

(Prof. *Ștefan Racovitză*, Geneva)

●●●●●

Am deschis ochii într-o lume traumatizată de nenorocirile aduse de atâția ani de război, de o armată de ocupație venită din fundul Asiei și aducând pe tancuri o serie de derbedei și criminali locali, care nu țineau nimic altceva decât să pună mâna pe țară. Românii își mai făceau curaj sprijinindu-se pe doua speranțe: una externă ”vin americanii” și una internă ”Regele Mihai nu ne va lăsa”.

O strofă dintre primele rugăciuni pe care le-am învățat suna așa:

”Iară Regelui Mihai / Viață lungă să îi dai,
Să domnească cu onor / Peste țară și popor!”

Americanii nu au venit și nici nu au avut de gând să o facă. Cât despre Majestatea Sa, Dumnezeu a ascultat ruga noastră și i-a dat viață lungă, dar domnia i-a fost scurtată brusc, într-o tristă zi de decembrie, când doi bandiți cu pistoalele pe masă și cu sprijinul convertiților trădători din Divizia Tudor Vladimirescu l-au silit pe Majestatea Sa să ia drumul pribegiei, amenințându-l că în caz de rezistență vor provoca un măcel și vor curma mii de tinere vieți. Deși aveam mai puțin de 6 ani îmi aduc aminte foarte bine de acea zi blestemată, deoarece cam toți plângeau în jurul meu. Nu am înțeles foarte bine sensul evenimentelor, dar peste câteva zile, când am ajuns la grădiniță, dupa vacanța de Crăciun și Anul Nou, educatoarea ne-a explicat mai pe înţelesul nostru ce s-a întâmplat. Acea femeie un pic mai în vârstă și de o bunătate păinea lui Dumnezeu, încerca să ne explice cu solemnitate (cerută de partid) ce înseamnă republica, dar nu putea să nu își șteargă câte o lacrimă... în ciuda pretinsei solemnități. Știu precis că din acea clipă Regele Mihai, prezent în rugăciunile mele de seară, a trebuit să dispară, iar numele Lui nu mai trebuia să-l pronunț în public. Au trecut anii, Regele și poporul și-au separat drumurile, și unul și alții apăsați de durerile provocate de nelegiuiții care ne-au violat și deturnat cursul firesc al istoriei.

Nu aveam de unde și cum să știu că drumurile noastre, al Majestății Sale și al meu aveau să se mai intersecteze. În 1974 am plecat, ca atâția alți români, pe drumul exilului, iar la început de 1976 am ajuns în Elveția, unde am activat, până în ziua de astăzi, în Comunitatea Românilor din Elveția care, pe lângă alte

multe preocupări de ordin politic anticomunist și de ordin cultural românesc, își propusese ca scop organizarea de slujbe religioase în limba română în Geneva, iar în final construirea unei biserici ortodoxe în acest frumos oraş elveţian. Ocazional, la slujbe mai deosebite, cum ar fi cele de Înviere am invitat și pe Majestatea Sa care răspundea fie personal, fie delega pe una din fiice să-l reprezinte.

În 1980 întâmplarea a făcut ca să mă mut la Versoix, iar în 1985 un agent imobiliar mi-a propus o casă care se învecina gard în gard cu proprietatea Majestății Sale. Pot să vă spun că toți vecinii apreciau prestanța, discreția și manierele Regelui nostru.

Iată că în 1995 visul nostru de realizare a unei biserici românești la Geneva s-a împlinit, iar slujba inaugurală a avut loc în ziua de Crăciun a aceluiași an. Între timp, se scurseseră deja 6 ani de la ceea ce s-a numit Revoluția din Decembrie; se reluaseră, încă timid și crispat, relațiile cu Ambasada Română de la Berna. Cu ocazia slujbei inaugurale mi-am adus aminte de vorbele Seniorului Coposu care spunea ”să ne comportăm ca și cum România ar fi o țară normală. Și așa am făcut: i-am invitat atât pe Majestatea Sa, cât și pe Ambasadorul României, post pe care îl ocupa pe atunci dl Iosif Boda. Relațiile dintre Casa Regală și guvernanții de la București erau încă tensionate, amintirile poterei lui Iliescu care l-a fugarit pe Rege în drumul spre Curtea de Argeș fiind încă proaspete. Mi-era tare frică de un incident diplomatic la slujba inaugurală, dar credeam cu fermitate în dreptatea Seniorului. Slujba a decurs cu bine, după slujbă au luat cuvântul mai mulți vorbitori, printre care și un domn Mazilu de la Lausanne, un distins profesor de matematică, monarhist convins și ”absolvent” al multor ani de detenție, în temnițele comuniste. Dl. Mazilu a vorbit foarte frumos, iar la urmă a spus: ”Pentru că Majestatea Sa ne face onoarea să fie printre noi, se cuvine să cântăm Trăiască Regele!”. Ne-am ridicat cu toții în picioare, eu eram cu ochii pe dl. Boda să nu cumva să plece, dar dânsul a ezitat un pic, s-a uitat în stânga și în dreapta (cred că era pur și simplu surprins, nu răuvoitor), după care s-a ridicat în picioare și totul a intrat într-adevăr în normal, ca într-o țară normală!

De atunci nu prea am mai avut ocazia să-l văd mai de aproape pe Majestatea Sa, dar cele câteva amintiri din vremea exilului îmi rămân în minte și în cuget, și mă rog la Cel de Sus să aibă grijă de sufletul lui atât de hărțuit și de încercat pe parcursul celor 96 de ani. Odihnă veșnică, Sire!

(Informatician *Radu Eftimie*, Geneva)

●●●●●

Regele Mihai a fost toată viața un personaj demn, dar foarte reținut în gesturi sau cuvinte.

Timiditatea Maiestății Sale fusese, de fapt, răspunsul unui suflet de copil în fața certurilor părinților săi: un tată deștept, absent, dar aventurier, și o mamă rănită, însingurată și înstrăinată. Divorțul între Regele Carol și Regina Elena l-a marcat profund, ca și situațiile stânjenitoare în care trebuia să asiste la discuțiile dintre Suveran și Elena Lupescu. *Duduia* era stridentă, vulgară și, pe alocuri, insuportabilă în ochii unui adolescent manierat și delicat. Lupeasca n-avea cum să înlocuiască dragostea mamei exilate. L-a salvat pe tânărul Mihai afecțiunea bonei, grija bunicii (Regina Maria) și educația religioasă. Mai târziu, l-a consumat instrucția militară și pasiunea pentru motoare, pe care și-a cultivat-o toată viața.

Regele Mihai a trebuit să supraviețuiască dictaturii carliste, dictaturii antonesciene, dar mai ales dictaturii comuniste. Bunicul meu îl întâlnise pe frontul estic. În anii comunismului târziu, încă mai deținea monede bătute cu portretul Suveranului, dinainte de 1947. Puțini aflaseră de odiseea umilinței prin care un Rege ostracizat a trebuit să treacă, pentru a-și hrăni familia, într-o țară străină. Acolo, departe de casă, a învățat o nouă meserie, a acceptat o existență frugală, lipsită de pretenții sau farafastâcuri.

Eram copil, dar îmi amintesc mesajele Regelui Mihai transmise românilor prin Radio Europa Liberă. După umilințele aplicate fostului Suveran de Regimul Iliescu, am decis să învăț Imnul Regal: „Trăiască Regele, în pace și onor, de Țară iubitor, și-apărător de Țară”. Am citit apoi și interviurile lui Mircea Ciobanu care evocau o figură luminoasă, dornică să păstreze valorile României Mari: onoarea, credința, demnitatea.

După revoluția anticomunistă, Regimul Iliescu a mobilizat mii de jandarmi și forțe polițienești pentru a descuraja milioanele de români care îi arătau Regelui Mihai dragoste sau simpatie. „Fostul Rege se situează singur în afara poporului român”, declara Ion Iliescu, atunci. Răzeșii Bucovinei au răspuns, la Putna: „Regele în țară, comuniștii afară!”

Mihai I era, pentru țăranii din patria lui Ștefan, printre ultimii Regi ortodocși ai lumii… din volumul *Visul României Mari*, Ed. Doxologia, Iași, 2017.

(Scriitor *Mihai Neamțu*)

Laurenţiu CHIRIAC – Vaslui

O DOAMNĂ DE SACRIFICIU A ROMÂNIEI – ELENA CUZA (1825-1909) (I)

La 17 iunie 1825, la Iaşi, a văzut lumina zilei Elena, cea care mai târziu va ajunge *Prima Doamnă a României*[1]. Tatăl, postelnicul Iordache Rosetti, era fiul Marelui Vornic, cu acelaşi nume, de la care moştenise moşia Soleşti, în ţinutul Vaslui, singura care-i mai rămăsese *„din mai bine de douăzeci şi nouă de moşii cât avusese”*[2]. Mama, Ecaterina, era fiica logofătului Dumitrache Sturdza, care în timpul Revoluţiei de la 1821, împreună cu întreaga sa familie, *„lăsându-şi odoarele casei şi bucatele pământului pe mâna răsculaţilor şi a turcilor”*[3], s-a refugiat la Cernăuţi, unde a stat doi ani. În această perioadă, postelnicul Iordache Rosetti s-a căsătorit cu Ecaterina Sturdza, de la care *„luă puţină zestre”*[4].

Ecaterina Rosetti *„era aspră la înfăţişare, ca şi tatăl ei, logofătul. Avea o fire dreaptă, hotărâtă la fapte, chibzuită şi foarte religioasă. Autoritară cu copiii săi, nu le îngădui niciodată cea mai mică lipsă de bună cuviinţă faţă de cei ce-i înconjurau. Luând în mână, aproape fără sprijinul soţului, treburile destul de încurcate ale moşiei, ea era cunoscută ca adevărata stăpână de către toţi slujitorii curţii, boierul fiind mai puţin energic şi suferind de inimă. Se descurca singură cu zarafii de care avea nevoie, mai cu seamă în vremea când ridicase din temelie casa nouă la Soleşti. Era însă bună şi îndatoritoare cu acela care avea nevoie de sfatul şi ajutorul ei”*[5].

Elena şi-a petrecut primii ani ai copilăriei la moşia Soleşti, alături de ceilalţi patru fraţi, sub directa supraveghere a mamei sale, Ecaterina. Anii şcolarităţii îi va face cu profesori particulari, la conacul unchiului său, Constantin Sturdza, de la Şcheea, împreună cu verii săi şi apoi la bunicul Dumitrache Sturdza de la Miclăuşeni, posesorul unei impresionante colecţii de manuscrise şi documente. La 15 ani ai săi revine la Iaşi, unde familia sa deţinea o casă şi - conform obiceiului vremii - este prezentată în cercurile protipendadei capitalei Moldovei, în vremea domnitorului Mihail Sturdza. Tot ceea ce a văzut în jurul său era cu totul neaşteptat pentru o adolescentă crescută autoritar de părinţi şi care nu şi-a putut dezvolta adevărata personalitate.

Curiozitatea şi dorinţa de necunoscut o împingea înainte spre acest mediu cultural efervescent al Iaşilor anilor 1840, dar firea temătoare o reţinea în multe împrejurări, lăsând-o pradă visurilor romantice, adolescentine. *„Tineretul făcea saloane literare, societăţi muzicale, sub supravegherea maeştrilor aduşi din Berlin sau Viena cu mari cheltuieli. La aceste întruniri cunoscu Elena Rosetti pe Hermiona Asachi, căsătorită Moruzzi, care mânuia destul de îndemnatic condeiul şi cânta şi din harpă, instrument rar întâlnit pe acele vremuri”*[6]. În saloanele rudei sale, Didiţa Mavrocordat, întâlnea *„mai tot tineretul cult al Iaşilor, fără deosebire de boierie. Se jucau acolo comediile tinerilor scriitori moldoveni: Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri, Matei Milo”*[7].

Deoarece părinţii aveau treburi la moşia de la Soleşti, tânăra Elena a fost lăsată câţiva ani, la Iaşi, în grija mătuşei sale - Profira Cantacuzino. Se ivea acum prilejul de a face noi cunoştinţe cu ocazia frecventării petrecerilor din saloanele marilor boieri Roznovanu, Costache Sturdza, Mavrocordat sau Cantacuzino.

Fără a fi o frumuseţe, tânăra Elena se remarcă prin simplitate, corectitudine, naturaleţe, timiditate. Avea ochi mari, negri, sprâncene pronunţate, faţa ovală, iar părul bogat îl purta strâns în cozi, cu cărare la mijloc, după moda vremii. În această perioadă îl cunoaşte pe Alexandru Cuza, posibil în casa Didiţei Mavrocordat, al cărui soţ fusese pe vremuri colegul lui în Institutul Cuénim din Iaşi sau la balurile lui Nicolae Cantacuzino. Oricum, un prilej deosebit l-a constituit

[1] Lucia Borş, *Doamna Elena Cuza*, Editura Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1940, p. 5.
[2] *Ibidem,* p. 6.
[3] *Ibidem*.
[4] *Ibidem*.
[5] *Ibidem,* p. 7. Conacul din Soleşti a fost terminat în anul 1827 şi avea două corpuri de clădiri, unite printr-un cerdac.
[6] *Ibidem*, p. 21.
[7] *Ibidem*.

îndoita nuntă a Pulheriei Rosetti-Cantacuzino cu Constantin Moruzzi şi a Pulheriei Rosetti-Bălănescu cu Vasile Cantacuzino, petrecere la care a participat domnitorul Mihail Sturdza şi toată „lumea bună" a capitalei Moldovei, despre care amintea cu entuziasm Elena Rosetti, într-o scrisoare către mama sa, din 6/18 februarie 1841[8].

„De statură mijlocie, cu înfăţişarea plăcută, trăsături regulate, ochi albaştri şi păr castaniu buclat, Alexandru Cuza plăcea tuturor de la prima vedere. Foarte inteligent, spiritual, cu purtări simple şi familiale, era primit în toate saloanele şi mai cu deosebire de către femei, care-l găseau curtenitor şi vesel. Cuceritor când voia, prietenos cu cei de aproape, lua parte la mai toate petrecerile, unele din ele destul de scandaloase pentru cei ce ţineau la buna lor faimă.... Îndată după venirea în ţară, când slăbiciunile lui nu erau încă prea mult cunoscute, întâlni pe Elena Rosetti, care, deşi nu era o fată bogată, făcea parte din protipendadă şi avea întinse legături de rudenie cu cei care conduceau Moldova. Alexandru Cuza, cel care nu era un om de interes, luându-se mai mult după îndemnul inimii decât al raţiunii, privi totuşi pe această mică boieroaică ca o partidă bună pentru începutul carierei sale funcţionăreşti"[9].

Astfel, tânărul judecător Al. I. Cuza a solicitat un concediu ministerului în vederea căsătoriei sale cu Elena Rosetti. Evenimentul a avut loc la 30 aprilie 1844, în biserica de pe domeniul postelnicului Iordache Rosetti din Soleşti, într-un cerc restrâns. Numeroasele obligaţii de serviciu ce-i reveneau la judecătorie l-au determinat pe Alexandru Cuza să părăsească în grabă Soleştii, pentru a se deplasă la Galaţi. Aici, tânăra pereche va locui în casele postelnicului Ioan Cuza. Deoarece pe foaie dotală a soţiei erau trecuţi şi ţigani robi, Alexandru Ioan Cuza a hotărât să-i dezrobească, conformându-se hotărârii Adunării Obşteşti din 31 ianuarie/12 februarie 1844 privind emanciparea ţiganilor de pe domeniile statului şi cele mănăstireşti.

Doamna Elena va înfrunta cu stoicism toate ingratitudinile provocate de un soţ care şi-a dovedit de multe ori, mai ales în tinereţe, slăbiciunile pentru sexul frumos. Datorită educaţiei severe primită de la mama sa, Elena avea o fire cu totul opusă soţului ei, fiind domoală, timidă, lipsită de încredere în forţele proprii, cumpănită şi retrasă, găsind consolare în citit şi în treburile casei, mai ales că socrii erau mereu plecaţi la Iaşi sau la moşia de la Bărboşi, de lângă Huşi, iar Alexandru era pasionat de treburile de la judecătorie. Vizitele celor de acasă erau o adevărată bucurie în această viaţă monotonă pe care o ducea tânăra soţie. Din scrisoarea trimisă la 25 mai/5 iunie 1844 mamei sale, rezultă că Ecaterina Rosetti aştepta cu nerăbdare sosirea fraţilor ei, Constantin, Dumitru şi Teodor, ca şi a tatălui ei, la Galaţi[10].

Solicitată deseori de mama sa de a-i comunica noutăţi din oraşul unde se stabilise, Elena răspundea cu prudenţă, ascunzându-şi amărăciunea visurilor spulberate: *„Nu pot să-ţi dau noutăţi de prin oraş, fiindcă ies foarte rar, deoarece nu găsesc plăcere decât în căminul meu"*[11]. Protipendada de la Galaţi *„este de o monotonie fără asemănare"*[12] - se confesa cu altă ocazie Elena. Singura persoană a cărei companie o agrea era soţia lui Iorgu Ghica (pârcălabul de Covurlui).

Aniversarea căsătoriei sale trecu aproape pe neobservate, ceea ce îi mări şi mai mult starea de tristeţe, la cei doar douăzeci de ani pe care-i avea. *„Dragii mei părinţi,* - scria ea la Soleşti - *vă reamintesc că azi este treizeci aprilie şi că această zi mi-a adus cea mai mare fericire. Dar, dacă poţi într-adevăr să fii fericit în această zi unică, apoi poţi s-o şi numeri ca pe singura zi frumoasă din viaţă"*[13].

Deseori vacanţele erau petrecute de boierii moldoveni pentru destindere sau îngrijirea sănătăţii pe litoralul Mării Negre, la Odessa. Însemnări deosebite despre aceste locuri ne-au lăsat Dimitrie Asachi, Nicolae Şuţu ş.a[14]. Alexandru Ioan Cuza solicitase Marii Logofeţii a Dreptăţii, la 10/22 iulie 1844, o lună de concediu, spre a merge la feredei (băi) la Odessa, *„fiind jos iscălitului orânduite, pentru starea sănătăţii sale, feredeile de mare, de către doctori"*[15]. Cererea fiindu-i aprobată, Cuza şi soţia sa au plecat cu şareta spre Odessa, în vara aceluiaşi an. Oraşul cu palatele şi bisericile sale impunătoare, cu Palais-Royal, copie a celui din Paris, cu grandiosul Teatru de Operă, cu bulevardele largi, parcurile şi grădinile sale înmiresmate, plajele aurii, aerul cosmopolit al portului, au lăsat o bună impresie familiei Cuza. Totodată, starea sănătăţii lui Cuza s-a îmbunătăţit, după cum reiese dintr-o scrisoare trimisă la Soleşti, din partea Elenei, la înapoiere, în 18/30 octombrie 1844[16].

[8] Dumitru Ivănescu, Virginia Isac, *Alexandru Ioan Cuza. Acte şi scrisori*, Editura Junimea, Iaşi, 1973, p. 26.
[9] Lucia Borş, *op.cit.*, p. 25.
[10] D. Ivănescu, Virginia Isac, *op. cit.*, pp. 33-34.
[11] Lucia Borş, *op.cit.*, p. 29.
[12] D. Ivănescu, Virginia Isac, *op. cit.,* p. 41.
[13] *Ibidem,* pp. 49-50.
[14] Dimitrie Asachi, *Impresii de călătorie în ţările Caucazului, prin Basarabia şi Crimeea*, Iaşi, 1858.
[15] Arh.St.Iaşi, Fond Ministerul de Justiţier,tr.1756, op.IV-1994, dosar 215, f.275.
[16] *Alexandu Ioan Cuza, acte şi scrisori,* p.61-62.

Un an mai târziu, Cuza adresa o nouă cerere, la 9/21 iulie 1845, către Logofeţia Dreptăţii, prin care solicita, pe lângă Secretariatul de Stat, eliberarea paşaportului în vederea plecării la Odessa pentru tratament. Logofeţia - aprobând cererea - făcea cunoscut Postelniciei motivul plecării *„neapărata trebuinţă de a merge peste hotare, la Odessa, pentru facire de feredei”*[17]. Locul său la Judecătoria ţinutului Covurlui a fost ţinut provizoriu de către prietenul său, Teodor Răşcanu, viitorul secretar al „Asociaţiei Patriotice” de la Vaslui. Formele o dată rezolvate, soţii Cuza pornesc din nou cu trăsura spre Odessa, parcurgând un drum obositor şi plin de praf, pe la Leova, Cimişlia, Tighina şi Tiraspol. Drumul de întoarcere a provocat aceleaşi neplăceri. Într-o scrisoare către mama sa, din 5/17 noiembrie 1845, se arăta: *„...Am fost tare supărată văzând că ştirile care ţi s-au dat despre călătoria mea te-au mâhnit”*[18].

În toamna anului 1845, Al. I. Cuza demisionează din funcţia de preşedinte al Judecătoriei ţinutului Covurlui, fiind preocupat de mişcările sociale ce se conturau împotriva regimului despotic al domnitorului Mihail Sturdza. Ca urmare a evenimentelor legate de acţiunile protestatare din Moldova meridională, soldate cu arestarea membrilor din conducerea „Asociaţiei Patriotice” din care făcuseră parte fraţii Sion, Dimitrie Miclescu, Tucidide Durmuz şi Theodor Răşcanu (singurul care a reuşit să se refugieze în Transilvania, apoi la Paris), Alexandru Ioan Cuza a fost nevoit să renunţe la proiectata călătorie la Odessa, în Grecia şi în Turcia, menită să amelioreze boala sa de astm şi să aline suferinţele soţiei care-şi pierduse de curând bunica şi tatăl, Iordache Rosetti.

La Paris funcţiona „Asociaţia Studenţilor Români”, în frunte cu Ion Ghica şi C. A. Rosetti, care căutau sprijinul Franţei pentru realizarea deziderateloromâneşti. Spre această Mecca a democraţiei se va îndrepta şi Alexandru Ioan Cuza, care, la începutul verii anului 1846, împreună cu soţia, va întreprinde o călătorie în Franţa. Aici a putut asista la o serie de divergenţe între conducătorii acestei asociaţii, care - dincolo de coloratura culturală - urmăreau să definitiveze căile de pregătire a Revoluţiei, în vederea răsturnării vechilor structuri feudale.

În cursul lunii iulie 1846, familia Cuza revenea la Galaţi. Nu ştim impresiile Elenei Cuza din acest voiaj care a pus-o în contact cu civilizaţia europeană, dar nu puteau fi decât favorabile. Era încă prea mâhnită de pierderile familiale pentru se bucura în voie de tot ce-i putea oferi „oraşul luminilor”. O va face mai târziu, când va reveni de mai multe ori aici şi timpul îi va permite acest lucru.

Contactele dintre revoluţionarii moldoveni şi cei munteni se realizau în ţară, între anii 1846-1847, mai ales, la moşia lui Costache Negri de la Mânjina, cu toată prigoana dezlănţuită de autorităţile centrale. O puternică mişcare a boierimii liberale a avut loc cu ocazia noilor alegeri din vara anului 1847 pentru Adunarea Obştească, principale centre fiind Bârlad, Bacău, Huşi, Iaşi, Focşani, Roman, unde alegerile au fost falsificate din ordinul domnitorului, de pe listele de alegători fiind omis şi Alexandru Ioan Cuza. Printre cei care vociferau vehement împotriva abuzurilor domniei lui Mihail Sturdza se numărau prietenul şi viitorul cumnat al lui Cuza, Iordachi (Gheorghe) Lambrino, clucerul Mihăiţă Ştefănescu, Simion Bontaş, Iorgu Radu ş.a.[19].

Alexandru Ioan Cuza a participat activ la evenimentele revoluţionare de la Iaşi din zilele de 27-28 martie 1848. Aflat în casa lui Alexandru Mavrocordat, cu alţi revoluţionari, în noaptea de 28 spre 29 martie, Cuza a încercat să opună rezistenţă forţelor represive trimise de Mihail Sturdza, fiind grav rănit la picior. Gheorghe Sion reproducea, într-o scrisoare către Gheorghe Bariţiu, din 2 aprilie 1848, cuvintele înflăcărate ale lui Cuza, în tragicul eveniment al arestării: *„Dar, fraţilor! Să murim! Dar să ne pregătim pentru ca să murim. Cu moartea noastră trebuie să deschidem un viitor naţiei noastre vrednic de mărimea trecutului strămoşilor noştri romani! Astăzi, toate naţiile învie, trebuie să învie şi a noastră!”*[20].

Cuza figura pe lista celor 13 revoluţionari arestaţi şi „foarte periculoşi” ce au fost duşi la Galaţi, îmbarcaţi pe Dunăre, iar de la Măcin urmau să fie preluaţi de turci spre Constantinopol. Şase persoane din grup, printre care şi Al. I. Cuza şi Manolache Costache Epureanu, reuşesc, în urma intervenţiei energice a Elenei Cuza, care a cumpărat cu bani grei vigilenţa marinarilor, să evadeze în drumul pe Dunăre, spre Măcin, iar cu sprijinul consulului englez din Galaţi, Cuningham, să se refugieze la omologul său din Brăila. După câteva săptămâni, cu paşapoarte false, ei au plecat cu vaporul „Frantz” pe Dunăre, până la Pesta[21]. De aici, Al. I. Cuza s-a îndreptat spre Transilvania, unde a luat

[17] Arh.St.Iaşi, colecţia Documente, P.529/73.
[18] D.Ivănescu, Virginia Isac, *op. cit*., p.63.
[19] Arh. St. Iaşi, fond Isprăvnicia Fălciu, tr. 1339, op. 1521, dosar 99, f. 98. *Ibidem*, fond Secretariatul de Stat al Moldovei, dosar 1634, f. 1. Gh. Ungureanu, *Frământări premergătoare mişcării de la 1848 în Moldova*, în “ Studii”, nr. 3/1958, Bucureşti, f. 70-71.
[20] *Anul 1848*, vol. I, Bucureşti, 1902, p. 225.
[21] Silviu Dragomir, *Studii şi Documente*, vol. III, p. 16.

parte la Marea Adunare de la Blaj[22], care marca începutul revoluţiei românilor ardeleni. În a doua jumătate a lunii mai îl găsim pe Cuza la Viena, apoi la Cernăuţi, integrat programului Comitetului Revoluţionar din Moldova.

Din corespondenţa lui Alexandru Ioan Cuza cu prietenul său Iordachi Lambrino reiese că nu avea ştiri despre soţia, rămasă la Galaţi. Totuşi, Elena Cuza reuşeşte cu greu să facă rost de bani şi, înfruntând pericole de ordin politic, periclitându-şi sănătatea, în condiţiile în care Moldova se confrunta şi cu o gravă epidemie de holeră, căreia îi căzuse victimă la 17 iunie 1848 socrul său, postelnicul Ioan Cuza[23], ajunge la Cernăuţi, unde-şi va întâlni soţul pentru scurt timp, deoarece Cuza pleacă în exil, iar Elena revine în ţară.

Îngrijorarea faţă de situaţia soţului său se desprinde dintr-o scrisoare, din 12 august 1848, trimisă lui Lambrino, prietenul lui Cuza, care-şi avea conacul în comuna Banca, aproape de Bârlad: *„Iată 15 zile de când sunt departe de Alexandru... lipsa de bani m-a silit la aceasta fără voia mea. El a plecat la Viena şi Dumnezeu ştie dacă-l voi mai putea revedea în iarna aceasta”*[24]. Trei zile mai târziu scria bucuroasă: *„Alexandru este nevătămat şi se găseşte în acest moment la Pesta”*[25]. În 3 octombrie 1848, Elena comunica, în scris, aceluiaşi Lambrino: *„Alexandru a fost la Paris şi acum se află la Viena”*[26].

Reuşind să depăşească situaţia materială precară[27], Elena revine la Cernăuţi, unde sosise Alexandru şi împreună pleacă la Viena, apoi la Paris. În perioada exilului la Frankfurt, Viena şi Paris, Cuza a menţinut strânse legături cu ceilalţi revoluţionari români. Din lipsa accentuată a banilor, Elena este nevoită să plece spre ţară, iar Alexandru la Constantinopol. La începutul lui iunie 1849[28], Alexandru îşi revede soţia şi pe Iordachi Lambrino în capitala otomană, pregătindu-se pentru revenirea în ţară. Noul domnitor, Grigore Al. Ghica, cu idei liberale, susţinător al Unirii, îi va încredinţa lui Cuza, în decurs de câţiva ani, o serie de posturi de răspundere: preşedinte al Judecătoriei Covurlui, director al Ministerului de Interne, pârcălab de Covurlui.

Căsătoria surorii mai mici a Elenei Cuza, Zoe, cu bunul prieten al lui Alexandru Ioan Cuza, Iordachi Lambrino, a fost un moment de respiro şi de apropiere dintre cei doi soţi, care de multe ori vara făceau un popas şi la conacul de la Banca, *„unde se întindeau mese pe sub umbrare, cu vin bun şi cu lăutari vestiţi din partea locului”*[29]. De multe ori, Elena, sub diferite motive, se lipsea de petrecerile prelungite din anturajul soţului, preferând moşia părintească de la Soleşti sau a socrilor de la Bărboşi, *„unde găsea o atmosferă prielnică pentru liniştirea nervilor săi încordaţi de uneltirile, şoaptele şi vorbele răutăcioase ale femeilor”*[30].

Dintr-o scrisoare trimisă către Ecaterina Rosetti, la 22 iunie 1852, aflăm că soţii Cuza se aflau la Paris, de unde urmau să plece la băi pentru tratament[31]. În anul următor, este menţionată prezenţa Elenei Cuza şi a Ecaterinei, soţia lui Constantin Rolla, la tratament, la Ems, în Germania, pentru mai mult timp[32]. Conştiincioasă, ea scria mamei sale: *„Toată ziua sunt ocupată cu cura. Mă scol dimineaţa la ora şase şi beau*

[22] George Bariţiu, *Părţi alese din Istoria Transilvaniei. Pe două sute de ani în urmă*, vol. II, Sibiu, 1890, p. 569.
[23] Arh. St. Iaşi, colecţia „ Starea civilă”, mitrici, Biserica Sf.Spiridon din Iaşi, f. 66-67.
[24] Biblioteca Academiei Române, S 7(9)/ LXXVI.
[25] *Ibidem*, S 7(1) / LXXVI.
[26] *Ibidem*, S 7 (10)/LXXVI.
[27] *Ibidem*, S 7(2)/LXXVI.
[28] Arh. St. Iaşi, fond Divanul ad-hoc, dosar 814, f. 281.
[29] Lucia Borş, *op. cit*., p. 45.
[30] *Ibidem*, p. 46-47.
[31] Biblioteca Academiei Române, S 9(31), LXXVI.
[32] *Ibidem*, S9(36)/LXXVI.

apele până la zece, apoi dejunez, apoi mă îmbrac, apoi mă culc şi mă odihnesc, apoi dinez, îmi fac băile, mă plimb...Natura este atât de frumoasă, cerul atât de pur, aerul atât de blând, încât cred că un muribund ar reveni la viaţă"[33]. În iunie 1854, cei doi soţi se aflau în staţiunea Karlsbad (Germania), dar pentru scurt timp de astă dată, deoarece Cuza avea de rezolvat unele afaceri legate de comerţul cu cereale[34].

Starea precară a sănătăţii îi determină, şi în vara următoare, pe cei doi soţi Cuza de a se deplasa în străinătate[35]. Elena, deşi plăpândă la trup, impresiona pe cei din jurul ei cu seriozitatea şi tenacitatea cu care ducea la bun sfârşit o problemă, deşi la prima vedere părea s-o depăşească. *„Puterea vieţii se strânsese în adâncime, lăsând la suprafaţă numai părerea unei slăbiciuni, care lupta cu destulă energie în clipele de primejdie şi apărare"*[36]. O altă grea suferinţă o va încerca în curând moartea Zoei Lambrino, sora sa, la naşterea celui de-al treilea copil, în prima parte a anului 1858.

Cu puţin înainte de tragicul eveniment, în faţa îngrijorării ce şi-o manifesta sora ei în legătură cu viitoarea naştere, Elena i-a răspuns plină de tristeţea femeii care nu putea deveni mamă: *„Dacă ar fi cineva să moară, ar trebui să fiu eu, fiindcă nu am de ce mai trăi, viaţa îmi este o adevărată povară"*[37]. Timp de trei luni, Elena a stat la conacul de la Banca, îngrijind cu dragoste pe cei trei nepoţei, cât şi de treburile gospodăreşti. Această viaţă simplă în mijlocul familiei cumnatului ei îi trezea sentimente materne deosebite de duioşenie, adică acea căldură a căminului de care ea era lipsită în mare măsură. Numai că destinul îi va oferi un alt rol, pentru care Elena nu era pregătită!

Evenimentele politice se derulau cu repeziciune în problema realizării Unirii Principatelor, în care şi Alexandru Ioan Cuza era antrenat. Mai întâi, demisia sa din funcţia de pârcălab de Covurlui (3/15 septembrie 1856), înaintată noului caimacan antiunionist Theodor Balş, numit după încetarea domniei lui Grigore Al. Ghica, în conformitate cu Tratatul de la Paris (18/30 martie 1856); reconfirmarea sa în funcţia de pârcălab (27 februarie/11 martie 1857), de caimacamul Nicolae Vogoride şi ridicarea rapidă în gradul de maior, în decurs de zece zile (martie 1857); cea de-a doua răsunătoare demisie din postul de pârcălab (24 iunie/6 iulie 1857), ca protest la falsificarea alegerilor pentru Adunarea Ad-hoc din Moldova; participarea sa la lucrările Adunării Ad-hoc de la Iaşi, în urma victoriei unioniştilor în noile alegeri; avansarea la gradul de colonel (20 august 1858) şi numirea ca ajutor al hatmanului Miliţiei moldovene. A urmat marele final - dubla alegere ca domn al lui Alexandru Ioan Cuza la 5 şi 24 ianuarie 1859 de către Adunările Elective ale celor două Principate Române, ca un simbol al voinţei naţionale, deşi se încălcau prevederile Convenţiei de la Paris din 7/19 august 1858.

În acest carusel ameţitor, dincolo de aşteptările soţiei, Al. I. Cuza a devenit primul domn al Principatelor Unite, iar Elena a devenit Prima Doamnă a ţării. Despre entuziasmul mulţimii, privind alegerea lui Cuza ca domn, îşi amintea peste decenii doamna Elena: *„Lumea se aduna pe stradă şi plângea de bucurie. Casa noastră era a tuturor... . De dimineaţă până seara defilau cu miile şi erau slăviţi şi preamăriţi, căci Cuza era iubit în Iaşi şi cunoscut ca un om bun, bun din cale afară"*[38].

Noile îndatoriri au obligat-o pe Elena să-şi urmeze soţul la Iaşi şi, apoi, la Bucureşti, noua capitală a României moderne. *„Viaţa oficială o supunea la diferite îndatoriri care erau adeseori prea aspre şi împovărătoare. Dar Principesa se învoi fără împotrivire şi, ca să uşureze sarcina soţului mereu pe drumuri între Bucureşti şi Iaşi, îndeplinea cu multă bunăvoinţă, stăpânindu-şi firea timidă, îndatoririle de Principesă Domnitoare, în lipsa lui. Făcu zile de audienţă în fiecare luni şi dădu audienţe celor ce doreau să-i vorbească; se îngrijea de aproape de şcoalele din Moldova, luându-le sub patronajul ei şi plănui reeducarea populaţiei sărace prin instituţii de binefacere şi cultură, urzându-şi în acest mod o activitate rodnică şi folositoare pentru ţară"*[39].

(Continuarea o puteți citi în numărul viitor)

[33] D. Ivănescu, Virginia Isac, *op. cit.*, p. 284-285.
[34] Biblioteca Academiei Române, S 13(37)/LXXV.
[35] Arh. St. Iaşi, fond Secretariatul de Stat al Moldovei, dosar 285, f. 16.
[36] Lucia Borş, *op. cit.*, p. 49.
[37] *Ibidem*, p. 56-57.
[38] „Adevărul" din 25 ianuarie 1909.
[39] Lucia Borş, *op. cit.*, p.70.

Florian BANU – Bucureşti

O DECIZIE STRANIE - AL DOILEA TRANSPORT ÎN RUSIA AL TEZAURULUI ROMÂNESC (IULIE – AUGUST 1917) (I)

De-a lungul istoriei, clasa politică românească a dat nenumărate dovezi de curaj şi abilitate în momente de cumpănă pentru poporul român, situaţie sintetizată admirabil de Petre Ţuţea în formula „O căruţă de ţărani a ţinut în şah imperii". Totuşi, în suficient de multe cazuri, oamenii politici români s-au dovedit departe de a fi la înălţimea răspunderilor uriaşe pe care şi le-au asumat, comportamentul lor denotând nepăsare, nepricepere, egoism, lăcomie şi lipsa unui simţ patriotic elementar, dorind parcă, mereu şi mereu, să dovedească justeţea afirmaţiei lui P.P. Carp: „România are prea mult noroc, pentru a mai avea nevoie de politicieni".

Neutralitatea – nepăsare şi afaceri veroase

Cel mai relevant exemplu al unui diletantism politic vecin cu trădarea de ţară este oferit de istoria perioadei neutralităţii din iulie 1914 – august 1916. Legănaţi de iluziile oferite de finalul războaielor balcanice şi de Pacea de la Bucureşti din 1913, politicienii români aveau, imediat după izbucnirea celui mai mare război pe care-l văzuse vreodată omenirea, cu totul alte preocupări decât pregătirea ţării pentru o conflagraţie nemiloasă.

Referindu-se la vara anului 1914, Constantin Argetoianu îşi amintea: „Ceea ce mă impresionase adânc, după sosirea mea în ţară, era că toată lumea făcea politică europeană şi nimeni politică românească - vreau să spun prin aceasta că toată lumea se preocupa de soarta Europei şi nimeni de a României. Românii se împărţeau în francofili şi în germanofili şi cereau intrarea noastră imediată în război, după cum simpatiile lor se îndreptau spre unii sau spre alţii din beligeranţi - fără să se preocupe de interesele specific româneşti. Această psihoză a corciturilor cuprinsese până şi pe adevăraţii români; nu mai simţea nimeni româneşte..."[40].

Deşi veştile de pe fronturile europene, şi nu numai, arătau că forţele combatante s-au angrenat cu o înverşunare necunoscută până atunci în exterminarea pe uscat, în aer, pe apă şi în apă a inamicului, guvernul României, ca şi forţele de opoziţie şi aidoma conducerii Armatei, avea cu totul alte preocupări decât înarmarea şi elaborarea unor planuri de acţiune concrete şi atent fundamentate.

Pentru a-l cita pe acelaşi Argetoianu, „pe când în Partidul Conservator lumea se înjura, în cel liberal se îmbogăţea! Liberalii lăsau în seama Brătienilor grija politicii, tăceau şi-şi umpleau pungile. Cu începutul lui 1915 s-au deschis într-adevăr pentru cei cu trecere la guvern, atâtea posibilităţi de îmbogăţire peste noapte, prin exporturile şi importurile de favoare, prin furniturile armatei şi prin lucrările publice, încât numai cei tari de înger, sau cei proşti, nu s-au procopsit. Intrările la Costinescu, la Constantinescu-Porcu, la secretarii lor generali se precupeţeau şi se plăteau scump. Samsari nemţi, samsari unguri, samsari englezi mişunau pretutindeni şi oamenii cinstiţi – mai erau şi de aceştia – nu mai îndrăzneau să dea cuiva un bilet de recomandaţie, de frică să nu fie bănuiţi că au luat şperţ"[41].

România în primele luni de război - de la euforie la derută

Rezultatul unei astfel de atitudini nu putea fi altul decât cel consemnat de istorie: intrată în război în 14/27 august 1916, complet nepregătită, Armata română a fost rapid respinsă peste Carpaţi, iar pierderea Turtucaiei, la 6 septembrie 1916, a fost un adevărat şoc: „Odată cu căderea Turtucaiei au căzut şi solzii de pe ochii celor mai mulţi, s-a prăbuşit întreaga schelărie politică ridicată de regele Carol I, în lunga sa domnie, în jurul statului român. O lovitură crudă care a spulberat multe iluzii şi a dărâmat multe eresuri politice"[42]. Ionel

[40] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. al II-lea, partea a IV-a 1913-1916, ediţie şi indice adnotat de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1991, p. 107.

[41] *Ibidem*, p. 152.

[42] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. al III-lea, partea a V-a 1916-1917,

Brătianu, şeful guvernului, era complet debusolat, după cum nota Nicolae Iorga după o întrevedere cu acesta: „Toată siguranţa se topise în flăcările Turtucaiei. Aveam înaintea mea un om zdrobit, vorbind încet, cu gândul aiurea, luând hotărâri inexplicabile, ca aceia de a încredinţa bătrânului general Crăiniceanu, deprins cu alte vremuri, comanda supremă în Ardeal. (…) Şeful guvernului era, şi va rămâne multă vreme, total neexistent: niciodată n-am văzut o mai prăpăstioasă cădere de la siguranţa supremă la paralisia absolută”[43]. Entuziasmul „copilăresc şi generos”, „ce nu ţine seama de nici o realitate şi dă mâna cu absurdul”[44], cu care clasa conducătoare intrase în război, a fost rapid înlocuit de panică şi defetism, iar „depresiunea era cu atât mai mare cu cât treapta era mai înaltă pe scara noastră socială”[45].

Luni, 12 septembrie 1916 a avut loc primul bombardament aerian de amploare asupra Bucureştilor, iar atacurile aeriene au continuat între 14 şi 25 septembrie amplificând panica şi sentimentul neputinţei. Înfrângerile suferite i-au împins rapid pe decidenţii politici spre soluţia evacuării spre Iaşi. Consiliul General al Băncii Naţionale nu a făcut excepţie, astfel că în şedinţa sa din 11 octombrie 1916 a decis ca, „dacă guvernul îşi mută reşedinţa de la Bucureşti în alt oraş să fie strămutată şi reşedinţa şi sediul [Băncii Naţionale] în care a funcţionat până acum”, sediul central urmând să devină sucursală, conducerea revenind lui C.I. Băicoianu şi N. Bărbulescu (directori) şi C. Cantacuzino şi C. Krupenski (cenzori)[46].

După numai o lună, la 11 noiembrie 1916, s-a hotărât evacuarea Parlamentului din Bucureşti („oraş cules din toate părţile, plin de parasiţi şi profitori, de funcţionari obosiţi, şi cu totul lipsit de un suflet al său”, după cum îl definea Nicolae Iorga[47]), iar la 17 noiembrie 1916, prin Decretul nr. 3.120 s-a hotărât ca sediul central al Băncii naţionale a României să fie mutat la Iaşi, unde se stabileau şi guvernul, regele şi instituţiile centrale ale statului.

Constantin Argetoianu, care a părăsit Capitala la 13 noiembrie, îşi amintea că „spectacolul pe care l-au dat puternicii zilei în momentul părăsirii Bucureştilor a fost dezgustător, în toată accepţiunea cuvântului”. Exemplele oferite de politicianul amintit sunt zguduitoare:

„Pe când tinerii recrutabili şi cercetaşii – până şi copiii de 10-12 ani – erau transportaţi *pe jos* spre Moldova (ca să nu-i poată utiliza inamicul în teritoriul ocupat) şi mureau pe la etape şi de-a lungul şoselelor, de foame, de frig şi de molimă, căci nu se găseau vagoane, Alecu Constantinescu-Porcu, ministru al agriculturii, încărca şi transporta la Iaşi 17 (şaptesprezece) vagoane îmbâcsite cu tot ce avea în casă. (…) Brătienii au expediat şapte vagoane încărcate cu butoaie de vin. Bibicescu, de la Banca Naţională, a încărcat în vagoanele ce i s-au pus la dispoziţie până şi *ficuşii* doamnei Bibicescu”[48].

În schimb, au rămas în Bucureşti peste 600 vagoane muniţii pentru armată, întreg materialul Crucii Roşii (paturi, saltele, plăpumi), o parte din depozitele de la Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni, importante capacităţi de producţie.

Tezaurul B.N.R. pe ruta Bucureşti-Iaşi şi Iaşi-Moscova

Aşadar, se produsese o panică generală, generată „atât de înfrângerile ce le suferisem până atunci, cât şi de retragere şi de greutăţile sale”, după cum nota generalul Radu Rosetti[49]. Starea de spirit atât a militarilor, cât şi a civililor era de-a dreptul sufocantă, fiind aşteptate noi dezastre. „În genere, domnea în public credinţa că frontul nu va putea rezista şi că, prin urmare, Moldova nu este decât o primă etapă a evacuării definitive spre Rusia”[50]. Aşa cum îşi amintea Armand Călinescu, întrucât „la început frontul nu era încă fixat şi posibilitatea unei înaintări a germanilor până la Prut chiar nu era cu totul exclusă, fireşte că guvernul, singur sau după injoncţiunile Rusiei, a trebuit să examineze îndată nevoia trimiterii trupelor noastre într-o zonă mai îndepărtată şi mai liniştită, unde să-şi completeze efectivele şi instrucţia şi să aştepte materialul necesar. Aşadar, soldaţii şi ofiţerii aveau să

ediţie şi indice adnotat de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1992, p. 35-36.

[43] Nicolae Iorga, *O viaţă de om aşa cum a fost*, vol. II *Luptă*, Chişinău, Editura Universitas, 1991, p. 231.

[44] Constantin Argetoianu, *op. cit.,* p. 15.

[45] *Ibidem*, p. 44.

[46] C.I. Băicoianu, *Istoria politicii noastre monetare şi a Băncii Naţionale. 1914-1926*, vol. III, Bucureşti, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, 1933, p. 133.

[47] Nicolae Iorga, *op. cit.,* p. 197.

[48] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. al III-lea, partea a V-a 1916-1917, ediţie şi indice adnotat de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1992, p. 64.

[49] General Radu R. Rosetti, *Mărturisiri (1914-1919)*, Bucureşti, Editura Modelism, 1997, p. 172.

[50] Constantin Kiriţescu, *Istoria războiului pentru întregirea României. 1916-1919*, vol. II, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, p. 13.

părăsească familiile lor şi pământul ţării, pentru a merge între străinii cu care nu se împăcau nici aici”[51].
De altfel, un număr important de parlamentari şi înalţi funcţionari îşi evacuaseră deja familiile la Cherson şi la Odessa, astfel încât până la finele lunii noiembrie 1916 conducerea B.N.R. a analizat posibilitatea evacuării tezaurului băncii în Rusia, o decizie în acest sens fiind luată în şedinţa Consiliului General din ziua de 2 decembrie 1916[52].

Ca urmare, a doua zi, a avut loc o întrevedere între George Danielopolu, director al B.N.R., şi generalul-locotenent A.A. Mossoloff, ministru plenipotenţiar al Imperiului Ţarist, pe parcursul căreia s-a discutat transferul tezaurului Băncii Naţionale în Rusia. La cererea diplomatului rus, în 5 decembrie 1916 Danielopolu i-a remis acestuia o notă în care era detaliată procedura de transfer, precizându-se inclusiv faptul că „pentru transportul tezaurului nostru de la Bucureşti la Iaşi a fost nevoie de 18 vagoane de câte 15.000 kg fiecare, în afară de vagoanele necesare pentru gardă şi pentru personal”[53].

Acordul guvernului imperial rus a venit rapid, la 11 decembrie, astfel încât în ziua de 12 decembrie 700 de lăzi de lemn, ferecate şi sigilate, conţinând o parte din tezaurul B.N.R. au fost încărcate în şapte vagoane ruseşti, apoi în ziua de 13 decembrie au fost încărcate alte şapte vagoane, iar în 14 decembrie ultimele trei vagoane erau încărcate cu 298 de lăzi. Din acel moment, conform protocoalelor semnate, tezaurul se afla sub garanţia guvernului imperial al Rusiei, în ceea ce priveşte securitatea transportului, securitatea depozitării, ca şi a întoarcerii în România[54]. Garnitura specială, formată din 17 vagoane încărcate cu tezaurul B.N.R., două vagoane goale de rezervă, patru vagoane cu garda trenului, formată din 200 de jandarmi, şi două vagoane clasa I şi a II-a pentru comandanţii gărzii, personalul superior şi funcţionarii Băncii Naţionale s-a pus în mişcare în 15 decembrie 1916, la ora 3 ½ dimineaţa.

Trenul a ajuns la Moscova în 20 decembrie 1916, intrând în Gara Nikolaevska la ora 16.00. Lăzile B.N.R. au fost transportate, începând cu ora 22.00, în Sala Armelor din Kremlin şi într-un compartiment de rezervă al Sucursalei Băncii de Stat din Moscova. Transportul s-a făcut cu 30 de autocamioane, sub paza a 200 de soldaţi[55]. S-au depozitat 93,4 tone de aur şi două casete cu bijuteriile reginei Maria, estimate la 7 milioane lei-aur.

Revoluţia din februarie 1917 – speranţe şi temeri

Guvernanţii români puteau răsufla uşuraţi: tezaurul părea a fi în deplină siguranţă! Dar liniştea nu a ţinut prea mult: Revoltele declanşate de reprimarea grevei de la Uzinele Putilov din Petrograd în ziua de 18 februarie 1917 au culminat cu abdicarea ţarului Nicolae al II-lea în ziua de 2/15 martie. Întrucât Marele Duce Mihail a refuzat să preia tronul, s-a format guvernul provizoriu condus iniţial de Mihail Rodzenko, apoi de prinţul Gheorghi Evghenievici Lvov. Ţarismul îşi găsise sfârşitul, iar ceea ce urma să-i ia locul era puţin previzibil. Se deschidea o epocă de incertitudini şi frământări socio-politice violente. Vladimir Ilici Lenin, întors la Petrograd pe 3 aprilie 1917, publică în scurt timp faimoasele „Teze din aprilie”, precizând poziţia bolşevicilor faţă de Primul Război Mondial, faţă de guvernul provizoriu şi faţă de problemele guvernării viitoare a Rusiei. Lozincile sale („Jos războiul!”, „Jos guvernul provizoriu!” şi „Toată puterea sovietelor!”) au un larg ecou. Armata rusă era profund afectată de defetism, soldaţii cerând pacea imediată, împărţirea pământului către ţărani, ziua de lucru de 8 ore şi instaurarea unei republici democratice.

În aceste condiţii, reprezentanţii B.N.R. la Moscova, martori direcţia ai tulburărilor, erau, pe drept cuvânt, îngrijoraţi de soarta tezaurului de la Kremlin, motiv pentru care au solicitat o inspecţie a acestuia, efectuată pe 23 mai 1917. Cu această ocazie, s-a încheiat un proces verbal în care se consemna că „am găsit în fiinţă cele 1.738 casete cu diferite monede aur, precum şi 2 lăzi P.R., în total 1.740 casete care formează întreg tezaurul Băncii Naţionale depozitat”[56].

În schimb, politicienii români nu percepeau defel dimensiunile reale şi profunzimea schimbărilor care se petreceau în Rusia. Nici măcar un istoric de talia lui Nicolae Iorga nu a putut decela primejdia grozavă de la Răsărit, aflată la acel moment în stadiu embrionar:

„Ca un trăsnet a venit vestea căderii, în Mart 1917, a Ţarului şi aşezarea unui regim republican moderat, cu care ai noştri credeau că se poate lucra tot aşa de bine ca şi cu Nicolae al II-lea. Poate chiar mai

[51] Armand Călinescu, *Însemnări politice. 1916-1939*, ediţie îngrijită şi prefaţată de dr. Al. Gh. Savu, Bucureşti, Editura Humanitas, 1990, p. 25-26.
[52] *Tezaurul Băncii Naţionale a României la Moscova. Documente*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, cuvânt înainte academician Mugur Isărescu, comentariu istoric şi ediţie Cristian Păunescu, Marian Ştefan, Bucureşti, Editura Oscar Print, 2011, p. 22.
[53] *Ibidem*, p. 178.
[54] *Ibidem*, p. 188.
[55] *Ibidem*, p. 227.
[56] *Ibidem*, p. 242.

bine decât cu un stăpânitor fără voinţă, căci se desemnase ca factor dominant acel om care, judecat după cât zgomot făcea, trebuia să fie cel puţin un Bonaparte, Cherenschi. Curentul era aşa de puternic, încât o clipă am ars şi eu tămâie supt nasul găunosului orator de răscruce, care părea în adevăr că insuflă încredere unor oştiri din ce în ce mai demoralisate”[57].

Elocvente asupra cecităţii care lovise clasa politică românească sunt şi cuvintele lui Constantin Argetoianu:

„Când mă gândesc înapoi la acele vremuri mari în care se plămădea o altă lume, nu pot să pricep cum am putut fi atât de proşti să nu vedem ce crăpa ochii, mai ales cei care am dat dovezi că nu eram tocmai proşti. (…) Nici chiar revoluţia rusească nu ne-a deschis ochii. Informaţiile noastre aproximative ne-au făcut să privim evenimentele din martie 1917 sub un unghi cu totul fals. Nu numai la noi, dar în Europa întreagă, răsturnarea ţarismului a fost salutată cu mulţumire ca o îndrumare a Rusiei pe calea constituţională şi a controlului cetăţenesc, ca o salvare a unei mari naţiuni de sub jugul corupţiunii şi bunului plac, ca o lămurire a politicii ruseşti de război în sensul unei mai strânse şi mai leale colaborări între Aliaţi. (…) La o revoluţie marxistă nu s-a gândit nimeni la începutul mişcării; până în toamnă, până la lovitura lui Lenin, problema constituţională şi convocarea unei Constituante au preocupat singure opinia publică în Rusia şi în Europa”[58].

Şi, totuşi, semnalele clare că lucrurile scapă de sub control şi că ceea ce mai rămăsese din statul român se află în mare pericol, nu lipseau! Acelaşi Argetoianu consemna: „Pe când noi petreceam la Odessa în grădinile Utopiei şi dispuneam de evenimente care nu erau în mâna noastră să le determinăm, în Iaşii dezmeticiţi din toropeala iernii şi din groaza molimei lucrurile ameninţau să se încurce de-a binelea. Unităţile ruseşti, trupe adunate în jurul depozitelor de la Nicolina şi de la Socola, sporite cu toate pâlcurile răzleţe în treacăt dinspre şi înspre front, începuseseră să se agite şi căutau să se amestece în treburile româneşti”[59].

La un moment dat, după eliberarea cu forţa a lui Cristian Racovski, unele informaţii obţinute din rândul trupelor ruseşti indicau chiar intenţia unor lideri locali ai acestora de a-l aresta „pe regele Ferdinand însuşi şi să-l prefacă, dincolo de graniţă, în tovarăşul de captivitate al rudei lui, [ţarul] Nicolae al II-lea, «liberând» astfel şi «poporul românesc»”[60].

În acest context, clasa politică a încercat să limiteze influenţa ideilor socialiste în rândul ţăranilor-soldaţi, mai cu seamă că tocmai se împlineau zece ani de la sângeroasa răscoală din 1907. Cel mai semnificativ gest a venit de la regele Ferdinand, care, la 23 martie 1917, a ţinut discursul de la Răcăciuni, scris în mare parte de Nicolae Iorga: „Vouă, fiilor de ţărani care aţi apărat cu braţul vostru pământul unde v-aţi născut, unde aţi crescut, vă spun Eu, Regele vostru că pe lângă răsplata cea mare a izbândei care vă asigură fiecăruia recunoştinţa neamului nostru întreg, aţi câştigat totodată dreptul a stăpâni într-o măsură mai largă pământul pe care v-aţi luptat. Eu, Regele vostru, voi fi întâiul a da pildă. Vi se va da şi o largă participare la treburile statului. Arătaţi-vă – scumpii mei ostaşi – demni de încrederea ce Ţara şi Regele vostru pun în voi şi împliniţi-vă ca până acum datoria voastră cu sfinţenie”.

Pe 20 iunie 1917 a fost făcut un pas în plus, proiectul de revizuire a Constituţiei, care consacra adoptarea reformei agrare prin exproprierea marii proprietăţi şi introducerea votului universal, fiind promulgat. Totuşi, încrederea în eficacitatea acestor promisiuni în stăvilirea elanului revoluţionar, ca şi convingerea că ofensiva Puterilor Centrale va putea fi stăvilită, se situau la cote reduse.

(Continuarea o puteți citi în numărul viitor)

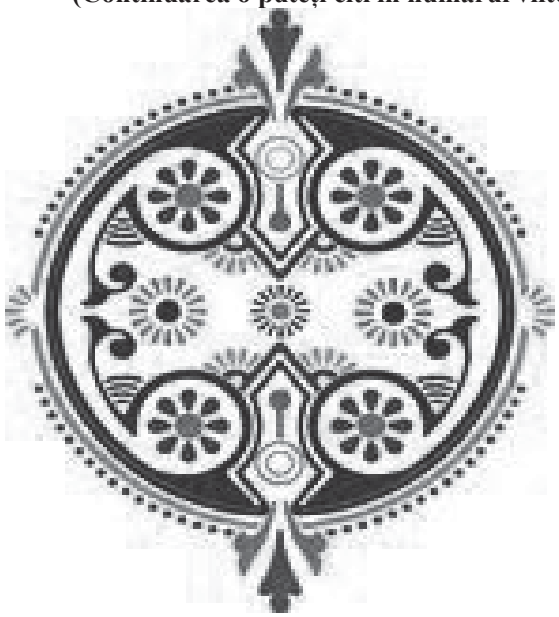

[57] Nicolae Iorga, *O viaţă de om aşa cum a fost*, vol. II *Luptă*, Chişinău, Editura Universitas, 1991, p. 269.
[58] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. al III-lea, partea a V-a 1916-1917, ediţie şi indice adnotat de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1992, p. 130.
[59] *Ibidem*, p. 189.
[60] Nicolae Iorga, *op. cit.*, p. 272.

Alexandru IONESCU – București

ÎN LABIRINTUL NEDREPTĂȚILOR, TORTURII ȘI SURGHIUNULUI COMUNIST

(În memoria lui *ION A. IONESCU* și a lui *TUDOR I. IONESCU)*

Terra a devenit, odată cu apariția vieții, un malaxor uriaș și universal de suferințe, de neajunsri imprevizibile (până a deveni letale), de nemiloase constrângeri... care, toate, singure sau împeună, au dirijat evoluția formelor vii, prin intermediul implacabilei lupte pentru supraviețuire. Mulți învățați ar putea descrie, etapă cu etapă, lunga cale a apariției ființei umane; poate, chiar și acest gigantic mecanism de transmitere al caracterelor rezultate din adaptările însușite în materialul genetic!

Mă tem, însă, că foarte greu și mult mai imprecis decât putem pătrunde cu gândul în urmă cu miliarde de ani, se vor găsi cărturari care să explice – în același timp – existența actuală a speciei *Homo sapiens* și comportamentul acesteia, disonant cu denumirea pe care si-a ales-o!

Concurența pentru un teritoriu prielnic și pentru hrană, în care hominizii au câștigat adesea, le-au adus acestora abilități decisive pentru o continuă dezvoltare, în detrimentul altor viețuitoare și al biotopului înconjurător.

Trecem peste obștile de oameni-maimuță, peste felurite tipuri de hominizi, care se chemau precum grotele în care le-au fost găsite rămășițele... sărim dincolo de stadiul de canibalism al diferitelor triburi și chiar peste nesfârșitele barbarii ale antichității sau ale relativ cunoscutului ev mediu... peste patul lui Procust, peste năvălirile hoardelor unor numeroși Attila... Să uităm, pentru câteva clipe (dacă este posibil!?), arderile pe rug, crimele din Turnul Londrei, ghilotina *egalității și fraternității...* pentru a ajunge la secolul XX, apropiat contemporaneității noastre, cel care a construit generațiile prezente. Știm, din experiența propriilor percepții, o parte din grozăviile iscate în multe locuri ale omenirii! Ziarele și mărturiile ne-au adus – din alte zone – știri despre sclavi, exterminări etnice, cruzimi și fapte demne de infern. Am trăit cu suflul nazismului în față, asistând, cu mintea de copil, la tragediile deportărilor, a cedărilor de teritorii, a refugiaților din calea urgisirilor – oameni fără vină, fără putința de a înțelege *cu ce l-au supărat pe Dumnezeu* pentru a primi asemenea pedepse! Să pleci de-acasă... De acolo unde fiecare fir de iarbă a crescut sub ochii tăi, acolo unde Grivei va răguși de jalea singurătății, va răbda de foame și de de sete, el care și-a slujit cu credință, totdeauna. *Stăpânul*, dragul de stăpân, care-l iubea și-l îngrijea,...din locul în care anii tăi de muncă și secolele de viețuire trudnică ale strămoșilor tăi se vor dovedi colb în bătaia vântului stârnit de jefuitori și ucigași, veniți (vor spune candid, la vremea judecății), să aibă și ei *dreptul* la ce ai agonisit tu, să *conviețuiască cu tine pașnic (*după ce te jefuiește și-ți alungă odraslele*!), să globalizeze*, să... I-am avut în curtea noastră pe prizonierii-pribegii polonezi, dintr-o țară sfâșiată de doi vecini mizerabili... am citit în ochii lor *bucuria umană* de a primi pâine și apă din mâinile unui copil, care poate simboliza dragostea... Am auzit (și plângeam nopțile, nu singur!), că oamenii mureau cu miile în bombardamente, pe front, în torturi, împușcați și părăsiți în gropi comune; am trăit tragedia Katyn-ului și am intuit minciunile despre el, la fel cum intuiesc și astăzi minciuna sarinului în Siria...

Războiul a îndoliat profund România... Am avut un văr, frumos ca un înger, sublocotent, mort pe Nistru, în luptele de păstrare a ființei țării... femeile satelor culegeau grânele, gândind la gerurile rusești, acolo unde soții lor.. . Apoi pacea ne-a fost la fel de tristă. Femeile de care vorbeam și-au pierdut pământurile, furate acum de colectivizare... și animalele de muncă... și pe Grivei... Bărbații, câți au mai rămas, s-au trezit jefuiți, bătuți, împușcați pe câmp – dacă se opuneau regimului comunist. Barbaria care ne înconjurase, cândva, intrase acum peste noi.. În 1945, în locuința noastă ne rămăsese – pentru 5 persoane – trei camere; celelate au fost repartizte colonelului sovietic Volcov, unul din comandanții garnizoanei Oltenița, Acest om al stepelor prelungi avea o nostalgie a timpului, pe care n-o înțelegeam atunci. Bea foarte mult vin și multă țuică și simțea nevoia să vorbească, adesea, cu tata! Cu puținele lui cuvinte știute îi spunea:

– Ioane, ia-ți copiii și pleacă unde vezi cu ochii. Au să-ți ia și casa, și pământul, și banii și te vor călca în picioare... te vor duce în Siberia iar ar tăi vor fi proscriși, considerați dușmani...

Tata îl asculta pe *aliat* și nu înțelegea cum s-ar putea întâmpla așa ceva. Auzise, din ziare, cum e în Rusia sovietică... și nu-i venea să creadă. El muncise în fiecare zi, lucrătoare sau sărbătoare, zeci de ani. Tot ce-a făcut e munca lui și a nevestei sale... ba chiar și a copiilor, așa mici cum sunt. A apărat cu fanatism dreptatea și adevărul... Atunci?

Să-l cunoaștem un pic pe Ion Andrei IONESCU: Venise în Regat din Poplaca – Rășinarii Sibiului, pentru că el se simția nu doar un ardelean ci mult mai mult: un român, un ardelean *român*. A învățat, ca ucenic, tâmplăria iar în 1916 s-a trezit soldat. A luptat pe unde l-au purtat sorții dar își amintea (și ne povestea) numai de tranșeele de la Mărășești. S-a însurat cu o fată din împrejurimile Olteniței și și-au făcut casă în oraș. După zece ani a vândut prima casă și și-a construit una mai mare. Cu un asociat de breaslă au făcut un atelier de tâmplărie și un depozit de cherestea. Munca și priceperea lor năștеau – ca pretutindeni, în România postbelică – roadele chiverniselii. A luptat în partidul lui Iuliu Maniu și Ion Mihalache (eu, care i-am cunoscut fugitiv pe aceștia, în rarele lor vizite, la noi, îl știam mai bine doar pe *șeful direct* al tatei, avocatul Popescu-Zorica). Dorea ca România să devină o țară a libertății și prosperității și pentru aceasta a militat, totdeauna, cu credință și cu un profund atașament!

Nașul meu de botez, cu nume ciudat – Șeitan – a ajuns, cu timpul, senator liberal. Aceasta a fost, atunci, pentru noi, nu un prilej de bucurie sau de promovarea a unor interese ci un motiv de răcire a relațiilor, dovadă a *statorniciei* în credința dintâi și a cum s-o fi chemând atunci, *loialitatea!*

Era un om care nu știa ce este frica. Dormea cu ușile și ferestrele deschise dar hoții nu l-au călcat!. Când a venit ordinul criminal de a împușca oameni fără judecată, în plasa (zonă administrativă) Oltenița n-a fost nimeni împușcat, respectându-se nu ordinul guvernului ci pe cel al fruntașului local, care era Ion Andrei Ionescu-Cojocea. Un grup de legionari a venit, cu gânduri rele, la moara Dunărea, situată vis-a-vis de noi, unde proprietari majoritari erau câțiva evrei. Poliția s-a speriat... nu însă și tata. Cu cămașa de noapte în pantaloni, în lacrimile mamei – întâmplarea am trăit-o! – la 5 dimineața, tata i-a scos din mâna derbedeilor pe concetățenii săi, pe care-i știa oameni cumsecade.

Deși ne trecuse, potrivnic, luni întregi pe la poartă, amenințând, ca toți camarazii săi legionari, și pe țărăniști, tata l-a angajat – atunci când legiunea devenise ilegală –, pe nea Mitică Mitran și l-a ajutat substanțial să-și construiască o casă. Și nu s-a înșelat de fel, în hotărârea luată! Nea Mitică, fără multă știință de carte și sărac, era un om de o cinste, hărnicie și demnitate, poate fără pereche!

***ION A. IONESCU* şi *TUDOR I. IONESCU*, înainte de infern.**

În 1946. tata a figurat printre cei 10 candidați propuși de PNȚ- Maniu pentru Camera Deputaților, din partea județului Ilfov. O onoare pentru orice cetățean al obștei dar care, atunci, într-o țară ocupată, a fost ... începutul prigoanei.

În descrierile care urmează voi aminti mai rar numele tatălui meu, pentru că – în disperarea unei națiuni și a unei părți însemnate a lumii – au fost nenumărați oameni, victime ale unor bande de briganzi, urmașii unor primate care n-au zăbovit suficient, în istorie, în centrele de umanizare dar care au beneficiat de credulitatea, sau mărinimia, sau compasiunea, sau – încă – ignoranța celor care-și consolidau umanismul, pentru a se autonumi și ei *oameni!* Și, cu toate că mă gândesc mereu la tatăl și la fratele meu, dispăruți acum, am în memorie, permanent, toate victimele știute sau neștiute ale barbariei totalitare și păstrez admirație tuturor celor care astăzi, ca și ieri, dispreţuiesc comunismul (pe bolșevici și pe menșevici), precum și tarele depravante care-l însoțesc: minciuna, trădarea, lăcomia, înșelăciunea, fățărnicia... cum spun românii, pe scurt, *lipsa lui Dumnezeu.*

Arestările tatălui meu au început chiar în ziua alegerilor! Candidat, fiind!... Apoi, lună de lună, șicane și arestări, cu pretexte, din limbajul *muncitoresc(?):* sabotaj,.. colportări, uneltiri, dușmănos... sau cu ținte precise de jaf. Confiscări de bani, de produse (era vremea cotelor obligatorii!), de valută, pedepse la obstrucționarea furtului de bani făcut pri*n stabilizare*... Îi moare soția, copiii sunt risipiţi prin școli... casa îi este *rechiziționată* și umplută cu fel de fel de activiști, cu ajutorul unor *comandouri* venite din Capitală (în frunte cu un anume – am fost de față! – Valer Dorneanu, pe al cărui fiu aveam să-l întâlnesc, *în democrație,* funcționar în Parlament, urcat apoi – spre gloria comunismului – pe înalte ierarhii ale Statului). Fratele meu, ca elev, are nenumărate șicane la Liceul Kretulescu; este, mai apoi, eliminat de la Academia de Științe Economice și arestat pentru participarea la manifestația de 8 noiembrie, din Piața Palatului, pentru că era membrul Tineretului Universitar Național Țărănesc... sora mea este scoasă din școala din

Oltenița... Prin firele necunoscute ale istoriei, eu rămân la Liceul Mihai-Viteazul, coleg de bancă cu prietenul meu Piki, băiatul generalului V.Zorzor..

Ion Andrei Ionescu, venit din Rășinarii unei etnii iubitoare de cinste și muncă, adolescentul din tranșeele Mărășeștilor, ziditor cu mâna, mintea și inima de case pentru propria familie - închinată, după obiceiul strămoșesc, țării - se vede muritor de foame, hăituit, cu copilul pus pe liste să ajungă departe, poate-n Siberia! Îi moare soția (mama mea!) îi este naționalizată casa... Disperarea este o caracatiță specială, chinuind prada îndelung... Săracul tata,... să vadă pungașii, furii și leneșii că-l închid, pentru a-l jefui mai bine, în închisori, în beciuri sau într-o cameră din propria casă, ocupată de străini... Începuse globalizarea? Era umanismului?

Apoi, într-o noapte din 1950, tâlhari și ucigași, veniți din negurile istoriei, l-au luat de lângă copila cea mică, rămasă a nimănui: în toată țara, la aceleași ore, bande de securiști și *ajutoare* (cărora și astăzi le plătim pensii speciale și indemnizații, în diferite foruri!) au intrat, cu pistoalele în mână, nesocotind sau prăvălind ușile! I-am văzut!... Am fost acolo, martor înmărmurit de durere și de neputința de a ne apăra în momentul răpirii fratelui meu, Tudor Ionescu; ne-au răscolit casa și ne-au lăsat libere doar lacrimile... Am aflat greu, după luni de zile, că există locuri ca Poarta Albă sau Peninsula-Valea Neagră, Capul Midia... Am plecat, cu trenul, în căutarea Canalului... Am văzut, mai întâi, prin fereastra vagonului, figuri fantomatice, în costume de pușcăriași cărând, pe umeri, traverse de lemn, târâind picioarele parcă încătușate de bile grele de fontă. Un spectacol înfricoșător pe care mi-l închipuisem, copil fiind, legat de numele lui Jean Valjan, Mizerabilii!.. După zile de frisoane și umilinți, am aflat că ai mei trăiesc.. Salariul de strungar, pe care-l primeam la *23August,* a putut, cu greu, susține cele câteva pachete permise, picături de sânge pe care le înapoiam alor mei, martiri ai neamului, ai onoarei și cinstei.. Când s-au întors, după ani (sau secole?) n-au povestit, mizeriile și schingiuirile îndurate, dintr-o jenă care i-a certat până la sfârșit, pentru că nu și-au folosit prețul vieții, curmând sau împuținând banda ucigașilor. Am aflat de la colegii lor de suferință, bătăile cu bâta, trezirile de la ora 3, muncile istovitoarea la care au fost supuși, foamea care i-a făcut să mănânce șerpi și bălării, torturile sadice și nemerniciile îndurate.

Poate înconvoiați în închisoarea sălbatică, au redevenit, lângă noi și lângă prietenii lor, prin forța fluidului genetic și a caracterului, aceeași oameni puternici. pe care i-am cunoscut dintr-un început. Tatăl și fratele meu și-au cumpărat, după alți ani de muncă, apartamente, pentru a muri la ei acasă! Nu trebuie să uit un amănunt anodin, edificator, totuși, pentru a spune ce fel de oameni au fost cei care au rezistat vremurilor potrivnice, având ghid ceea ce credeau ei că le este *datoria* față de copii și față de *neam*; puțin timp după ce s-a eliberat, tata ne-a cumpărat (nu noi pentru el!) câteva lucruri de îmbrăcat și a făcut o slujba specială pentru soția lui (mama mea!) și pentru prietenii morți la Canal.

Într-o zi, în care curiozitatea mea de a ști cruzimile îndurate l-a deranjat, tata mi-a spus:

- Să-i urăști pe comuniști din toată ființa ta. Nu, pentru că te-au aruncat afară din casă, din facultăți, pe drumuri... nu pentru că ne-au chinuit de moarte, pe noi; i-o ierta Dumnezeu... biete jivine! Să-i urăști, fără cruțare, însă, pentru că sunt ucigașii lui Iuliu Maniu, a zeci de mii de români cu caracter nobil, izvorul vitalității neamului nostru... Pentru că sunt dușmanii omenirii, ai adevărului!

Citesc în ziare și în reviste atrocitățile din acele vremuri; prietenul meu, Costel Enică, ne strânge în juru-i, în mica mea grădină de trandafiri, când povestește, ca din alte lumi, bătăile și suferințele îndurate de el, laolaltă cu ai mei... Le-aș putea descrie - pentru că sunt lucruri de neuitat - dar o rușine față de visele și idealurile avute, împreună cu revolta mea împotriva forței divine, așa cum am învățat-o din *Mortua est,* mă țintuesc. Și înțeleg că nu vom ajunge cu genul *Homo* dincolo de granițele primatelor! Mi-este limpede că *energia evolutivă a speciei* a fost sugrumată, s-a epuizat și că ne reîntoarcem la origini.

Unii vor să-l șteargă din literatură pe Eminescu, ca fiind xenofob (el n-a disprețuit pe niciunul dintre străinii care au trăit, pașnic, în țările lor!) și naționalist, din istorie pe Stefan cel Mare sau Brâncoveanu, islamofobi... pe cei care au făcut Marea Unire sau pe eroii care au dezrobit Transilvania, Basarabia... alte ținuturi românești... din știința religiei pe Mircea Eliade... Moluștele autohtone, stupide, ne vorbesc de rău rezistența anticomunistă din munți, n-au bani pentru statuia eroinei Elisabeta Rizea și se alătură, din ignoranță, unor cenzori caraghioși – și de disprețuit – ai vieții neamului nostru...

În istoria regnului animal se va menționa, de către cronicari abstracți sau de către roboți, că omenirea a încercat - cu prețul vieții multor plus-valori ai unei incredibile specii de *Homo*- să formeze un regn al *sapienției*.

Poate că un alt Big Bang cosmic, nesimțit încă de noi, a risipit această aspirație, transformând durerile și speranțele omenirii în pulberi ce vor arde în focul cometelor și al stelelor fierbinți

Costin CLIT – Huși

UNELE ASPECTE PRIVITOARE LA MĂNĂSTIREA FLOREȘTI DUPĂ SECULARIZAREA AVERILOR MĂNĂSTIREȘTI DIN 1863

Mănăstirea Florești, din actualul județ Vaslui, ctitoria lui Cârstea Ghenovici, mare vornic al Țării de Sus (1594-1595; 1600-1607) și al Țării de Jos (1612-1616), atestată documentar din 19 aprilie 1596, a constituit obiectul cercetărilor mai vechi sau mai noi[61]. Prin materialul de față evidențiem câteva aspecte legate de evoluția Mănăstirii Florești după secularizarea averilor mănăstirești din 1863 și începem cu îngrijitorii/ curatorii care au administrat-o în condiții dificile, mai ales de natură financiară.

Arhimandritul Atanasie Ghețescu (20 noiembrie 1863-?)

Arhimandritul Atanasie Ghețescu, curatorul Mănăstirii Florești, numit de Mitropolie la 20 noiembrie cu decretul 2390, instalat la 26 noiembrie[62], când a primit averea lăcașului, și rânduit de Minister la 10 decembrie 1863[63], amintește la 29 decembrie 1863 „*lipsa și strâmtorirea ce am găsit în Monastire făcută înadinsu precât se vede din partea Administrației călugărilor greci ca se devie atât Monastirea precum și servitorii în suferințele*" reclamate, în pofida mijloacelor avute, dar înstrăinate și numai o comisie poate „descoperi" abuzurile comise. Administrarea moșiilor ar fi fost exercitată de posesori, instrumentele fostului arhimandrit grec[64]. Lipsa hranei a determinat chiar o posibilă părăsire a Mănăstirii de slujitori și servitori[65].

La 20 decembrie 1863, Atanasie Ghețescu se adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice din cauza greutăților financiare pentru întreținerea lăcașului și a personalului deservent, pentru a solicita eliberarea unui „mandat de bani". Secretarul mănăstirii era A. Bondrescu. Personalul era format dintr-un egumen (curator), eclesiarh, duhovnic, trei preoți, doi diaconi, doi cântăreți, doi paraclisieri, un econom, un secretar și 11 servitori[66].

Întreținerea Mănăstirii Florești între 20 noiembrie 1863 și 20 ianuarie 1864 s-a realizat de Atanasie Ghețescu cu sprijinul lui Andrei Pană, posesorul moșiilor Florești și Laza, care îi oferă obiecte, produse și bani pentru întreținerea a 21 de persoane, 6 servitori angajați și întreținera bisericii (în total, 2743 lei și 37 parale). Nu erau plătiți curatorul mănăstirii, secretarul, doi preoți, doi diaconi, doi psalți, doi canonarhi și un paraclesiarh. Neputința achitării salariilor celor amintiți atrage demisia curatorului înaintată locotenentului de mitropolit de la Iași, raportată ministerului la 24 ianuarie 1864, care eliberează un mandat în valoare de 1000 de lei pentru cheltuieliele materiale făcute până la sfârșitul lunii decembrie 1863[67]. Onorariile servitorilor mănăstirii nu s-au „desfăcut" de la 26 octombrie 1863 până în ianuarie 1864 (adresa din 31 ianuarie / 13 februarie 1864, semnată de D. Ghidionescu, șeful secțiunii biroului din cadrul Ministerului)[68].

Până la 13 ianuarie 1864, Mănăstirea Florești, potrivit lui Atanasie Ghețescu, s-a „*ținut pe simplu creditul meu personalu cu hrană, încalzirea și luminarea și parte din salariu după dovezile ce*

[61] A se vedea I. Antonovici, *Mănăstirea Florești din plasa Simila, județul Tutova. Studiu istoric cu hărți și instrucțiuni, urmat de documente, inscripții și însemnări*, București, 1916; Maria Popa, Doina Rotaru, *Contribuții la istoria Mănăstirii „Sfântul Ilie" de la Florești-Vaslui. Catagrafia averii secularizate la 1863*, în „Monumentul" Lucrările celei de-a XV-a ediții a Simpozionului Național Monumentul-Tradiție și Viitor, Iași, 2013, p. 15-107.

[62] Recent este acreditat Ioan Bulboacă drept curator la 26 noiembrie 1863, când ar fi luat în primire catagrafia realizată de guvern; Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 34.

[63] Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice (MCIP), dosar 240 / 1863, f. 14v; ANIC, MCIP, dosar 428 / 1864, f. 94.

[64] ANIC, MCIP, dosar 240 / 1863, f. 5-5v.

[65] *Ibidem*, f. 14.

[66] *Ibidem*, f. 1 și 6.

[67] *Ibidem*, f. 10.

[68] *Ibidem*, f. 11.

păstrez", care cere „*a o trăda pe sama preuților comunali ca cei ce sântu localnici acolo*"[69].

Curatorul Mănăstirii Florești prin adresa din 31 ianuarie 1864 sugera în cazul în care „*acest stabiliment rămâne și pentru viitorime sub numire de curator sau egumen, după regularisirea*" Ministerului, ca „*parte din vite, cai, hamuri, trăsuri și alte obiecte a mobilației și a gospodării ce s-ar socoti necesare, să rămâe în interesul și nevoile ce se reclamă pentru înlesnirea serviciului*" lăcașului monahal[70].

Respectând ordinul Ministerului cu nr. 3796, arhimandritul Atanasie Ghețescu trimite la 2 martie 1864 „*staturile de prezențe a personajului funcționarilor spirituali și civili a Monastirii Florești pe lunile Noemvrie și Dechemvrie / și Dechemvrie / anul contenit 1863; funcționarii bisericii sânt în ocupațiile lor încă de la 26 octomvrie 1863, precum și prin raportul sub Nº 5 din 26 Noemvrie 1863 v-am anonsat; și de aceia cu tot rezonul i-am și trecut cu salariul cuvenit de la 1 Noemvrie; Iar salariile curatorului, a secretarului și a servitorilor ogrăzei s-au socotit de la 20 Noemvrie când subscrisul după Decretul Sântei Mitropolii din Iași sub Nº 2930 am primit toată dota Monastirei, mobilă și imobilă și au și angajat servitorii trebuitori*", dar și conturile cheltuielilor materiale dintre 20 noiembrie 1863 și 1 ianuarie 1864. O parte a personalului din lipsă de „*haine, ciubote, au părăsit datoria lor*"[71]. Statele de plată au fost legalizate de „județul satului": Gheorghe a lui Grigore, Mihăilă Mintuță și Gheorghe Pornea (județul).

Dificultățile financiare, imposibilitatea întreținerii Mănăstirii Florești din propriile fonduri[72] și anumite interese îl îndepărtează pe Atanasie Ghețescu de la Mănăstirea Florești unde lasă în suplinirea funcției de curator pe căpitanul Dimitrie Ghețescu, fratele său, un mirean, pentru care îl informează pe ministrul instrucțiunii la 21 ianuarie 1864, abatere pentru care va fi informat locotenentul de mitropolit [73].

Atanasie Ghețescu își înaintează Ministerului demisia la 1 februarie 1864, fără a primi vreun răspuns. Depune actele administrației sale la prefectură din ordinul Ministerului de la 12 martie 1864, cu nr. 7663, fiind informat la 7 aprilie de îndeplinirea datoriei de „*a îngriji de o avere ce mi s-au încredințat și a aștepta pe noul rânduit îngrijitoriu de a veni a primi averea pe samă precum și eu am primit-o*". A fost desărcinat la 1 aprilie 1864. Noul îngrijitor nu s-a prezentat la Mănăstirea Florești. Cu toate aceste, Ministerul decide acordarea salariului acestuia. Atanasie Ghețescu s-a retras la Roman[74].

D. Miclescu, prefectul ținutului Tutova, amintește la 7 aprilie 1864 pe fostul curator Atanasie Ghețescu[75], a cărui nume este tăiat în statul de plată pentru perioada 1 și 15 martie 1864[76]. În diverse acte se intitulează „patriot român".

Căpitanul Dimitrie Ghețescu (ianuarie-martie 1864), suplinitor, atestat la 31 ianuarie 1864[77]. După înaintarea demisiei sale, la 25 ianuarie 1864 prin ordinul locotenentului de mitropolit cu nr. 530 Dimitrie Ghețescu este îndatorat „*a fi în așteptare până la rezultatul acelor lucrări și a îngriji de toate trebuințele Monastirii. Domnule Ministru prin Monitorul oficial No. 30 se vede rânduirea noului curator înlocuindu-mă, însе până în prezent nu s-au înfățoșat ...*", cerând la 25 martie 1864 „*a mă desărcina și a mi se lua averea de pe sama me(a), fiind că însuș creditul ce am avut până la 1 mart(ie) dat de d(omnul) Pană, posesorul moșiilor monastirii, cu luare de producte după tocmele și parte din bani pentru plata lefilor servitorilor ogrăzii, au contenit din uneltirile reprezentatorului seu d. Pantazoglu spre a strâmtori atât pe Monastire, precât și pe servitorii ogrăzei ca prin asemenea argumente să-și poată răzbuna pentru că n-au putut câștiga sprijinul instrumentelor sale lucrări întru paradosirea averei ce cu nedrept au reclamat-o*"[78].

Sofronie Vârnav (4 / 16 februarie 1864-?)

Ministerul Instrucțiunii recomandă domnitorului la 4 / 16 februarie 1864 pentru postul de curator pe monahul Sofronie Varnav, propus inițial pentru Mănăstirea Bistrița, și cere semnarea decretului[79], înaintat de Dimitrie Bolintineanu, ministru secretar de stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii[80]. Prin decretul cu nr. 149 din 4 / 16 februarie 1864, dat la București, domnitorul Alexandru Ioan Cuza desemnează în funcția de curator pe monahul Sofronie Vârnav[81]. Numit egumen la 4 februarie 1864, conform mărturiei sale din 20 octombrie 1864, însă din cauza însărcinărilor date de guvern în capitală nu ajunge la postul său, probabil niciodată. Administrația Mănăstirii este continuată de fostul curator, Ghețescu

[69] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 9.
[70] ANIC, MCIP, dosar 951 / 1863, f. 8.
[71] ANIC, MCIP, dosar 240 / 1863, f. 14-15.
[72] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 8.
[73] *Ibidem*, f. 2.
[74] ANIC, MCIP, dosar 428 / 1864, f. 103-103v.
[75] *Ibidem*, f. 9.
[76] *Ibidem*, f. 11v.-12.
[77] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 11.
[78] *Ibidem*, f. 25-25v.
[79] *Ibidem*, f. 1 și 3.
[80] *Ibidem*, f. 5.
[81] *Ibidem*, f. 6.

(Petseska) până la 15 martie 1864, care efectuează și cheltuielile aferente[82].

Preot Ioan Bulboacă (21 octombrie 1864-?), fost locțiitor de îngrijitor[83], numit îngrijitor prin decretul domnitorului cu nr. 1418, din 21 octombrie 1864[84]. Arhimandritul Melchisedec Ștefanescu, locotenentul de episcop al Eparhiei Hușului, recomandă la 29 septembrie 1864 confirmarea preotului Ioan Bulboacă ca îngrijitor al Mănăstirii Florești, post pe care îl ocupa provizoriu încă de la demisia arhimandritului Atanasie Ghețescu, fiind unul „*din cei mai capabili preoți de la acea Biserică*”[85], act propus domnitorului la 17 octombrie 1864 de Nicolae Crețulescu, ministrul justiției, cultelor și instrucțiunii publice[86]. Alexandru Ioan Cuza decretează la 21 octombrie 1864 numirea în postul de îngrijitor a preotului Ioan Bulboacă[87].

În cursul anilor 1866-1867; 1869-1872[88], preotul Ioan Bulboacă semnează statele de plată în calitate de îngrijitor[89]. A murit în 1899[90].

Pecete și semnătură din 1870.

Protosinghelul Evsevie, atestat la 31 august 1867 când informează Ministerul „*că la această biserică până în timpul prezent nu s-au adus daruri la Sf(ânta) Icoană și nici este vreo sfântă Icoană vestită, precum pe la alte Biserici*”[91].

Starea construcțiilor

Biserica a fost demolată în 1852 de către egumenul Nil pentru a construi una nouă, ale cărei lucrări au fost întrerupte odată cu secularizarea din 1863[92].

Schelele „*înconjurătoare bisericii și clopotniței*” ridicate „*acum de zece ani mai bine*” erau putrezite la 28 noiembrie 1863, „*atât acele nante care stau ridicate în picioare și răzemate în pământ, cât și acele mărunte înșirate împrejurul zidirei spre suire*”. O eventuală prăbușire a schelelor este considerată de arhimandritul Atanasie Ghețescu o nenorocire, atât pentru biserică și bunurile din interior, dar și pentru viața credincioșilor, pentru care solicită învoirea Ministerului în privința demolării lor pe care o și obține, conform adresei din 10 / 22 ianuarie 1864[93]. Dimitrie Ghițescu, curatorul mănăstirii, va cere la 31 ianuarie 1864 aprobarea Ministerului pentru demolarea schelelor din jurul bisericii și clopotniței, sugerând suportarea cheltuielilor bănești de către consiliul comunal[94].

La 9 iunie 1864 încăperile Mănăstirii Florești construite de fostul egumen, biserica și turnul de la poartă (menit a servi de clopotniță) părăsite de patru ani (de la 1860) riscau deteriorarea „eminentă” datorită nefinalizării lucrărilor. Casele mari, „*o construcție solidă și elegantă*”, formate din 24 de încăperi mici și mari, afară de antrete, beciuri și alte încăperi, finalizate în exterior, acoperite, cu ulucele amenajate până la jumătatea zidului, era amenințate de curgerea apei „*din deal ci este în dosul casei*”, precum și prelingerea pe ziduri, iar cele despre apus au rămas netencuite. Biserica și clopotnița „*construite într-un mod fo(a)rti solidu di cărămidă și peatră ceoplită di Scheea, lucrată toată cu horosan*” era supusă eventualei degradări din cauza acoperișului provizoriu amenajat în timpul lucrărilor, dar „*putrezit cu diseverșiri*”. Materialul necesar finalizării construcțiilor, mai ales a caselor, era adunat, anume ferestre, uși, scândurile pentru pardoseală, lemnul pentru scară și altele. Se propune Ministerului constituirea unei comisii în vederea întocmirii devizului și a eventualei pronunțări asupra destinației edificiului, prefectul județului Vaslui sugerând înființarea unui institut agricol și a unui atelier de reparat unelte agricole, în condițiile în care moșia Florești măsura 380 fălci teren bun de arat, o pădure întinsă, velnițe lucrătoare, mori, grajduri cu o capacitate de 150 capete de vite și alte acarete zidite din cărămidă pe temelie de piatră, apă curgătoare, plantații de viță de vie, locuri de prisacă[95].

[82] ANIC, MCIP, dosar 428 / 1864, f. 138.
[83] *Ibidem*, f. 83.
[84] *Ibidem*, f. 139.
[85] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 33.
[86] *Ibidem*, f. 35.
[87] *Ibidem*, f. 36.
[88] ANIC, MCIP, dosar 614 / 1869; ANIC, MCIP, dosar 375 / 1870; ANIC, MCIP, dosar 398 / 1871; ANIC, MCIP, dosar 382 / 1872.
[89] ANIC, MCIP, dosar 535 / 1866; ANIC, MCIP, dosar 582 / 1867.
[90] Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 41.
[91] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 89.
[92] Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 35-36.
[93] ANIC, MCIP, dosar 1154 / 1863, f. 1-2.
[94] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 11.
[95] ANIC, MCIP, dosar 1154 / 1863, f. 4-4v; respectiv 21.

Prin referatul înaintat Ministerului la 3 octombrie 1864, prefectul județului Vaslui amintește anunțul îngrijitorului Mănăstirii Florești privitor la starea precară a clopotniței din lemn ce putea să se ruineze în lipsa aplicării măsurilor necesare. Căderea clopotelor putea fi primejdioasă. Prefectul opinează pentru finalizarea clopotniței din piatră, considerată mai lesnicioasă decât refacerea celei din lemn[96].

Prin ordinul ministerial cu nr. 51947 din 28 octombrie 1864, arhitectul Bureli este însărcinat cu îndeplinirea unor lucrări de arhitectură în Iași, deplasarea la Mănăstirea Neamțului pentru inspectarea lucrărilor aflate în curs de execuție, dar și pentru o informare la Mănăstirea Florești despre starea bisericii și a dependințelor nefinalizate sau a materialului existent[97].

Prin jurnalul Consiliului de Miniștri din 7 iulie 1864, aprobat de Alexandru Ioan Cuza, s-a hotărât „*înființarea unei închisori corecționale în localul Monastirei Floreşti din județul Vaslui*", iar ministrul de interne cere la 26 martie 1865 celui al justiției, cultelor și instrucțiunii publice trecerea lăcașului respectiv la dispoziția serviciului Penitenciar din cadrul Ministerului de Interne în contextul aplicării legii penale de la 1 mai 1865[98]. La 8 aprilie 1865 se solicită îngrijitorului mănăstirii păstrarea camerelor servitorilor bisericii, a mobilierului și predarea celorlalte[99]. Îngrijitorul bisericii din Florești este din nou invitat la 19 octombrie 1871 la păstrarea camerelor necesare locuinței servitorilor bisericești și predarea celorlalte delegatului Serviciului general al închisorilor în vederea strămutării ospiciului de la Lipova[100].

O parte a inventarului Mănăstirii Florești ajunge la Mitropolia din Iași, la Episcopiile din Huși și Ismail. D. Donici, prefectul județului Vaslui, la rândul său sugerează întocmirea unei catagrafii a materialelor rămase la mănăstire din timpul egumenilor greci - fier, piatră și cărămidă - și vânzarea lor, aprobată de Minister la 29 iunie / 11 iulie 1865[101].

Procopie Poliacov din Vaslui, conform adresei din 6 octombrie 1868, cere învoirea prefecturii Vaslui de a ridica prin mijloacele proprii un acoperiș „*la zidire(a) de la M(ănăstirea) Floreştii, care va fiindu remase neisprăvite din timpul foștilor egumeni greci este expuse din cauza ploilor la ruină*"[102].

Preotul Ion Bulboacă, îngrijitorul mănăstirii, făcea cunoscute la 24 martie 1871 următoarele: „*Clopotnița Mănăstirii unde stau astăzi așezate clopotile, fiind clădită di lemnu di mai mulți ani, încât acum au devenit a fi supuse putregiunei, cauze din cari lesne se poate primejdui ca se pici josu încât prin aceasta statul ar ave(a) o însimțitoare pagubă*", solicitând intervenția pentru eliberarea lemnului necesar reconstrucției[103], cerere reînnoită la 28 octombrie 1871[104] și 10 ianuarie 1872[105]. Devizul lucrărilor este înaintat arhitectului de Minister la 12 noiembrie 1871[106]. Prin răspunsul Ministerului din 23 ianuarie 1872, preotul îngrijitor este înștiințat de lipsa fondurilor necesare demarării refacerii clopotniței[107].

Nefuncționalitatea lăcașului mănăstiresc de la Florești, început de fostul egumen Nil, este suplinită de un paraclis ce funcționa într-o odaie neîncăpătoare, deplorabilă, în care se găsea și Sfânta Icoană Maica Domnului, realitate sesizată de protoiereul județului Vaslui cu prilejul hramului Mănăstirii din 20 iulie 1873 (a se vedea adresa prefecturii din 28 iulie / 9 august 1873-prefect Donici. Biserica era „*zidită din roșu până deasupra ferestilor și materialul ce mai trebuiește până la terminare(a) zidirei este mai totu gata și chiar adus în ograda Monastirei, și asemine catapiteazma de la biserica veche și to(a)te cărțile necesare suntu complecte*". Se solicită intervenția Ministerului pe lângă consiliile județene Vaslui și Tutova, episcopul de Huși[108]. Referatul primarului comunei Florești reflectă starea ruinată a paraclisului, mai ales a „podelii de jos", dar și propunerea execuției reparației cu „*piatră lespezi de Galați ce se află în ograda monastirei și care este proprietate a Statului*"[109].

Descoperirea a două lăzi de fier „*în una din baștele m(ănăsti)rei Floreşti*" determină intervenția prefecturii județului Vaslui și a Ministerului, constituirea unei comisii și deschiderea lor, inițial eșuată din cauza lipsei fondurilor și refuzul lăcătușului, dar și identificarea planului moșiei Poienești din 1847 executat de inginerul statului I. Fucs, cerut de avocatul public județean în procesul pentru o moară intentat Statului de Alecu Sion, planul moșiei Strâmtura din septembrie 1849, planul moșiei târgului Bârlad din 12 martie 1847 a inginerului G. Filipescu, planul moșiilor Vlădeni și Ivănești din septembrie 1837 a inginerului V.

[96] *Ibidem*, f. 8-8v.
[97] *Ibidem*, f. 9.
[98] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 59.
[99] *Ibidem*, f. 60.
[100] *Ibidem*, f. 127.
[101] *Ibidem*, f. 65, 80.
[102] ANIC, MCIP, dosar 1154 / 1863, f. 38.
[103] *Ibidem*, f. 54.
[104] *Ibidem*, f. 58.
[105] *Ibidem*, f. 60.
[106] *Ibidem*, f. 59.
[107] *Ibidem*, f. 61.
[108] *Ibidem*, f. 66-66v. și f. 77; vezi și f. 68-68v. și f. 71.
[109] *Ibidem*, f. 73v.

Popovici, planul moșiei Draxeni, a moșiei Ivănești din mai 1850, a părții de moșie Tămășeni, ținutul Fălciu, din 1844, a inginerului Iosef Baiardi, hrisovul pentru învoirea iarmaroacelor pe moșia Florești din 14 iunie 1818 și porunca către isprăvnicia ținutului Tutova din același an, un pachet de documente privitoare la Micești, patru pachete de hârtii privitoare la moșiile Lucești, Vlădeni și Pleșăni, mai multe hrisoave și hârtii, dar și a „șipușorului" cu Sfântul Mir predat la Episcopiei Hușului, a două *Evanghelii*, una mare în „dialectu rusescu", legată cu argint și suflată cu aur, „*la capete imaginile Sf(inți)lor Apostoli în smalțuri, precum și în mijloc imaginea Învierii Mântuitorului în smalțu*" și a doua mai mică, în „dialectu rusescu", îmbrăcată în catifea vișinie, cu Sfinții Apostoli și Învierea Mânturitorului din argint și suflate cu aur, două cruci, una din alamă și una din lemn săpată în cutia ei, două cutii „cu parfumuri pentru biserică", diverse monede, o condică sigilată în limba greacă (44 file), altă condică sigilată în aceiași limbă din 1862 (46 file), lăsate iconomului Ioan Bulboacă (a se vedea procesul verbal din 19 aprilie 1868)[110]

Episcopul Iosif Gheorghian propune Ministerului la 21 octombrie 1865 așezarea sfintei icoane făcătoare de minuni și a odoarelor sale în catedrala episcopală, după cererea primită din partea primăriei orașului Huși la 17 octombrie 1865, semnată de primarul Mihai Jomir și secretarul Perieteanu[111].

Invocând expunerea icoanei Maica Domnului cu prilejul hramului din 20 iulie, iarmaroacelor comunei și „purtarea" prin diferite „plăși și județe", „îndestularea cu bani" și obiecte, neîntrebuințarea lor pentru îngrijirea și întreținerea bisericii de la Florești, utilizarea ofranelor de îngrijitor și preoți „*fără a da vreun cont despre adunare(a) și întrebuințarea lor*", salarizarea lor de către guvern, suportarea cheltuielilor bisericii de stat, D. Donici propune la 11 iulie 1867 instituirea unei condici deschise permanent, cu sigiliul prefecturii, „*în care să se înscrie to(a)te darurile și sumele ce binevoitorii vor ofera Sfintii Ico(a)ne ... puindu-se îndatorire îngrijitoriului a înscrie pe fiecare dănuitor și sumile ce oferă*", trimise periodoc prefecturii și vărsarea lor la Casa Statului[112].

Despre aplicarea dispozițiilor ordinului Ministerului cu nr. 7386 din 1867 nu se știa până la 7 / 19 mai 1872, când Comitetul permanent județean însărcinează pe subprefectul plășii Racova cu cercetarea lor, căruia îngrijitorul mănăstirii „*nu acceptă a da vreun compt de banii și objectele adunate ca venit Sfintei Icoane*", iar prefectul D. Donici cere Ministerului la 13 / 25 iunie 1872 îndatorarea îngrijitorului de a raporta sumele adunate între 1867 și 1872[113].

Comitetul permanent al județului Vaslui hotărăște la 8 / 20 iunie 1872: „*Cutie de tinchea, ce s-au confecționat, închinzându-o cu o lăcată și puindu-se sigiliul Comitetului Permananent la ambele părți destinate pentru punerea lăcății, să se trim(e)ată dlui subpref(ect) de Racova, invitându-l ca după ce se va pune de îngrijitoriu(l) Monastiriei a al doilea lăcată a căriie che(i)e să se păstreze de Îngrijitor, se se așeze josu înainte(a) Sf(intei) Ico(a)ne, dând ordin dlui Primariu a acei comune ca acea cutie niciodată să nu lips(e)ască dinainte(a) Sf(intei) Ico(a)ne în timpul serviciului divin, iar no(a)pte(a) se rânduească d. Primar totdeauna străjăr, făcându-l responsabil dacă nu se va conforma ordinului*". Se mai propune însoțirea icoanei de un om desemnat de consiliul comunal Florești în timpul pelerinajului icoanei în diverse locuri la cererea episcopului Hușului, consemnarea ofrandelor într-un registru păstrat de consiliul comunal și sigilat de comitetul permanent județean și păstrarea lor de către îngrijitor, inventarierea lumânărilor adunate la Sfânta Icoană. Procesul verbal este semnat de D. Donici, președintele Comitetului, A. Străjescu, Ghe. Țurcanovici, membri, și directorul Antipa[114].

Prefectul județului Vaslui, încredințat de împărțirea banilor de la Sfânta Icoană între îngrijitor și preoți, prin excluderea psaltților și eclesiarhului, propune Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice la 5 martie 1874 „*ca pentru viitor împărțeala între aceste persoane să se facă după statele de lefi* ", care la rândul său o recomandă Episcopiei Hușului[115]. Episcopul Iosif Gheorghian invocă Ministerului păstrarea icoanei într-o casă în stare de ruină și cere ridicarea urgentă a bisericii necesare comunității locale, dar și revocarea ordinului dat de Prefectura județului Vaslui în 1867. „*Totuși Biserica este începută și rădicată până mai sus de ferestre; încât dacă nu s-ar putea continua și isprăvi acel edificiu, cel puțin cu materialul expus acolo s-ar putea rădica o biserică mai mică, pentru care nu s-ar reclama mari cheltuieli și acest lucru s-ar putea face fără ca statul să cheltuiască un singur ban, numai prin mijlocirea Sântei Ico(a)ne. Veți binevoi a ști Domnule Ministru că nu puțini bani se adună cu această Sântă*

[110] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 88, 102, 106-1112, 125.
[111] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 60-60v.; a se vedea și Costin Clit, *Documente hușene*, I, p. 420-421; 439; Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 35.
[112] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 84-87.
[113] *Ibidem*, f. 131.
[114] *Ibidem*, f. 132-132v. și 144.
[115] *Ibidem*, f. 146.

Icoană, mai ales în timpuri de secete, când este purtată prin mai multe districte limitrofe. Și dacă s-ar lua niște măsuri altele decât cele până acum, în scurt timpu s-ar aduna un capitalu însemnat care ar putea servi la satisfacerea necesității indicate ... să aprobați ca banii în chestiune să se rezerve numai pentru Biserică "[116]. Pe baza adresei Ministerului Cultelor din 8 mai 1874, a articolului 7 din regulamentul Sfântului Sinod, publicat în Monitorul oficial cu nr. 109, episcopul Iosif Gheorghian dispune destinația banilor de la icoană pentru construirea unei noi biserici „*care este fo(a)rte necesară pentru locuitorii acelei comune și pe care mai ales o reclamă buna cuviință și respectul către Sânta Icoană, ce până acum șede într-o simplă casă ruinată*" [117]. Totodată trimite și regulamentul special elaborat pentru ofrandele ce se adună cu icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Florești[118].

Ministerul Cultelor aprobă la 25 aprilie 1875 vânzarea în profitul bisericii a materialelor păstrate într-un hambar al Mănăstirii Florești, după intervenția episcopului Iosif Gheorghian din 4 aprilie 1875[119]. Periplul construirii bisericii durează până la sfințirea lăcașului de către arhimandritul Nectarie Tomescu la 20 iulie 1883, iar a turnului de poartă și clopotniței până la sfințirea din 20 iulie1901.

Palatul egumenesc a fost transformat în spital rural la 1881, preluat de Ministerul Sănătății, dotat cu 56 de paturi, farmacie și aparatură modernă de dr. Capșa și dr. Th. Cerchez, director între 1883 și 1890[120]. Bugetul spitalului rural din Floreşti pe anul 1898 / 1899, votat de consiliul judeţului Tutova, se modifică în aprilie 1898[121]. Prin jurnalul Consiliului de Miniştri din 15 aprilie 1898 va fi numit intendent al spitalului Ion Horoianu, care a deţinut aceeaşi calitate pentru spitalele rurale[122]. În septembrie 1915, Ioan Popovici, subchirurg la spitalul Negoeşti, judeţul Dolj, este transferat la spitalul Floreşti, judeţul Tutova[123].

Amploiații servitori ai bisericii

Lista de mai jos, fară a fi exhaustivă, reflectă pe servitorii identificați în documentele vremii, mai ales în statele de plată, și redă anii respectivi.

Arhimandritul Atanasie Ghețescu, curator, noiembrie 1863-1864.

Alexandru Bondrescu, secretar, noiembrie 1863-1 martie 1864 (postul de secretar era desființat). S-a retras la Iași.

Pr. Ioan Bulboacă, iconom, noiembrie 1863, august 1864, 1866, 1867, 1869, 1870-1872, mort în 1899.

Monahul Iosif, eclesiarh, noiembrie 1863.

Pr. Gheorghe Gavriluță, preot, noiembrie 1863, decembrie 1864, 1866, 1867.

Pr. Gheorghe Burcă, preot, noiembrie 1863, decembrie 1864, 1866, 1867, 1869-1872.

Diaconul Ioan Calmuschi, diacon, noiembrie 1863, cântăreț în noiembrie-decembrie 1864, 1866, 1867 (cântăreț II), 1869 (diacon), 1870-15 aprilie 1871 (cântăreț).

Diaconul Teodor Felcovschi, diacon, noiembrie 1863, martie 1864, cântăreț în noiembrie-decembrie 1864.

Gheorghe Râșcanu, cântăreț I, noiembrie 1863.

Costachi Teodorescu, cântăreț II, noiembrie 1863, decembrie 1864, 1866-1867, 1869-1872 (cântăreț I).

Fratele Ioan Popa, paraclisier, noiembrie 1863.

Ierodiaconul Atanasie, martie 1864.

Teodor Ionescu, paraclisier, noiembrie 1863, martie 1864[124].

Zaharia Sachilaride, cântăreț de la 16 aprilie 1871, 1872.

Servitorii Mănăstirii Florești

Ioan Surcică, vizitiu,noiembrie1863.

Toader Bursucanu, bucătar, noiembrie1863.

Toader Chilariu, chelar, noiembrie 1863.

Ileana Țurloai, spălătoreasă, noiembrie 1863.

Pricopi Morariu, argat, noiembrie 1863-ianuarie 1864.

Neculai a lui Chirilă, argat, noiembrie 1863.

[116] *Ibidem*, f. 148-148v. și 151; 153-153v.; Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 36-37.
[117] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 153-153v.
[118] *Ibidem*, f. 154 și următoarele; Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 37; Andrei Crețu, *Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Florești*, în „Acta Moldaviae Meridionalis" Anuarul Muzeului „Ștefan cel Mare" Vaslui, XXXVII, 2016, p. 60-64.
[119] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 158-159.
[120] I. Antonovici, *op. cit.*, p. LXXI-LXXIII; Maria Popa, Doina Rotaru, *op. cit.*, p. 36.
[121] „Monitorul oficial", nr. 2, din 2 aprilie 1898, p. 53.
[122] „Monitorul oficial", nr. 16, din 21 aprilie / 3 mai 1898, p. 489.
[123] „Monitorul oficial", nr. 146, din 29 septembrie / 12 octombrie 1915, p. 6150.
[124]ANIC, MCIP, dosar 240 / 1863, f. 18-19 (statele de plată pe luna noiembrie 1863);ANIC, MCIP, dosar 428 / 1864, f. 70 (statele din noiembrie și decembrie 1863);f. 1-2 (statele de plată pe luna 1864);ANIC, MCIP, dosar 428 / 1864, f. 11v-12 (statele de plată din 1-15 martie 1864).

Monahul Pimen, portar și prescurar, noiembrie 1863.
Vasile Bontea, pitar, noiembrie 1863[125].
Vasile Grigoriu, august -decembrie1864, 1866 (paraclisier) decedat în iunie 1873[126].
Ion Tălpălachi, de la 1 iulie 1873[127].

Mănăstirea Florești.

[125]ANIC, MCIP, dosar 240 / 1863, f. 16-17(statele de plată pe luna noiembrie); f. 22-23 (decembrie);
[126] ANIC, MCIP, dosar 1067 / 1864, f. 133.
[127] *Ibidem*, f. 133.

Dumitru V. MARIN – Vaslui

Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase” AFIRMARE (III)

(continuare din numărul precedent)

Toți, cred, care au răspuns sau nu, au citit ce-am publicat, în serial, în ziarul Meridianul. Prin urmare completările, părerile, faptele invocate arată dimensiunile manifestării, continuitatea, valoare, importanța și chiar dacă ar veni în contradicție cu afirmațiile autorului, tot foarte valoroase sunt. Se dovedește că fiecare are dreptatea lui dar adevărul e doar unul: Festivalul de Umor "Constantin Tănase" este o manifestare artistică NAȚIONAL| cu ramuri internaționale care a adunat și strâns, la doi ani, floarea inteligenței și creativității românești... Vasluiul dintre Racova, Bârlad și Vasluiet, pe colinele dimprejur, adică sate și orașe... cu dragoste și competență, valoare și autoritate, deci.

Precizăm că au fost discuții foarte aprinse și foarte serioase în ședințele de analiză. Proiectul de desfășurat pe 2 sau 3 zile, invitați, cazare, spectatori, a fost definitivat numai după ce am avut acceptul celor de la București după care am umblat eu. Au fost nepotriviri pentru că pe baza promisiunii lor i-am introdus în program dar n-au mai ajuns și prin noroaiele noastre.

După comanda vremii COLECTIVUL era autorul chiar dacă era în discuție proiectul lui Marin,

separat de al lui Stoian. Repet, ceilalți, (veniți târziu) inclusiv Petru Necula (directorul CCP) erau cu sarcini politice. Deși ne erau subordonați, cei de la Casele de cultură nu prea erau angrenați.

Să-i luăm în calcul, lui George, amintirile... romanțate!

Ediția II:

23 - 24 - 25 iunie 1972. Cu două luni înainte s-a

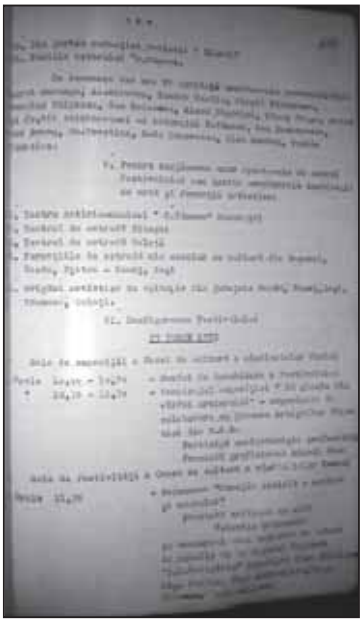

inaugurat Casa de Cultură "Constantin Tănase", a sindicatelor, cu diriginți de șantier Sandu Vătafu și Dumitru Marin, responsabil UTC, Emil Rășcanu, ajuns director după 1989.

Rememorare fulger cu:

George Ilașcu

- Haiducule, mă bucur să te văd, arăți bine, sper că sari tot așa de bine la dansuri populare (pentru cine nu știe, "haiducul" Ilașcu e un bărbat falnic de 72 ani, instructor de dansuri și formații, foarte apreciat și căutat).

-Și Dvs. arătați foarte bine, la câți ani aveți…

-Gigi, ce făceai în 1970?

-Eram coregraf la Consiliul Județean al Sindicatelor, cu Sandu Vătafu.

- Mai știi ceva de prima ediție a Festivalului Umorului "Constantin Tănase"?

- Aia de la cinematograful vechi ? Noi nu prea eram pe acolo, dar când a venit ploaia aia grozavă, m-ați ținut nu, ne-ați ținut, pe vreo 500 de oameni la ușă.

- Era ordinul lui Bălăuță.

- Din 1972 am lucrat adesea împreună. Dvs. la texte, brigăzi, teatru, literatură, eu la dansuri, regie. Câte spectacole am făcut noi, cine le mai știe.

- Mai știi cine a participat ?

- Eram spectator convocat… cred că familia Tănase, pe care o însoțeați peste tot, Aurel Storin, Nicolae Stroe.

- Dintre interpreți ?

- Păi, cred, frații Jijie… și la a-II-a Sandu a luat premiu.

- De Șerban ce mai știi ?

- Păi, cu el am lucrat cel mai bine zeci de ani …

- Tu, Gigi, ce părere ai despre fosta mea televiziune?

- Tot respectul, ce-ați reușit Dvs. nu va mai reuși nimeni. Nu exagerez …

- Nici ce-ai reușit tu (să-mi dai cartea despre tine cu autograf …), nu va mai reuși nimeni, niciodată. De asta mi-ești drag. Oricând, te îmbrățișez cu sufletul !

cu George Ilașcu, 17 septembrie 2010

La ediția a II-a a venit ca "dirijor" Valentin Silvestru care intra în biroul primului secretar Tănase fără să bată la ușă. Să hotărască juriul, a bătut cu pumnul în masă, și, toți invitații erau de el aprobați (pentru că primeau și ceva bani și premii) iar concurenții erau verificați de securitate. Eu și Stoian aveam sarcina să verificăm textele și să închidem cortina dacă ăștia ar fi luat-o razna.

"Revista are cuvântul" sub conducerea lui Sergiu Malagamba (incluzând și pe tânărul Nae Lăzărescu) a fost primul spectacol adevărat de revistă după destule decenii (vezi *Vremea Nouă,* an V, nr. 1346, sâmbătă, 24 iunie 1972, pag. 1) iar spectacolul de gală a cuprins pe cei mai buni dintre cei peste 200 de artiști (n-am mai auzit de Pașca și Seleși), din 23 de județe (cu Vaslui pe locul II, Taciu și Jijie) și s-a încheiat cu Estrada din Pitești.

Am înregistrat cât am putut cu un magnetofon portabil Tesla (mare realizare, mare !!!). La pantomimă n-aveam cum, dar textele sunt interesante.

Oficiosul partidului, *Vremea Nouă* a comentat realizări (nu și muncitorul, inspectorul) și ceva neîmpliniri!

Convorbire telefonică cu Mircea Coloșenco

- Mircea, felicitări, în cartea mea - gata, te numesc veteran al presei vasluiene și om de cultură.

- Ba, tu ești veteran, în cultură eu muncesc din greu, încă.

- După ce m-ai criticat în oficios, ca om al partidului … crezi că, ai contribuit cu ceva la Festivalul Umorului "Constantin Tănase" ?

- Da' ce, nu discutai cu mine oficial și neoficial programe, acțiuni, atitudini … și când te criticam îți spuneam.

- Ba, ne-am mai sfătuit, dar... tu dădeai cu parul. Ți-aduci aminte de prima ediție (3 - 5 iulie 1970), la cinema "I.C. Frimu", m-ai luat în furculiță că-s lângă balerinele de la București dar eu însoțeam și păzeam familia Tănase, pe Antonescu-Cărăbuș, N. Stroe, Ioan Massoff ș.a.

- Măi, da' la furtuna ceea, de ce n-ai dat mai din timp drumul oamenilor (la Sala miliției n.n.) că turna și fulgera !

- M-a durut tare inima, dar era ordinul lui Bălăuță.

- Mircea, ți-aduci aminte pentru ce m-ai criticat?

- Pentru că era ordin de la Țolescu. Tot el m-a dat și pe mine afară, nu știu de ce.

- Ai ajuns om de știință, o valoare pentru județ…

- Dacă scoți cartea, te felicit. Ai avut atunci mari contribuții ca întemeietor (trei ediții), ai mediatizat ca un adevărat om de cultură Festivalul în ultimii 21 de ani și acum scoți și o carte. Activitate completă!

- Sper să fie bună?!

- Ai făcut tu și rău cu politica ta, dar cărțile ți-s bune.

- Vii la Vaslui, între 7 - 10 octombrie 2010?

- Sigur!

Joi, 9 septembrie, ora 18.00

O manifestare artistică națională la Vaslui are harul său și a fost darul unei generații pentru o populație mereu urgisită când s-au întors ochii întregii țări că la Vaslui se face **umor și vin**. La înființarea județului prin reforma administrativ - teritorială din 1968 aici nu erau nici de unele, fostul raion Vaslui fiind aspru neglijat în regiunea Iași. Cultural, în județ, Bârladul era mult deasupra și ca număr și ca tradiții și ca autoritate morală, Hușul părea mai vizibil prin vinurile sale, Negreștiul era oraș inventat (mai dezvoltate erau Codăești - fost centru de raion și Puiești ori Murgeni). Cum, toată cultura locală trecea prin "revalorificare", mai niciuna dintre personalități nu se plia pe chipul omului nou sau al creatorului pus în slujba formării profilului comunist.

Directiva partidului: fiecare județ, fiecare localitate să aibă personalitate tutelară, manifestare artistică specifică.

FESTIVALUL UMORULUI
constantin tănase
1972
SUCCES!
CASTIGAT RIDENDO MORES

Și chiar s-a născut un entuziasm de această natură care cam submina sloganul general: cincinalul în 4 ani și jumătate.

Să reținem că în toate județele s-au inițiat festivaluri (menite să atragă multă lume la "ora de educație socialistă") dar în foarte puține locuri acestea au prins. Era nevoie de bani destui, de personal muncitor - competent, de adevărați administratori în cultură (până la urmă cam asta eram toți) un fel de management de loissir (organizarea timpului liber). Mai era nevoie de primi-secretari destupați la minte și pricepuți, care să aibă și persoane pasionate de astfel de evenimente. Hora de la Prislop (Maramureș), Festivalul obiceiurilor (Iași, Botoșani, Suceava, Vaslui, Bacău), Hora Dobrogeană și alte câteva au avut perioade de existență culturală diferită.

Cultul era al modelului local și Ceaușescu model general.

Dumitru Jijie era atunci angajat la Casa de cultură; rememorează, pe 14 septembrie 2010:

Prima ediție de Festival al Umorului are ceva aparte: pornea dintr-un oraș sărac, populat de oameni care au înfruntat greutățile timpului cu câte un zâmbet scrâșnit sau cu câteva vorbe agere și acide. De aceea un festival în care săgețile ascuțite ale cuvintelor se simțeau în largul lor a fost imediat acceptat și sprijinit de vasluieni și nu numai de ei ...

Vasluiul dispunea de un mic teatru (devenit și cinematograf) pe scena căruia Constantin Tănase a dăruit concitadinilor săi cupletul și revista. Era firesc să se bucure de reîntâlnirea cu foști membri sau colaboratori ai companiei teatrale Cărăbuș.

După lansarea ideii de Festival, Comitetul de Cultură și-a mobilizat activiștii și le-a distribuit sarcini: Dumitru V. Marin, cam țanțoș, conducea un grup de invitați de onoare și la urcarea pe scările de intrare în teatru era atenționat de d-na Virginia Tănase, soția actorului: "... dar eu cunosc locul, am mai fost aici!..." ~n același grup, Antonescu - Cărăbuș punea o pată de culoare cu silueta și verva lui; Petrică Didilescu slobozea molcom pe sub mustăcioara lui cuvinte simțite care bine dispuneau oaspeții; Costică Peptu învârtea hârtii și programe. Cei de la Casa de Cultură (Ghiță Pârcălabu, Ovidiu Constantiniu, Dumitru Jijie etc.) aveau sarcini mai modeste. La

CONSILIUL POPULAR AL JUDEȚULUI VASLUI
COMITETUL PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ
FESTIVALUL UMORULUI
CONSTANTIN TĂNASE
DIPLOMA

primele trei ediții, campion la "alergătură" era Ticu Marin, cel mai tânăr. De remarcat faptul că tot el avut inspirația să înregistreze pe bandă magnetică aproape integral edițiile a II-a și a III-a.

Implicarea mea ca actant în edițiile Festivalului Umorului cuprinde următoarele momente:

- Membru al juriului la două ediții;

- Interpret într-un cuplu satiric, alături de fratele meu Alexandru Jijie, chiar la ediția I, 3 - 5 iulie 1970;

- Premiul I la secțiunea Estradă în anul 1988 (ediția a X-a);

- Premiul III și Mențiune în calitate de compozitor (este vorba de două cântece satirice pe versuri de Aurel Brumă).

Surpriza plăcută pentru vasluieni la ediția a X-a fost formația de estradă a Intreprinderii Mecanica Vaslui. Aceasta avea în componență o orchestră valoroasă pe care și-ar fi dorit-o și teatre de estradă (secție ritmică, 4 saxofoane, 3 trompete, 1 trug - trombon), un corp de balet în care 4 perechi de tineri

frumoşi şi talentaţi evoluau încântător, un grup de proză, în fapt componenţii brigăzii artistice de la Mecanica în care străluceau Lucian Ţiplea şi Gabi Spătaru, soliști de calitate. Premiul I a fost obţinut cu un fragment din spectacolul "Tănase la el acasă", conducerea muzicală - Dumitru Jijie, coregrafia - Mircea Codreanu, libret - Bogdan Căuş.

Dumitru Jijie, 14 septembrie 2010

Toate manifestările erau conduse de Partid (în generalitatea lui), toate urmăreau profilul omului nou, tot ceea ce însemna creaţie (începând cu Uniunea Scriitorilor) era mobilizat pentru construcţia socialistă. Activiştii şi inspectorii de la cultură n-aveau voie în presă.

Acum, alt martor şi concurent care auzind că scriu carte, n-a venit singur, ci cu un text, din care extrag:

"Harul cu care m-a înzestrat DUMNEZEU, m-a făcut să bat la poarta festivalului încă de la prima ediţie.

Goana după texte era teribilă, Bogdan Căuş monopolizase această latură şi a adus pentru mine şi prietenul meu Nicu Taciu, un text care la prima citire ne-a făcut să vomităm ...

Ţin minte faza în care la trei dimineaţa (concursul s-a terminat la ora 04:30) a stârnit ropote de aplauze...

Festivalul în sine era şi folositor pentru binele urbei natale. Asistând la spectacol, primul secretar Gheorghe Tănase a avut la ora 22:00 surpriza, neplăcerea de a auzi cu urechile lui, din vocile membrilor brigăzii Casei de Cultură, pe post de "nuntaşi" despre ceea ce lipsea de vreo două luni din oraş: Alba lux, Dero şi toţi detergenţii la un loc.

Alaiul nuntaşilor, cu lăutari cu tot, a plecat la "magazinul din colţ", unde, a doua zi dimineaţă, chiar au găsit, ca peste tot de altfel în oraş, mult doritul DETERGENT !

Detergentul ne-a adus pe piept medaliile de aur!

Noroc cu D.V. Marin (Marinică al nostru) care devenise un adevărat magician în a scoate din piatră seacă ceea ce visa noaptea "şeful cel mare" !

Una tare: Cum la ora 22:00 se dădea stingerea în localuri, un "organ cu grade" a venit la actorii care făceau larmă în faţa cinematografului, spunându-le să termine imediat sindrofia !

Dumnezeu să-l odihnească în pace, marele comic Nicu Constantin a avut parte de un monolog care ar fi meritat medalie de aur: "Am trăit s-o văd şi pe asta. În oraşul lui Tănase, la festivalul lui Tănase, unde primar este Tănase, noi, actorii lui Tănase să fim luaţi de sub bustul lui Tănase !"

Ducând mâinile împreunate în faţă, toţi actorii au spus la unison: "LUAŢI-NE" !

O TEMPORA !

Sandu Jijie, 16 septembrie 2010

(Din cartea FESTIVALUL NAŢIONAL AL UMORULUI „CONSTANTIN TĂNASE" Vaslui -40- Mărturii, Documente, Foto-album, apărută la Editura PIM, Iaşi, 2010, pp. 37-48)

Lor ce le pasă cum e trăiul

În ţara asta, ţara pâinii
Să aibă pâine chiar şi câinii
Guvernul nostru ne obligă
S-avem o zi de mămăligă
Lor ce le pasă cum e trăiul
Scumpiră trenul şi tramvaiul
Scumpiră tot, la cataramă
Până şi pâinea şi tutunul
Şi când înjuri pe şleau de mamă
Ei, cică, eu fac pe nebunul

Monica Luminița COZMEI – Iași

TURISM RURAL

„O plăcere cu preţuri mici, odihnă şi distracţii garantate, convieţuirea şi apropierea de natură”
„Toţi suntem îngeri cu o singură aripă şi nu putem zbura decât îmbrăţişându-ne”
Luciano de Crescenzo

ITALIA

Italia a trecut la promovarea, pe scară largă, a "vacanţelor verzi", în care un rol important revine agro-turismului. Dispune de peste 1.500 locuri de primire (ferme, vile, case tradiţionale, castele), situate în 20 de regiuni ale ţării (Piemonte, Toscana, Veneto, Alto, Adige, Abruzzo, Calabria, Sicilia). Aceasta activitate este puternic stimulată printr-o publicitate constantă, ghidul ***Agroturist*** care apare din 1995, menţionând informaţii foarte preţioase. Tradiţiile culturale, gastronomia şi vinurile, folclorul fac din Italia un principal receptor şi, în acelaşi timp, un emiţător al turismului rural european.

„La bella” Italia oferă, pe lângă obiectivele istorico-turistice atât de apreciate şi posibilitatea interacţionării cu natura. În această ţară sunt 7.000 ferme turistice +1.500 de hanuri. Italia are avantajul unui turism rural ascensional, cu cei 5.5 milioane turişti anual care aduc 300 milioane euro în acelaşi interval. Programele la care am participat în această ţară, în calitate de profesor care accesează, pentru propria formare, programe *Comenius şi Grundtvig* au fost:

Program: GRUNTVIG – Firenze, Sant Gimignano, Volterra

Organizator: „*Associazione di Volontariato*”, Firenze

Teme: ***Il futuro dell’identita europea, L’evoluzione della Continuita, attraverso l’integrazione delle Identita Regionali;***

Obiective: expunerea cursului s-a făcut în cadrul “ Palazzo Vechio” şi “ Biblioteca del cittadino”; s-au evidenţiat aspecte specifice recondiţionarii covoarelor într-un sector special amenajat; au promovat artizanatul **alabastrului** din zona Volterra şi clădirile- turn din Sant Gimignano- oraşul cu Turnuri Frumoase, „Manhattan-ul” medieval, model pentru construcţia “zgârie-norilor” din New York; au alocat o zi pentru prezentarea ţării, regiunii din care veneau cursanţii; s-au făcut paralele, s-au discutat modele de promovare, au accentuat integrarea regiunii într-un context turistic european.

Cioplitul în alabastru are o istorie lungă în Volterra, rădăcinile lui ajungând până de parte, la etrusci, vechii locuitori ai acestei regiuni. Printre multele artefacte pe care le-am admirat la muzeul etrusc din oraş erau şi sute de obiecte, inclusiv urne funerare din alabastru- vase dreptunghiulare din piatră în care e depusă cenuşă celor incineraţi sec. al IV-lea şi sec. I î.e.n. Deosebit de frumoase, sunt bogat ornamentate cu sculpturi în relief, care adesea înfăţişează scene reprezentative pentru personajul căruia îi sunt adresate.

Fermele din zona San Gimigniano şi Volterra au ca temă relaxarea în cadrul natural de pe lângă aceste orăşele interesante dar şi promovarea produselor locale. Toscana are cele mai populare ferme turistice din Europa. O parte importantă a muncii brute se face cu deţinuţi care contribuie la fabricarea produselor locale promovate: vin, brânză, biscuiţi, paste. În unanimitate se afirmă calitatea superioară a produselor zonei astfel că este imposibil să pleci fără să cumperi ceva.

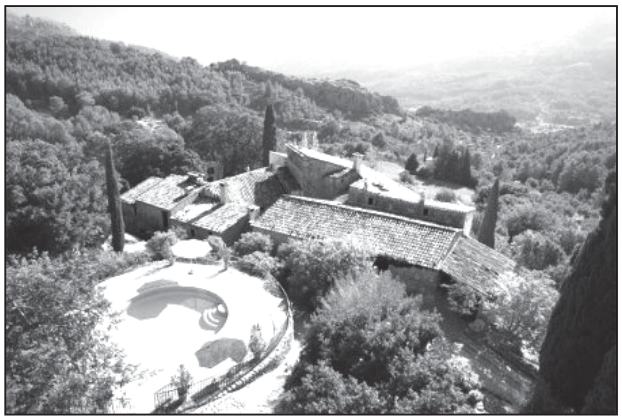

SPANIA 2011

Organizator: „Centre Scolaire du Sacre Coeur”, Charleroi- Belgique

Zona: Orihuella

Tema*: „Terre, terrain, territoire, ma region, ma ville, mon village et des satellites pour les*

observer” a urmărit: promovarea festivalului tradiţional- parada costumului spaniol; seri de expunere culturală, dansul castanietelor; promovarea naturii, a coridelor cu tauri, a gastronomiei specifice zonei Orihuella. Am mâncat 8 zile după metoda servirii alternative, gustări din mai multe tipuri de masă specifice. Implicarea socială a evidenţiat o comunitate locală unită, membri ai consiliului local care sunt mândri de frumuseţea Spaniei, deschiderea localnicilor de a primi vizitatori şi bună dispoziţia manifestată la orice oră.

Katarsis. Teatro e natura, Associazione cultural Fatalamanga (Italia)

Alberobello este una dintre cele mai populare destinaţii turistice în Apulia (Puglia), datorită complexului din 1.000 de trulli, recunoscute de UNESCO patrimoniul mondial. „Trulli” sunt clădiri bizare rotunde, cu un tavan boltit şi un acoperiş conic, construite prin metoda de stivă uscată (adică, fără nici o soluţie de liant). Pereţii de trulli sunt văruiţi în alb, iar dale de piatra de pe acoperiş sunt adesea pictate cu simboluri religioase, păgâne şi magice. Aceste simboluri pot fi stele, inimi, semiluni, cruci, etc. Pe acoperiş, de asemenea, pot fi văzute diferite desene cu un simbolism aparte.

Proiectului s-a derulat în jurul obiectivelor turistice, „*truli*”- Alberobello şi a avut câteva faze specifice: degustarea unor produse naturale în interiorul unui ***trulli*****,** lecţii de gastronomie oferite pe lângă obiectiv; lecţii de teatru în care să includem promovarea zonei turistice; comparaţii cu ţările din care proveneam; provocarea participantului pentru exprimarea punctelor forte în promovarea turistică ; cadouri specifice.

FRANŢA

Are o veche şi bogată tradiţie în organizarea turismului rural, activitatea fiind aici coordonată de Asociaţia Generală TER (Tourisme et Espace Rural). Statul francez încurajează dezvoltarea acestor zone, înspre care se dirijează persoanele cu venituri mai modeste, promovând un sistem de creditare avantajos şi o politică fiscală stimulatoare.

Organizator: Laboratorio del Cittadino, Italia;

Tema: *„Le grand Tour en Europe Art, Paysage, Jardins, Creativite, Innovation”* Paris

Se poate discuta despre obiective care au ieşit în evidenţă: numele fermei promovează proiectul turistic; promovarea se face la un înalt nivel, ţara este împărţită în zone, fiecare zonă are specificul ei, la mare sunt promovate produsele pe bază de peşte, lângă Paris, casele memoriale exemplul domeniul de creaţie Morice Denice, la care am pictat acelaşi copac ca şi pictorul, am mâncat din felurile de mâncare preferate. Sunt zone care-şi promovează brânza specifică, parfumul de lavandă, case străvechi, renovate, în care eşti invitat să petreci la focul din şemineu, la vedere, deschise, cu degustări gratis. Totul este super-vizat de consiliile primăriilor şi încadrat firesc într-un plan naţional de promovare agro-turistică, avizat, sub diverse forme, de politicile U.E.[128]

[128] Materialul a fost pregătit ca urmare a participării în programe Comenius şi Grundtvig, finanţate de ANPCDEFP si U.E.

Dumitru V. MARIN – Vaslui

O REVISTĂ PENTRU O IDEE: Corpusul folclorului românesc (III)

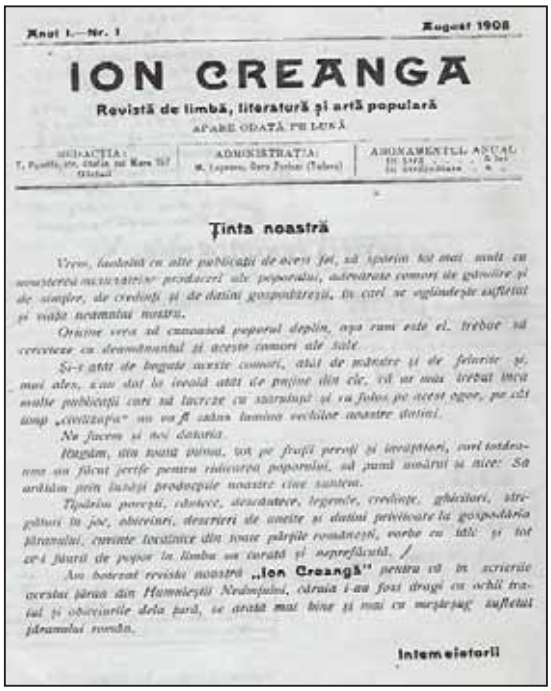

Anul I.—Nr. 1 August 1906

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: | ADMINISTRAȚIA: | ABONAMENTUL ANUAL

Ținta noastră

Vrem, laolaltă cu alte publicații de acest fel, să ajutăm tot mai mult cu muncirea nezdruncinată a prodaverii ale poporului, adevărate comori de gândire și de simțire, de credințe și de datini gospodărești, în cari se oglindește sufletul și viața neamului nostru.

Oricine vrea să cunoască poporul deplin, așa cum este el, trebue să cercetieze cu deamănuntul și aceste comori ale sale.

Și-s atât de bogate aceste comori, atât de prețioase și de felurite și, mai ales, așa dat le-ocolă atât de puține din ele, vă ne mai trebuit încă multe publicații cari să lucreze cu stăruință și cu folos pe acest ogor, pe când „civilizația" nu va fi șters încă lumina vechilor noastre datini.

Ne facem și noi datoria.

Rugăm, din toată inima, pe fiecii preoți și învățători, cari totdeauna au făcut jertfe pentru răscumpărarea poporului, să pună umărul și aice: Să ardelim prin luarea prodaverile noastre cine sunteem.

Tipărim poveștii, obiceiuri, descântece, legende, credințe, ghicitori, strigături în joc, obiceiuri, descrieri de unelte și datini privitoare la gospodăria țăranului, cuvinte locuințe din toate părțile românești, vorbe cu tâlc și tot ce-i țiuri de pejor în limba ca curată și neprefăcută. /

Am botezat revista noastră „Ion Creangă" pentru că în scrierile acestui părinte din Humulești Neamțului, căruia i-au fost dragi cu ochii trăiul și obiceiurile dela țară, se arată mai bine și mai cu mărăgaș sufletul țăranului român.

Intemeietorii

O structură cu totul diferită dovedește și Tudor Pamfile care intuiește cerința unei publicații de prestigiu, încă înainte de 1906. Desele poticniri ale revistei subminează constant interesul cititorilor și sunt pe cale să dăuneze unei cauze nobile: alcătuirea acelui „corpus" mult visat de Pamfile și generația sa. Subvențiile primite de Gorovei încă din 1896 i-au permis îndepărtarea, eliminarea chiar, sistematică a tovarășilor de drum care se îndepărtau și sufletește de revistă. Atitudinea dezinteresată a privat în anumite momente întreaga mișcare de rezultate superioare, ceea ce provoacă lamentările lui Lupescu și ale altor colaboratori, implicit diminuarea șuvoiului de manuscrise și, mai ales, a pus în pericol viața publicației căreia i s-au sistat în unii ani abonamentele Ministerului Instrucțiunii. Repetatele intervenții pentru reobținerea subvențiilor îl pun într-o lumină deosebit de favorabilă pe G.T.Kirileanu căruia i se datorează în cea mai mare parte longevitatea revistei (25).

După cum se știe, la 1900, Academia acorda o deosebit de mare atenție culegerilor din spiritualitatea populară concretizată prin editarea monografiilor lui S.Fl. Marian, colecțiiile lui Vulpian, I.A. Zanne, A.Gorovei și Materialurile folcloristice" (Gr.Tocilescu). Înmulțirea culegerilor, imposibil de cuprins cu tot cu nou înființata colecție „din viața poporului român" (13 martie 1908), reclama necesitatea stringentă a unei publicații cu prestigiu și cu o apariție regulată, ori tocmai acum ȘEZĂTOAREA dă semne de nesiguranță și anemie: în anul 1903, mai bun ca rezultate, apar 4 numere duble; pentru anii 1904 – 1905 doar 7 numere, cu o excepție toate duble și cu întârziere. Revista dispare doi ani și jumătate și se pare că numai intervenția lui Haret care subscrie abonamentele necesare obligă pe Gorovei să reînvie publicația, calitativ îmbunătățită – fapt ce atestă valoarea materialului primit – doar toate numerele, duble, din volumul X (1907 – 1908) apar cu mari întârzieri.

Presa timpului menționează elogios realizările revistei, dar comentează nefavorabil lipsa de preocupare pentru destinele ei: „ȘEZĂTOAREA apare foarte neregulat. Astfel chiar numărul acesta, care trebuia să apară în ianuar, apare abia acum, la finele lunii lui martie. Știm foarte bine greutățile prin care ȘEZĂTOAREA trece, dar nu e mai puțin adevărat că neregularitatea de apariție a unei reviste este una dintre cauzele principale pentru care publicul nu o mai urmărește cu interes. Dacă ar apărea, ȘEZĂTOAREA și-ar asigura fără îndoială cetitori și colaboratori statornici din toate părțile românimii. Ar fi într-adevăr de cel mai mare merit dacă D. Gorovei ar reuși să facă din revista sa singura revistă folclorică românească, căci astăzi se publică, mai ales în Ardeal, o cantitate considerabilă de material folcloric, care însă, din cauză că apare în reviste și ziare obscure ori vremelnice, este ca și pierdut..." (26). Amărăciunea cronicarului de la „Viața românească", unde conducătorul revistei din Fălticeni era agreat, apare ca deplin îndreptățită și notița inserată la „revista revistelor" exprima de fapt

regretul general că prima noastră publicație de profil nu poate răspunde solicitărilor momentului și atacă o chestiune de fond formulând acoperit critici la adresa directorului. În fragmentul citat în extenso se află rezultatul scrisorilor ce și le adresau colaboratori ai revistei nu puțini impacientați (printre ei și Pamfile) de nesiguranța valorificării muncii lor (bunăoară vol. X din 1908, nr.9 – 10 este primit de Lupescu abia pe 20 oct. Deși trebuia să apară la începutul anului).

Clădindu-și edificiul teoretic pe care se va așeza apoi efigia sa (v. „Noțiuni de folclor"), Gorovei transplantează pe sol românesc teoriile lui Sebillot, Gennep etc., fapt pozitiv până la un anume punct, fără a-și supraveghea aptitudinile în această direcție. Autoritatea sa, necontestată în epocă, nu se baza pe priceperea dobândită în culegeri de teren. Practic urmărea realizarea prin compilare a culegerilor pe domenii: cimilituri, descântece, botanică populară (rămase totuși, lucrări de valoare astăzi) dar această firavă substanță ideatică era suficientă pentru a-i atrage pe preoți și învățători, lipsiți de mijloace de informare. Orientat în disciplină ca și Pamfile își aroga calități de teoretician substituite receptivității și primatului investigației, ambiționându-se uneori în direcții lipsite de perspectivă.

Se pare că spre sfârșitul anului 1907 se înrăutățesc relațiile cu majoritatea colaboratorilor, însuși M. Lupescu, administrator priceput și corect resimțind infatuarea directorului revistei: „Gorovei e cam rece față de mine. E curios aceasta! Dar toate trec."(27). De altfel în toamna anului 1907 se formase viitorul nucleu de întemeitori ai revistei ION CREANGĂ prin strânsa conlucrare dintre Pamfile, Lupescu, Mrejeriu alcătuitori ai volumului „Cartea pentru tineretul de la sate", apărut încă în februarie, la care se adăugase Șt.St. Tuțescu (cu care ofițerul era într-o intimă corespondență în noiembrie) (28) și învățătorul Th. Popovici, din Zorleni. Corespondența evidențiază alături, de marea dorință de afirmare importantul stoc de material folcloric aflat în posesia acestor harnici culegători – unii afirmații încă din secolul trecut: Tuțescu, Kirileanu, Hr. Țepu, Al. Vasiliu și mulți alții care vor continua să trimită la ȘEZĂTOAREA, și, concomitent la ION CREANGĂ. Nu vor colabora la revista din Bârlad preotul T. Bălășel, T. Danilescu și alți câțiva.

Un motiv serios de sciziune pare a fi obișnuința directorului de a interveni în manuscrisele primite, evident nu întotdeauna fericit, mai mult, însușirea unora dintre ele, practică menționată în tot decursul apariției revistei. Bunăoară în 1914 când relațiile lui Pamfile și Lupescu erau dintre cele mai bune, se publicau 50 de pagini de credințe și superstiții „din colecția A. Gorovei" fără indicarea vreunei surse, fapt ce-l determină pe redactorul revistei din Bârlad să atragă atenția asupra muncii sale și paternității, într-o cronică: ȘEZĂTOAREA: XIV, coala 3-4 cuprinde numai datine și credințe, în cea mai mare parte culese de acum 10-12 ani în preajma casei mele părintești unde îmi veneau mai ales în cele două luni de vară frumoasele răvașe de îndemn ale d-lui Artur Gorovei" (29). Așa se explică de ce doar două trei nume semnează un întreg număr (vol.X, 1908, nr. 5-6, doar de Lupescu și C.N. Mateescu) și tipărirea sub semnătura directorului, deși acesta n-a fost culegător de teren. În intimitatea corespondenței M. Lupescu – G.T. Kirileanu critica este mai lipsită de menajamente: „Dumnezeu știe dacă Gorovei va mai pune la tabla de materie numele culegătorilor. El e editor și pace! Nici mie nu-mi pare rău că esă ȘEZĂTOAREA însă ar fi fost frumos să rămâie cum a fost, nu în editură. Așa s-a descotorosit el de toți cei ce au pus puținul lor la întemeierea revistei" (30) sau exteriorizându-se și grija pentru noua revistă: „ De ce nu mai dai ceva la revistă? Cum ți se pare ea? Gorovei scoate înainte ȘEZĂTOAREA, o primești? Ministerul îi va da o mie de lei. Chipul cum s-a descotorosit el de toți nu-mi place deloc. Cu bine și cu sănătate/ M. Lupescu"(31). De altfel prin 1907-1908 politicianul Gorovei nemulțumise și pe alți folcloriști în afară de M. Lupescu și Kirileanu care-l suspectau uneori de gestionarea dubioasă a subvențiilor ministeriale și mai ales nu erau de acord cu politica duplicitară a acestuia. Putem lesne bănui satisfacția provocată de un articol al lui N.Iorga din „Neamul românesc" când G.T. Kirileanu nota de printre altele: „Bine îl mai strânge cu ușa și strașnic i se mai uită în ochi tocmai de la Văleni. Să văd ce-a răspunde Gorovei căci într-adevăr politica lui Tachistă cadrează așa de puțin cu purtările curate ale unui om cumsecade..." (32). Să nu uităm că aceștia doi l-au cunoscut cel mai bine pe directorul revistei fălticenene, au avut un rol important la apariția primei noastre reviste folclorice și, în același timp au fost printre fondatorii celei de la Bârlad. Din corespondența lor, cea mai obiectivă cu putință, prind contur nemulțumiri de ordin general care periclitau avântul celor mai buni culegători. Acestea sunt sintetizate de Tudor Pamfile în două scrisori: cea către T. Bălășel pe care o citează P. Ursache (33) și alta publicată de Șt. Manole (34) din care extragem un citat: „...de ce nu ne grupăm la ȘEZĂTOAREA d-lui Gorovei de la Fălticeni și umblăm cu disidență? Iată de ce: ȘEZĂTOAREA a fost întemeiată de mai mulți învățători pe cari d-l. Gorovei i-a îndepărtat sistematic.

De Șezătoarea d. Gorovei nu se interesează decât atunci când primește subvenții de la d. Haret; o administrează prost, altfel că nu se poate răspândi și prin urmare nu poate aduce folosul cerut. O tipărește neregulat și negustorește (azi apare nr.-1/ 7-8 cu data de ianuarie etc. Nu primește sfaturile tovarășilor, nu schimbă tipografia jidovească etc. Noi însă rămânem prietenii lui, dacă ne va primi, și-l vom ajuta, dacă ne va primi ajutorul...” Reținem din prima misivă, numai o singură frază ilustrativă pentru năzuințele acestei categorii de cercetători: „Și Noi care ne simțim cu putere de muncă ce puteam să facem?”- care nu-l primește pe Pamfile autor al câtorva volume la această dată, cât pe întregul mănunchi de culegători în căutarea unui periodic cu autoritate. Acești mărunți intelectuali credeau cu toată convingerea în ideea salvării de la pieire a comorilor spirituale românești și pătrunși de ideea datoriei față de sat și valorile sale înțelegeau să nu precupețească eforturile pentru înfăptuirea unui înalt ideal patriotic. Opinia comună înclina către o nouă publicație cuprinzătoare și statornică organizată pe principii democratice.

Revista ION CREANGĂ apare în perioada când fruntași ai culturii naționale (Sadoveanu, Vlahuță etc. cereau acele „cărți pentru popor” ca o strictă necesitate. De un deceniu și și jumătate se vorbea de „datoria noastră față de poporul care ne hrănește și pe spinarea căruia ne cultivăm” (35) iar Spiru Haret relua mereu că „luminarea poporului este cea mai înaltă datorie a oamenilor luminați și patrioți” subscrisă de un Vlahuță, ori Coșbuc și mai ales de corpul învățătoresc încadrat în frontul modernizării învățământului românesc. Activitatea extrașcolară era străbătută astfel de un țel materializabil. Firesc întreaga generație de învățători și preoți se arăta, la 1908, pătrunsă de ideile vehiculate la „Semănătorul”, de tipul celei legate de noua epocă de cultură „a noastră” („cărți pe rândurile inspirate ale cărora să cadă deopotrivă lacrima înaltei doamne și a sătencei...”) literatura „să pornească de la el, de la ce e mai răspicat și mai caracteristic în el și de a da în același timp literaturii universale în formele cele mai bune ale ei un capitol nou și original” (36) de altfel cauză nobilă dar atât de greu realizabilă în acea vreme. Idealizarea țăranilor se traducea prin lipsa rezervelor cu care se consemna tot ce-i făruit de popor (cu efectul știut, subproducții strecurate mai în toate publicațiile). Se impregna, evident, și ideea datoriei, mult trâmbițată la ION CREANGĂ, uneori cu un limbaj imperativ, în sensul consemnării acelor „petice” ale spiritului care să alcătuiască icoana sufletului nostru.

Celorlalți „întemeietori” îndelung tutelați de Gorovei, intrați în conul de penumbră aruncat de lâncezeala ȘEZĂTORII ideea frământată de Pamfile (cam din 1906) le apare surprinzător de actuală, cu atât mai mult cu cât „advocatul” era greu de priceput prin atitudinile sale contradictorii guvernate de imperative esențialmente politice. Meritul cel mai mare constă, printre altele, în reușita scoatere din toropeală a multora din culegătorii cu vechi state de serviciu, folcloriști de prestigiu care ca Al. Vasiliu, N.I. Dumitrașcu, M. Lupescu etc. împrăștiau și în diverse foițe politice pagini notabile din literatura populară. Nu intenționăm să diminuăm câtuși de puțin rolul publicației din Fălticeni, dar obiectiv privind desfășurarea evenimentelor ne apare destul de clar că între 1905 – 1910, aceasta marchează o accentuată devalorizare. Un exemplu dintre multe altele: numărul 11-12 din martie 1908 avea 18 pagini de la 2 (doi) colaboratori iar abonați plătitori 10. Concomitent putem vorbi de aspectul ascensional al dezvoltării dorinței și priceperii corpului învățătoresc în direcția consemnării literaturii populare. Dacă ION CREANGĂ devine tribuna autorizată și interpreta aspirațiilor celor 276 de „scriitori populari” (cât înregistrează paginile revistei), pentru Pamfile era în 1908 „povestea făpturii noastre comune” (37). Era în același timp un legământ interior, integral respectat: „garantat că nu va dispare câtă vreme voi trăi” (38).

NOTA SPECIALĂ: *Cuvenitele note specifice și necesare acestui fragment dintr-un volum științific se găsesc în lucrarea* ***„TUDOR PAMFILE și Revista ION CREANGĂ”****, Vaslui, 1998, edit. Cutia Pandorei, 294 pag. aflată și pe internet.*

Veronica TEODORESCU – Loc. Vidra, Jud Ilfov

MUZICALITATEA LITERATURII POPULARE

Literatura populară reprezintă un ansamblu de fapte de cultură, de manifestări artistice, create, transmise şi păstrate din cele mai vechi timpuri şi până în zilele noastre. Toate acestea se adresează sensibilităţii şi trăirilor sufleteşti ale omului din popor şi constituie *folclorul* (*de la engl. Folk-popor + lore - ştiinţă*).

Folclorul cuprinde literatura, muzica, dansul şi teatrul popular. Aceste creaţii folclorice sunt strâns legate de anumite momente cruciale din viaţa omului, sunt condiţionate de un cadru adecvat, de un anumit public, de împrejurări prielnice şi sunt raportate la datinile şi obiceiurile strămoşeşti.[129]

Maramureşul este un mare păstrător de tradiţii care valorifică frumuseţea, muzicalitatea şi armonia creaţiilor folclorice, populare. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, mai exact de Crăciun, după sfârşitul Liturghiei, în faţa bisericii, tinerii satului joacă cu mult devotament o piesă de teatru popular numită „ *Viflaimul*" ce reprezintă primele zile din viaţa lui Iisus. Personajele sunt costumate corespunzător rolului pe care trebuie să-l interpreteze (*Maria, Iosif, Irod, soldaţii, păstorii*) Memorabile rămân micile scenete ale copiilor: „*Trei crai*", „*Ursul", „Capra*" care sunt impregnate şi cu note umoristice. Celebrul obicei al colindului este marcat în noaptea Ajunului de Crăciun de moroşenii care umblă din casă în casă , uneori însoţiţi şi de acompaniament muzical (*cetera şi zongora*) pentru a vesti şi a împărtăşi bucuria naşterii Mântuitorului.

Poezia populară este orientată şi spre alte obiceiuri şi tradiţii ale românilor: *„ Junii", „Sâmbra oilor*" (obiceiuri de primăvară), *„Cununa", „Drăgaica*"(obiceiuri de seceriş), „Paparudele",„Scaloianul"(rituri de invocare a ploii).[130]
Creaţiile populare se regăsesc şi în momentele importante ale existenţei omului: naştere(cântecul de leagăn), căsătorie (oraţia de nuntă), moarte (bocete). Ghicitorile sunt prezente la şezători, snoavele la petreceri, iar strigăturile la joc. Aceste texte folclorice sunt însoţite fie de o componentă muzicală, melodică, fie de gestica, de mimica şi de intonaţia povestitorului. Poezia cântată este acompaniată de o melodie (doine, balade), iar poezia necântată, este spusă, recitată. (pluguşorul, descântecul).[131]

Universul liricii populare este în corespondenţă cu elementele cadrului natural. Doinele, în special, se caracterizează prin varietatea, intensitatea şi profunzimea sentimentelor exprimate în mijlocul naturii; astfel, se identifică doine de dor, de jale, de înstrăinare, de revoltă, de haiducie.

Baladele populare scot în evidenţă trecutul nostru istoric, relatează întâmplări eroice, sau fapte neobişnuite, cu valenţe fantastice, la care participă personaje cu însuşiri excepţionale. Caracterul muzical este dat de elementele de versificaţie de factură populară: structură astrofică, măsura versurilor este şapte-opt silabe, ritmul trohaic, rima împerecheată şi monorima. Reprezentative pentru literatura populară sunt baladele : *„Mioriţa*" (baladă păstorească), „*Toma Alimoş*"(baladă eroică), *Constantin Brâncoveanu* (baladă istorică), „*Pintea Viteazul* (baladă haiducească), *„Meşterul Manole"* (baladă legendară).

Legenda este o scurtă naraţiune populară, în proză sau în versuri, în care se dă o explicaţie imaginară unui fapt real (originea unor fiinţe, plante sau animale, numele unor râuri, desfăşurarea unor momente istorice sau faptele cu eroi. Amintim legendele „Dragoş Vodă", „Dreptatea lui Ţepeş", „Soarele şi Luna"

De asemenea, un loc important în literatura populară îl ocupă proverbele, zicătorile şi ghicitorile care concentrează într-o structură, de obicei metaforică, o experienţă de viaţă, o cugetare, o învăţătură. Aceste creaţii populare aparţin literaturii aforistice şi enigmatice.

O creaţie populară are caracter *anonim* (nu cunoaştem autorul), *oral* (este transmisă din generaţie în generaţie prin viu grai), *colectiv* (este rezultatul contribuţiei mai multor creatori, de unde şi modificările suferite de-a lungul vremii, circulând sub mai multe variante), sincretic (se îmbină cu mai multe arte: muzica, dans, etc).

În concluzie, muzicalitatea literaturii populare este dată de vechimea, de bogăţia, de varietatea şi valoarea artistică, de simţirea şi gândirea poporului nostru, de viaţa şi istoria lui.

Bibliografie

1 Doina Băghină, Nicolae Constantinescu, Literatura română.Analize.Editura Saeculum I.O, Editura Vestala, Bucureşti, 1996.

2 https://www.scribd.com/doc/.../Notiuni-Generale-de-Folclor-Si-Poetica-Populara, *accesat decembrie 2017*

[129] Doina Băghină, Nicolae Constantinescu, Literatura română.Analize.Editura Saeculum I.O, Editura Vestala, Bucureşti, 1996., p.119

[130] https://www.scribd.com/doc/.../Notiuni-Generale-de-Folclor-Si-Poetica-Populara, *accesat decembrie 2017*

[131] Ibidem , op. cit. p.122

Livia CIUPERCĂ – Iaşi

AUGUST SCRIBAN

Obişnuim, adeseori, să-ntoarcem privirea spre trecut, convinşi fiind că acolo vom găsi hrană spirituală, care să ne revigoreze. Şi astfel avem a ne aminti de un lingvist de marcă a perioadei interbelice, un exigent profesor (în primul rând cu sine însuşi), un subtil analist şi comparatist în spaţiul Limbii Române. E vorba de August Scriban, covurluian, prin origine (s-a născut la Galaţi, la 12 noiembrie 1872), dar a profesat, cu succes şi recunoaştere, în Şcoala Ieşeană. Privind retrospectiv, ce aflăm? Licenţiat în Litere şi Filosofie la Universitatea din Bucureşti, în 1897, cu lucrarea *Alfabetul chirilic la români*. A dobândit doctoratul în 1903, la Universitatea din Halle-Germania. Experienţa sa la catedră, de peste patru decenii, s-a concretizat în mai multe studii: *Etimologii* (Iaşi, Institutul de Arte Grafice N.V.Ştefăniu, 1911, 14 p.), *Ortografia românească* (Iaşi, Editura Ionescu, 1912, 40 p.) – cu o apreciabilă cronică, semnată de profesorul universitar Édouard Bourciez, în „Revue Critique", precum şi alte texte, publicate în „Revista idealistă" sau „Arhiva" din Iaşi.

Numele lui August Scriban se pronunţă cu un plus de veneraţie – în primul şi în primul rând – pentru opera sa de o viaţă, *Dicţionarul limbii româneşti*[132]. Pentru a înţelege paşii pe care i-a parcurs autorul în finalizarea muncii sale, merită să spicuim din partea introductivă a impozantei sale lucrări:

Precuvântare. Originea dicţionarului. „Acest dicţionar e rezultatul impresiunii pe care mi-a produs-o dicţionarul lui Larousse (*Petit Larousse illustré*) [1] şi a lui Gazier[133], de când eram elev al liceului din Galaţi.

Tot contemplând şi admirând aceste dicţionare, mi-am zis că trebuie să aibă şi Românii unul asemenea, şi aşa, îndată ce am fost în stare şi am avut linişte, am început să lucrez, ceea ce s-a întâmplat abia în seara de 28 decembrie, după stil nou (15, după stil vechi) a anului 1903, pe strada Salvării (actuala Căpitan [Petre?] Şerdinescu), 7, a oraşului Buzău, unde eram profesor[134].

Nimic nu m-ar fi putut abate de la această hotărâre. Eram, dacă mi-e permis să compar cele mici cu cele mari, aşa cum zice Lucreţiu despre Epicur: <pe care nici templele zeilor, nici fulgerele , nici bubuitul ameninţător al cerului nu l-a intimidat, ci cu atât mai mult l-a îndârjit înveşmântatul curaj ca să dorească cel dintâi să sfărâme strâmta îngrădătură a naturii>.

Am citat acest pasaj nu ca să mă laud singur comparându-mă cu cei mari, ci pentru ca cei ce vor veni după mine să se umple de acelaşi curaj şi să ia aceiaşi nestrămutată hotărâre de a lucra în folosul patriei şi al omenirii.

Ca să fi putut lua asemenea hotărâre, trebuia ca inima mea să fi fost pregătită în această direcţiune. Acela care mi-a pregătit-o a fost tatăl meu[135], fost elev al Seminarului din Socola şi al Academiei Mihăilene din Iaşi, doctor în drept din Torino, magistrat, apoi avocat şi profesor de istorie şi economie politică la şcoala comercială din Galaţi. Ştiind latina şi greceasca veche, vorbind curent italiana, franceza şi grecească nouă, ştiind puţin şi germana şi ruseasca, simţea o mare plăcere să scormonească prin dicţionare şi să descopere etimologii (de la el ştiu originea grecescului *chichion*). Dar era influenţat de curentul latinist şi nu-i plăcea să derive decât din latină, italiană sau grecească, iar pentru ceea ce nu era greco-latin n-avea decât dispreţ (…).

Îmbătat de gloria imperiului roman, se uita cu milă la statele moderne şi le numea <prefecturi>. Era, cum se vede, imperialist roman şi nu visa decât restabilirea vechii Dacii <de la Tisa pân-la Nistru>, ceea ce s-a întâmplat la opt ani numai de la moartea lui (care a fost la 1921).

---

[132] Pierre Larousse (1817-1875) – gramatician, pedagog, lexicograf şi editor francez. *Le Petit Larousse illustré* (1905), de Claude Augé

[133] Augustin Gazier (1844-1922) – istoric. Autorul se referă la *Nouveau dictionnaire classique illustré* (1888)

[134] Câtă meticulorizate în datarea tuturor evenimentelor!

[135] Romulus Scriban (1838 – 1912), avocat, profesor, publicist, poet

Dar pe lângă învăţătura pe care am putut-o lua de la tatăl meu, ceea ce m-a făcut să încep acest dicţionar a fost moştenirea sufletească pe care mi-a transmis-o el: Iubirea fanatică de limba românească, înclinarea spre studiul limbilor străine şi voinţa irezistibilă de a da patriei o lucrare pe care eu o cred folositoare.

Convins de aceasta, am avut răbdarea de a şedea ţintuit la masa de lucru vreo 20 de ani, şi anume: în 10 ani (cât asediul Troei!) am terminat dicţionarul (28 Decembrie stil nou 1913); apoi l-am reluat de la început şi l-am revizuit până la cuvântul *post*, la care ajunsesem în noaptea declarării mobilizării noastre (15/28 august 1916). Atunci, cu gradul de căpitan, am plecat la regimentul meu (al 5-lea de călăraşi), cu care, pe valea Buzăului, am intrat în Transilvania, iar după demobilizarea mea (1 aprilie 1918), am năpădit din nou pe dicţionar terminând revizuirea şi scormonind cu deliciu originile cuvintelor rămase nedescoperite, ceea ce am continuat a face până în ultimul timp. Afară de asta, am mai intercalat în el o mare mulţime de cuvinte de prin cărţi pri de prin locurile cutreierate de mine.

În noiembrie 1913, apropiindu-mă de sfârşitul dicţionarului (nerevizuit), am anunţat lui Iacob Negruzzi că-l pun la dispoziţiunea Academiei dacă vrea să-l publice. Deşi i-am scris o scrisoare personală, el a pus un funcţionar al Academiei să-mi răspundă oficial (nr. 2310, din 3 decembrie 1913) că Academia n-are bani şi că <cel mai natural lucru ar fi să mă adresez ministerului Instrucţiunii>.

N-am mai insistat şi m-am adresat ministerului Instrucţiunii, în mai 1914. Ministrul, prin Casa Şcoalelor, a numit ca recenzent pe Ion Nădejde, care a primit însărcinarea cu adresa nr. 25146, din 7 iunie 1914 şi a răspuns la 17 mai 1915, încheind că <lucrarea mea e de foarte mare valoare şi că tipărirea ei n-ar trebui să întârzie prea mult>.

După ce mai trecu un an, Casa Şcoalelor, cu adresa nr. 18556-F, din 18 iunie 1916, îmi răspunse scurt şi cuprinzător că <nu poate întreprinde publicarea, deoarece nu dispune de fonduri>! (…).

Astfel, au trecut peste doi ani, pe când hârtia şi tiparul n-ar fi costat decât vreo 20-30.000 de lei. Dar oricât ar fi costat, statul trebuia să scoată banii necesari, căci era pentru cultura naţională, era o armă de luptă!

Ca să se vadă cât de mult am ţinut să termin acest dicţionar, citesc acest fapt:

După ce [Alex.] Philipide refuzase a mai lucra la dicţionar, iar Ovid Densuşianu refuzase şi el, Academia se adresase lui Sextil Puşcariu. Dar mai era loc şi pentru alţii la asemenea lucrare gigantică. În ianuarie 1904, [Grigore] Tocilescu, venindsă ţie o conferinţă la Buzău, unde mă aflam eu atunci, profesorii liceului i-au oferit, la cercul didactic, un ospăţ care s-a prelungit până la 4 dimineaţa, când el a plecat la Bucureşti. Eu, care atunci ajunsesem la literar B, i-am adus manuscrisul şi i l-am arătat. Surprins de această descoperire, Tocilescu, care tocmai căuta lucrători pentru dicţionarul Academiei, îmi propuse să lucrez la dicţionar.

Totuşi, am refuzat zâmbind, propunerea lui Tocilescu, cu aceste vorbe: <După cum nu există intelectual Român care să nu-şi aibă Larousse-ul lui pe masă, tot aşa vreau să nu existe intelectual Român care să nu-şi aibă Scribanul lui pe masă! De aceea, iată că termin dicţionarul meu, apoi vom vedea!> (Vorba lui Carp, la 1907: <Mai întâi represiune, apoi vom aviza!>).

Toţi profesorii au rămas uimiţi de indiferenţa cu care am rămas neclintit. Nimic nu m-ar fi putut abate din drumul meu drept, la capătul căruia vedeam scăpărând fulgerul victoriei”[136].

August Scriban explică apoi „modul cum a lucrat” la acest dicţionat. A fost o muncă ordonată, insistentă, captivantă şi cuceritoare – încă din studenţie. În explicarea fiecărui cuvânt s-a slujit atât de formele descoperite în graiul popular, cât şi prin preluarea din vastele lucrări de specialitate şi dicţionare, semnate de

[136] August Scriban – *Dicţionarul limbii româneşti. Etimologii, înţelesuri simple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună”, 1939, 1448 p.

figuri reprezentative ale timpului: Lazăr Şăineanu, Frédéric Damé, Heimann Tiktin, Alexandru Cihac, Pierre Larousse, B.P.Haşdeu, Alexandru Lambrior, Moses Gaster, Alexandru Philippide, Gustav Weigand (părintele dialectologiei moderne), Ovid Densuşianu, I.A.Candrea, Sextil Puşcariu, George Pascu, Vasile Bogrea.

După multe căutări, aprecieri şi refuzuri, va reuşi, într-un târziu, să vadă manuscrisul în tipografie. A fost o mare „uşurare" şi o uriaşă satisfacţie. Binemeritată. S-au confirmat aprecierile formulate de filologul francez Édouard Bourciez[137], care, în recenzia la broşura lui August Scriban, *Ortografia românească*, avea convingerea că „prin felul lui de a vedea – va sfârşi, fără îndoială, învingând". Şi a învins!

Important mesajul autorului care îşi dăruieşte munca de un număr de ani importanţi din viaţa sa fiecărui Român care doreşte să se cultive şi să conştientizeze valoarea limbii noastre. Şi, pe drept cuvânt, acest dicţionar „nu este numai un instrument de cultură naţională şi de dezvoltare a conştiinţei naţionale, ci şi o armă de propagandă pentru răspândirea limbii şi culturii româneşti"[138] !

Un ţel nobil. *Dicţionarul* lui August Scriban a străbătut şi străbate timpul de studiu al atâtor generaţii de elevi, studenţi şi profesori, de aproape opt decenii, încontinuu. Şi chiar dacă există un DEX al prezentului, refugiul, întru confirmarea unor detalii anume, ne determină să ne refugiem şi spre dicţionarul lui August Scriban. Cu speranţă.

Visul său s-a conturat, cu prisosinţă. Scria în prefaţa dicţionarului său: „Dorinţa mea e ca acest dicţionar să pătrundă până în ultimul sat românesc, adică de la Tisa până dincolo de Nistru, până la Bug sau chiar până aproape de Nipru (căci şi acolo-s Români!), până-n Serbia, până-n Bulgaria şi-n toată peninsula Balcanică, până-n Istria şi chiar până la Românii din America".

Ce dovedeşte aceasta?

August Scriban nu a fost doar un perseverent cercetător, ci un patriot, un om cu dragoste nețărmurită faţă de neam, limbă şi ţară. De aceea – şi noi, cei de astăzi, se cuvine să ne amintim măcar, dacă nu întreprindem ceva concret, de cei care – în urmă cu un secol – s-au jertfit cu arma-n mână pentru Unirea cea Mare.

Şi continuă autorul: „Doresc ca românimea nemuritoare să aibă această carte ca o oglindă în care să se uite şi să rămână uimită când va vedea ce frumoasă e şi ca o evanghelie pe care, cu ochii lăcrimaţi de bucurie, i-o trimite un modest apostol şi un înverşunat străjer al limbii româneşti".

Dacă am fi şi noi doar pe un sfert un astfel de „modest apostol" şi-un „înverşunat străjer al limbii româneşti", cât şi câte s-ar putea schimba, în bine, într-această ţară ciuntită şi răvăşită de neprieteni!

PENTRU PROPAGANDA NAȚIONALĂ

DICȚIONARU

LIMBII ROMÂNEȘTI

(ETIMOLOGII, INȚELESURI, EXEMPLE, CITAȚIUNI, ARHAISME, NEOLOGISME, PROVINCIALISME)

de

AUGUST SCRIBAN

EDIȚIUNEA ÎNTÎIA

– IAȘI –

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „PRESA BUNĂ"

Dicţionarul lui August Scriban străbate onorant Timpul. Iar cei care doresc să asculte şoapta molcomă şi concentrată a cercetătorului, este invitat să parcurgă „stradela Manolescu" şi Iaşi, cartierul Păcurari – şi, oprindu-se în dreptul unei căsuţe de la nr. 4, în mod cert va retrăi, posibil, o frântură din stările psihice din vara anului 1928, când autorul migălea atât la împodobirea vastei lucrări, cât şi la conturarea prefeţei explicative[139].

Profesorul August Scriban odihneşte, întru vecie (din 2 august 1950), alături de un alt înaintaş al său, profesorul August Scriban (1836 – 1892), în Cimitirul „Eternitatea" din Iaşi, Parcela 7/I, rândul 1, locul 2, în vecinătatea lui Grigore Cobălcescu şi Gheorghe Ghibănescu.

[137] Édouard Bourciez (1854-1946) – la acel timp, profesor la Universitatea din Bordeaux. În recenzia publicată în „Revue Critique" (Paris, 1912, 75), conchidea: „Tot ceea ce va putea uşura apropierea de această limbă aşa de interesantă în sine, dar uneori cam deconcertantă, va fi binevenit. Dl. Scriban are de partea lui logica, şi felul lui de a vedea va sfârşi, fără îndoială, învingând".

[138] August Scriban – *Dicţionarul limbii româneşti. Etimologii, înţelesuri simple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună", 1939, p. 16

[139] August Scriban – *Dicţionarul limbii româneşti. Etimologii, înţelesuri simple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună", 1939, p. 13-18

Mihai CABA – Iaşi

O CLIPĂ DE ETERNITATE: NICOLAE LABIŞ

În eternitatea Timpului să ne oprim rememorator, fie doar şi pentru o clipă, la **poetul Nicolae Labiş,** născut la **2 decembrie 1935** în ţinutul mirific al Mălinilor, aflat pe apa Suhei, ce străbate *"cu şopot limpede"* hăţişul pădurilor de foioase şi brazi ale

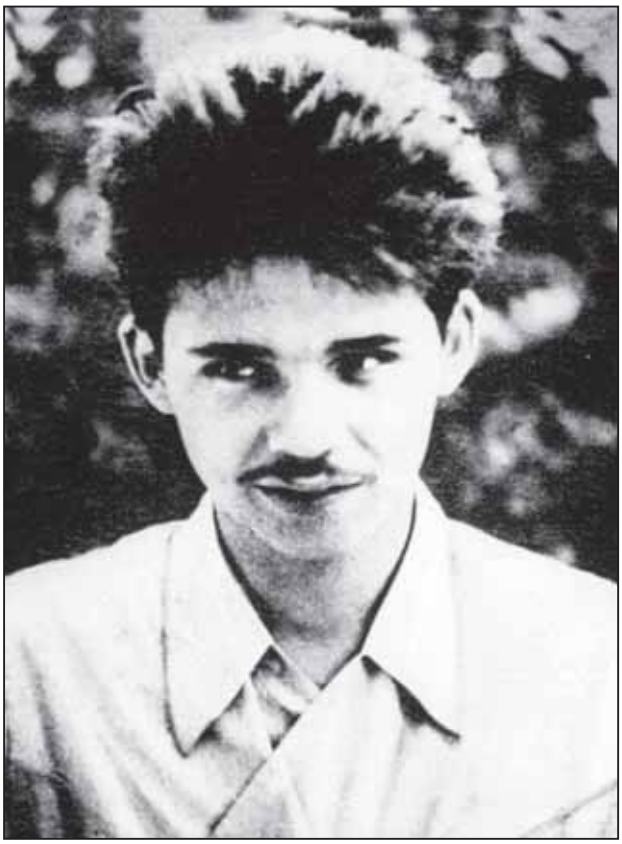

Obcinei Stănişoarei, cel pe care Geo Bogza avea să-l numească ***"puiul de cerb",*** iar Eugen Simion avea să-l definească emblematic de a fi fost ***"buzduganul unei generaţii".*** Dacă ar mai fi trăit, ***"iedul Nicolae"*** ar fi împlinit acum **82 de ani!**

Cu un debut fulminant în poezie, ***"Fii dârz şi luptă Nicolae!",*** cu un talent sclipitor, **Poetul *"primelor iubiri"*** urcă vertiginos şi strălucitor pe cerul liricii româneşti a timpului său, devenind ***"o supernovă"*** miraculoasă prin Lumina şi Culoarea Poeziei sale. Mereu în ***"luptă cu inerţia",*** fire romantică şi năvalnică, devine în scurt timp o adevărată ***"stea"*** a generaţiei sale, impunându-se cu forţa poeziei ce ardea ca o torţă în inima şi cugetul său înaripat spre înaltul celest.

Dar, fatidic sau nu, aripile zborului său cutezător i-au fost frânte (mărturisitor!) ***"la douăzeci de ani şi încă unul"*** în urma unui tragic accident, petrecut în noaptea de ***9 spre 10 decembrie 1956,*** când ***"pasărea cu colţ de rubin s-a răzbunat"*** (tramvai / cine ştie ce?), care l-a aruncat pe... *un pat de spital*, de unde a trecut prea dureros şi prea regretat...**Dincolo... *în 22 decembrie 1956.*** Se împlinesc curând ***61 de ani*** de atunci, fără ca ***"misterul"*** morţii sale să fi fost elucidat vreodată!

Scurtă i-a fost să-i fie viaţa, scurtă i-a fost şi creaţia poetică, dar **Poetul Nicolae Labiş** este şi acum şi va fi şi de-acum încolo, mereu şi mereu, în veacul de acum şi în cele ce or să mai vină, ***"o puternică şi emblematică personalitate a literaturii române"!***

"Moartea căprioarei" reprezintă, desigur, o *"chintesenţă"* a liricii sale definitorii şi inegalabile, fiind considerată una dintre cele mai frumoase poezii româneşti. Inspirată poetului de momentele trăitoare ale *"foametei din munţii Carpaţi"*, care s-au succedat în chip nemilos ororilor războiului abia încheiat, poezia ***"Moartea căprioarei"*** înfiorează prin tragismul acestora: *"Împleticit m-am dus şi i-am închis / Ochii umbroşi, trist străjuiţi de coarne, / Şi-am tresărit uimit şi alb când tata / Mi-a şuierat cu bucurie: -Avem carne!"*

Despre **Labiş** şi ***"Moartea căprioarei"***, scriitorul Valeriu Butulescu avea să afirme cu tăria aforismului său: *"Labiş a trăit puţin, dar pentru un veac ne-a interzis să ne atingem de căprioarele poeziei."*

De fiorul acestei capodopere labişiene m-am pătruns în suflet chiar de la prima ei lectură din anii liceeni şi acolo mi s-a cuibărit pentru totdeauna, făcându-mi o adevărată plăcere s-o recit în gând sau de aevea, cu aceeaşi caldă emoţie, ori de câte ori inima-mi dă...*ghes*, aşa cum se întâmplă şi acum, în clipele rememorării ...***"puiului de cerb"...***

Martha EŞANU – Iaşi

DINU LIPATTI,
un geniu ale cărui aripi s-au frânt în plină tinereţe creatoare
1917-2017

Motto: *„Nu vă serviți de muzică, ci serviți-o”.*
Dinu Lipatti

Pianistul, compozitorul şi pedagogul român Dinu Lipatti, considerat cel mai mare pianist român al tuturor timpurilor, s-a născut în Bucureşti la 19 martie 1917, într-o familie cu tradiţie muzicală. I s-a dat numele bunicului său patern, Constantin, în dorinţa de a fi ca şi acesta, pasionat de muzică.

Tatăl, Theodor, diplomat de carieră, era un talentat violonist amator ce a studiat cu Pablo de Sarasate; mama, Anna, excelentă pianistă.

În cadrul audiţiilor muzicale intime ce aveau loc în casa Lipatti, cei doi cântau împreună, iar aceste manifestări muzicale au contribuit la formarea timpurie a auzului muzical al micuţului Dinu. Acesta a constituit începutul educaţiei sale muzicale, deoarece înainte încă de a începe să vorbească era foarte atent la sunetele muzicii din preajma sa.

Din fragedă pruncie i s-au descoperit şi cultivat înclinaţiile muzicale, părinţii sprijinindu-i din plin talentul. Nu împlinise încă trei ani când a încercat să reproducă la pian mici fragmente melodice, apoi, spre surprinderea părinţilor săi, a reuşit să cânte un preludiu de Bach. Încă de pe atunci au înmugurit calităţile cu care în timp a excelat şi anume: muzicalitatea, inteligenţa, ascuţitul simţ de observaţie, dârzenia şi umorul.

Tatăl dorea ca Dinu să devină violonist. În numeroase fotografii din copilărie, micuţul Dinu apare alături de vioară, cea mai renumită dintre ele fiind aceea în care primeşte „botezul artei” de la marele George Enescu, naşul său. Cununa de lauri pe care i-o oferă Enescu arată recunoaşterea de către maestru a unor calităţi deosebite. Cinstirea talentului precoce este făcută cu dragoste, dar şi cu îngrijorarea naşului care se întreabă parcă: „Copilul acesta plăpând, va fi în stare să poarte povara înclinaţiilor de care dă dovadă?”

Ţinut la distanţă de colecţia de viori a tatălui său, copilul s-a împrietenit, încet, încet cu claviatura pianului cu care a avut, mai apoi, o puternică legătură sufletească.

Tot mai mult, majoritatea preocupărilor sale sunt de ordin muzical. Chiar şi timpul de joacă îl petrece confecţionându-şi instrumente muzicale din

sfori întinse pe diverse cadrane. Începe să compună mici piese legate de scene de familie din copilăria sa. Atunci compune „Hora iaurtului", o piesă de protest împotriva iaurtului, cu care mama îl hrănea zilnic pentru a-i creşte imunitatea ferindu-l de microbi, „O ceartă la bucătărie" sau „Discuţie în casă".

În anul 1925, când împlineşte 8 ani, părinţii îl roagă pe compozitorul Mihail Jora să vegheze asupra dezvoltării sale muzicale. A luat cu acesta lecţii de pian, de solfegiu şi de armonie, timp de patru ani. Educaţia primită i-a adâncit dragostea pentru frumos, pentru lecturi, pentru călătorii, dar i-a lăsat şi timp pentru a-şi cultiva şi înclinaţiile manuale şi tehnice: lucra traforaj, fotografia, developa şi copia imagini, făcea experienţe de chimie în laboratorul pe care şi-l amenajase, repara aparate de radio, etc.

La vârsta de 11 ani, profesorul Mihail Jora îl îndrumă spre Conservator, încredinţându-l exigentei profesoare Florica Musicescu, foarte apreciată pentru competenţa cu care preda arta pianului. Acceptându-l ca elev, Florica Muzicescu i-a dat o serioasă educaţie artistică ceea ce a permis dezvoltarea talentului său nativ. Între profesoară şi elev s-au născut sentimente de respect şi admiraţie, sentimente ce vor dăinui în timp.

A studiat în continuare compoziţia cu Mihail Jora, aceasta fiind o preocupare ce l-a însoţit mereu în viaţă.

Anul 1933 i-adus tânărului artist, în vârstă de doar 16 ani, Premiul al II-lea la Concursul Internaţional de pian de la Viena. Premiul este încununarea talentului său şi a pregătirii făcută exclusiv în ţară. Faimosul pianist francez Alfred Cortot a fost foarte revoltat că i s-a decernat lui Lipatti doar premiul secund şi a părăsit juriul concursului în semn de protest. Cortot l-a invitat pe Dinu Lipatti să-şi continue studiile de pian, sub conducerea sa, la Ecole Normale de Musique din Paris. Aici a luat lecţii de compoziţie cu Paul Dukas apoi cu

Nadia Boulanger şi Igor Strawinski şi de artă dirijorală cu Charles Munch.

După primul trimestru al anului şcolar Paul Dukas declara: „Excepţional dotat, Lipatti nu mai are nevoie decât să lucreze pentru a-şi realiza printr-o experienţă personală stăpânirea completă a talentului său" iar într-un alt interviu spunea: „Tânărul român Dinu Lipatti este cel mai bun elev al meu şi în acelaşi timp un remarcabil virtuoz al pianului. Cred că va fi un al doilea Enescu".

Referindu-se la studiile sale la Paris, Lipatti remarca: „Lecţiile, pe care le-am început imediat după sosirea mea la Paris, s-au alăturat fericit studiilor muzicale de bază, pe care le datoresc exclusiv maeştrilor mei Florica Musicescu şi Mihail Jora".

Cariera de pianist concertist o începe în anul 1936 cu o serie de concerte în Germania şi Italia. Cu fiecare apariţie în public reputaţia sa creşte. În acea perioadă îi scrie profesoarei sale, Florica Musicescu: „Scumpa mea maestră deviza mea de lucru sunt cuvintele dumneavoastră <<Caută lumină tot mai sus la alţii şi tot mai adânc în tine>>".

Este de remarcat marea prietenie ce s-a înfiripat între Dinu Lipatti şi Clara Haskil, doi pianişti de geniu, amândoi născuţi pe maluri dâmboviţene, la Bucureşti, dar care s-au întâlnit, pentru prima oară, la Paris, în salonul prinţesei Edmond de Polignac. I-a legat o prietenie de o factură cu totul specială bazată pe o admiraţie reciprocă fără limite sau rezerve. În articolul „Dinu Lipatti-Clara Haskil-o prietenie legendară", Oana Rădulescu Velcovici menţionează: „Cercetând documentele existente-scrisori publicate, biografii, înregistrări-se poate ajunge la concluzia că această relaţie de prietenie pune în lumină o multitudine de trăsături de caracter şi sufleteşti ale celor doi mari muzicieni, foarte relevante pentru înţelegerea personalităţii lor artistice. Iar faptul că au colaborat-cântând împreună-şi că şi-au cunoscut, reciproc, concepţiile muzicale şi realizările artistice, este de cel mai viu interes pentru cei care studiază evoluţia artei interpretative muzicale – în general – şi pe cea a pianisticii – în special".

În volumul „Dinu Lipatti-Viaţa în imagini" apărut în anul 1962 la Editura Muzicală, autorul – Dragoş Tănăsescu – sublinia: „Dinu Lipatti avea cultul prieteniei şi în acelaşi timp inspira prietenie celor din jurul său. Sinceritatea, modestia, inteligenţa şi sensibilitatea sa se adăugau unei călduri sufleteşti deosebite, care devenea aproape contagioasă".

La începutul celui de-al doilea război mondial Dinu Lipatti revine la Bucureşti şi dă o serie de

recitaluri ca solist sau ca acompaniator al lui George Enescu.

În anul 1943 pleacă în Scandinavia împreună cu Madeleine Cantacuzino, viitoarea sa soţie, şi ea fostă elevă a Floricăi Musicescu. Ea i-a fost colaboratoare permanentă în concertele la două piane pe care le-a prezentat. Împreună decid să se stabilească în Elveţia unde Dinu devine profesor de pian la Conservatorul din Geneva.

După turneul din Suedia, la sfârşitul anului este diagnosticat cu leucemie, o boală deosebit de gravă care-l va doborî după şapte ani de chinuri şi suferinţe, împiedicându-l să se reîntoarcă în patrie.

Este nevoit să-şi anuleze turneele programate în S.U.A. şi Australia, medicii recomandându-i repaos. În pofida recomandărilor medicale continuă să cânte Bach,

Mozart, Chopin, Schumann, Grieg, Ravel sau Enescu , alături de orchestre celebre ca Berlin Philarmonic Orchestra, London Philarmonia Orchestra, sub bagheta unor dirijori renumiţi: Herbert von Karajan, Ernest Ansermet sau George Georgescu.

Continuă şi munca în studiourile de înregistrări. Multe din înregistrările sale au rămas memorabile şi de neegalat, fiind incluse de EMI în colecţii speciale precum colecţia „Unverganglich - Unvergessen" ("Nepieritoare – De neuitat").

Mari speranţe şi-a pus în tratamentul cu Cortizon, un nou medicament apărut în tratamentul leucemiei. Medicamentul era foarte scump şi l-au ajutat în procurarea lui marii muzicieni Yehudi Menuhin, Igor Strawinski, Charles Munch. Au existat unele ameliorări temporare dar, din păcate, doar atât...

Ultimul recital, susţinut la 16 septembrie 1950 la Festivalul de la Besancon, a intrat în legendă ca una dintre cele mai înălţătoare producţii artistice ale secolului XX, ca o sinteză absolută a artei sale, a geniului şi talentului său inegalabil.

A făcut un efort titanic, aproape supraomenesc, era ultima dată când a urcat pe scenă.

Apoi el declara: „Nu suferinţa mă macină, ci această repetare a ei, pe care nimeni n-o poate bănui şi care nu pare să aibă de gând să înceteze. În această situaţie, nu pot să cânt sau să compun şi nici măcar să-mi fac însemnările. Pot numai să citesc şi să ascult radio".

După mai puţin de trei luni, la 2 decembrie 1950, Dinu Lpatti s-a stins din viaţă în timp ce asculta la radio unul din ultimele cvartete ale lui Beethoven. Referindu-se la Qvartetul în Fa minor, a cărui partitura o ţinea în mână, înainte de a închide ochii pentru totdeauna, el a spus: „Nu-i de ajuns să fii mare compozitor ca să scrii muzica asta, trebuie să fi fost ales ca instrument al lui Dumnezeu".

În articolul „Despre Dinu Lipatti", Sergiu Tuhuţiu arată că măreţia lui este foarte greu de redat în cuvinte şi reliefează următoarele: „Pentru muzicieni, Dinu Lipatti este - o minune, pentru melomani - o alinare, pentru necunoscători - un pianist, iar pentru pianişti - o icoană. A lăsat în urma sa o dâră nepieritoare de lumină, tipologia sa umană însumează esenţialităţile bunătăţii, generozităţii şi prieteniei, fiinţa sa lăuntrică trezeşte cel mai adânc fior al unei spiritualităţi sublime înveşmântată mereu cu pendularea dintre firesc şi grav, cu media perfectă dintre candoarea umană şi muzica vieţii sale.[…] El s-a jertfit pe sine pentru muzică, s-a nimicit întru clădirea celui mai grandios monument al sufletului său: ***Dăruirea prin Muzică***".

Sublime cuvinte despre un geniu ale cărui aripi au fost frânte în plină tinereţe creatoare…

Ioan DĂNILĂ – Bacău

Şi totuşi, o comoară – limba noastră

Cioburi de oglindă

ROMÂNCE DEŞTEPTE. În toamna lui 2017, a apărut cartea „Iniţiere în artele plastice: un ghid pentru fiecare”, de Georgeta Rusu-Manea (Bacău, Editura Casei Corpului Didactic [„Grigore Tabacaru”]). Pe coperta interioară este menţionată contribuţia Grupului „Româna corectă” al Facultăţii de Litere (Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău) la realizarea acurateţei ortografice a tipăriturii. Lucrarea a beneficiat de ajutorul studenţilor filologi, dar dată fiind distanţa în timp faţă de momentul realizării corecturii (autoarea a început lucrul la carte în urmă cu 5-6 ani), ne-am aflat în imposibilitatea de a le oferi studenţilor din Grup exemplarele puse la dispoziţie de editor. (Când vom intra în posesia datelor de contact, vom reveni cu datoria noastră.) Am imaginat atunci un concurs de scriere în limba română adresat studenţilor de la specializarea Pedagogia învăţământului preşcolar şi primar de la aceeaşi universitate. Profesoara lor de specialitate, lect. univ. dr. Petronela Savin, a acceptat sugestia noastră: autodictarea imnului de stat „Deşteaptă-te, române!” O precizare: testul a fost un „ex-temporal”, adică nu a fost anunţat în prealabil. Au primit premiul (cartea Georgetei Rusu-Manea, utilă viitorilor educatori): Dumitrica Chistol-Rotaru, Corina Cristea, Andreea Corciu, Alexandra Cazacu, Bianca Rândaşu, Elena Popa, Monica Sandu şi Iuliana Palade.

CIOBURI DE ISTORIE. Nu numai lingviştii se servesc de binefacerile cioburilor de oglindă, ci şi istoricii. Prof. univ. dr. hab. ing. Valeriu Dulgheru, de la Universitatea Tehnică a Moldovei, Chişinău, în articolul „Despre strămoşii noştri doar pietrele vorbesc” (publicat în volumul „Cucuteni 5000 redivivus”, Iaşi, 2015), este mâhnit de absenţa surselor pentru tratarea ştiinţifică a trecutului: „Dacă această cale de reconstituire a istoriei neamului este serios compromisă din lipsa documentelor scrise, atunci trebuie folosite alte căi: a o strânge din cioburi, cum scrie Grigore Vieru – *Istoria noastră este strânsă din cioburi!*” (p. 67). Tehnica este eficientă, de vreme ce „din cioburile ceramicii Cucuteni, Boian, Gumelniţa, Vinca, Petreni au fost reconstituite parţial aceste minunate culturi” (*ibidem*). Se împlineşte astfel previziunea lui Mihai Eminescu: „Va veni ziua când şi pietrele vor vorbi adevărul, în care Cartea faptelor petrecute va sta deschisă şi se va citi atât de lămurit, încât toată doctrina paralogismelor nu va fi în stare să-i întunece înţelesul”.

VAI, VAI! La semaforul de la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu”, pe strada 9 Mai, în sfârşit se face verde. Dăm buzna toţi pe trecerea de pietoni, dar ne oprim îngroziţi: o maşină-şcoală nici măcar nu a avut intenţia de a încetini. Elevul-şofer şi instructorul de alături mizau pe engleza noastră: maşina avea numărul BC_WOW. La câteva zile, în „Realitatea” de la Piatra-Neamţ, citesc sub titlul „Nu parcaţi aşa!” despre o limuzină de lux aşezată, în faţa unui supermarket, pe locul rezervat persoanelor cu handicap, „în condiţiile în care parcările erau aproape goale”. Mercedesul avea numărul NT_WOW. Regret că ziariştii de la cotidianul pietrean au ratat ocazia de a decodifica literele de pe plăcuţa de înmatriculare. Sau poate că ei nu acceptă (ce bine ar fi!) decât varianta în română „uau”, recunoscută (of!) de DOOM[2], din 2005.

Tot în Piatra-Neamţ, la mijloc de februarie, circul din centru spre Bacău şi opresc la semaforul de la Spital. O maşină, în faţă, avea plăcuţa de înmatriculare înnegrită de noroi rău de tot. Am descifrat doar NT_LEX. „O fi vreun avocat prins 24 din 24 de ore din 24 cu serviciul”, îl scuză pe şofer copilotul meu.

OMONIMIE DERUTANTĂ. Parcurg, într-o revistă literară de mare prestigiu, titlul „Românii trebuie să afle că sînt de dreapta” (dialog cu Sorin Dumitrescu) şi nu pricep dacă e vorba despre noi (deci şi despre mine, cititorul) sau numai despre cel intervievat.

MARAMUREŞENISME. 1. Fac anticameră la o instituţie de cultură din Baia Mare. Până să vină directorul, urmăresc mişcările febrile ale secretarei, care nu găseşte ceva. Când apare colega care trebuia să preia acel *ceva*, se scuză delicios: „Numa’ mi le-am ţâpat acolo...” 2. În acceleratul spre Bucureşti, un vagon comun şi neîncăpător (de clasa a doua). Citesc ziarele locale şi încercuiesc cu roşu un pasaj, după care (în absenţa foarfecii de acasă) rup bucata respectivă. În faţa mea, un bărbat de vreo 65 de ani îşi ia inima în dinţi şi vrea să ştie ce am eu cu ziarul de-l distrug. Motivez cu o provocare: „Cum vi se pare acest titlu: *De câte ori întâlneam la Bucureşti, un maramureşean, îl simţeam ca prieten de-al meu, chiar fără să-l cunosc!*? Mă refer la virgule”. „Păi n-are rost să punem virgula după *Bucureşti*, că citim în continuare: *întâlneam la Bucureşti un maramureşean.*” (Lingvistic, avem situaţia de despărţire incorectă, prin virgulă, a verbului tranzitiv de complementul direct.) Până la Dej, unde eu am coborât, aflu că este miner pensionar, că are şapte clase „adevărate” şi că nora lui este profesoară de limba şi literatura română în municipiul reşedinţă de judeţ undeva în centrul Transilvaniei. „De asta!”, ar exclama un naiv.

Dumitru V. MARIN – Vaslui

REGELE MIHAI I – CA PREZENȚĂ!

***Mihai I**, Rege al României, Principe al României, fost Principe de Hohenzollern (n. 25 octombrie 1921, Sinaia,m.5 dec.2017), în perioada domniei tatălui său, Regele Carol al II-lea, cu titlul Mihai, Mare Voievod de Alba-Iulia, a fost suveran al României între 20 iulie 1927 și 8 iunie 1930, precum și între 6 septembrie 1940 și 30 decembrie 1947. Este stră-strănepot al reginei Victoria a Marii Britanii și văr de gradul trei al reginei Elisabeta a II-a. Mihai este una dintre ultimele figuri publice în viață din perioada celui de-al Doilea Război Mondial. Din 1941, regele Mihai este mareșal al României.*

Mihai a devenit pentru prima dată rege al României în 1927, după moartea bunicului său Ferdinand, întrucât tatăl său renunțase în decembrie 1925 la tron și rămăsese în străinătate.

Mihai s-a născut la Sinaia, fiu al principelui Carol (viitorul rege Carol al II-lea) și al prințesei Elena. Din partea tatălui este nepot al Regelui Ferdinand I și al Reginei Maria, iar din partea mamei nepot al Regelui Constantin al Greciei. Astfel, Mihai al României este descendentul celor mai importante familii regale și imperiale ale Europei, printre ele numărându-se familiile regale britanică, rusă și habsburgică, strămoși direcți ai săi fiind țarii Nicolae I și Alexandru al II-lea al Rusiei, Regina Victoria a Marii Britanii, împărați habsburgi, regi ai Prusiei, Portugaliei ș.a.m.d.

Balul fără REGINĂ

PRIMA amintire. Iarnă blândă în 1948, când ianuarie era uscat, răcoros dar nu înghețat. După seceta din 1946 - 1947, anul agricol a fost bun chiar dacă din cauza ploii cu gheață Vasile Marin aduna în vară doar smocuri de tulpini de grâu cu spice, să bată în arie cu boii vreo câteva sute de kilograme la un hectar. De Sf. Ioan, la început de an, era primul bal organizat de răsăriții satului care se zbăteau să pună mâna pe fetele frumoase și cu cât mai multă avere. Pentru domnișoara Constanța, (sora), fiica Mărioarei care trăia încă necununată cu Vasile, zestrea se știa: lada plină cu covoare, un vițel, 4 ha de pământ și cheltuielile de nuntă. Cum fata era și foarte frumoasă, tare cuminte și de neam bun (și zestrea de luat în seamă) cei 6-7 flăcăi înstăriți se aruncau la prețuri serioase pentru a-i cumpăra ilustrata, ca dovadă de regina balului.

Regele Mihai I și Ion Antonescu

Licitația era purtată (de) pe o masă dinspre scena sălii de clasă lungi de peste 10 metri și lată de 6 a școlii Giurgioana, construită în 1932. Erau licitate și alte 3-4 fete mai sărace cu prețuri foarte mici în comparație cu echivalentul unui hectar de pământ care să cucerească ilustrata cu regina Maria…

Era miezul nopții și organizatorii balului se străduiau să scoată cât mai mult de la al lui Basoc, tânărul bondoc, încet și uneori bâlbâit care voia să se însoare cu Constanța. Se pornise pe ofertă și ridicase mult prețul, așa că se trezi cu ilustrata în mână chiar în momentul când cineva a anunțat.

- Regele a fugit din țară! A luat un tren cu diamante și pe regină, și-a plecat la englezi!

- S-a schimbat orânduirea țării care va fi condusă de un Comitet care are un președinte, anunță altul, străin de loc, foarte serios. Până atunci, la baluri, nu veneau străini… de unde-or fi scos comuniștii supraveghetorii?

Tânărul dezorientat mototolea poștala în mâini, pe masă, unde o ridică și pe Constanța de mâini.

- Trăiască președinta balului, întâi și străinul.

Constanța nu înțelegea prea bine ce s-a întâmplat și s-a așezat disperată pe plâns. Să fie președintă, când a vrut atâta să ajungă REGINĂ !

O strângere de mână la primul interviu

Prietenia cu prefectul județului Vaslui, Nicolae Pascu, omul FSN, faptul că Dumitru V. Marin era directorul singurului post de televiziune din Moldova, l-a situat pe acesta la granița dintre județele Iași și Vaslui,

lângă Codăești când poposea, venind de la Iași, Regele Mihai și cu o mică suită în 3 autoturisme, unul condus de Mihai I, având alături regina și în spate o doamnă de companie. În celelalte, reprezentanți ai P.N.Ț.C.D. și un operator de la București. La intersecția șoselelor erau alte 3 autoturisme: al prefecturii, dar cu un singur funcționar al acesteia, în alta, doi tipi severi bine îmbrăcați, care n-au comunicat de loc cu echipa TV.V. În a treia, erau 4-5 oameni de la același partid, proaspăt înființat la nivel de județ.

Regele se aștepta să-i iasă în cale mulțime, la Solești, unde feseniștii i-au avertizat pe oameni să stea liniștiți chiar dacă vine hoțul care a furat aurul românilor cu trenul. Chiar era un cetățean mai vocal, care a venit îmbrăcat în costum național, singur și care s-a înfipt să-i strângă mâna majestății sale și, cu căciula pe cap, să sărute mâna Reginei Ana.

„- Cum v-a întâmpinat populația?" Se repezi reporterul. Dat fiind că în afară de cele vreo 15-16 persoane nu se vedea altă populație, Regele șofer, desfăcându-și mănușile:

„- Păi, deocamdată nu vedem pe nimeni, așa că vom vedea de acum în colo; Dvs. știți mai bine…" și-i întinse mâna după ce și-a tras mănușile. Pe tăcute ! Atât, apoi toți s-au urcat în mașini, unii își închipuiau că la Solești vor fi mulți, mulți țărani. Nici n-au oprit mașinile pentru că nu era niciunul.

La Prefectura Vaslui, Nicolae Pascu, prefect în funcție… s-a ascuns lăsând pe subprefectul de atunci să-l primească, să dea mâna, să-i invite într-o sală aproape goală, să le ofere o cafea… și la revedere.

„Regele Mihai a trecut prin județul Vaslui" am titrat știrea fără prea mult entuziasm (15 octombrie 1997).

Vizită regală la Vaslui, în 2007:

2 iunie 2007, Vaslui - Cu Principesa Margareta și Prințul consort Radu Duda

„Am venit să constatăm la fața locului cum putem să ajutăm prin eforturile noastre" ar fi laitmotivul.

Regele, cu fiica și prințul Radu Duda (ce față imobilă și rece avea fostul actor!) din nou pe holurile Prefecturii Vaslui. M-am ales cu un album cu autograf, cu un scurt interviu și cu a 3-a strângere de mână din partea Majestății sale. Nu eram regalist deși am candidat la Senat (din partea ecologiștilor) la parlamentarele din 2000.

Am difuzat acest al 3-lea interviu (pe al doilea nu) și m-am trezit evacuat din Casa Armatei unde abia îmi încropisem un studio cât de cât normal.

Mai totdeauna județul roșu al Vasluiului, a avut reacții sau răspunsuri violente la ideea de MONARHIE.

La revenirea în țară, urmare a agitației susținute de P.N.Ț.C.D. în frunte cu Corneliu Coposu se urmărea lansarea pe orbita politică a Regelui. Câmpeanu făcuse boacăna cu candidatura la președinție a acestuia, așa că în oceanul de feseniști feroci sprijinitori ai lui Iliescu, nici măcar conferința de presă a fostului monarh n-a fost liniștită.

A dat mâna cu noi, vrând să fie popular, dar presa îndoctrinată l-a primit rece și fără vlagă. După atâta comunism și capitaliștii țipau… socialist!

Deja mi s-a părut înfrânt, vorbea greu, cu glas dogit și contrastant ca logică față de Iliescu și mai ales incapabil să contracareze răspândacii care-și ascundeau

capetele. Regina nu vorbea de loc românește. Cum să-i câștigi pe oameni ?

P.N.Ț.C.D., pentru care am candidat la Senat (unde eu am scos 8,8% pe județ) n-a intrat în parlament datorită monarhismului și regelui Mihai I, ca prezență stilată, occidentală într-un fel de „mare" bananieră, unde democrația cu înfruntările ei publice era la pământ.

Vizita lui Ion Rațiu la Vaslui, în sala Casei de cultură, cu vreo 200 de simpatizanți și 500 de iliescieni mi l-a dezvăluit pe acel senior al eleganței, spiritului, cu înaltă educație, căruia i s-a strigat din sală ceva de genul: „Ce cauți tu la noi, măi, bogătașule!, hoțule, boșorogule!"

Interviu cu Ion Rațiu, la Vaslui, 1992

Calm, Ion Rațiu a replicat:

„- Ei, asta-i democrație ca eu să pot răspunde unuia ca dumneata… și să poți vorbi cu mine fără teamă, dar nu cu jigniri de astea" și și-a continuat pledoaria pentru democrație.

„-Dacă nu erați voi cu televiziunea, era mare nenorocire", mi-a șoptit, lăsându-mi cartea de vizită. S-a topit prin spatele scenei.

…Pe o stradă din Turda l-am recunoscut pe Ion Rațiu pe care l-am apărat de golanii violenți din Vaslui, după vestitul său papion și bastonul elegant în care se sprijinea. Era slăbit și mi-a răspuns moale la salut fără să mă recunoască.

La câteva luni a murit… regretat, cu adevărat!

Cât despre rege, l-am mai văzut, l-am filmat, dar n-am mai ajuns în preajma sa deși am fost și la reședința sa din Săvârșin cu ocazia participării la festivitățile legate de Marea Unire de la Alba Iulia. Nu a revenit vremea monarhiei și nu cred că vreun rege sau urmași ai lui (n-a avut urmași-băieți) va urca pe tron în această jumătate de secol. Aura de monarh, însă, o poartă cu toată demnitatea!

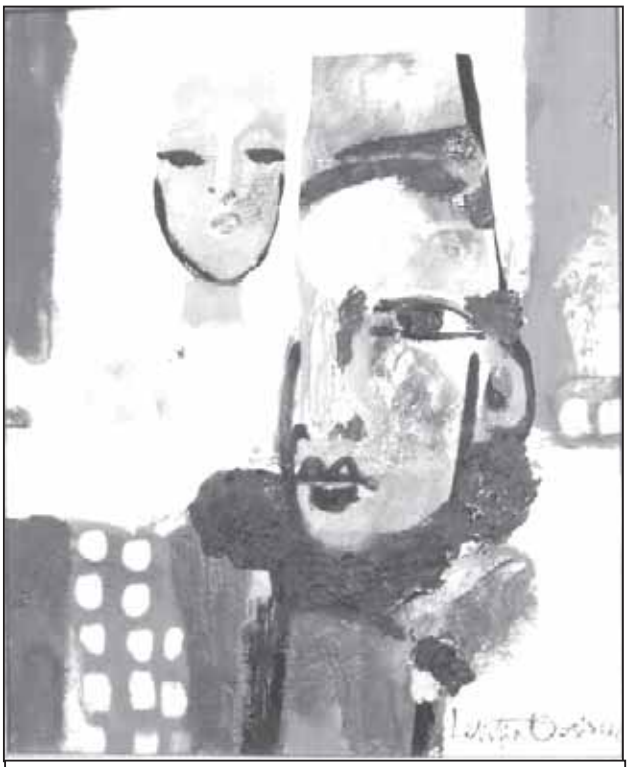

Letiția OPRIȘAN – Amintire

Dumitru V. MARIN – Vaslui

GRUPUL NATIV – CULTURAL – ȘTIINȚIFIC
De la Podu Turcului – Bacău, România... și peste...
(XI)

ÎNCĂ CEVA DESPRE GRUPUL SOCIAL-CULTURAL DE LA PODU

După cum s-a văzut pagina despre existența acestui grup de elevi dotați excepțional, absolvenți în 1959 ai Liceului „Al. Vlahuță" dintr-un târg de odinioară când abia pătrundea știința de carte pe un teritoriu de circa 7.200 km pătrați, pagina aceasta n-a lipsit. Profesorul Nicolae Popa, dirijorul ansamblului „Privighetorile Zeletinului", ne relata cu mare năduf cât de greu mai reușește el câte ceva (a ajuns la Viena, și în alte vreo 20 de capitale, cu eforturi supraomenești. „Cum de nu mai am eu, astăzi, elevi ca Dvs?") Profesoara Carmen Vrabie se străduie să găsească măcar câțiva elevi cu talent să poată participa la concursul de creație *„M.C.R. – Marin/Podu... Zeletin"* pe care l-am dotat cu premii de valoarea unui salariu lunar atât pentru elevi, cât și pentru profesorii îndrumători. Mi-a trimis câteva creații necompetitive și nu s-a ținut de promisiunea de a trimite lunar texte care să dovedească preocuparea constantă a elevilor. Premii de peste 60 de milioane vechi, nu interesează măcar pe câțiva dintre cei peste 1.000 de elevi. Nu interesează deloc pe directoarea școlii care a refuzat orice sprijin. Dacă un concurs cu premii personale substanțiale nu se poate susține la nivel de liceu... mă tot mir cum reușește Nicolae Popa să-i tot ducă pe elevii componenți ai formației la atâtea concursuri... de peste 40 de ani!

Vă aduc aminte că prima clasă cu 11 ani, absolventă în 1959, a dat țării 4 elevi (din 32) și 2 profesori de excepție, de care acolo nu se vorbește astăzi, din cel mai mare dezinteres, din inconștiența că e nevoie oricând de MODELE. Profesoara-directoare, de atunci, Doamna Murgoci, ajunsă inspector general în județele Iași și Bacău, tocmai pentru că a știut să ne stimuleze, se mândrește cu prof.univ.dr. Ioan Berdan, prof.dr. D.V. Marin, dr.ing. Valentin Moraru, prof.univ.dr. Gheorghe Popa, oameni de certă valoare în Țara Românească (chimist, jurnalist, scriitor, geochimist). Fostul diriginte Mircea Varvara, mare personalitate științifică, evocă adesea Grupul acesta valoric, pe care-l consideră unic în istoria comunei Podu Turcului și a raionului Zeletin. Despre ei și alții s-a scris cartea *„PRIMA CLASĂ, personalități de pe Valea Zeletinului"*, care n-a putut fi lansată la Liceul acesta. Cu excepția lui Moraru, toți mai sunt prezenți ca oameni și operă în viața culturală din Moldova, dar nu și la Podu, unde ar veni cu plăcere și emoție. Ne mai mirăm că nu există copii – elevi de excepție?

Am deschis pagini din această revistă, specială, pentru creatorii din Podu-Turcului, am instituit premii pentru creație, am sprijinit „Privighetorile..." prof. Nicolae Popa, ne străduim prin paginile ziarului Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău să popularizăm realizări contemporane. I-am lăudat pe unii ca o încurajare, dar constatăm că punem bijuterii cam pe unde nu trebuie. Totuși locul nostru de origine ne cheamă să-l iubim, să-l prețuim, să-l ajutăm să se ridice. Poate vor veni alții mai valoroși ca noi, deși pezentul nu ni-i arată. Dar cum, dacă ei n-au nici măcar modele de urmat?

Dumitru V. MARIN – Vaslui

UN FEL DE REZUMAT

Dacă vorbim de ciclicitatea istoriei este posibil ca peste un timp să se considere socialismul=comunismul o perioadă de realizări în istoria lumii. Omenirea trebuie să fie mereu în căutarea altor elemente de viață care să-i asigure perenitatea chiar regresul însemnând un pas necesar pentru noul avânt înspre alt fel de civilizație. Până spre 1989 se credea că socialismul ar fi culmea prosperității pentru om și societate.

Numai că tot așa se considera și în sclavagism, apoi feudalismul era o treaptă cu mai mult bine pentru unele categorii sociale, capitalismul oferea posibilități mai mari celor norocoși (cu sânge albastru) sau celor îndrăzneți care să-și riște liniștea, viața.

Între 1945–1989 și în România s-a instalat „cea mai dreaptă dintre orânduiri" în condițiile în care nu pierise capitalismul, deci existau elemente de comparație. Din cauza Războiului rece, a construcției noilor orânduieli sociale nici vorbă să se realizeze ceva fără dictatură. Chestiunea e că aceasta, a proletariatului, a fost cea mai cumplită.

Nu s-ar putea zice că rezistența anticomunistă era doctrinară, ci mai mult conservatoare, oamenii apărând ceea ce se credeau îndreptățiți: casa strămoșească, bucata de pământ, tradiție, obiceiuri, credință, familie. Destui s-au jertfit în numele acestor valori. Nu cred că fostul primar Dumitru Basoc din satul Răcușana, alt neam Basoc, și Balan, din Giurgioana, Vasile Cernat, Alexandru Chiriac, Jenică Mocanu, din Țepu, lângă Tecuci, învățătorul din Furceni (câțiva km. de Tecuci) bine „căptușiți" de organele represive ar fi suferit atâta dacă n-aveau o convingere fermă. Poate cam neclară ideologia lor, dar apărau viața de dinainte de război, speriați de marile reforme ideologice, sociale, culturale care trebuiau să vină... și au venit! Gesturile și acțiunile lor au valoarea de atitudine singulară, deci cu mult mai greu de realizat decât în grup organizat, și în teren deschis, ușor de controlat de autorități. S-au scris pagini memorabile despre eroi ai rezistenței care au acționat în munți, evident cu mari pericole și greutăți, dar cu șanse mai mari de opoziție eficientă. Ce să mai facă fostul primar după ce a fost zdrobit os cu os, cum și cât putea rezista Vasile Cernat după atâta și atâta bătaie? Mulțimea s-a adaptat repede călcată de zbuciumul vremii.

Putem vorbi noi, astăzi, de eroi sau doar de gesturi eroice, care fac cinste unei comunități... și atât? Filozofia comunistă nici măcar nu va mai fi condamnată, pentru că, iată, s-a depărtat de noi; se uită, se neglijează, rămâne un moloz care nu mai deranjează. A fost comunist, ei, și ce; a fost anticomunist... ei, și ce, numai el a fost?

Uitarea aceasta general-umană mai poate fi amânată prin exemple mai multe!

Nu știu dacă să mă îngrozesc de reabilitarea lui Ceaușescu, la orizont. Mă tot mir de ce nu facem pașii necesari pentru marele patriot Ion Antonescu, cel pe care proaspătul defunct REGELE Mihai l-a dat pe mâna rușilor și nu i-a semnat grațierea.

O pagină anticomunistă nu trebuie să lipsească, pentru că nu trebuie să uităm nici noi cei care am trecut prin socialismul multilateral dezvoltat... și nici copiii copiilor...

PAGINĂ DE ISTORIE CULTURALĂ ROMÂNEASCĂ

Unele zile sau chiar săptămâni sunt mai sărace în evenimente culturale în județul Vaslui cel lipsit de universitate și multe alte instituții social-culturale ca în orașe mai mari. Înfeudarea aceasta se datorează și unor ajunși în posturi cheie pe care nu le onorează…

Ziua de joi 7 decembrie 2017 a fost chiar importantă pentru vasluieni întrucât și la Biblioteca județeană Vaslui și la Biblioteca Stroe Belloescu Bârlad s-au organizat lansări de carte: în prima eminescologul Th. Codreanu și-a prezentat cartea despre Eminescu: **„Mihai Eminescu: o sută și una de poezii”**, în cea de a doua prof.dr. Dumitru V. Marin a suportat asaltul asistenței foarte numeroase, dornică să afle cât mai multe despre destinele istorice ale folcloristului Tudor Pamfile și după un secol jurnalistul Dumitru V.Marin. În ambele situații cu prezențe de marcă printre auditori.

Fotografiile noastre au surprins, la Vaslui, momente de relaxare și bună dispoziție dintre prof.dr. Dumitru V. Marin directorul ziarului Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău și a Revistei internaționalizate Meridianul Cultural Românesc (397 de colaboratori din toată lumea), prof. dr. Th. Codreanu, care prin cele peste 7o de cărți duce departe faima Hușului creativ și vestitul Academician Mihai Cimpoi din Chișinău-Republica Moldova, dar un român adevărat în totalitatea creației sale și

excepțional susținător al Unirii. Prima fotografie marchează momentul când invitații se așează la masă pentru discuții, a doua buna înțelegere și comunicare dintre cei trei. Oricum, imagini rare.

Setul de imagini următoare sunt de la Bârlad din timpul unui moment cultural de excepție, lansarea vol. **„Bârlad – Vaslui/ Pamfile – Marin/ Destine istorice”**, într-o sală plină până la refuz, cu prezența

celor mai de seamă creatori și elevi de la liceele din Bârlad. Atmosferă generală propice comunicării

afective cu participarea poeților Gabriela Ana Balan, Simion Bogdănescu, scriitorii Gheorghe Clapa, Vasile Chelaru, Petruța Chiriac și mulți alții care au

vorbit despre fenomenul literar actual și despre bogata operă și activitate a lui D.V. Marin. Directoarea bibliotecii, Cristina Vizitiu a fost în mare formă și a moderat excelent întâlnirea. A fost o zi culturală plină, dimineața la Vaslui, după amiaza la Bârlad.

LANSARE DE CARTE:
BÂRLAD–VASLUI / PAMFILE–MARIN / DESTINE ISTORICE

Joi, 7 decembrie 2017, la Bârlad, la Biblioteca „Stroe Belloescu", a avut loc lansarea celei mai recente cărți semnate prof. dr. Dumitru V. MARIN, carte intitulată „Bârlad – Vaslui/Pamfile – Marin/Destine Istorice", precum și a numărului 11 al revistei Internaționale de cultură – MERIDIANUL CULTURAL ROMANESC

Au fost prezenți elevi, cadre didactice și personalități ale culturii din județele Vaslui și Bacău.

Cei prezenți au ținut o serie de cuvântări cu referire la opera și personalitatea autorului. Redăm câteva intervenții :

Simion Bogdănescu, poet, scriitor, Bârlad:

„Stimați iubitori și creatori de carte,

Avem în fața ochilor noștri iluminați de cultură încă o apariție editorială, trecută prin apa Iordanului publicistico-literar, cu numele „Bârlad-Vaslui/Pamfile-Marin/Destine istorice" al cărei autor este renumitul prof. dr. Dumitru V.Marin.

Proaspăt ieșită de sub tipar încât ne persistă în nări mirosul și freamătul răcoros de pădure, trimisă în lumină în regie proprie a fost pusă hotărât sub egida „Centenarul Marii Uniri – Studii, cercetări, eseuri, opinii" și are o finalitate declarativă a unei personalități cu o profesiune de credință străjuită ferm de conștiința propriei valori: „Precizez că m-am rispit destul în lume ca să nu știu cine sunt. N-am scris această carte și nici altele decât pentru memoria ISTORIEI, de care să-și lege viitorii măcar puțin din oferta lor de creatori, adică și pentru alți viitori".

Titlul pare a fi la prima vedere asemănător unui itinerar, ca o foaie de parcurs, cu aluzii rutiere, însă bate în adâncime transformându-se într-o emblemă a unor destine exemplare a două personalități culturale: Tudor Pamfile renumitul folclorist român și unul dintre întemeietorii societății cultural literare Academia Bârlădeană (1915), alături de poetul G. Tutoveanu și preotul Toma Chiricuță și Dumitru V. Marin care vrea să-și asigure încă de pe acum un loc celebru în posteritate. El știe ca și M. Eminescu faptul că și contemporanii și urmașii nu prea au îndemnul să ne eternizeze: „Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost/ Or să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost ?" Și atunci a recurs în această carte la o paralelă biografică și bibliografică descoperind similitudini de operă și fragmente de viață între Tudor Pamfile și Dumitru V. Marin.

Trebuie specificat din capul prezentării că nu avem o carte beletristică (literar-artistică), ci una de sinteză publicistică și de atitudine, după principiul moralist mai bine să te prezinți tu însuți decât să te înjure alții, sau, mai rău, să te ignore total. De altfel această nuanță autolaudativă (prezentă în destule cărți ale domniei sale), susținută de o parte dintre confrați (prof.univ.dr. Alexandru Ionescu, prof.dr. Laurențiu Chiriac, poeta Gabriela Ana Balan, scriitorul Dumitru Brăneanu, prof.univ.dr. Mihai Miron, conf.univ.dr. Marian Petcu și alții) cu partea ei de adevăr a supărat pe alții care i-au devenit inamici în spațiul public.Sigur că devine supărătoare pentru unii lipsa de modestie (zic ei) prezentarea laudativă care aici e doar prezentare de realitate. Iată un exemplu: „Profesor la licee din Vaslui,

pedagog, etnolog, romancier, editorialist, manager, reporter în 32 de țări din toată lumea, reușește două recorduri mondiale în jurnalistică, 6 naționale, 26 întâietăți în județul Vaslui, ajunge cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile."

Structura cărții urmează disciplina severă a unei opere publicistico-științifice, cu un accent pertinent pe memorialistică. Există inițial un Argument. Urmează patru capitole și până la un anumit punct există două personaje centrale: Tudor Pamfile și Dumitru V. Marin, după care rămâne doar Dumitru V. Marin cu diverse editoriale. Iată, Editorialul ca stare creativă: „Mă știu cel mai vechi editorialist din România așa cum întregul grup de presă este unic". Sau în alt articol: „în cei 47 de ani de când mă aflu în primul plan al culturii din Vaslui și întreaga Moldovă!". Sau altul: „dar acum este vorba despre ce a realizat Dumitru V. Marin în mandatele sale, și anume: „cel mai important prin apariția sa...". Altul „Azi punct și de la capăt...": „Probabil ar fi ultima dată când în acest colț de pagină mai scriu despre acest personaj unic, numit Dumitru V. Marin."

De apreciat că sunt multe fațete ale activității lui. D.V. Marin care este un model de (om) actant, unul care se interesează și face, mai ales în domeniul publicisticii (Curentul cultural informațional); este un patriot (ce-și apără țara nevinovată – locul nu dobitocul).

Apără limba și literatura română prin editarea revistei Meridianul Cultural Românesc, prin numeroasele sale scrieri.

Dincolo de prezentare rămân faptele. Cât de rezistente vor fi ele în timp... tot timpul va decide! Nu noi oamenii! Totuși calitatea muncii sale de presă a meritat din partea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România – Ordinul ziariștilor clasa I, aur pentru inițiativă și profesionalism în jurnalistică..

Alte aspecte

Putem sau nu putem să fim de acord cu unele probleme de mare importanță:

– Existența la noi a unei culturi paralele (laică și bisericească).

– Amenințarea cu dispariția a limbii române.

De apreciat este și faptul că dumnealui a avut un model în Tudor Pamfile („un flăcău înalt din Țepu") și că la rându-i „un alt țărănel din Giurgioana" (așa se autodefinește D.V. Marin) înzestrat cu harul de A FACE devine astăzi sau, poate, și în viitor, un model cultural de urmat.

Cartea ***„Bârlad – Vaslui / Pamfile – Marin / Destine istorice"*** *rămâne ca un document (și moral și sufletesc) în istoria culturală a județului Vaslui din vremea noastră la care a contribuit hotărâtor, iar autorul ei merită felicitări, strângeri de mână și un nou impuls ca să mai scrie în continuare până la adânci…tinereți!*

Cu aprecierea dintotdeauna."

●

Gabriela Ana Balan, poetă, Alexandru Vlahuță – Bârlad:

„Este o onoare să vin să vorbesc despre această carte pentru că am văzut cu bucurie că la pagina 25 este și numele meu. Este o carte care pune stele pe cerul Bârladului. Vă rog să mă credeți că acest titlu, „Destine istorice", nu este ales întâmplător și m-am gândit să vă fac o demonstrație așa mai pe limba mea. Eu am vorbit și la Vaslui despre jurnalistul Dumitru V. Marin care încearcă să pună jurnalismul cultural pe primul loc în cariera domniei sale. Punând pe primul loc jurnalismul cultural, pune de fapt Vasluiul pe harta lumii. Și când spun pe harta lumii mă gândesc că revista domniei sale este deja citită în întreaga lume.

Vreau să subliniez rolul domnului prof. dr. Dumitru V. Marin. Așa cum am mai spus, este cel mai valoros jurnalist vasluian din toate timpurile. Este singurul care reușește să facă ceva prin promovarea acestui jurnalism cultural. Referitor la cartea domnului Marin vreau să vă spun că ce vedeți aici nu sunt laude, sunt fapte. Așa cum am spus sunt stele pe cerul Vasluiului, stele culturale care o să ne lumineze frumos. Să sperăm că mult timp de acum înainte. Este trist din păcate pentru că și astăzi în Vaslui, trebuie să țipăm pentru a ne face vocile auzite. Dar este bine că se strigă în cor și dirijorul nostru este Dumitru V. Marin, spuneam eu în articolul citat în această carte. Vreau să vă felicit și să vă dea Dumnezeu multă putere să reușiți să duceți mult mai departe tot ce ați început."

●

Costin Clit, istoriograf și scriitor, Huși:

„Mă simt onorat să mă aflu alături de omul Dumitru V. Marin în acest spațiu sacru. De asemeni mă simt onorat să mă aflu alături de dumneavoastră în Biblioteca „Stroe Belloescu". Revista Meridianul Cultural Românesc este una de tip caleidoscop cu caracter eclectic în care avem literatură, poezie,

istorie, critică literară şi altele. Încet încet această revistă s-a impus în spaţiul vasluian, rămâne să se impună şi în mediul academic. E greu de vorbit despre opera domnului Dumitru V. Marin. Este riscant să scrii o carte în care să faci o paralelă între tine şi Tudor Pamfile. Oamenii răutăcioşi ar putea să comenteze. Domnul Marin, din spusele sale în carte, a cercetat folclorul vasluian cât a fost în frunte la cultură şi i-aş sugera ca să mai revină asupra dragostei dintâi, asupra folclorului, pentru că se pricepe. Revistele, în general cele locale, durează cam cât trăieşte omul. Dar mi-aş dori ca peste 50 de ani asemeni revistei „Tudor Pamfilie" să văd şi o revistă „Dumitru V. Marin"."

●

Vasile Chelaru, scriitor, Bârlad:

„De trei ani de zile frumoasa noastră limbă română, agresată fără milă de unii indivizi ce poartă fraudulos titluri academice, intelectuali scăpătaţi ori conlocuitori ai patriei din rândul etniilor care nu-şi mai ascund ferocitatea, şi-a mai găsit un ocrotitor – revista "MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC". Bravul profesor dr. Dumitru V. Marin, directorul revistei, exprimă un punct de vedere în editorialul "Promotori - Oraşe - Personalităţi; Centenar (1918-2018): Destine paralele despărţite de un secol", în numărul 3 , iulie-septembrie 2017, pag. 7, conform căruia "in realitatea de astăzi, iată însăşi limba română este în cel mai mare pericol, prin depopularea ţării, prin limbajul computerelor, prin cultura video, prin reformele din învăţământ, prin migraţia creierelor, prin uitarea limbii în diaspora", punct de vedere care ne dezvăluie o sinceră îngrijorare, o ameninţare la valorile şi principiile pe care le-a apărat de-a lungul carierei sale de professor, inspector şcolar, om de cultură, scriitor, publicist, om de presă. De altfel, cel mai facil mod de a-l cunoaşte pe profesorul dr. Dumitru V. Marin (dacă totuşi mai este cineva care nu-l ştie) este de a citi editorialul amintit mai sus, unde el însuşi se prezintă într-o paralelelă cu Tudor Pamfile.

Revenind la "MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC", este evident că a apărut în vremuri în care cultura are alte linii de semnificaţie faţă de perioada când Tudor Pamfile a făcut să se nască "cea mai importantă revistă de folclor din toate timpurile – Ion Creangă", când presa scrisă este în agonie, când tirajul revistelor este mic, când numărul cititorilor s-a diminuat alarmant, odată cu dimunuarea acelora înzestraţi cu harul scrisului şi creaţiei. Marele merit al domnului profesor dr. Dumitru V. Marin, fără a-l umbri pe cel al înfiinţării publicaţiei, este de a fi atras de partea sa, în misiunea de a apăra identitatea naţională, oameni de cultură, intelectuali autentici, poeţi şi scriitori din judeţ, din ţară sau de dincolo de hotarele ei.

Pot ei proteja ce s-a şubrezit în ultimii douăzeci de ani, pot readuce în conştiinţa tinerilor valorile naţionale, pot trage un semnal de alarmă celor care au puterea de a lua decizii şi de a propune reforme care să ocrotească educaţia, cultura, folclorul, arta? Eu cred că da."

●

Viorica Ghenghea, președinta Asociației „Artă, Tradiție, Cultură" Bârlad:

„Așa cum v-am obișnuit, în tradiția Asociației, „Artă Tradiție Cultură" s-a inoculat ideia și obiceiul de a face surprize, la orice eveniment cultural – artistic unde participăm direct sau suntem invitați.

Astăzi sub auspiciile Asociației, „Artă Tradiție Cultură acești valoroși artiști bârlădeni și-au reunit o parte din creațiile lor, într-o expoziție de grup.

La această Lansare de carte artiștii plastici din cadrul Asociației, „Artă Tradiție Cultură: Pavel Grigoraș, Pavel Marian, Dumitru Butnaru, Viorica Ghenghea, Bogdan Neagu, Virgil Butnaru și Cristina Grigoraș, își expun frumoasele lucrări pentru a vă încânta privirea și sufletul și pentru respectul și stima pe care o avem față de omul, scriitorul, jurnalistul și distinsului realizator de televiziune prof. dr. Dumitru V. Marin și invitații domniei sale.

La o privire mai atentă, veți remarca expoziția de grup, care este formată dintr-un ansamblu de lucrări artistice de grafică, pictură și sculptură.

Lucrările selectate pentru această expoziție, scot în evidență profesionalismul și talentul artiștilor plastici citați mai devreme, printr-o diversitate de stil, tehnică de lucru, formă și culoare."

*

Profesorul și istoricul Gheorghe Clapa a susținut un amplu referat științific (Marin-Folcloristul) pe care îl publicăm în nr. următor.

●

Dumitru Brăneanu, poet, scriitor din Bacău:

„Această paralelă Tudor Pamfile – Dumitru V. Marin este o asociere interesantă și eu cred că are în primul rând un numitor comun faptul că amândoi provin din lumea cea sănătoasă, curată a satului. Tudor Pamfile de la Țepu și domnul Marin de la Giurgioana, comuna Podul Turcului. Valea Zeletinului este o vale bogată în spirite. Foarte mulți sunt cei care au ajuns academicieni, care au ajuns Profesori Universitari, Doctori. Această zonă spirituală a fost extraordinar de benefică pentru cultură și pentru știința românească. Dumitru V. Marin este o instituție, mai rar găsim oameni instituție, oameni care își sacrifică sănătatea, și banii.

Pentru mine este o mândrie să fiu astăzi aici, în această clădire, în această Bibliotecă cu atâtea cărți vechi.

Această paralelă între Tudor Pamfile și profesorul Dumitru V. Marin se susține și prin faptul că amândoi au fost editori de reviste Tudor Pamfile – Ion Creangă și domnul Marin – Meridianul Cultural Românesc și ziarul Meridianul plus prima Televiziune privată din România înregistrată cu nr. 001/TV/1993 este într-adevăr ceea ce îi dă o dimensiune cu totul aparte, post de radio, televiziune online, v-am spus este un om instituție. Dacă enumerăm toate aceste lucruri deja este un om instituție, și lasă în urma sa ceva care nu mulți au mai îndrăznit sau reușit să facă. Din acest punct de vedere nu putem să nu apreciem tot efortul pe care îl face domnul profesor Dumitru V. Marin pentru recunoaștere culturală atât a Vasluiului cât și a Bârladului, sau dacă vreți, a acestei zone. Acesta este meritul domniei sale mai ales că a adunat în jurul său mulți scriitori și din Iași, din Bacău, din Galați și Vaslui care publică și fac parte din colectivul de redacție ai acestei reviste Meridianul Cultural Românesc și care se găsesc, mulți dintre ei, și în această carte.

Voi citi doar puțin din ceea ce am spus eu în această carte: „Apărută cu aproape trei ani în urmă Revista Meridianul Cultural Românesc s-a dovedit o inspirată inițiativă a inimosului profesor, ziarist și scriitor Dumitru V. Marin. S-a dovedit în timp că apariția revistei nu a fost numai pentru a completa o nișă, era necesară pentru a acoperi o plajă mult mai mare cu privire la activitatea de informare și atitudine în zona culturală, dar și socială, psihoculturală și cetățenească în domenii diverse ale existenței românești contemporane". Am scris mai multe dar când veți citi cartea veți vedea că este o părere sinceră despre ceea ce reprezintă această instituție care este domul Dumitru V. Marin. Dumnealui este un prieten adevărat și un om adevărat eu îi doresc să o mai țină vreo 50 de ani tot așa, să aibă putere de muncă și să poată să ducă mai departe această Revistă..

Este o problemă mare pentru cei care am realizat aceste reviste, este foarte greu să găsim oameni dispuși care să plătească aceste reviste iar colaboratorii, cei care fac această muncă, nu sunt plătiți, o fac cu sufletul, cu inima, o fac cu mintea și poate de multe ori mai pun și bani din buzunar. Să fim realiști actul cultural nu este întotdeauna plătit și răsplătit așa cum ar trebui de către autorități. De multe ori suntem nevoiți să cerșim pentru ca să putem duce aceste reviste mai departe și să promovăm talentul pentru că este păcat, sunt foarte mulți tineri talentați, sunt foarte mulți scriitori, unii care s-au afirmat și pe plan internațional și național și este păcat să nu existe mereu această deschidere și această implicare permanentă pentru a susține actul cultural din țara aceasta, mai ales că la anul sunt 100 de ani de la marea Unire și cu atât mai mult trebuie să avem aceste reviste vii și pline de evenimente care să reflecte modul de a fi, de gândire, de a simți și de a trăi al românilor. Felicitări domnule profesor și sper să reușiți să aveți încă 50 de ani de acum în acolo."

●

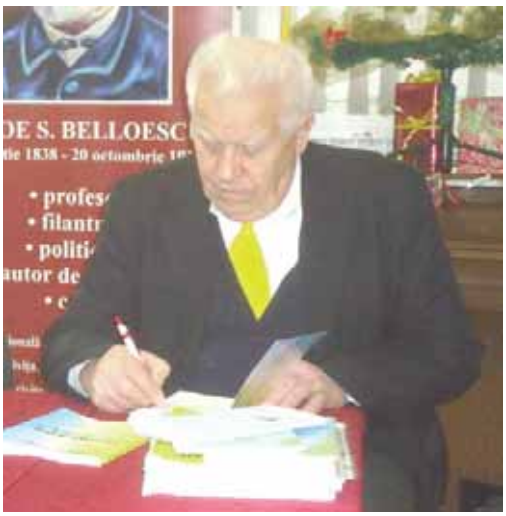

Dumitru V. Marin, la această lansare:

„Vă salut pe fiecare în parte și pe toți la un loc. Este greu să fie egalat Dumitru V. Marin și n-o spun cu fanfaronadă sau cu laudă, n-o spun ca să înfrunt vremurile. Am avut noroc, dorință de muncă și probabil și oleacă de minte ca să mă ridic de la copilul care a păzit oi și vaci la Giurgioana, să învăț,

să am două facultăți, doctorat și așa mai departe. Am avut noroc să parcurg o bucată din globul pământesc, patru continente e ceva, și să stabilesc două recorduri mondiale. Unul este cel cu revista care are 359 de colaboratori după doar 11 numere și al doilea este cel cu șefii de stat, eu am stat de vorbă cu nouă președinți de stat, un record mondial imposibil de egalat. Mă pot lăuda și cu 14 prim-miniștri, că am stat de vorbă cu Papa Ioan Paul al II-lea la Cracovia, că am fost la trei întronizări de episcopi și multe altele. Nu vreau ca aceasta să fie luată ca laudă dar trebuie să știți că a existat un om care a reușit atât de mult, încât nu poate fi așa ușor egalat. A reușit să facă și grup de presă, iar C.D. Zeletin spunea că am avut și cu ce. Eu m-am bucurat de aprecieri și de la președinți de stat la foarte mari scriitori și academicieni. Ca să fii prețuit de vreo 33 de academicieni trebuie să ai ceva valoare. Este vorba de muncă, până la urmă. Am ziarul Meridianul care a trecut de 21 de ani. Fără „fata de la pagina 5" și fără scandaluri. Am încercat să fie un ziar pe cât posibil cultural și în ton cu părul meu alb. E și acesta un ziar de record pentru că în județul Vaslui

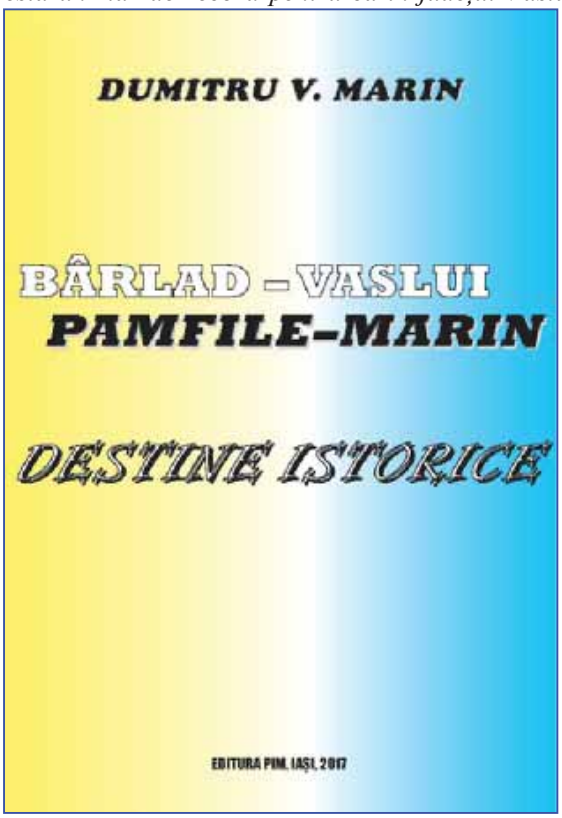

nu există un săptămânal de durata aceasta, iar în țară eu nu cunosc să fie un altul.

În urma noastră nu există tineret care să vină și să facă, să creeze. Spun că se face o altă cultură existențială. Asistăm la aceasta. Limba română se strică prin calculator și ori știi să umbli cu calculatorul și ești în contemporaneitate ori ești în afara lumii. Ce faci atunci? Alegi să strici limba cu bună voie. Cine pleacă afară pierde proprietatea neamului românesc, foarte puțini mai rămân patrioți și nu se mai întorc, și, mai ales, pierd limba română. Domnișoară autoare Ana Maria Gheorghiță, ai abia 18 ani, aștept să te public, să nu te lași!

Poate să nu ajungem ca limba română să nu mai fie limba unui popor. Pamfile, (așa cum scriu și în cartea aceasta), aduna folclor acum 100 de ani(am luat ani de comparație 1912 și 2012) „firișoare de aur din folclorul românesc.". Astăzi nu mai sunt în circulație acele firișoare de aur.

Schimbarea unei lumi astăzi se face în decenii nu în sute de ani."

●

Cristina Vizitiu, directoarea Bibliotecii „Stroe Belloescu", organizatoare:

„Despre d-l profesor m-am exprimat adesea , apreciind realizările jurnalistice, educative, scriitoricești și, energia sa greu-greu de egalat. A fost o plăcere și o onoare să organizăm această întâlnire, cu atât de multe personalități, în biblioteca pe care d-lui o cunoaște de peste 6o de ani. Noi, cei mai tineri, ne străduim să facem cât mai multe pentru promovarea limbii române, a talentelor locale și a unor tineri…cu mijloacele noastre specifice, dar reduse. Domnia sa a popularizat în Meridianul (de fapt, în ambele) sau Unison Radio din ce am reușit noi să realizăm de mai mare calitate. Întotdeauna mi s-a părut că el este mult prea cunoscut ca să mai repet.

Prezența unei expoziții de pictură, a alteia de sculptură, contribuția Societății culturale conduse de d-na Viorica Ghenghea, - observați ce tablouri frumoase – împlinesc sărbătoarea de astăzi, 7 decembrie 2017. Prezența unor prestigioase personalități ca d-na Petruța Chiriac, prof. Gheorghe Clapa, prof. Ghiță Cristian, soții Buța, a unui număr mare de elevi de la liceele bârlădene (mulțumim, d-lor directori), a altor oameni de cultură și mult spirit, ne îndeamnă să continuăm.

Autorul vă oferă celor prezenți câte o carte cu autograf.

Vă mulțumim tuturor pentru participare."

Au consemnat,
Cătălin SÎMPETRU și
Mihaela Manuela LUPU

INVITAȚIE LA LECTURĂ

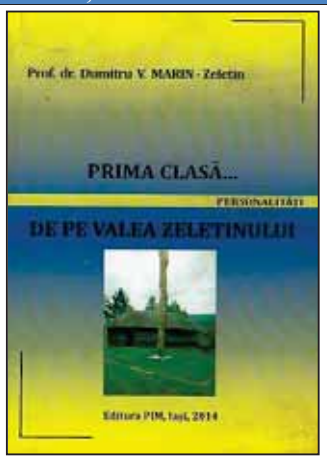

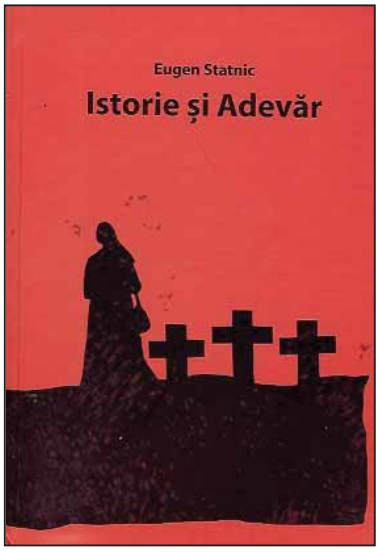

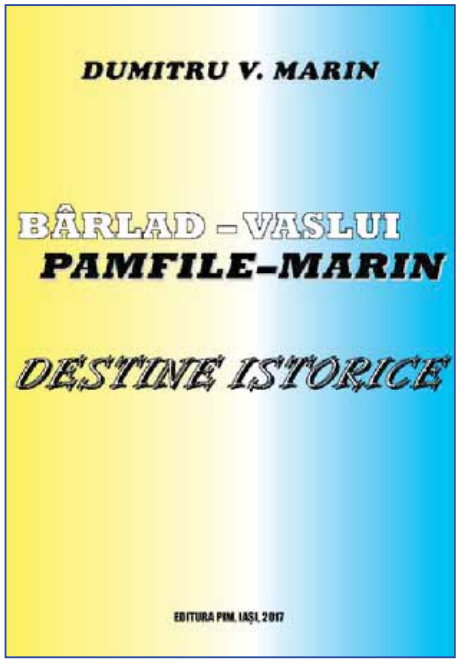

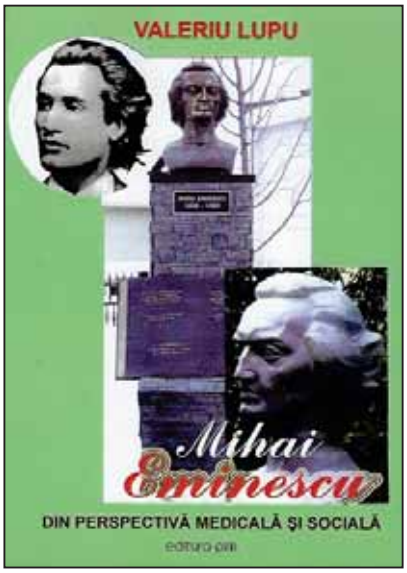

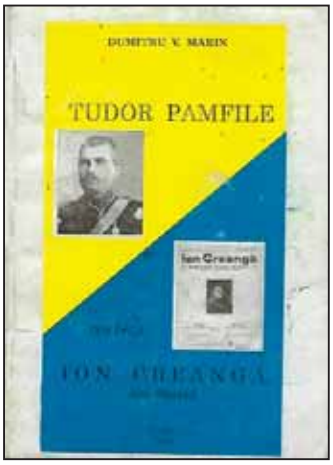

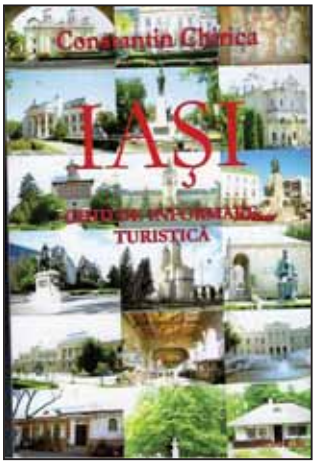

POȘTA REDACȚIEI

Ne amintim:

Împlinim 3 – trei – ani de când am hotărât cei puțini din fotografia cu întemeietorii să realizăm publicația de față.

Spunem cu mândrie că am reușit mai mult decât am sperat.

Constatăm că suntem în preajma unui record mondial: doar după 3 ani 397 de colaboratori,din toată lumea!

Sunt valori afirmate din Bacău (D. Brăneanu, Ioan Dănilă, Cornel Galben, Viorel Savin ș.a.), Iași (taica Mihai Batog-Bujeniță îi aduce pe Vasile Larco, Mihai Caba, Mihai Haivas și tot ce e mai valoros în ALPI – Iași), Luminița Cozmei, Gheorghe Popa, din București (mare prieten ne este prof.univ.dr. Alexandru Ionescu, cu atât de mulți prieteni și colaboratori de înalt nivel), Vaslui (listă cu absolut tot ce este mai valoros și nu poate contesta nimeni pe Th Codreanu, D.V. Marin, Valeriu Lupu, Costin Clit, Laurențiu Chiriac, Avram D. Tudosie, Th. Pracsiu, Simion Bogdănescu, Gabriela Ana Balan cu tot grupul de la Scriviamo-Italia, și mulți alții din țară. Au sărit alături de noi excepționalul Georg Barth, din Passau- Germania (și alții tot de pe acolo), Ștefan Racovitză din Geneva, Dan Anghelescu din New York, nepoata mea din Montreal, Codruța, acad. Nicolae Dabija, academicianul Mihai Cimpoi din Republica Moldova (de fapt sunt mai mulți academicieni: Constantin Toma, Ionel Miron, A.D.Tudosie ș.a.). Lista poate continua până la **397** pentru că am publicat și valori în curs de devenire**.**

Cred că chiar am reușit un lucru de seamă.

Ceva ce n-am reușit decât la un număr: discul cu vocile colaboratorilor. Dar nu numai acest gând e neîmplinit!

Mai avem timp! Speranțe…destule !

Sperăm să ieșim mai la timp cu numerele viitoare. Pentru asta avem nevoie de Cătălin Sîmpetru să fie mai sănătos, să ne trimiteți ceva mai repede materiale și…care poate, sprijiniți-ne cu ceva bani! Până acum am reușit prin eforturile financiare personale. Dar…dacă nu mai pot?

De sărbătorile 2017 – 2018, rup din sufletul meu urarea strămoșească LA MULȚI ANI! Dar și cu ceva pretenții: nu numai la anul, ci mulți, cât mai mulți ani, cu sănătate presărată măcar cu puțină fericire.

Loc pentru gândurile voastre:

De la stânga la dreapta: Val Andreescu, Anca Moldoveanu, Mihai Batog - Bujeniță, Cornelia Ursu, Dumitru V. Marin, Valeriu Lupu.8 Februarie 2015 – La...„ nașterea” M.C.R.

Sediul redacției Revistei, a Ziarului, a Radioului și a TVV online. Str. Frunzelor, nr. 2, Vaslui, Cod poștal: 730158

Întrebări care rămân pentru DIASPORA:

- Dat fiind că emigranţii nu plătesc nici un fel de taxe şi impozite Statului Român, ce obligaţii ar avea acesta, inclusiv la alegeri? Vă rog să vă exprimați…

- Temporal și afectiv : Cât ne mai ţine Limba Română uniţi în cuget şi simţiri?

- Ce aşteptări aveţi de la Statul Român, **sau de la noi**, în perspectiva globalizării?

Organizați-vă… diasporeni ! Parlamentul a dezbătut un proiect extraordinar pentru voi.

Oferă comunității: 1) șansa de a se organiza autonom prin alegeri și să-și desemneze reprezentanți legitimi; 2) Asigură BANI pentru comunitățile cu cel puțin 5000 de înregistrați la ambasade (pentru o cumunitate); 3) Alegeri!

PĂSTRĂM... NOTA FINALĂ:

Mai subliniem că:

*În timp destul de scurt s-au mobilizat pentru **Meridianul Cultural Românesc**, personalități de mare valoare din cele 4 continente. Pentru fiecare apariție, **numărați-le Dumneavoastră! În jur de 397!***

Adăugăm și cu acest număr, creație, intelectualitate, valoare, esențializare, metaforizare și... atitudini. Dar și speranța unor realizări rare dacă nu unice!

Cei mai de departe (Australia, America, Africa, Europa) au de la noi partea de minte, inimă și literatură.

Cu mulțumiri tuturor chiar cu asupră de măsură, dar pentru că fiecare număr are viața lui…

Vă invităm în scris, verbal și cu sufletul să fim mereu creativi.

Prieteni:

De trei ani reușim Meridianul Cultural Românesc care își face din ce în ce mai mult loc în lume și adună din ce în ce mai mulți colaboratori de valoare.

Mai zicem pentru cei care nu știu că venim dinspre jurnalismul cultural, că la cârma acestei „nave" sunt oameni competenți - talentați - hotărâți. Acest număr mai aduce la vedere un număr de creații importante.

V-aș ruga să citiți precizările noastre din numerele anterioare și subliniez hotărârea cu care am pornit la treabă.

Acum scoatem câteva sute de exemplare tipografice și distribuim on-line în toată lumea. Reacțiile sunt cele mai bune. Cine vrea exemplarul tipografic, să ne scrie.

Publicăm și contul nostru în EURO pentru prietenii de mai departe care ne pot sprijini:

Marin Dumitru: RO27 RNCB 0259 0032 9430 0023 deschis la BCR Vaslui.

Dumitru V. MARIN

Am consultat cu și mai multă atenție profilurile unor reviste defuzate pe internet (mail-uri) și am încă o dată convingerea că M.C.R. este o revistă cultural - informațională de profil mai diferit, de mai mare audiență și difuzare.

Ne bucurăm că am găsit un domeniu de reprezentare (particulară) într-atâtea încercări de a interesa lumea în variatele ei manifestări intelectuale.

Ne permitem să credem că stilul, capacitatea de popularizare a adâncimilor gândirii omenești, plusul de varietate și variabilitate pot fi și atributele noastre.

Tare vechi, dar nou în contemporaneitate, SUMARUL (COLABORATORII) primelor 12 numere ale M.C.R.

Dumitru V. MARIN

Adrian Grauenfels: MCR 3 (20); MCR 4 (33); MCR 5 (45; 58); MCR 6 (61); MCR 10 (52); MCR 11 (125; 137)
Adrian Lungu: MCR 1 (118)
Al. O. Teodoreanu (Păstorel): MCR 3 (24)
Alexandra Mihalache: MCR 1 (137); MCR 4 (141); MCR 7-8 (25); MCR 9 (46); MCR 11 (30); MCR 12 (28)
Alexandru Florin Țene: MCR 11(18)
Alexandru Ionescu: MCR 1 (13); MCR 2 (57); MCR 3 (36); MCR 4 (66) MCR 5 (12; 60); MCR 6 (62); MCR 7-8 (53; 66; 134); MCR 9 (77); MCR 10 (68; 84); MCR 11 (55; 64; 71); MCR 12 (59; 102; 114)
Alexei Mateevici: MCR 1 (57)
Alina Breje: MCR 11 (157)
Alina Tanasă: MCR 1 (47); MCR 2 (34); MCR 4 (41); MCR 6 (55); MCR 10 (18)
Amalia Constantinescu Crusos: MCR 12 (79)
Ana Blandiana: MCR 5 (78)
Ana Maria Balan MCR 5 (8)
Ana Maria Gîbu: MCR 9 (48)

Ana Opran: MCR 4 (38); MCR 5 (16; 50); MCR 6 (20)
Ananie Gagniuc: MCR 2 (105); MCR 3 (85); MCR 4 (113); MCR 5 (103); MCR 6 (100)
Anca Narcisa Neagu: MCR 3 (51); MCR 5 (73)
Anda Andrieș: MCR 11 (79)
Andrei Șerban: MCR 2 (146)
Andy Ceaușu: MCR 11 (88)
Angela Grazioso: MCR 7-8 (19)
Angela Mallimo: MCR 6 (36)
Angela Pistol: MCR 9 (93); MCR 10 (96; 98)
Anica Tănasă: MCR 4 (104)
Anna Nardelli: MCR 12 (15)
Antonio Meola: MCR 10 (15)
Antonio Pascucci: MCR 6 (37)
Any Drăgoianu: MCR 10 (95; 99); MCR 11 (35; 86)
Aristotel: MCR 9 (46)
Aura Dan: MCR 4 (30)
Aurel Baican: MCR 5 (99; 100); MCR 6 (94); MCR 7-8 (79); MCR 9 (90); MCR 10 (100); MCR 11 (77); MCR 12 (74; 75)
Aurel Popescu: MCR 7-8 (80); MCR 9 (88; 89); MCR 10 (98); MCR 11 (84); MCR 12 (78)
Aurel Trașcă: MCR 12 (78)
Aurelio Ciangola: MCR 11(24)
Avram D. Tudosie: MCR 1 (80); MCR 2 (82); MCR 3 (56); MCR 4 (22; 92); MCR 10 (49); MCR 11 (127); MCR 12 (41)
Ben Todică: MCR 2 (38); MCR 3 (34); MCR 4 (52); MCR 9 (122); MCR 11 (44)
Benatti Graziella Vignola: MCR 6 (36)
Benone Neagoe MCR 6 (7)
Bianca Marcovici: MCR 4 (35)
Bogdan Petriceicu Hașdeu: MCR 7-8 (65)
Bogdan Ulmu: MCR 1 (120); MCR 3 (91); MCR 12 (74)
C.D. Zeletin: MCR 3 (40)
Calistrat Costin: MCR 1 (35); MCR 2 (26); MCR 4 (28); MCR 6 (46)
Camelia Nistor: MCR 11 (87); MCR 12 (68)
Camelia Profirescu: MCR 4 (120)
Carmen Antoaneta Marcean: MCR 5 (100); MCR 9 (85); MCR 10 (95)
Carmen Druțu Onica: MCR 12 (27)
Carol Feldman: MCR 12 (81)
Cassian Maria Spiridon: MCR 1 (54)
Cătălin al Doamnei: MCR 1 (40)
Cătălin Sîmpetru: MCR 12 (148)
Cezarina Adamescu: MCR 7-8 (61)
Chalil Gibran: MCR 6 (100)
Charles Baudelaire: MCR 6 (106)
Charles Olson: MCR 6 (52)
Cincinat Pavelescu: MCR 3 (57)
Ciprian Iulian Șoptică: MCR 2 (77)
Claude Monet: MCR 7-8 (58)
Cleopatra Ravaru: MCR 1 (77)
Codruța Marin: MCR 1 (140)
Constantin Bucos: MCR 11 (80; 85)
Constantin Chiper: MCR 3 (104); MCR 10 (113)
Constantin Chirica: MCR 1 (71) MCR 5 (10)
Constantin Chirilă: MCR 1 (65)
Constantin Clisu: MCR 1 (88)
Constantin Focșa: MCR 3 (114)
Constantin Iurașcu - Tataia: MCR 3 (57); MCR 11 (83; 85)
Constantin Mănuță: MCR 5 (48; 88); MCR 6 (50); MCR 10 (56); MCR 11 (28); MCR 12 (50; 56)
Constantin Moldoveanu: MCR 12 (72)
Constantin Munteanu: MCR 11 (82)
Constantin Ostap: MCR 12 (74)
Constantin Profir: MCR 1 (84); MCR 2 (60); MCR 3 (55); MCR 4 (91); MCR 5 (100); MCR 6 (95); MCR 9 (90); MCR 10 (93; 96; 98); MCR 11 (82; 95); MCR 12 (36; 78)
Constantin Toma: MCR 1 (82); MCR 2 (80); MCR 3 (128); MCR 5 (75); MCR 11 (66)
Corina Dimitriu: MCR 6 (47); MCR 12 (24)
Corina Gherman: MCR 5 (43); MCR 9 (37); MCR 10 (20); MCR 11(27)
Corina Vasilache: MCR 5 (138)
Cornel Galben: MCR 1 (23); MCR 2 (88; 89); MCR 3 (68; 121); MCR 4 (102); MCR 5 (27; 84); MCR 6 (15; 82); MCR 7-8 (131; 138); MCR 9 (67; 132; 135); MCR 10 (10); MCR 12 (31; 98)
Cornel Udrea: MCR 3 (90)
Cornelia Ursu: MCR 1 (73); MCR 2 (64); MCR 4 (94); MCR 5 (79); MCR 6 (73); MCR 9 (56); MCR 10 (47); MCR 11 (47)
Cornelia-Livia Bejan: MCR 5 (16)
Corneliu Brebente: MCR 2 (12); MCR 4 (76)
Corneliu Carp: MCR 5 (26; 35); MCR 11 (135)
Corneliu Vasile: MCR 11 (61)
Corneliu Văleanu: MCR 11 (87); MCR 12 (68)
Cornelius Drăgan: MCR 6 (48); MCR 10 (28)
Cosmin Preda: MCR 1 (112); MCR 2 (121); MCR 3 (98); MCR 4 (40); MCR 5 (15; 123); MCR 6 (115); MCR 7-8 (99); MCR 9 (30)
Costache Plăcintă: MCR 7-8 (75; 79); MCR 12 (76; 79)
Costin Clit: MCR 1 (125); MCR 2 (132); MCR 3 (110); MCR 4 (131); MCR 7-8 (119); MCR 9 (118); MCR 11 (113); MCR 12 (117)
Cristiana Sima: MCR 12 (37)
Cristina Câmpeanu: MCR 9 (44)
Cristina Mihai: MCR 1 (58)
Dan Anghelescu: MCR 2 (84); MCR 4 (24); MCR 11 (110); MCR 12 (45)
Dan Căpruciu: MCR (84)
Dan Norea: MCR 4 (98); MCR 5 (82)
Dan Puican: MCR 6 (128)
Dan Ravaru: MCR 1 (131)
Dan Teodor Dănilă: MCR 7-8 (73; 80); MCR 9 (88); MCR 10 (94; 99); MCR 11 (77); MCR 12 (78)
Dan Teodorescu: MCR 1 (55); MCR 2 (35; 51; 52); MCR (25; 124); MCR 4 (43; 47); MCR 5 (15; 53; 141)
Dana Zetu: MCR 2 (146)
Daniel Corbu: MCR 1 (34); MCR 4 (12; 13)
Daniel Marian: MCR 7-8 (28; 64)
Daniela Oatu: MCR 2 (30); MCR 3 (22); MCR 6 (53); MCR 7-8 (23); MCR 9 (41); MCR 10 (27)
Daniela Straccamore MCR 6 (32; 33); MCR 7-8 (16; 17); MCR 9 (25; 27); MCR 10 (13); MCR 11 (22, 26); MCR 12 (14; 16)

Daniela Toma: MCR 11 (31)
Denis Buican: MCR 10 (41)
Doina Toma: MCR 4 (78); MCR 5 (16; 65); MCR 6 (67); MCR 7-8 (141); MCR 9 (54)
Dorel Lazăr: MCR 5 (82)
Dorel Schor: MCR 1 (87; 105); MCR 2 (85; 110); MCR 3 (58; 88); MCR 4 (99); MCR 5 (81); MCR 7-8 (75; 79; 81); MCR 9 (84); MCR 10 (91; 96); MCR 11 (93); MCR 12 (69; 70)
Dorin Cozan: MCR 1 (38); MCR 2 (27); MCR 5 (36)
Dorin Pînzariu: MCR 2 (31)
Dorina Stoica: MCR 9 (39; 62); MCR 10 (21); MCR 11 (37); MCR 11 (59)
Doru Melnic: MCR 4 (48)
Doru Tompea: MCR 1 (78)
Dumitru Brăneanu: MCR 1 (43); MCR 3 (19; 130); MCR 4 (79); MCR 5 (23); MCR 10 (30)
Dumitru Gherghina: MCR 9 (125); MCR 11 (139)
Dumitru Ivas: MCR 7-8 (73); MCR 9 (93, 94); MCR 10 (97)
Dumitru V. Marin: MCR 1 (5; 64; 66; 72; 110; 141; 142; 144; 147; 150); MCR 2 (5; 48; 49; 50; 118; 148; 149; 150; 154; 155); MCR 3 (5; 30; 31; 32; 96; 132; 136; 138); MCR 4 (5; 55; 56; 58; 126; 139; 142; 144; 145; 146) MCR 5 (5; 7; 19; 20; 30; 55; 56; 66; 115; 144; 147; 148); MCR 6 (5; 19; 109; 120; 121; 127; 130; 131; 132); MCR 7-8 (5; 35; 36; 37; 69; 91; 126; 128; 142; 144); MCR 9 (5; 50; 51; 102; 123; 129; 142; 144; 145); MCR 10 (5; 39; 40; 101; 123; 132; 142; 144; 145); MCR 11 (5; 42; 43; 98; 120; 132; 150); MCR 12 (5; 34; 35; 82; 124; 130; 142; 145; 146)
Ecaterina Sofronie: MCR 12 (68)
Edmund Burke: MCR 5 (135)
Eduard Mattes: MCR 2 (52; 91)
Elena Buzatu: MCR 6 (70)
Elena Leonte: MCR 2 (147)
Elena Mihalachi: MCR 9 (45)
Elena Mîndru: MCR 4 (36); MCR 5 (49; 99); MCR 6 (95); MCR 9 (55); MCR 10 (98; 99; 100); MCR 11 (94)
Eleonora Cărcăleanu: MCR 3 (65)
Eliada Scorțaru: MCR 11 (81); MCR 12 (79)
Elis Râpeanu: MCR 12 (78)
Emanuele Cilenti: MCR 7-8 (18)
Emil Cioran: MCR 5 (125)
Emil Gnatenco: MCR 1 (45)
Emil Ianuș: MCR 12 (79)
Emilia Amariei: (32)
Emilia Simonetti: MCR 7-8 (19)
Emilian Marcu: MCR 1 (53)
Ene Vasile Sprîncenatu: MCR 2 (141)
Ene Veron: MCR 9 (88); MCR 10 (99)
Eugen Deutsch: MCR 1 (11; 139); MCR 2 (103); MCR 4 (47; 112); MCR 5 (15; 102); MCR 6 (99); MCR 7-8 (74); MCR 9 (89; 90); MCR 10 (93; 94); MCR 11 (41; 81; 85; 90); MCR 12 (72); MCR 12 (75)
Eugen Enciu: MCR 5 (42)
Eugen Verman: MCR 9 (109)
Florentina Loredana Dalian: MCR 10 (23)
Florentina Stanciu: MCR 2 (33)
Florian Banu: MCR 12 (110)
Florin Buraga: MCR 4 (80)
Florin Haidamac: MCR 5 (59)
Florin Rotaru: MCR 4 (38)
Florina Dinescu, Mircea C. Dinescu: MCR 2 (104)
Francesca Otupacca: MCR 12 (15)
Francesco Troili: MCR 10 (14)
Gabriel Garcia Marquez: (57)
Gabriela Ana Balan: MCR 2 (23); MCR 3 (17; 63); MCR 4 (26); MCR 6 (10; 32; 38; 43; 77); MCR 7-8 (29); MCR 9 (33); MCR 10 (13; 16; 24; 71; 137); MCR 11 (32; 62; 102); MCR 12 (25; 58)
Gabriela Căluțiu Sonnenberg: MCR 2 (95); MCR 3 (27); MCR 4 (75)
Gabriella Cozzani: MCR 12 (18)
Gabriela Cucinschi: MCR 2 (9; 59; 67); MCR 4 (38; 87; 94); MCR 5 (19; 44; 74; 80; 135); MCR 6 (9; 13; 80); MCR 7-8 (8; 68; 104); MCR 9 (97); MCR 12 (95)
Gela Enea: MCR 7-8 (27)
Georg Barth: MCR 6 (123)
George Călinescu: MCR 7-8 (51)
George Corbu: MCR 11 (38; 39)
George Echim: MCR 5 (41)
George Geafir: MCR 6 (74)
George Leteanu: MCR 1 (49; 53)
George Petrone: MCR 2 (70)
George Roca: MCR 2 (109); MCR 7-8 (74)
George Stoian: MCR 1 (19); MCR 2 (125); MCR 3 (100); MCR 7-8 (82); MCR 12 (96)
Georgeta Paula Dimitriu: MCR 5 (16; 99); MCR 7-8 (75); MCR 9 (84; 90; 92; 93); MCR 10 (94); MCR 11 (79; 80; 84; 86); MCR 12 (71; 73)
Georgeta Popovici Strat: MCR 3 (39)
Georgeta Resteman: MCR 1 (37); MCR 2 (32); MCR 3 (11; 23); MCR 5 (51); MCR 6 (103); MCR 9 (47)
Gheorghe Alupoaei: MCR 6 (30; 98; 119); MCR 7-8 (118)
Gheorghe Bălăceanu: MCR 1 (104); MCR 2 (92); MCR 4 (49; 111); MCR 5 (98); MCR 6 (94; 107); MCR 7-8 (73; 79; 80; 102); MCR 9 (90; 98); MCR 10 (98); MCR 11 (80; 85; 87); MCR 12 (72; 74)
Gheorghe Bâlici: MCR 12 (78)
Gheorghe Clapa: MCR 1 (138)
Gheorghe Gurău: MCR 2 (96)
Gheorghe Ifrim: MCR 12 (33)
Gheorghe Mustață*:* MCR 4 (86)
Gheorghe N. Dragomirescu: MCR 5 (33)
Gheorghe Popa: MCR 1 (75); MCR 3 (128); MCR 4 (88)
Gheorghe Sion: MCR 1 (57)
Gheorghe Vasilache: MCR 2 (42); MCR 5 (138); MCR 9 (140); MCR 10 (139); MCR 11 (145)
Giacomo Martinelli: MCR 10 (16)
Girel Barbu: MCR 2 (76)
Gina Zaharia: MCR 12 (20)
Giuseppe Buro: MCR 6 (35)
Gregorio Costa: MCR 11(25)
Grigore Codrescu: MCR 2 (87)
Grigore Moisil: MCR 5 (82)
Grigore Vieru: MCR 1 (57)
Gruia Novac: MCR 3 (102)

Hans Kelsen: MCR 6 (78)
Harry Ross: MCR 5 (99); MCR 7-8 (73); MCR 9 (88)
Heinrich Heine: MCR 2 (84)
Horia Zilieru: MCR 1 (56); MCR 4 (44)
Iancu Grama: MCR 1 (36); MCR 2 (28)
Ica Grasu: MCR 4 (32); MCR 5 (44)
Ifrim Tarlapan: MCR 12 (78)
Iftene Cioriciu: MCR 12 (23)
Ina Simona Cîrlan: MCR 2 (98; 99)
Ioan Baban: MCR 1 (24; 48); MCR 2 (22); MCR 3 (7; 83); MCR 4 (25; 63); MCR 5 (21;32); MCR 6 (42); MCR 7-8 (42)
Ioan Dănilă: MCR 1 (22); MCR 2 (37); MCR 3 (26; 29); MCR 4 (45; 50); MCR 5 (54); MCR 7-8 (38); MCR 9 (138) MCR 10 (126; 141); MCR 11 (149); MCR 12 (141)
Ioan Diviza: MCR 12 (78)
Ioan Enache: MCR 1 (50)
Ioan Frențescu: MCR 12 (71)
Ioan Gligor Stopița: MCR 10 (93; 94; 98)
Ioan Hodaș: MCR 2 (107); MCR 4 (115); MCR 5 (16); MCR 6 (101); MCR 9 (91; 92); MCR 11 (89; 95); MCR 12 (80)
Ioan Maftei - Buhăiești: MCR 4 (34); MCR 6 (95); MCR 9 (92; 94); MCR 10 (94); MCR 11 (77; 80); MCR 12 (69)
Ioan Mâcnea Vetrișanu: MCR 5 (117); MCR 6 (113); MCR 7-8 (97); MCR 9 (34)
Ioan Mugurel Sasu: MCR 4 (74); MCR 10 (94); MCR 12 (76)
Ioan Negoiță: MCR 6 (95); MCR 7-8 (80); MCR 11 (81)
Ioan Petre Gârda: MCR 1 (108)
Ioan Scurtu: MCR 7-8 (47)
Ioan Slavici MCR 6 (10); MCR 7-8 (118)
Ioan Toderașcu: MCR 2 (111); MCR 3 (54); MCR 4 (98)
Ioan Zaharia: MCR 12 (68; 79)
Ioana Burghel: MCR 10 (29)
Ion Antonescu: MCR 5 (127)
Ion Bolocan: MCR 7-8 (80); MCR 10 (97); MCR 11 (78; 83)
Ion Gheorghe Pricop: MCR 5 (120); MCR 6 (88); MCR 7-(106)
Ion Hagiu: MCR 2 (59)
Ion Iancu Lefter: MCR 1 (49)
Ion N. Oprea: MCR 1 (145); MCR 2 (19; 137); MCR 3 (118); MCR 4 (59); MCR 5 (91); MCR 6 (83); MCR 9 (72)
Ion Prăjișteanu: MCR 4 (39); MCR 6 (54); MCR 9 (32)
Ion Vișan: MCR 7-8 (55)
Ion Zaharia: MCR 7-8 (79); MCR 11 (81)
Ionel Cucoș: MCR 7-8 (74)
Ionel Iacob - Bencei: MCR 2 (67);
Ionel Miron: MCR 1 (85); MCR 2 (69); MCR 3 (49; 51); MCR 5 (14; 71); MCR 6 (72); MCR 7-8 (40)
Ionuț Calotă: MCR 11 (33)
Ionuț Horeanu: MCR 1 (86); MCR 2 (55)
Iordan Datcu: MCR 7-8 (130)
Irina Anghel: MCR 5 (142)
Iulia Toma: MCR 11 (34)
Jan Buchman: MCR 11 (85)
Jana Cosma Sălăvăstru: MCR 12 (33)
Julien Benda: MCR 6 (54)
Laurențiu Chiriac: MCR 1 (123); MCR 2 (128); MCR 3 (106); MCR 4 (127); MCR 5 (18; 128); MCR 6 (26); MCR 7-8 (112); MCR 10 (121); MCR 12 (105)
Laurențiu Ghiță: MCR 10 (26)
Lavinia Huțișoru Dumitriu: MCR 7-8 (31)
Leonard Ciureanu: MCR 1 (41); MCR 2 (25)
Letiția Oprișan: MCR 6 (114); MCR 7-8 (13; 49; 101); MCR 9 (18; 24; 108); MCR 12 (65; 100; 144)
Liana Saxone-Horodi MCR 6 (31)
Lică Pavel: MCR 4 (48); MCR 9 (94)
Livia Ciupercă: MCR 12 (134)
Liviu Apetroaie: MCR 1 (52)
Liviu Călcâi: MCR 11 (80)
Liviu Dejeu: MCR 10 (69)
Liviu Rebreanu: MCR 9 (108)
Loredana Dănilă: MCR 5 (39)
Lucian - Valeriu Lefter: MCR 1 (127)
Lucian Brad: MCR 2 (146); MCR 3 (123)
Lucian Dumbravă: MCR 5 (40); MCR 7-8 (22; 105); MCR 10 (42); MCR 11 (103; 104); MCR 12 (21; 93)
Lucian Valeriu Iliescu: MCR 2 (56)
Lucreția Băluță: MCR 10 (54)
Ludovic Hențiu: MCR 4 (68)
Luigi Cabano: MCR 11(23)
Luigia Di Sabatino: MCR 10 (14)
Luminița Scotnotis: MCR 1 (42)
Madeleine Davidshon: MCR 2 (101)
Magdalena Brătescu MCR 6 (12); MCR 10 (57); MCR 11 (53)
Mapi: MCR 9 (26)
Marcel Proca: MCR 1 (132)
Maria Cozma: MCR 1 (69)
Maria Diana Popescu: MCR 1 (93); MCR 2 (90); MCR 3 (74); MCR 4 (106); MCR 5 (95); MCR 6 (90); MCR 7-8 (70)
Marian Malciu: MCR 4 (49)
Marianeve Casciello: MCR 9 (28)
Marin Moscu: MCR 6 (51); MCR 7-8 (30); MCR 9 (38); MCR 10 (22)
Marinel Gîlcă: MCR 7-8 (48)
Marinella Manca: MCR 12 (17)
Marius Coge: MCR 2 (96)
Marius Ganea: MCR 12 (26)
Marius Nițică: MCR 1 (46)
Marius Tiba: MCR 12 (73)
Marta Zirulia: MCR 9 (27)
Martha Eșanu: MCR 4 (14); MCR 5 (69); MCR 6 (28); MCR 9 (64); MCR 10 (135); MCR 11 (10); MCR 12 (138)
Martin Heidegger: MCR 5 (31); MCR 6 (9)
Massimo Cistaro: MCR 6 (34)
Massimo Ronco: MCR 6 (38)
Matthew Prior: MCR 7-8 (64)
Maurizio Sorrentino: MCR 11(24)
Maya Angelou: MCR 5 (90)
Menachem Falek: MCR 6 (49)
Michelangelo Buonarroti: MCR 5 (90)
Michelina Giannittelli: MCR 6 (35)
Mihaela Aionesei: MCR 12 (30)

Mihaela Băbușanu: MCR 1 (33); MCR 2 (45); MCR 7-8 (135)
Mihaela Lupu: MCR 12 (148)
Mihai Apostu: MCR 1 (32); MCR 2 (21); MCR 5 (31); MCR 6 (41); MCR 7-8 (33)
Mihai Batog Bujeniță: MCR 1 (15; 73; 97); MCR 2 (7; 64; 93); MCR 3 (8; 61; 79); MCR 4 (8; 48; 108) MCR 5 (10; 101); MCR 6 (68; 79; 94; 95; 97); MCR 7-8 (59; 76); MCR 9 (86; 87); MCR 10 (31; 59; 88; 92; 94); MCR 11 (49; 75; 81; 96); MCR 12 (54; 66; 75; 79)
Mihai Caba: MCR 1 (27); MCR 2 (61); MCR 4 (81); MCR 5 (34; 126); MCR 6 (116); MCR 7-8 (12); MCR 9 (22; 92; 93); MCR 10 (7; 100; 115); MCR 11 (20; 83; 142); MCR 12 (76; 137)
Mihai Cimpoi: MCR 3 (12); MCR 9 (19)
Mihai Constantin Ticu: MCR 9 (40); MCR 11 (83)
Mihai Cosma: MCR 5 (99); MCR 11 (79)
Mihai Eminescu MCR 1 (31); MCR 4 (45; 47)
Mihai Haivas: MCR 2 (106); MCR 3 (86); MCR 4 (48; 49; 114); MCR 6 (94); MCR 7-8 (73; 79); MCR 9 (89; 91; 91); MCR 10 (93; 94; 96); MCR 11 (77; 94); MCR 12 (69; 70; 71; 74)
Mihai Miron: MCR 9 (70)
Mihai Neamțu: MCR 12 (104)
Mihai Sălcuțan: MCR 3 (87); MCR 4 (117); MCR 10 (63)
Mihai Stancu: MCR 9 (89); MCR 10 (94; 100); MCR 12 (76)
Mimma Pascazio MCR 6 (33)
Mircea Albulescu: MCR 6 (30)
Mircea Coloșensco: MCR 12 (48)
Mircea Eliade: MCR 7-8 (60)
Mircea Naghiu: MCR 6 (52)
Mircea Popovici: MCR 12 (79)
Mircea Varvara: MCR 6 (134)
Monica Luminița Cozmei: MCR 1 (121); MCR 2 (134); MCR 4 (135); MCR 7-8 (65; 114); MCR 9 (127); MCR 10 (130); MCR 11 (131); MCR 12 (128)
Nadia Pascucci: MCR 9 (28)
Năstasă Forțu: MCR 1 (18; 61); MCR 5 (58)
Neculai Donțu: MCR 11 (87)
Nică D. Lupu: MCR 2 (13); MCR 4 (69); MCR 7-8 (52); MCR 10 (111); MCR 12 (88)
Nichita Stănescu: MCR 7-8 (39)
Nicolae Ariton: MCR 9 (116)
Nicolae Dabija: MCR 4 (20); MCR 5 (37); MCR 9 (31)
Nicolae Grigorescu: MCR 7-8 (39); MCR 9 (80; 124)
Nicolae Iorga: MCR 7-8 (47)
Nicolae Lupan: MCR 6 (118)
Nicolae Manolescu (40)
Nicolae Mihai: MCR 1 (44)
Nicolae Mihu: MCR 1 (107)
Nicolae Stancu: MCR 3 (89); MCR 4 (49; 118)
Nicolae Viziteu: MCR 1 (89); MCR 2 (110; 124); MCR 4 (68, 76); MCR 7-8 (69); MCR 11 (95)
Nicu Dascălu: MCR 4 (31)
Nina Gonța: MCR 4 (123)
Nino Castroina: MCR 10 (15)
Noni Gagniuc: MCR 5 (100)
Octavian Cristescu: MCR 12 (102)
Olguța Luncașu-Trifan: MCR 5 (47; 62); MCR 7-8 (57)
Omar Khayam: MCR 2 (60)
P. B. Shelley: MCR 6 (41)
P.S. Episcop Corneliu: MCR 1 (34); MCR 2 (145)
Pasquina Filomena: MCR 9 (26)
Paula Vrânceanu: MCR 1 (61; 84; 133)
Păstorel Teodoreanu: MCR 2 (41)
Peter Brook: MCR 5 (106)
Petre Isachi: MCR 5 (85)
Petre Paul Dimitriu: MCR 11 (79); MCR 12 (72)
Petre Țuțea: MCR 9 (141)
Petronela Alexa Prisăcaru: MCR 9 (43); MCR 11 (29)
Petru Brumă: MCR 1 (109)
Petru David: MCR 2 (66); MCR 3 (44); MCR 4 (84)
Petruș Andrei: MCR 1 (39); MCR 2 (20); MCR 3 (16; 59); MCR 4 (7; 23; 98; 100); MCR 5 (136); MCR 6 (40)
Petruța Chiriac: MCR 2 (63); MCR 3 (43); MCR 4 (65); MCR 5 (83); MCR 11 (57)
Puiu Răducan: MCR 9 (139)
Radu Botiș: MCR 11 (36)
Radu Eftimie: MCR 12 (104)
Radu Marin: MCR 1 (135); MCR 2 (145); MCR 7-8 (143)
Rainer Maria Rilke: MCR 7-8 (98)
Renate Müller: MCR 4 (37)
Robert G. Barth: MCR 2 (51)
Rodi Vinau: MCR 6 (56); MCR 9 (29); MCR 10 (17); MCR 11 (25); MCR 12 (19)
Roni Căciularu: MCR 1 (29); MCR 6 (24; 59)
Samuel Taylor Coleridge: MCR 5 (119)
Sanda Toma: MCR 12 (79)
Sandra De Felice MCR 11 (23)
Schiller: MCR 7-8 (104)
Simion Bogdănescu: MCR 1 (51); MCR 2 (10; 24; 115); MCR 3 (18); MCR 5 (15; 33; 112); MCR 6 (11; 44); MCR 7-8 (24; 84); MCR 9 (49; 68; 112); MCR 10 (61); MCR 11 (40); MCR 12 (29); MCR 12 (52; 148)
Sorin Cotlarciuc: MCR 5 (98; 99); MCR 9 (92); MCR 10 (93; 98); MCR 11 (78; 81); MCR 12 (76)
Sorinel Trufia: MCR 1 (67)
Ștefan Boboc Pungeșteanu: MCR 2 (94); MCR 11 (77; 78); MCR 12 (69)
Ștefan Plugaru: MCR 2 (139); MCR 4 (137)
Ștefan Racovitză: MCR 1 (95); MCR 2 (73); MCR 3 (41); MCR 4 (72); MCR 5 (96); MCR 6 (92); MCR 7-8 (71); MCR 9 (75); MCR 10 (73); MCR 11 (68); MCR 12 (63; 103)
Tatiana Galan: MCR 6 (81); MCR 7-8 (50)
Tatiana Scorțanu: MCR 5 (52)
Teodor Pracsiu: MCR 2 (71); MCR 3 (53); MCR 4 (20); MCR 5 (89; 105); MCR 6 (22; 86); MCR 7-8 (7); MCR 9 (58); MCR 10 (66)
Teodora Medeleanu: MCR 1 (137)
Theodor Calcan: MCR 4 (27); MCR 9 (60)
Theodor Codreanu: MCR 1 (6); MCR 2 (11); MCR 4 (10; 46); MCR 6 (14); MCR 9 (16)
Theodor Damian: MCR 5 (38)
Timona Balmuș: MCR 7-8 (15)
Tincuța Horonceanu Bernevic: MCR 3 (21)

Toni Hulubei Macovei: MCR 7-8 (26)
Traian Abruda: MCR 10 (25)
Val Andreescu: MCR 1 (63; 114); MCR 2 (47; 112); MCR 3 (30; 31; 33; 46; 92; 129); MCR 4 (47; 48; 110; 121) MCR 5 (8; 16; 55; 98; 107) MCR 6 (8; 39; 57; 58; 75; 96; 104); MCR 7-8 (74; 87); MCR 9 (95); MCR 10 (94; 107); MCR 12 (75)
Valentin Ciucă: MCR 4 (119)
Valeriu Cercel: MCR 1 (106); MCR 2 (97); MCR 3 (84); MCR 10 (99); MCR 11 (92)
Valeriu Gorincioi: MCR 2 (68)
Valeriu Lupu: MCR 1 (8); MCR 2 (13); MCR 3 (14; 70); MCR 4 (16); MCR 5 (17; 28; 87); MCR 7-8 (9) MCR 9 (10; 52; 81); MCR 10 (76); MCR 11 (13); MCR 12 (9)
Valy Lorela Buța: MCR 6 (45)
Vasile Bolocan: MCR 7-8 (80)
Vasile Chelaru: MCR 6 (124)
Vasile Darie: MCR 5 (80); MCR 11 (84)
Vasile Diacon: MCR 3 (112); MCR 11 (106)
Vasile Filip: MCR 3 (66); MCR 11 (51)
Vasile Ghica: MCR 7-8 (114)
Vasile Larco: MCR 1 (92;102); MCR 2 (29; 108); MCR 3 (127); MCR 4 (48; 116); MCR 5 (13; 46; 74; 104); MCR 6 (102); MCR 7-8 (32); MCR 9 (36; 88; 89); MCR 10 (19; 96; 100); MCR 11 (78; 84; 87; 91; 105; 89); MCR 12 (69; 73; 77; 79; 94)
Vasile Tărâțeanu: MCR 4 (42); MCR 9 (35)
Vasile Ungurașu: MCR 5 (99); MCR 7-8 (73); MCR 9 (93); MCR 10 (97); MCR 11 (91)
Vasile Vajoga: MCR 1 (103); MCR 2 (36); MCR 11 (84); MCR 12 (68; 71; 74)
Vasile Vulpașu: MCR 9 (91; 92); MCR 10 (93)
Veronica Teodorescu: MCR 12 (133)
Victor Corbut: MCR 2 (53)
Victor Hugo: MCR 5 (38)
Victor Munteanu: MCR 7-8 (21)
Victoriția Duțu: MCR 3 (38; 52)
Vicu Merlan: MCR 1 (129); MCR 2 (135); MCR 3 (117); MCR 5 (13; 133); MCR 6 (122); MCR 11 (118)
Violeta Urdă Cutureanu: MCR 2 (100); MCR 11 (97)
Viorica Bordianu: MCR 7-8 (34)
Virginia Popescu: MCR 1 (90); MCR 3 (72)
Vlad Mușat: MCR 12 (22)
William Wordsworth: MCR 6 (34)
Zoltan Terner: MCR 1 (68); MCR 4 (77); MCR 9 (55); MCR 10 (92); MCR 11 (46)

CINE NE AJUTĂ SĂ ÎNREGISTRĂM RECORDUL ÎN GUINNESS BOOK?

RECORDURI... RECORDURI... RECORDURI...

PENTRU MEMORIA ISTORIEI

DUMITRU V. MARIN

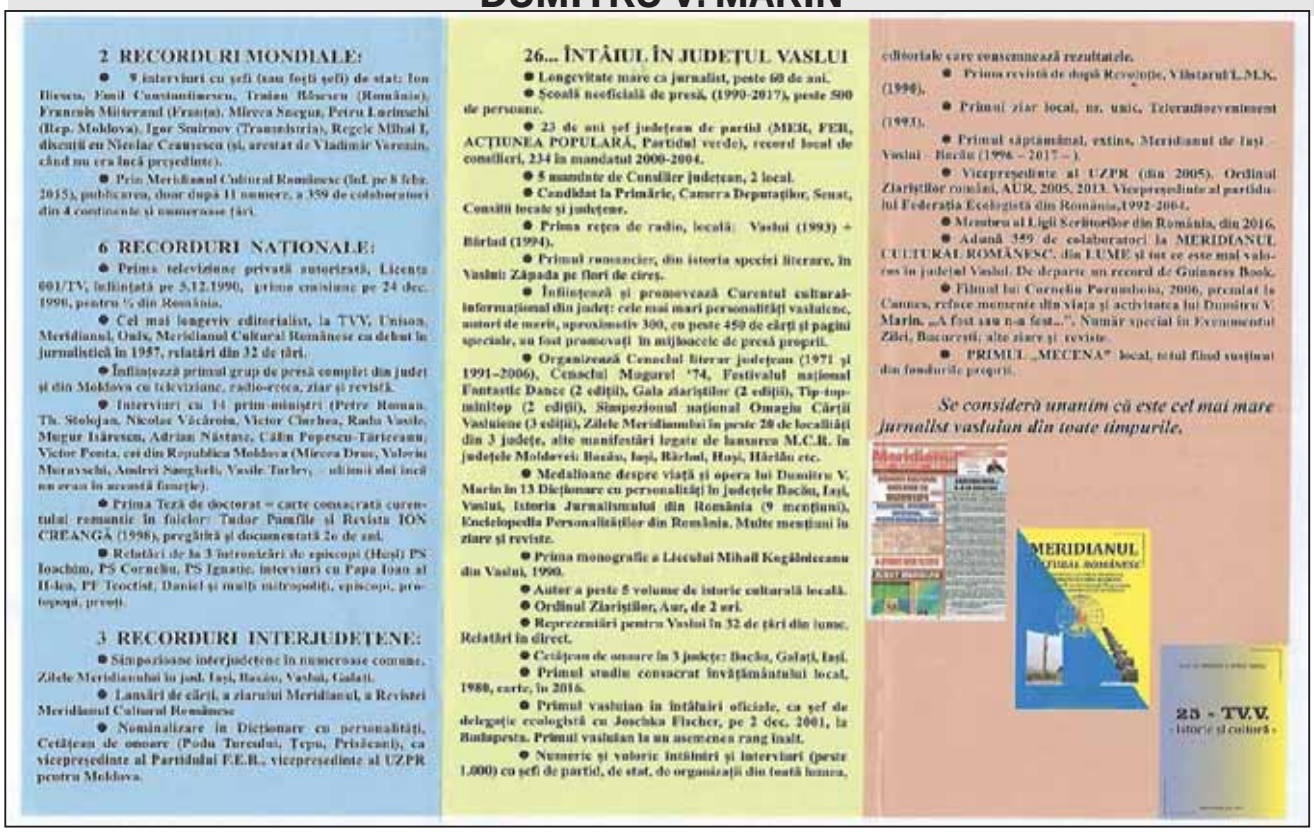

2 RECORDURI MONDIALE:

● 9 interviuri cu şefi (sau foşti şefi) de stat: Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu (România), Francois Mitterand (Franţa), Mircea Snegur, Petru Lucinschi (Rep. Moldova), Igor Smirnov (Transnistria), Regele Mihai I, discuţii cu Nicolae Ceauşescu (şi, arestat de Vladimir Voronin, când nu era încă preşedinte).

● Prim Meridianul Cultural Românesc (înf. pe 8 febr. 2015), publicarea, doar după 11 numere, a 359 de colaboratori din 4 continente şi numeroase ţări.

6 RECORDURI NAŢIONALE:

● Prima televiziune privată autorizată, Licenţa 001/TV, înfiinţată pe 5.12.1990, prima emisiune pe 24 dec. 1990, pentru ½ din România.

● Cel mai longeviv editorialist, la TVV, Unison, Meridianul, Oraş, Meridianul Cultural Românesc cu debut în jurnalistică în 1957, relatări din 32 de ţări.

● Înfiinţează primul grup de presă complet din judeţ şi din Moldova cu televiziune, radio-ecreo, ziar şi revistă.

● Interviuri cu 14 prim-miniştri (Petre Roman, Th. Stolojan, Nicolae Văcăroiu, Victor Ciorbea, Radu Vasile, Mugur Isărescu, Adrian Năstase, Călin Popescu-Tăriceanu, Victor Ponta, cei din Republica Moldova (Mircea Druc, Valeriu Muravschi, Andrei Sangheli, Vasile Tarlev, – ultimii doi încă nu erau în această funcţie).

● Prima Teză de doctorat = carte consacrată curentului romantic în folclor: Tudor Pamfile şi Revista ION CREANGĂ (1998), pregătită şi documentată 2o de ani.

● Relatări de la 3 întroniZări de episcopi (Huşi) PS Ioachim, PS Corneliu, PS Ignatie, interviuri cu Papa Ioan al II-lea, PF Teoctist, Daniel şi mulţi mitropoliţi, episcopi, protoiereşi, preoţi.

3 RECORDURI INTERJUDEŢENE:

● Simpozioane interjudeţene în numeroase comune, Zilele Meridianului în jud. Iaşi, Bacău, Vaslui, Galaţi.

● Lansări de cărţi, a ziarului Meridianul, a Revistei Meridianul Cultural Românesc

● Nominalizare în Dicţionare cu personalităţi, Cetăţean de onoare (Podu Turcului, Ţepu, Prisăcani), ca vicepreşedinte al Partidului F.E.R., vicepreşedinte al UZPR pentru Moldova.

26... ÎNTÂIUL ÎN JUDEŢUL VASLUI

● Longevitate mare ca jurnalist, peste 60 de ani.

● Şcoală neoficială de presă, (1990-2017), peste 800 de persoane.

● 23 de ani şef judeţean de partid (MER, FER, ACŢIUNEA POPULARĂ, Partidul verde), record local de consilieri, 234 în mandatul 2000-2004.

● 5 mandate de Consilier judeţean, 2 local.

● Candidat la Primărie, Camera Deputaţilor, Senat, Consilii locale şi judeţene.

● Prima reţea de radio, locală: Vaslui (1993) + Bârlad (1994).

● Primul romancier, din istoria speciei literare, în Vaslui: Zăpada pe flori de cireş.

● Înfiinţează şi promovează Curentul cultural-informaţional din judeţ: cele mai mari personalităţi vasluiene, autori de merit, aproximativ 300, cu peste 450 de cărţi şi pagini speciale, au fost promovaţi în mijloacele de presă proprii.

● Organizează Cenaclul literar judeţean (1971 şi 1991–2006), Cenaclul Magurel '74, Festivalul naţional Fantastic Dance (2 ediţii), Gala ziariştilor (2 ediţii), Tip-top-minitop (2 ediţii), Simpozionul naţional Omagiu Cărţii Vasluiene (3 ediţii), Zilele Meridianului în peste 20 de localităţi din 3 judeţe, alte manifestări legate de lansarea M.C.R. în judeţele Moldovei: Bacău, Iaşi, Bârlad, Huşi, Hârlău etc.

● Medalioane despre viaţă şi opera lui Dumitru V. Marin în 13 Dicţionare cu personalităţi în judeţele Bacău, Iaşi, Vaslui, Istoria Jurnalismului din România (9 menţiuni), Enciclopedia Personalităţilor din România. Multe menţiuni în ziare şi reviste.

● Prima monografie a Liceului Mihail Kogălniceanu din Vaslui, 1990.

● Autor a peste 5 volume de istorie culturală locală.

● Ordinul Ziariştilor, Aur, de 2 ori.

● Reprezentări pentru Vaslui în 32 de ţări din lume. Relatări în direct.

● Cetăţean de onoare în 3 judeţe: Bacău, Galaţi, Iaşi.

● Primul studiu consacrat învăţământului local, 1980, carte, în 2016.

● Primul vasluian în întâlniri oficiale, ca şef de delegaţie ecologistă cu Joschka Fischer, pe 2 dec. 2001, la Budapesta. Primul vasluian la un asemenea rang înalt.

● Numeric şi valoric întâlniri şi interviuri (peste 1.000) cu şefi de partid, de stat, de organizaţii din toată lumea, editoriale care consemnează rezultatele.

● Prima revistă de după Revoluţie, Vălătarul L.M.K. (1990).

● Primul ziar local, nr. unic, Televiziunea mineriană (1991).

● Primul săptămânal, extins, Meridianul de Iaşi – Vaslui – Bacău (1996 – 2017 –).

● Vicepreşedinte al UZPR (din 2005), Ordinul Ziariştilor români, AUR, 2005, 2013. Vicepreşedinte al partidului Federaţia Ecologistă din România,1992-2004.

● Membru al Ligii Scriitorilor din România, din 2016.

● Adună 349 de colaboratori la MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC, din LUME şi tot ce este mai valoros în judeţul Vaslui. De departe un record de Guinness Book.

● Filmul lui Corneliu Porumboiu, 2006, prezintă la Cannes, refuze momente din viaţa şi activitatea lui Dumitru V. Marin, „A fost sau n-a fost...". Număr special în Evenimentul Zilei, Bucureşti, alte ziare şi reviste.

● PRIMUL „MECENA" local, totul fiind susţinut din fondurile proprii.

Se consideră unanim că este cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile.

MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC (An III, nr. 4 (12) / 2017)

Bătălia pentru limba română are susținători în toată lumea, se vede.

O revistă cu unic grad de universalitate, a plecat în martie 2015 de la Vaslui, sediul grupului de presă care susține TVV.RO, Unison Radio Bârlad - eter și online, ziarul Meridianul - tipografic și online. Acum și revista de cultură cu titlul de mai sus care, însă, este administrată de societatea nonprofit UJPI ECOMAR Vaslui. Fondator: prof. dr. Dumitru V. MARIN.

Zestrea intelectuală: academicieni, doctori în științe, specialiști reputați, 397 de colaboratori cu operă în spate, multă voință și fantezie. Și debutanți!

Apariție: trimestrială. Deja sunt materiale pentru trimestrul următor. Expediați-ne, oricând, altele.

Difuzare: 4 continente (Europa, Africa, Australia, America), peste 20 de mari orașe ale lumii (Montreal, New York, Sydney, Ierusalim, Paris, Geneva, Stuttgart, Passau, Roma etc.) colaboratori români și străini.

Componente: Poezie, proză, eseuri, pictură, știință, istorie, artă, umor (capitol... PĂSTOREL), informație la zi etc.

Particularitate: vine dinspre jurnalismul cultural, deci nerv și comentarii. Revistă... mai altfel !!!

Deschidere: Către orice creator dintre granițele limbii române, adică de pretutindeni. Vom avea grijă și de noi posibile talente, pe care le așteptăm să îndrăznească. Internetul e la îndemână și decât stereotipia de pe rețelele de socializare, mai degrabă operă pentru reprezentare în Agora.

*

ROMANIAN CULTURAL MERIDIAN (Year III, no. 4 (12), 2017)

The battle for Romanian language has supporters everywhere, it can see.

A magazine with a unique degree of universality, left in March 2015 from Vaslui, headquarters of media group that supports TVV.RO, Unison Radio Barlad - ether and online, newspaper Meridian - printing and online. Now a culture magazine too, with the title above which, however, it is run by the nonprofit company UJPI Ecomar Vaslui. Founder: prof. dr. Dumitru V. Marin.

Intellectual dowry: academics, doctors of science, reputed specialists, 397 collaborators with work in the back, lot of will and imagination. And beginners!

Occurrence: quarterly. Already there are material for the next quarter. Send us anytime, other materials.

Distribution: 4 continents (Europe, Africa, Australia, America), over 20 major world cities (Montreal, New York, Sydney, Jerusalem, Paris, Geneva, Stuttgart, Passau, Rome etc.) romanian and foreign collaborators.

Components: Poetry, prose, essays, painting, science, history, art, humor (chapter ... Păstorel), updated information etc.

Feature: comes from cultural journalism, so nerve and comments. Magazine ... more otherwise !!!

Open: To any creator of the Romanian language boundaries, from everywhere. We will take care of possible new talents, we expect to dare. The Internet is on hand, so than the stereotype of social networks, rather work for in agora representation.

TIMPUL N-ARE RĂBDARE NICI CU FRUMUSEȚEA,
NICI CU INTELIGENȚA...
ȘI, MAI ALES, DIN PĂCATE, NICI CU VIAȚA NOASTRĂ !

(Dumitru V. MARIN)

Semnatari ai acestui număr: Mihaela AIONESEI, Emilia AMARIEI, Val ANDREESCU, Dan ANGHELESCU, Aurel BAICAN, Gheorghe BĂLĂCEANU, Gabriela Ana BALAN, Gheorghe BÂLICI, Florian BANU, Ștefan BOBOC, Simion BOGDĂNESCU, Mihai MAFTEI BUHĂIEȘTI, Mihai BATOG BUJENIȚĂ, Mihai CABA, Laurențiu CHIRIAC, Iftene CIORICIU, Livia CIUPERCĂ, Costin CLIT, Mircea COLOȘENCO, Sorin COTLARCIUC, Monica Luminița COZMEI, Gabriella COZZANI, Octavian CRISTESCU, Amalia Costinescu CRUSOS, Gabriela CUCINSCHI, Ioan DĂNILĂ, Dan Teodor DĂNILĂ, Eugen DEUTSCH, Corina DIMITRIU, Petre Paul DIMITRIU, Georgeta Paula DIMITRIU, Ion DIVIZA, Lucian DUMBRAVĂ, Radu EFTIMIE, Martha EȘANU, Carol FELDMAN, Ioan FRENȚESCU, Cornel GALBEN, Marius GANEA, Mihai HAIVAS, Ioan HODAȘ, Emil IANUȘ, Gheorghe IFRIM, Alexandru IONESCU, Vasile LARCO, Nică D. LUPU, Mihaela LUPU, Valeriu LUPU, Marinella MANCA, Constantin MĂNUȚĂ, Dumitru V. MARIN, Alexandra MIHALACHE, Constantin MOLDOVEANU, Vlad MUȘAT, Anna NARDELLI, Mihai NEAMȚU, Camelia NISTOR, Carmen DRUȚU ONICA, Letiția OPRIȘAN, Constantin OSTAP, Francesca OTUPACCA, Costache PLĂCINTĂ, Aurel POPESCU, Mircea POPOVICI, Constantin PROFIR, Ștefan RACOVITZĂ, Elis RÂPEANU, Jana COSMA SĂLĂVĂSTRU, Ioan Mugurel SASU, Dorel SCHOR, Eliada SCORȚARU, Cristiana SIMA, Cătălin SÎMPETRU, Ecaterina SOFRONIE, Mihai STANCU, George STOIAN, Daniela STRACCAMORE, Efrim TARLAPAN, Veronica TEODORESCU, Marius TIBA, Sanda TOMA, Aurel TRAȘCĂ, Avram D. TUDOSIE, Bogdan ULMU, Vasile VAJOGA, Corneliu VĂLEANU, Rodi VINAU, Gina ZAHARIA, Ion ZAHARIA

Art director: Cătălin SÎMPETRU
Adresă sediu: Str. Frunzelor, Nr. 2, Vaslui, cod poștal: 730158
Tel./ Fax: 0235 361 236 sau 0744 231 380
Web: www.tvv.ro; www.marindumitru.ro
Email: marintvv@gmail.com
Cont în EURO: RO27 RNCB 0259 0032 9430 0023 deschis la BCR Vaslui pe numele Marin Dumitru.

Vom insera numele donatorilor.

Fiecare semnatar răspunde pentru afirmațiile din materialul său, nu redacția.

Capra în picioare
Rebricea, Vaslui
26 dec. 2017

Căluții din Mihoreni, Ucraina
Festivalul Obiceiurilor
Iași, 17 dec. 2017

Ursii din Comănești,
Bacău
Vaslui, 17 dec. 2017

Capra cu moșneag și
urs
Rebricea, Vaslui
26 dec. 2017

M.C.R.

O revistă <u>mai altfel</u> cu:

– Studii şi Istorie Literară
– Poezie
– Proză
– Interviuri
– Eseuri
– Ştiinţă şi Educaţie
– Artă plastică
– Comentarii politice
– „Păstorel” (cenaclul) are cuvântul! Ridentem dicere verum!
– Istorie
– Tinere talente
– Pagină din lupta anticomunistă
– Opinii, microfișe pentru istorie
– Etnografie etc.

Un segment (moment) din bătălia pentru Limba Română cu arma cuvântului şi sensibilităţi omeneşti.
89 de semnatari pentru METAFORĂ - IDEE - ÎNŢELEPCIUNE - UMOR, altfel spus, pentru istorie, pentru viaţă!

100.000 de cuvinte pentru inima și sufletul dumneavoastră !

CITIŢI
MEDITAȚI
DIFUZAȚI
SCRIEŢI

VASLUI - ROMÂNIA